

ΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 895
Παρασκευή
18 Μαΐου 2007
Τιμή: 4 ευρώ

Νευρική κρίση στα κόμματα

ISSN 1103-9822

20

771108 982000

- Γαλαζοπράσινες μπίζνες με τις ακτές
- Η Τουρκία στο έλεος του εθνικισμού
- Η Γαλλία στον αστερισμό του Σαρκοζί

Σύγχρονοι Έλληνες πεζογράφοι

ΑΡΗΣ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η μανία με την Άνοιξη

Ένα ιδιόρρυθμο νησί στο Αιγαίο. Μια παθιασμένη γυναίκα,
η Φλώρα (η ηρώδα στη *Χαμένη Άνοιξη* του Σ. Τσίρκα).
Ένας αρχαίος θυμός που ζητά εκδίκηση.
Το μυθιστόρημα - κλειδί για τη σχέση της Αριστεράς
με την Τρομοκρατία.

Ελληνικά
χράμματα

Γ. Γενναδίου 6, τηλ.: 210 3817826 • Χρ. Λαδά 9Α, τηλ.: 210 3333970

Σ Ε Ο Λ Α Τ Α Β Ι Β Λ Ι Ο Π Ω Λ Ε Ι Α

Περίοδος Β' • Έτος 34ο • Τεύχος 895

Παρασκευή 18 Μαΐου 2007

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

**ΑΝΤΙ - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrapou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Ελευθερία Παπουτσάκη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: **26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 100 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 200 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ΑΝΤΙ,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλouκτσή και Σία Ε.Ε.

Λαοσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Εκλογές τώρα...	4
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Ο Μπλερ, ο Σαρκοζί και η «ελληνοφωνία» του θρόνου Ιεροσολύμων	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• E-mail	13
• ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	14
• Σήφης Φιτσανάκης: Τα ΜΜΕ και η ελληνική ασυνέπεια προς την Τουρκία	16
• Τάκης Διαμαντής: Η Τουρκία στο έλεος του εθνικισμού	19
• Γιάννης Κουρτάκης: Γιατί η πεντακομματική Βουλή προκαλεί νευρική κρίση στη Νέα Δημοκρατία	22
• Τ.Μ.: Κανένα κόμμα δεν είναι έτοιμο για εκλογές	24
• Στρατής Μοσχονήσιος: Ένα «νέο» ΠΑΣΟΚ ...πολύ απ' τα παλιά	26
• Ρεπόρτερ: Οι γαλάζιοι διαχειριστές των δις ευρώ	28
• Δ. Οικονομικός: Οι γαλαζοπράσινες μπίζνες του Ευγένιου και του Θωμά	29
• Ρεπόρτερ: Καταγγελίες κατά του γενικού γραμματέα του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας	32
• Τ.Μ.: Οικονομία: Κλινικά νεκρή και με κοινοτική βούλα	34
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Συμπαγείς συσχετισμοί στις φοιτητικές εκλογές	36
• Θ. Γεωργαντέας: Εξωτερική πολιτική με αυτόματο πιλότο	38
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Η τριπλή «αντεπανάσταση» του Νικολά Σαρκοζί	42
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	44
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	46
• Δημήτρης Φιλίππιδης: Η Martha Schwartz στην Αθήνα	48
• Δημήτρης Χαρίτος: 26ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Κωνσταντινούπολης	50
• Κάτια Αρφάρα: Αύγουστος Στρίντμπεργκ, «Ο χορός του Θανάτου»	54
• Ειρήνη Μουντράκη: <i>The Black-Eyed</i> στον Φούρνο	55
• Γιώργος Ν. Οικονόμου: Η φαντασιακή καταγωγή των θεσμών κατά τον Κ. Καστοριάδη	58
• ΒΙΒΛΙΟ	62
• Κώστας Παπαγεωργίου: Κριτική βιβλίου	66

Εξώφυλλο: Κουφογιώργος

ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΩΡΑ...

Η ΕΛΛΑΔΑ έχει εισέλθει εδώ και πάρα πολλούς μήνες σε μία «άτυπη» μεν, εμφανέστατη δε, προεκλογική περίοδο. Ουσιαστικά, μετά τις Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές του περασμένου Οκτώβρη, τα δύο μεγάλα κόμματα μοιάζουν να έχουν εγκαταλείψει κάθε άλλη στρατηγική και δράση και να ασχολούνται με την προσεχή εκλογική αναμέτρηση και το αποτέλεσμα τους. Για την αναιμική, έτσι κι αλλιώς, Αξιωματική Αντιπολίτευση, το κακό είναι μικρό. Άλλωστε δουλειά της κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης σε μια δημοκρατία είναι αφενός να ελέγχει την κυβέρνηση και αφετέρου να προετοιμάζεται για να κυβερνήσει η ίδια. Το ΠΑΣΟΚ μοιάζει ανήμπορο και για τα δύο, πλην όμως, την ανάγκη φιλοτιμίας ποιούμενο, προετοιμάζεται για τις εκλογές.

ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ είναι τα πράγματα με την κυβέρνηση. Ο Κώστας Καραμανλής, οι συνεργάτες και το κόμμα του μοιάζουν εδώ και καιρό να κυβερνούν με μοναδικό κριτήριο την ομαλή μετάβαση στις εκλογές και την ανανέωση της θητείας τους εκεί. Όλα ετούτα θα μπορούσαν να είναι ακόμα και αποδεκτά, αν η χώρα μας βίωνε κάποια περίοδο μεγάλης ανάπτυξης, είχε λυμένα τα βασικά της προβλήματα ή διέθετε έναν τόσο οργανωμένο κρατικό μηχανισμό, που θα της επέτρεπε να πηγαίνει με αυτόματο πιλότο.

ΤΙΠΟΤΑ από αυτά ωστόσο δεν συμβαίνει. Η Ελλάδα βασανίζεται από τα πιο στοιχειώδη και αυτονόητα προβλήματα και μάλιστα με τρόπο που αποκαλύπτει μια βαθιά κοινωνική κρίση. Κάθε απόπειρα μεταρρύθμισης που έγινε, σε οποιονδήποτε τομέα, συνάντησε την αντίδραση των άμεσα θιγόμενων, αλλά και την αδιαφορία της υπόλοιπης κοινωνίας που μοιάζει απογοητευμένη από τα πάντα και απρόθυμη να ταράξει τον ύπνο της για οτιδήποτε.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ των ομολόγων ανέδειξε τρομακτικό το μέγεθος της σήψης στον κρατικό μηχανισμό, αλλά και την παντελή απουσία κοινωνικού ελέγχου, ακόμα και στα πιο ουσιώδη, κάτι που φαίνεται ότι θεωρείται αυτονόητο στην Ελλάδα. Κι όμως, όλη η αντιμετώπιση του θέματος, κινήθηκε τόσο από τα πολιτικά κόμματα όσο και από τα μεγαλύτερα ΜΜΕ στο πεδίο του θεάματος, του συμβολισμού και των εντυπώσεων.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ αυτή πρέπει να τελειώσει. Η Ελλάδα είναι μια χώρα με πολλά προβλήματα για να αντέχει μια ανούσια προεκλογική περίοδο ενός χρόνου. Οι εκλογές πρέπει να γίνουν το συντομότερο δυνατό, ώστε να πάψει αυτή η απονέκρωση κάθε πραγματικής πολιτικής διαδικασίας και κάθε ουσιαστικής συζήτησης για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν. Την επόμενη μέρα, όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα, είναι απαραίτητο να επανέλθει η πολιτική και να γίνουν βαθιές τομές τόσο στο πολιτικό σύστημα όσο και στον κρατικό μηχανισμό.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ είναι υποχρεωμένη να δώσει αυτή πρώτη το σύνθημα για την πολιτική έξοδο από την ακινησία. Όχι μόνο γιατί αυτός είναι ο ιστορικός της ρόλος, αλλά και γιατί συνήθως είναι και το πρώτο θύμα της παρατεταμένης ακινησίας σε ένα πολιτικό σύστημα: το παράδειγμα της Γαλλίας είναι πάρα πολύ πρόσφατο.

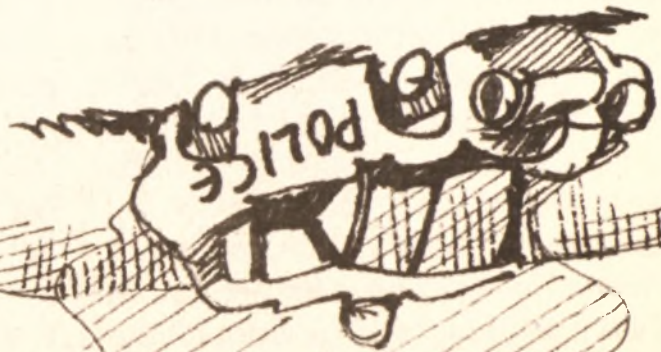
ΝΑ ΠΡΟΚΗΡΥΧΘΟΥΝ λοιπόν οι εκλογές, να ανοίξουν τα χαρτιά για τις πολιτικές που σκοπεύει να ακολουθήσει ο καθένας και να αναλάβουν όλοι τις ευθύνες τους. Γιατί σε λίγο καιρό στην Ελλάδα, μετά το πολιτικό σύστημα, η μούχλα θα αρχίσει να αγγίζει και την κοινωνία.

αντί

ΕΚΑΟΤΟΛΙΑ
ΤΕΛΟΣ !!

ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ ΟΙ
ΜΕΤΑΡΥΘΜΙΣΕΙΣ!

ΑΙΤΙΟΛΙΑ

ΣΤΟΙΧΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Μπλερ, ο Σαρκοζί και η «ελληνοφωνία» του θρόνου Ιεροσολύμων

...ΚΑΙ ΕΝΩ κρατούσε ακόμα ο απόηχος από την απεργία – δημοψήφισμα για το ασφαλιστικό (με κεντρικό σύνθημα «Φέρτε πίσω τα λεφτά των ταμείων»), ξαφνικά, τέσσερα επιφανή στελέχη της Νέας Δημοκρατίας, οι Μητσοτάκης, Σιούφας, Αβραμόπουλος και Ζαγορίτης άρχισαν να θέτουν θέμα αλλαγής του εκλογικού νόμου. Η επιχειρηματολογία τους, μάλιστα, ήταν ακαταμάχητη: Εφόσον και σεις (οι του ΠΑΣΟΚ...), όπως και εμείς (οι της Νέας Δημοκρατίας) επιθυμούμε εκλογικά συστήματα που να εξασφαλίζουν σταθερές κυβερνήσεις, και εφόσον ο νυν εκλογικός νόμος «δωρίζει» στο πρώτο κόμμα μόνο 40 έδρες –ενώ χρειάζονται 45, για να μπορείς να κυβερνήσεις αυτή τη χώρα, χωρίς αγωνίες και ανεπιθύμητες «παρενθέσεις»– γιατί να μην τα βρούμε μεταξύ μας; Και αν μεν σεις (οι του ΠΑΣΟΚ) έλθετε πρώτο κόμμα –μια ζωή, άλλωστε, ζητάτε πρόωρες

εκλογές, βέβαιοι ότι άρχισε ήδη η «αντίστροφη μέτρηση»– με γειά σας και χαρά σας! Αν πάλι έλθετε δεύτερο κόμμα, *ουκ έστιν προς θάνατον*. Η ζωή είναι σφαίρα που γυρνά, το ίδιο και η πολιτική, το ίδιο και το προσωπικό της πολιτικής.

ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ αυτή της Νέας Δημοκρατίας (ανεπίσημη, υποτίθεται...) έσπευσε να απορρίψει αυθωρεί το ΠΑΣΟΚ. «Αν ήθελε ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής –δήλωσε σχετικά ο εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ Πέτρος Ευθυμίου– θα είχε αποδεχθεί πρόταση του Γ. Παπανδρέου (από το 2004) με θέμα *συζήτηση του πολιτικού συστήματος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν και ο εκλογικός νόμος*. Αλλά τότε ο πρωθυπουργός σιώπησε αλλαζονικά»... Πλην, στη συζήτηση έμελλαν να παρέμβουν όχι μόνο τα κόμματα της Αριστεράς (Αλ. Παπαρήγα και Αλ. Αλαβάνος, με σχετικές δηλώσεις τους), αλλά και αρ-

κετοί αρθρογράφοι του κεντρώου ή κεντροαριστερού Τύπου.

ΠΟΣΟ ΕΦΙΚΤΗ ΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΣΥΝ;

ΚΑΤΑ ΤΗΝ εκτίμηση της *Ελευθεροτυπίας* (σε κύριο άρθρο της), ο κίνδυνος (ή ο «δήθεν κίνδυνος») της ακυβερνησίας μπορεί να εξουδετερωθεί «με συνεργασία των συγγενών κομμάτων για τον ανασχηματισμό της κυβέρνησης». Και λίγο παρακάτω: «Εκδηλώνονται κάποιες διαθέσεις συνεργασίας του ΠΑΣΟΚ με τον Συνασπισμό, οι οποίες, όμως, δεν φτάνουν σε πράξη. Για να πραγματοποιηθεί η συνεργασία χρειάζονται προγραμματική σύγκλιση, προσέγγιση και στροφή του ΠΑΣΟΚ προς τις θέσεις του σοσιαλισμού, της κοινωνικής ισότητας, στις θέσεις που πάντοτε διακυρύσσει, άλλωστε».

ΜΕ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ συνεργασίας ΠΑΣΟΚ – ΣΥΝ ασχολείται και ο Λ. Γρη-

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΙ (2004)

Είναι έτοιμοι και διατίθενται από τα γραφεία του περιοδικού
(Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21)

δύο ακόμα τόμοι του ΑΝΤΙ που συμπεριλαμβάνουν τα τεύχη
804 έως και 833 (Ξ)

και 821 έως και 833 (ΞΑ)

Θα βρείτε επίσης τους τόμους των προηγούμενων ετών

γοράκος (βουλευτής Λακωνίας του ΠΑΣΟΚ) από τις στήλες του *Βήματος*. Κάποιοι θα έλεγαν ότι απευθύνεται στον ΣΥΝ, με διατυπώσεις που θυμίζουν «μπακαλίστικους λογαριασμούς», πάντως ιδού τι υποβάλλει στους ψηφοφόρους του ΣΥΝ: α) Αν το κόμμα σας συγκεντρώσει τον ίδιο αριθμό ψήφων που είχε συγκεντρώσει στις εκλογές του 2004, τότε, με βάση τον σημερινό νόμο Σκανδαλίδη, ο ΣΥΝ θα εκπροσωπείται στη νέα Βουλή όχι με 6 έδρες, αλλά με 14, β) Αλλά και αν υποθεθεί ότι ο ΣΥΝ θα έχει στη νέα Βουλή 14 βουλευτές και έχουμε, για δεύτερη τετραετία, κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, τότε και πάλι ο ρόλος του ΣΥΝ θα είναι εξαιρετικά περιορισμένος, αφού μια «θεωρητική αντιπολιτευτική φρασεολογία» δεν έχει πολλά πράγματα να δώσει, γ) Αν, αντιθέτως υπάρξει προεκλογική συνεργασία ΠΑΣΟΚ – ΣΥΝ (αν δηλαδή ο ΣΥΝ, αποδεχθεί τη σχετική πρόταση του προέδρου του ΠΑΣΟΚ), τότε, η μεν ΝΔ θα μειωηφήσει, τα δε δύο συνεργαζόμενα κόμματα (ΠΑΣΟΚ και ΣΥΝ) θα σχηματίσουν κυβέρνηση. Στην περίπτωση αυτή, μάλιστα, ο ΣΥΝ δεν θα στείλει στη Βουλή μόνο 14 εκπροσώπους, αλλά «σίγουρα περισσότερους, με βάση τις συμφωνίες που θα γίνουν (προεκλογικά)», πέρα από το ότι ο ΣΥΝ θα μετέχει στην κυβέρνηση, για να συμβάλει στην προώθηση μιας αμοιβαίας αποδεκτής, κλπ.

ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ απορρίπτονται από τον πρόεδρο του ΣΥΝ Αλ Αλαβάνο, ο οποίος αναφερόμενος στις προτάσεις περί αλλαγής του εκλογικού νόμου, τις αποδίδει, μεταξύ άλλων, «στον πανικό που συνέχει τόσο τον δικομματισμό όσο και την κυβέρνηση». Και αυτό, γιατί καταλαβαίνουν ότι «για πρώτη φορά, τα τελευταία χρόνια μπορεί να βρισκόμαστε σε μια μεγάλη πολιτική μεταβολή».

ΠΟΙΕΣ ΟΙ ΕΠΙΠΩΣΕΙΣ ΣΑΡΚΟΖΙ

ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ;

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, και παρά την «ανάσα» που χάρισε η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έξοδο της Ελλάδας από τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος (η μείωσή του κάτω από το 3% του ΑΕΠ θεωρείται

διατρήσιμη), η παροχή της κυβέρνησης επικεντρώνεται, αυτή τη στιγμή:

α) Στην αποτροπή οποιουδήποτε κτυπήματος, από πλευράς του «Επαναστατικού Αγώνα», εφόσον –άχρι στιγμής– η Ελληνική Αστυνομία αδυνατεί να συλλαβεί δράστες, οι οποίοι, «ξανάφεραν το αντάρτικο πόλεων στην Ελλάδα». Βέβαιο, πάντως, είναι ότι ολόκληρη η Αθήνα έχει μετράει σε ένα απέραντο φρούριο.

β) Στις επιπτώσεις που έχει –ή δεν έχει– η απομάκρυνση του Τόνι Μπλερ από τη βρετανική πρωθυπουργία (με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τις ελληνοβρετανικές σχέσεις και το Κυπριακό), καθώς και στην αλλαγή φρουράς στη γαλλική Προεδρία. Ποιες επιπτώσεις μπορεί να έχει η νίκη του Σαρκοζί στις προοπτικές των ευρωπαϊκών σοσιαλιστικών κομμάτων; Και επειδή το «ημέτερον ΠΑΣΟΚ» ομνύει και αυτό στον σοσιαλισμό, το ερώτημα που τίθεται είναι: Μπορεί η νίκη του δεξιού Νικολά Σαρκοζί να ζημιώσει την προεκλογική μάχη του ΠΑΣΟΚ; Μπορεί η επιλογή σοσιαλιστών (από τον ίδιο τον Σαρκοζί) στη νέα γαλλική κυβέρνηση να επηρεάσει τους υψηλούς, ρητορικούς τόνους του προέδρου του ΠΑΣΟΚ Γ.Α. Παπανδρέου;

γ) Στις εσωτερικές εξελίξεις στην Τουρκία, στα παιχνίδια που παίζουν οι στρατηγοί και στα όσα μπορούν να συμβούν, μετά την τοποθέτηση Σαρκοζί ότι «η Τουρκία δεν έχει θέση στην Ευρώπη».

δ) Τέλος, στα συμβαίνοντα στον θρόνο Ιεροσολύμων... Ωραίο να λες ότι όλα όσα διαδραματίζονται εκεί οφείλονται στα «φιλέτα του ποταμού Ιορ-

δάνη» και στις λογής «αντιπαραθέσεις για την αξιοποίηση του βαπτίσματος στη Δυτική και Ανατολική Όχθη». Τον ίδιο τον Προκαθήμενο, τον μακαριότατο, κύριο, κύριο Θεόφιλο, πώς τον τιθασεύεις; Ο κ. Θεόφιλος πρέπει να έμαθε πια ότι η «μοίρα» των ελληνορθόδοξων πατριαρχείων είναι προκαθορισμένη, ότι πρέπει όχι απλώς να «πολιτεύεσαι», αλλά και να ικανοποιείς στοιχειώδη αιτήματα του αραβόφωνου ποιμνίου σου, όπως είναι, λόγου χάρη, η εκλογή ενός ή δυο ή τριών μητροπολιτών-μελών της ιεράς συνόδου. Και αντί να «πολιτεύεται» με στοιχειώδη σύνεση, βγαίνει με τις γνωστές σορτίτες ότι φυλάττει, τάχα μου, «θερμοπύλες», άρα πίπτει μαχόμενος για την ελληνοφωνία, άρα δεν ικανοποιεί κανένα (ή σχεδόν κανένα) από τα αιτήματα των Ιορδανών ή των Παλαιστινίων, εφόσον δεν είναι ελληνόφωνοι. Όλες αυτές τις (γνωστές) καταστάσεις, πώς τις αντιμετωπίσε το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών; Επικαλούμενο τη «διπλωματική σοφία» του κ. Θεόφιλου; Αν ναι, βοηθειά μας!

ANTHΝΩΡ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Η στήλη ξανά δίνει το παρόν της μετά από απουσία ενός μήνα.
- Η επανεμφάνισή της συμπίπτει με κοσμοϊστορικά γεγονότα κι ίσως αυτό να περικλείει κάποιο μήνυμα από τους αθέατους κόσμους.
- Όποιος έχει κονέ, ας απευθυνθεί στον συνάδελφο κύριο Χαρδαβέλα να ερμηνεύσει το φαινόμενο, μια και είναι από τους ελάχιστους ειδικούς στην Ευρώπη.
- Οι κ. Παγιατάκη και Πατέρα κρίνονται ανεπαρκείς.
- Δόκτωρ ο πρώτος, με απλά πτυχία οι δεύτερες.
- Βέβαια υπάρχει και ο πολιτικός αναλυτής φιλόσοφος Πέτρος, αλλά τώρα με το συνέδριο του ΠΑΣΟΚ δεν μπορούμε να τον βάλουμε σε τέτοιες διαδικασίες.
- Τιμούμε τις γνώσεις του, αλλά ως παλιοί σύντροφοι στο ΚΚΕ εσ. δεν θέλουμε να τον βλέπουμε απλό νεροκουβαλητή του «κινήματος».
- Ραγίζει η καρδιά μας.
- Του αξίζει μια θέση στα καθοδηγητικά όργανα της Ltd. PASOK.
- Τι παραπάνω δηλαδή έχει ο Μπίστης και τόσοι άλλοι (και άλλες) της πάλαι πότε ανανεωτικής (και όχι μόνο) Αριστεράς από τον Πέτρο (μας);
- Πρώτο γεγονός των ημερών η αποτυχία της Σεγκολέν στη Γαλλία.
- Το τι κλάμα έπεσε στη Χ. Τρικούπη δεν λέγεται.
- Η Αννούλα είδε το όνειρο της να σβήνει τόσο μα τόσο γρήγορα, όπως και οι ελπίδες της να αποτελέσει την εναλλακτική λύση στο μαγαζί, αν χάσουν τις εκλογές.

του Χρ. Παπανίκου

ΜΕ ΑΓΡΙΑ ΛΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

Μας «αιφνιδίασε» ο πρωθυπουργός κ. Κ. Καραμανλής την περασμένη Τετάρτη το βράδυ με το διάγγελμα του προς τον ελληνικό λαό από το Μέγαρο Μαξίμου. Η κυβέρ-

νηση έστησε όλη αυτή την οπερέτα για να μας πει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την άρση της επιτήρησης της χώρας, προσθέτοντας όμως ότι η αυστηρή λιτότητα θα συνεχιστεί. Και όλα αυτά γιατί παρέλαβαν χάος από την προηγούμενη κυβέρνηση, πριν από τρία ολόκληρα χρόνια. Δηλαδή τι μας είπε ο πρωθυπουργός; Να μην περιμένουμε αυξήσεις, να μην περιμένουμε δηλαδή καλύτερευση της ποιότητας της ζωής μας. Για ακόμα μία φορά όμως δεν είπε λέξη για τα δομημένα ομόλογα. Τίποτα για τη μεγάλη ληστεία των χρημάτων των Ταμείων. Δεν είπε όμως τίποτα και για τους όρους που μας έθεσε ο κ. Αλμούνια για να μας βγάλει από την επιτήρηση. Όπως, οι αλλαγές στο Ασφαλιστικό που μας έρχονται μετά τις εκλογές, όποιου κόμματος ή κομμάτων κυβέρνηση και αν σχηματιστεί. Φοβούμαστε ότι για ακόμα μία φορά ετοιμάζονται για παρατεταμένη περίοδο λιτότητας χωρίς αντίδραση από κανέναν. **Τ.Μ.**

του Χρ. Παπανίκου

ΠΟΤΕ ΕΚΛΟΓΕΣ;

Ετσι όπως έχουν τα πράγματα μόνο τα τηλεοπτικά μέντιουμ και οι χαρτορίχτες δεν ενέσκηψαν στην αποκωδικοποίηση του βουλών της κυβέρνησης. Με την αγωνία για το πότε θα γίνουν οι εκλογές είναι να απορείς για το πού βρίσκουν το απερίσπαστο και πειθαρχημένο ηθικό για να ασχοληθούν με τα προβλήματα οι υπουργοί και οι παρατρεχάμενοί τους. Πού να βρεις το κουράγιο για να εκπονήσεις σχέδια που δεν θα τα παίρνει ο αέρας της προεκλογικής υστερίας; Δηλαδή οι εκλογές θα διεξαχθούν λίαν συντόμως, αφού η οικονομία εξήλθε από την αναρρωτική της ΕΕ και είμαστε έτοιμοι να γευθούμε πρωτόγνωρες παροχές; Ή εξέλιπαν αυτά που κάποτε χωρούσαν στην σιβυλική φράση «εθνικοί λόγοι»; Από εδώ και πέρα ποιος είδε γκάλοπ και δεν το φοβήθηκε. Αντί να απειλεί ο αντίπαλος με αποκαλύψεις για τον βίο του υποψηφίου από το άλλο κόμμα, θα κραδαίνει πονηρά τα χαρτιά μυστικής δημοσκοπήσης, κάνοντας τους πάντες να αλλάζουν χρώμα! **ΣΩ.ΛΕ**

ΠΑΛΙ «ΔΕΞΙΑ ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ»;

Οεφιάλης του '90, όταν ο Α. Παπανδρέου λίγο πριν εγκαταλείψει την εξουσία άλλαξε το εκλογικό σύστημα με αποτέλεσμα να καταστήσει τελικά την κυβέρνηση Μητσοτάκη «δεξιά παρένθεση», είναι εκ νέου παρών. Αυτή τη φορά με το «colpo grosso» που επινόησε ο κ. Κ. Σημίτης, τον εκλογικό νόμο Σκανδαλίδη που αναδεικνύεται σήμερα σε απασφαλισμένη χειροβομβίδα στα χέρια της ΝΔ. Αυτά έγραφε το Αντί, πέρυσι τον Μάιο, έναν ολόκληρο χρόνο, δηλαδή, πριν η ΝΔ συνειδητοποιήσει ότι λίγο πριν ο Κ. Σημίτης εγκαταλείψει το Μέγαρο Μαξίμου έκανε στον διάδοχό του το καλύτερο δώρο, τον «εκλογικό νόμο Σκανδαλίδη». Έναν νόμο που επιτρέπει στον Γιώργο Παπανδρέου να παραμείνει με ισχυρά πλεονεκτήματα στο πολιτικό παιχνίδι, ακόμη και μετά από μια νέα εκλογική ήττα. Η ΝΔ όμως και το Μαξίμου εθελοτυφλούσαν τότε, στρουθοκαμηλίζοντας από την ευδαιμονία των γκάλοπ και την υποτιθέμενη κυριαρχία στα μίντια. Αρκούσε όμως, όπως αποδείχτηκε, ένα σκάνδαλο, όπως εκείνο των ομολόγων, για να πανικοβληθούν και να χάσουν τον μπούσουλα. Φαντάσου, δηλαδή, να υπήρχε κι αντιπολίτευση (και να ήθελε) και να έβγαιναν και τα υπόλοιπα στη φόρα.

Π.Υ.

«ΓΙΟΥΡΟ-ΧΑΛΙΑ»

Επесе η αυλαία και στο εφετινό πανηγύρι της «Γιουριβίζιον». Στην τυχοδιωκτική αναζήτηση του «χρυσόμαλου δέρατος» της μουσικής η παρέα του Σαρμπέλ δεν έφτασε στην πηγή, αν και είχε την ομόθυμη στήριξη σύσσωμης της διοικητικής παρέας της ΕΡΤ. Επενδύσαμε πολλά όνειρα, ήμασταν έτοιμοι να βγούμε στους δρόμους μεθυσμένοι από χαρά, και εν τέλει κοιμηθήκαμε με τις μπύρες αγκαλιά. Δεν συντρέχει πάντως λόγος απογοήτευσης. Το βάρος θα ριχθεί στην παραγωγή ακόμη πιο συναρπαστικών εκπομπών από αυτές της κ. Δρούζα.

Σως

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ... ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

Οι συνειρμοί είναι πλέον αναπόφευκτοι για τον κ. Ρωμύλο Κεδίκογλου. Ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου δέχεται, εκτός των άλλων, ότι ο γιος του έχει αγοράσει επαγγελματικό σκάφος για εκμετάλλευση. Το σκάφος αγοράστηκε έναντι προκαταβολής 58.000 ευρώ, τεσσάρων ετήσιων δόσεων των 19.000 ευρώ και μιας των 9.500 ευρώ. Τα εισοδήματα όμως του γιου του Προέδρου του Αρείου Πάγου, του κ. Φαίδωνα Κεδίκογλου, δεν επαρκούν με τίποτα για να καλυφθούν αυτά τα ποσά. Οπότε πού βρέθηκαν τα λε-

φτά για την αγορά του σκάφους; Ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου ισχυρίζεται ότι η προκαταβολή εξασφαλίστηκε με «γονική δωρεά» του ίδιου και της συζύγου του προς τον γιο τους και οι δόσεις καλύφθηκαν από την εμπορική εκμετάλλευση του σκάφους. Όμως την εμπορική εκμετάλλευση του σκάφους έχει αναλάβει η εταιρεία από την οποία αγοράστηκε, η «Κυριακούλης Μεσογειακά Κρουαζιέραι Ναυτιλιακή Α.Ε.». Ο Νικήτας Κυριακούλης, αδελφός του μεγαλομετόχου της εταιρείας αυτής έχει καταδικαστεί σε πρώτο βαθμό σε

ισόβια, ως εγκέφαλος του κυκλώματος που μετέφερε έναν τόνο κοκαΐνη με ιστιοπλοϊκό σκάφος από την Μαρτινίκα στην Ελλάδα. Και σήμερα εκκρεμεί η εκδίκαση της υπόθεσης σε δεύτερο βαθμό, οπότε το ερώτημα για την κυβέρνηση, που συνεχίζει να καλύπτει τον κ. Κεδίκογλου και ιδιαίτερα τον υπουργό Δικαιοσύνης, είναι ένα, μοναδικό και αμείλικτο: Μπορεί ο γιος του Προέδρου του Αρείου Πάγου να κάνει δουλειές με τον αδελφό κάποιου που έχει σοβαρότατες εκκρεμότητες με τη δικαιοσύνη;

Π.Μ.

ΡΩΜΥΛΟΣ ΡΩΜΑΛΕΟΣ

Οι αποκαλύψεις γύρω από την υπόθεση του Κεδίκογλου, προέδρου του Αρείου Πάγου, τροφοδοτούν με νέα κύματα έντασης την πολιτική ζωή του τόπου. «Αμάρτησε» ο πατέρας για το καλό του γιου του με μοναδικό γνώμονα την υλική αποκατάστασή του; Οι εξηγήσεις του ίδιου ανατροφοδοτούνται από τις συνεχείς καταγγελίες των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ. Πώς όμως σταθμίζεις τις αντιδράσεις Κεδίκογλου απέναντι στον καταγγέλλοντα Καρχιμάκη; Δεν είναι τουλάχιστον άκομφο να απευθύνει συστάσεις στον βουλευτή επικαλούμενος τα τηλεφωνήματα που δέχεται ο ίδιος από κρητικούς ψηφοφόρους; Δηλαδή είναι σαν να τον προειδοποιεί ότι διακινδυνεύει την επανεκλογή του επειδή ελέγχει ένα τόσο υψηλό πρόσωπο; Αλήθεια, δεν έχουμε συνηθίσει σε τέτοια μαθήματα «δημοκρατικού» ήθους από τους έλληνες δικαστές.

ΣΩ.ΛΕ

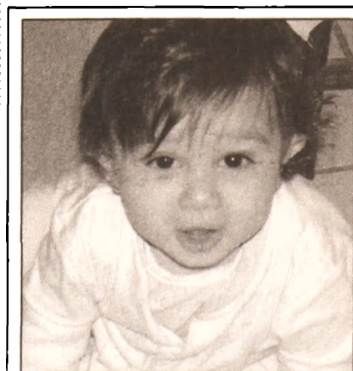
ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Διεξήχθησαν και οι φοιτητικές εκλογές. Ήταν μια ευκαιρία για να εξαγάγει ο καθένας τα συμπεράσματά του. Η ΝΔ να καρπωθεί άλλη μια επιβεβαίωση της πολιτικής της κυριαρχίας. Το δε ΠΑΣΟΚ να επιδαψιλεύσει λίγες ακόμη δάφνες τώρα που ετοιμάζεται να αναρριχηθεί προς την εξουσία. Βαρόμετρο για τις πολιτικές εξελίξεις ή φυτώρια για όσους φιλοδοξούν να κάνουν βουλευτική καριέρα τα φοιτητικά αμφιθέατρα; Πιστά αντίγραφα μιας κοινωνίας που χλευάζει τον διάλογο και την υπερκομματική συνεννόηση, οι κουρασμένοι εικοσάρηδες μοιάζουν να δυσπιστούν ακόμη και στα χρώματα της φαντασίας κάνοντας όνειρα μόνο για το πότε θα κολλήσουν τα πρώτα τους ένσημα.

ΣΩ.ΛΕ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

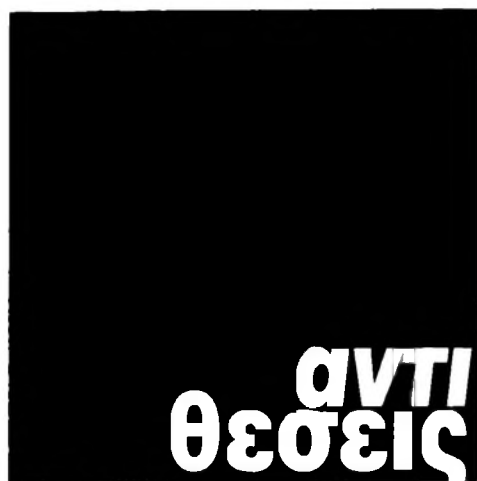
- Οι επικοινωνιολόγοι τους δε θα μπορέσουν να παίξουν την «αριστερή» στροφή στην Ευρώπη.
- Από πουθενά δεν προκύπτει.
- Μόνο με τα δομημένα (και το πρόγραμμα κουρελού που εκπόνησαν) μάλλον χαμένοι από χέρι είναι.
- Βλέπετε αναδύονται οι απάτες τους με το Χρηματιστήριο και οι μνημες είναι νωπές.
- Γι' αυτό χάνει μεν η Ν.Δ., αλλά δεν κερδίζει το ΠΑΣΟΚ!
- Εξού και το δράμα του Συγκροτήματος, των ηλεκτρονικών ΜΜΕ και των λοιπών κίτρινων ταμπλόιτ που βρίσκονται συντεταγμένα με το «κίνημα».
- Πάει κι Μπλεράκος τους άπατα.
- Αν και προσπάθησε να έχει μια ηρωική έξοδο, όλες οι έρευνες που έγιναν στην Αγγλία δείχνουν ότι αυτό που θεωρούν οι πολίτες της χώρας του είναι η εμπλοκή τους στον αιμοσταγή πόλεμο του Ιράκ και η ταύτισή του με τον πλανητάρχη Μπους υιό.
- Τι απομένει;
- Τίποτα!
- Εξού και η βιαστική μεθόδευση της επανόδου του τ. γραμματέα-οδοντίατρου Κωνσταντίνου Λαλιώτη, ο οποίος ανέλαβε μαζί με τα υπόλοιπα αδέρφια του Georges το Ίδρυμα Ανδρέας Παπανδρέου

Την Κυριακή 6 Μαΐου βαφτίστηκε ο μικρός Νικόλας Γεωργοπάλης. Να ζήσει και να τα χιλιάσει!

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Ξεχνώντας εύκολα (;) την αποπομπή του από τον τ. καταλληλότερο και την πλήρη συναίνεση σ' αυτό του Georges.
- Βέβαια στον ιδιωτικό τομέα (λέμε τώρα) που εργαζόταν τα πράγματα είναι πολύ πιο δύσκολα.
- Οπότε
- Άντε να δούμε πάλι τις ροκιές που θα εισαγάγει στον προεκλογικό αγώνα και τους καρπούς που θα αποδώσουν.
- Α, κι ο τ. καταλληλότερος δίνει παρόν.
- Δύσκολη η καλογερική.
- Με νέο σύγγραμμα που φέρει τον τίτλο *Η δημοκρατία σε κρίση*;
- και με ραντεβού στο Χίλτον με τον Georges.
- Και μην πείτε σοσιαλιστές άνθρωποι και Χίλτον γίνεται;
- Στα Εξάρχεια σίγουρα δεν μπορούν να τα πουν, στο Κολωνάκι κυκλοφορούν πολλοί και δεν θα 'χαν ησυχία να στοχαστούν, να αναστοχαστούν και να σχεδιάσουν το μέλλον της χώρας.
- Οπότε η λύση Χίλτον ήταν η ενδεδειγμένη.
- Εξάλλου ποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι ο σοσιαλισμός δε θέλει καλοπέραση;
- Ρωτήστε και τον Άκη, τον Γιάννο και τους λοιπούς πράσινους αριστερούς.
- Κάτι παραπάνω ξέρουν από μας τους κοινούς θνητούς.
- Ας μην ξεχνάμε και το Καβούρι που συχνά πυκνά συνευρίσκετε η ηγεσία της ΓΣΕΕ.

ΟΜΟΡΦΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ (;), ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΠΛΑΣΜΕΝΟΣ

Μπαράζ καταγγελιών στη Νομική Σχολή της Αθήνας για νοθεία και τραμπουκισμούς στις πρόσφατες φοιτητικές εκλογές, όχι ανάμεσα στην Αριστερά και τη Δεξιά –αλλά δυστυχώς– ανάμεσα στην Αριστερά και την Αριστερά.

Η ΕΑΑΚ (άκρα αριστερά) κατηγορεί την ΑΡΕΝ (ΣΥΡΙΖΑ) ότι συνεργάστηκε με την ΠΑΣΠ, ανταλλάσσοντας ψήφους στη Νομική και το Πανεπιστήμιο Κρήτης για να της πάρει την έδρα. Η ΑΡΕΝ απαντά ότι η ΕΑΑΚ συνεργάστηκε με τη ΔΑΠ για να της ακυρώσει ψηφοδέλτια και να διατηρήσει την έδρα τελικά. Η ΕΑΑΚ καταγγέλει επίθεση της ΑΡΕΝ σε γραφεία μιας συνιστώσας της στα Εξάρχεια και η ΑΡΕΝ ανταπαντά ότι ο γραμματέας της Νεολαίας του ΣΥΝ ξυλοκοπήθηκε σε ταβέρνα από μέλη της ΕΑΑΚ.

Αθλιότητες. Και πάνω από όλα γιατί συμβαίνουν την επαύριον των ζωντανών και μαχητικών φοιτητικών κινητοποιήσεων που έδωσαν σε πολλούς την αίσθηση ότι στα πανεπιστήμια πνέει καθαρός πολιτικός αέρας. Κι όμως τα γεγονότα αυτά μας δείχνουν ότι η Αριστερά τίποτα δεν διδάχθηκε από το παρελθόν της και ότι το κληροδότησε κιόλας, μαζί με τις χειρότερες πλευρές του, και στις νέες γενιές.

Όταν αριστεροί πλακώνονται στο ξύλο για μια έδρα στο ΔΣ της Νομικής, δεν τολμούμε να φανταστούμε τι θα γινόταν αν κάποτε βρισκόταν με μεγαλύτερες ευθύνες. Και τείνουμε να συμφωνήσουμε με τις συνιστώσες εκείνες του φοιτητικού κινήματος που πρότειναν αποχή από τις εκλογές, υποστηρίζοντας ότι ο «εκλογισμός» θα σκοτώσει ό,τι γέννησαν οι κινητοποιήσεις.

Γιαν. Ανδρ.

ΜΕ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ;

Τώρα που τελείωσε και το παραμύθι με την Ρουαγιάλ, που θα ανανέωνε το ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κίνημα, θα έφερνε νέο άνεμο στην Ευρώπη, θα έβαζε ένα

λεπτό γυναικείο άρωμα στο Μέγαρο των Ηλυσίων και άλλα τέτοια χαριτωμένα που ακούστηκαν, μήπως να ξαναπροσπαθήσει και η Άννα Διαμαντοπούλου

να βγει φωτογραφία δίπλα της; Τώρα που οι μέρες της δόξας πέρασαν, μπορεί και να μην την περιλάβουν οι γορίλες της μαντάμ Σεγκολέν.

Γιαν. Ανδρ.

ΓΥΡΙΣΕ, ΓΥΡΙΣΕ!!!

Επιτέλους, οι εξαγγελίες του Γιώργου Παπανδρέου ότι θα τα αλλάξει όλα γίνονται πραγματικότητα! Γύρισε στο ΠΑΣΟΚ για τις εκλογές ο Λαλιώτης.

Γιαν. Ανδρ.

ΛΑΛΙΩΤΗΣ

Ευδοκούν ακόμη οι όροι «τρομερά παιδιά» και «θεϊκά ταλέντα» στους μπαξέδες της πολιτικής; Από τι έχει ανάγκη το ΠΑΣΟΚ προκειμένου να επικυρώσει το γόητρο που ακτινοβολεί το νέο του πρόγραμμα; Ίσως αυτά και άλλα ερωτήματα να μην είχαν λόγους ύπαρξης εάν τα κόμματα διέθεταν αξιόπιστους μηχανισμούς στελεχιακής ανανέωσης και ισχυρή εσωκομματική δημοκρατία. Αφού αυτά φαντάζουν περιττά εξαρτήματα, το βάρος μετατοπίζεται στον ιστορικό ρόλο των προσώπων. Ο Λαλιώτης είναι ένα από αυτά. Στην αμηχανία της προεκλογικής περιόδου, αυτός θα έχει το μαγικό ραβδί. Έχει το ταλέντο εξάλλου να εκτελεί με δεξιολογία παλαιά δοκιμασμένα τραγούδια, με ακόμη πιο «σκληρή» ενορχήστρωση και προσαρμοσμένα στο παρόν.

ΣΩ.ΛΕ

ΑΠΕΡΓΙΑ

Μπροστά στο φάσμα μιας οικονομικής ανυπολόγιστης ζημιάς οι δημοσιογράφοι συσπειρώνονται και κατέρχονται σε απεργία. Αίτημα να επιστραφούν τα κλεμμένα από τη διαχείριση των δομημένων ομολόγων. Προέχει η βιωσιμότητα των ταμείων. Άραγε πότε προγραμματίζεται μια απεργιακή κινητοποίηση με κυρίαρχο θέμα την προστασία των δημοσιογράφων που δουλεύουν σε συνθήκες ομηρείας ή ακόμη ακόμη για να διαμαρτυρηθούν για τη χαμηλή ποιότητα παροχής ειδησεογραφικών τηλεοπτικών δελτίων;

Ποιοι είναι αποφασισμένοι να προχωρήσουν μέσα από πρωτότυπες μορφές διαμαρτυρίας, παρακάμπτοντας τα στενά όρια της συντηχίας;

ΣΩ.ΛΕ

«ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ ΝΑ ΠΕΣΕΙ;»

Στις 5 Μαΐου, Σάββατο μεσημέρι, ο Κώστας Καραμανλής επισκέπτεται αιφνιδίως τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς στην καρδιά της Αθήνας. Η επίσκεψη αποφασίστηκε το πρωί της ίδιας ημέρας. Ο έφορος αρχαιοτήτων της Ακρόπολης Α. Μάντης ξεναγεί τον πρωθυπουργό στα μνημεία του χώρου από τα οποία περνάει σχεδόν τροχάδην όλη η πρωθυπουργική συνοδεία. Κατευθυνόμενος προς τον ναό του Ηφαίστου, και με την πλάτη στη Στοά του Αττάλου, ο κ. Καραμανλής κοιτάζει γύρω του –τοπίο και ερείπια– και με βλέμμα επισκέπτη που πρωτοβλέπει τον χώρο, λέει: «Μάλιστα, στο σημείο αυτό είχε γίνει και η τελετή ένταξης της χώρας στην ΟΝΕ». «Όχι πρόεδρε», απαντά ο υπουργός Πολιτισμού, που έδειχνε να γνωρίζει κάπως τον χώρο, «η τελετή έγινε στην αντίθετη πλευρά, πίσω μας στη

στοά του Αττάλου». Δυο λεπτά αργότερα, μπροστά από τον ναό του Ηφαίστου, ο οποίος είναι κλειστός για τους επισκέπτες, ο έφορος δηλώνει ότι πρέπει να διατεθούν κονδύλια για να μπει σε ένα πρόγραμμα η συντήρηση του εν λόγω μνημείου. Αντί απάντησης εισπράττει το αφελές ερώτημα: «Γιατί, κινδυνεύει να πέσει;» Η επίσκεψη, πάντως, έγινε για την προβολή της επιστροφής 6 οينوχών (σε μέγεθος σφηνακίου), οι οποίοι εκτίθενται στη Στοά του Αττάλου. Και ως γνωστόν, κάθε επιστροφή αρχαιοτήτων από αδρά αμειβόμενους απόγονους αρχαιοκαπήλων κάνει την κυβέρνηση να πανηγυρίζει και τον πρωθυπουργό να προβαίνει σε σχετικές δηλώσεις. Ακόμη και με φόντο την «εξωτική» Αρχαία Αγορά, ώστε να σκεπαστεί έστω και για λίγο ο βαρύς αχός των ομολόγων. ...

«ΑΝΤΕ ΝΑ ΤΕΛΕΙΩΝΟΥΜΕ»

Το επόμενο Σάββατο, 12 Μαΐου, μακριά από τον καυτό ήλιο της Ακρόπολης και στη δροσιά του Μεγάρου Μαξίμου, ο πρωθυπουργός, πλαισιωμένος από καμιά δεκαριά σκηνοθέτες, μουσικούς, χορευτές, κινηματογραφιστές, τον Γιώργο Βουλγαράκη και τη Μαριέττα Γιαννάκου φανερά βιαστικός και με έκδηλη τη διάθεση «άντε να τελειώνουμε για να πάμε και σπίτια μας», εξαγγέλλει νομοσχέδιο για την ίδρυση Ακαδημίας Τεχνών στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις των Λιοσίων. Λίγα λεπτά μετά η υπουργός επί της Παιδείας, περιστοιχισμένη από τον πασίχαρο κ. Βουλγαράκη και τους εκπροσώπους των καλλιτεχνών,

διευκρινίζει ότι αυτή η Ακαδημία θα είναι ουσιαστικά «ένας προθάλαμος» για τα Πανεπιστήμια. Στο ερώτημα ποιες είναι οι δυνατότητες όσων αποφοιτήσουν, απαντά «αυτές των αποφοίτων από τις δραματικές σχολές που δίνουν κατατακτήριες εξετάσεις για να μπουν για παράδειγμα στο τμήμα Θεατρολογίας του Πανεπιστημίου». Μία Ακαδημία Τεχνών, λοιπόν, που θα «προετοιμάζει» καλλιτέχνες (μουσικούς, χορευτές, σκηνοθέτες) για τα... Πανεπιστήμια. Κάθε Σάββατο και μια «έκπληξη» για τα πολιτιστικά πράγματα της χώρας, έτσι για να μην πλήττουμε με ομόλογα, εκλογικούς νόμους και εκλογές.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Όπως και οι δικαστικοί που αποφασίζουν αυξήσεις και μάλιστα με αναδρομικότητα 1 δισεκατομμυρίου ευρώ (!) για τους εαυτούς τους.
- Οι ίδιοι που βγάζουν παράνομες και καταχρηστικές τις απεργίες εργαζομένων που παλεύουν για λίγα ευρώ.
- Ο Βύρωνας έχει εξελιχθεί στον Πάγκαλο της Νέας Δημοκρατίας.
- Κάθε φορά που μιλά τα κάνει ρόιδο.
- Πάντως, Βύρωνα, εμείς στο στρατό τις αγγαρείες προσπαθούσαμε να τις αποφύγουμε.
- Άλλη φιλοσοφία θα μας πεις.
- Πάντως σε τέτοια ηλικία και να σου βάζουν αγγαρείες, μάλλον διεστραμμένοι πρέπει να είναι.
- Στις φοιτητικές εκλογές πάλι όλοι νίκησαν.
- Η ΔΑΠ βγήκε πρώτη δύναμη.
- Είναι τρελοί οι φοιτητές.
- Μετά από τέτοιους αγώνες και να επιβραβεύεται η ΔΑΠ!
- Παραδοξολογία ή έχουμε χάσει την μπάλα;
- Η ΠΣΚ και τα ΕΕΑΚ κράτησαν τις δυνάμεις τους.
- Η ΠΑΣΠ το ίδιο.
- Κι ο ΣΥΝ να δίνει το παρόν στις περισσότερες σχολές, έστω και με μικρές δυνάμεις.
- Και μια και ο λόγος για το πανεπιστήμιο, το μέγα ερώτημα παραμένει αναπάντητο.
- Πού 'ναι οι χίλιοι;

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

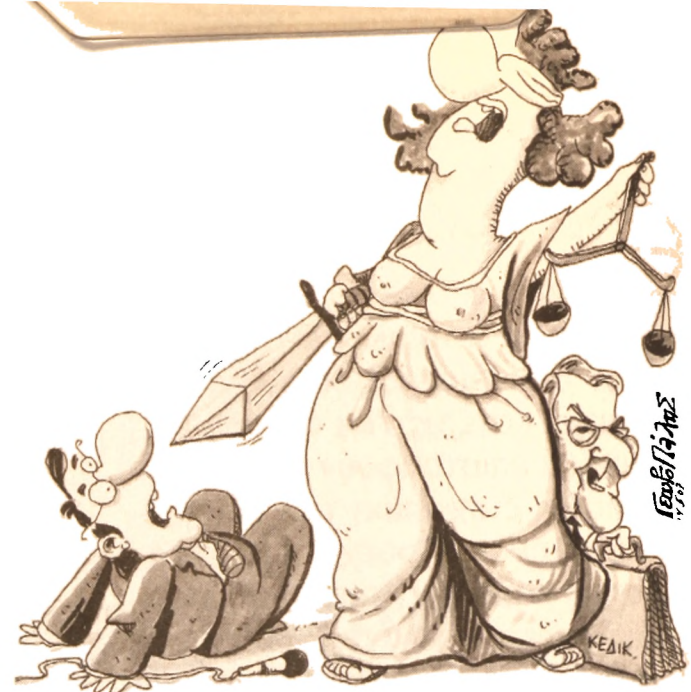
- Κλείνουμε το σημείωμα με κάτι αισιόδοξο.
- Την ευρωπαϊκή κούπα της ομάδας μπάσκετ της Πανάθας.
- Αρκετές πίκρες μας έδωσε (και) φέτος στο ποδόσφαιρο.
- Το χάρηκε κι ο πρωθυπουργός, αφού οι φουρτούνες του με τους σεμνούς και ταπεινούς συνεργάτες του δεν τον αφήνουν σε ησυχία.
- Ευτυχώς που πλησιάζουν τα μπάνια του λαού και θα ξεχαστούμε στις παραλίες **Ν. Μολ.**

ΜΗΝ ΕΝΟΧΛΕΙΤΕ...

Πάνω κάτω 1.000 άτομα ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα των συνδικάτων για απεργιακή συγκέντρωση ενάντια στην κλοπή των ταμείων και λίγα περισσότερα βρέθηκαν στη συγκέντρωση του ΠΑΜΕ. Μετά από μια τέτοια «ενθουσιώδη» διαμαρτυρία, θα φταίει η επόμενη κυβέρνηση να τα ξανακλέψει; **Γ. Κουρ.**

Η ΘΥΣΙΑ...

Φέρει αναμφισβήτητα το στοιχείο ενός τραγικού ήρωα. Είτε το ομολογεί με πομπώδες ύφος είτε το διαλαλεί σε όλες τις γωνίες σαν ηθοποιός που δίνει την τελευταία παράσταση. «Εκτίει ποινή και κάνει αγγαρεία», δήλωσε από βήματος Βουλής ο άρχων της Κατεχάκη. Στα όρια της μετάπλασης των μυθολογικών δεδομένων με τα συμβατικά όρια της πραγματικότητας, η μόνη συμπόνια που θα μπορούσαμε να δείξουμε είναι να τον παραλληλίσουμε με το μαρτύριο του Προμηθέα ή του Σίσυφου. Θυσιάζεται και αυτός για το ανθρώπινο καλό. **ΣΩ.ΛΕ**

ΣΤΕΡΝΗ ΜΟΥ ΓΝΩΣΗ

Πέρυσι τέτοιο καιρό, αν και το ζητούσαν όλα σχεδόν τα κορυφαία στελέχη του κόμματός του, ο κ. Κ. Καραμανλής αρνούνταν να αλλάξει τον εκλογικό νόμο. Τώρα έχει καταλάβει προφανώς το λάθος του και προκειμένου να μην βρεθεί (εκτός των άλλων) στην πολύ δυσάρεστη και μειωτική θέση να διαπραγματευθεί με τον Καρατζαφέρη βάζει τους άλλους να επαναφέρουν τα σενάρια για αλλαγή του εκλογικού νόμου. Επειδή, όμως, το ΠΑΣΟΚ δεν συμφωνεί με την αλλαγή του εκλογικού νόμου (χαζό είναι;) ανέλαβε ο Μητσοτάκης να βρει τη λύση και πρότεινε να

κρατήσουν οριστικά τον εκλογικό νόμο Σκανδαλίδη, αλλά να αυξήσουν το πριμ για το πρώτο κόμμα «από 40 έδρες έστω και μόνο σε 45». Έτσι θα μπορούσε να αποφευχθεί οριστικά ο κίνδυνος ακυβερνησίας, είπε ο επίτιμος, «και το όφελος θα είχε το κόμμα που θα προτιμούσε ο λαός». Και επειδή το κόμμα που θα προτιμήσει και πάλι ο λαός είναι η ΝΔ, ο μαγικός αριθμός για να συνεχίσει να μας κυβερνά είναι το 5. Διαφορετικά οι 151-152 βουλευτές που θα βγάλει, έτσι όπως πάνε τα πράγματα, μόνο σε νέες εκλογές και ακυβερνησία θα μας οδηγήσουν.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΑΡΚΟΖΙ

Πληροφορηθήκαμε ότι μεταξύ των πολυάριθμων Ελλήνων που μετέβησαν πρόσφατα στο Παρίσι για να παραβρεθούν στον θρίαμβο του Νικολά Σαρκοζί ήταν και δυο γνωστοί βουλευτές της ΝΔ, ο νέος κοινοβουλευτικός της εκπρόσωπος Χρήστος Ζώης και ο Πάνος Καμμένος. Μέχρι εδώ ουδέν πρόβλημα. Τα ερωτήματα αρχίζουν από την ανεπιβεβαίωτη ακόμα πληροφορία ότι οι δυο

βουλευτές μετέβησαν εκεί προσκεκλημένοι του Σωματείου Ελλήνων Φίλων του Νικολά Σαρκοζί, του οποίου άλλωστε είναι ιδρυτικά μέλη. Πρόεδρος του εν λόγω σωματείου είναι ο κ. Ανρί Λερούα, ο οποίος είναι επίσης διευθυντής της «Ντασό» στην Ελλάδα. Είναι δηλαδή ο αντιπρόσωπος των μαχητικών αεροσκαφών «Μιράζ» (θυμάστε την «Αγορά του Αιώνα»), που προσπαθεί να μας πουλήσει και τα νέα μαχητικά «Ραφάλ». Ο άνθρωπος άλλωστε που κινεί στην Ελλάδα τα νήματα για την αγορά και του Ραφάλ και των γαλλικών φρεγατών είναι ο κ. Χρ. Χούμπαυλης, εξέχον μέλος κι αυτός των «Φίλων Σαρκοζί». Κανένα πρόβλημα με τις φιλίες, ακόμα και τις περιέργες. Το πρόβλημα είναι ότι ο κ. Ζώης εκτός από κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της ΝΔ είναι και μέλος της επιτροπής της Βουλής για τα εξοπλιστικά προγράμματα, ενώ ο κ. Καμμένος είναι πρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής Άμυνας και Εξωτερικών. Με την ευκαιρία, ποιοι είναι οι τέσσερις δημοσιογράφοι που επίσης μετέβησαν πρόσφατα στη Γαλλία προσκεκλημένοι του κ. Χούμπαυλη;

Π.Π.

ΕΛ ΣΙΝΤ

Ο Καραμανλής περιδιαβαίνει πλέον μεταξύ Αιγάλεω και Ψυτταλείας, σαν τον Ελ Σιντ. Τι μουσεία, τι εκθέσεις, τι Στοές! Πάνω στο άλογο, για να εμψυχώσει το διαλυμένο στράτευμα. Βεβαίως δεν είναι νεκρός, σαν τον ήρωα. Αλλά λίγο αδιάφορος μου μοιάζει. Σαν να κάνει αγγαρεία μου φαίνεται.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Από την άλλη πλευρά, ο αντίπαλός του, ο Γιώργος, τόχει ρίξει στις γυναίκες. Εννοώ του ΠΑΣΟΚ, όχι τις άλλες, τις κανονικές. Νομίζει πως εάν ασχοληθεί με τις γυναίκες, και τις μειονότητες γενικώς, θα προκόψει. Όμως κάνει ένα λάθος. Αυτή είναι μια σωστή τακτική για τον Συνασπισμό, ώστε να μπει στη Βουλή. Αλλά δεν είναι σωστή για το ΠΑΣΟΚ. Αυτό στη Βουλή θα μπει σίγουρα. Κυβέρ-

νηση όμως να κάνει, χλωμό το βλέπω.

ΤΟ ΙΔΙΟ

Και ξέρετε γιατί θα βγει δεύτερο το ΠΑΣΟΚ, παρότι κανονικά θα έπρεπε να είναι μπροστά 5 μονάδες; Διότι ο κόσμος δεν νοιάζεται. Δεν τον ενδιαφέρει ποιος θα είναι πρωθυπουργός, ποιο κόμμα θα κερδίσει. Διότι γνωρίζει ότι είναι τα ίδια. Και όταν το γνωρίζει αυτό, ξέρετε τι κάνει ο κόσμος; Ψηφίζει το ίδιο που ψήφισε και στις προηγούμενες εκλογές. Δεν ασχολείται.

ΠΑΚΕΤΟ

Αυτή είναι η δική μου ανάλυση, ως ειδικού εκλογολόγου. Αφήστε που συμβαίνει και το άλλο. Συνήθως ο ψηφοφόρος έχει ήδη αποφασίσει τι θα ψηφίσει και στις επόμενες εκλογές. Το πάει πακέτο το πράγμα. Αποφασίζει μια και καλή για δύο φορές. Όστε να κοιμάται ήσυχος.

ΔΕΚΑΤΑ

Υπάρχει ένα περιοδικό με το όνομα Δέκατα, που δίνει λέει κι αυτό βραβεία λογοτεχνίας. Μα τι γίνεται βρε παιδιά; Έτσι όπως πάμε, σε λίγο δεν θα μείνει αβράβευτος για αβράβευτος. Όλοι όσοι έχουν λάπτοπ θα λαμβάνουν βραβείο. Κι εγώ μέσα φυσικά. Νομίζω το δικαιούμαι. Νομίζω, επίσης, πως ήρθε η ώρα το Αντί να δώ-

σει δικά του βραβεία. Στον πιο γελοίο λογοτέχνη. Όπως στην Αμερική, με τα βατόμουρα.

ΒΡΑΒΕΙΑ

Βεβαίως εδώ θα είναι πολύ δύσκολο το εγχείρημα. Διότι οι υποψηφιότητες θα είναι όσες και τα κυκλοφορούντα βιβλία. Δύσκολο να επιλέξεις. Θα πάρουμε όμως ένα στην τύχη και θα του δώσουμε το βραβείο. Τι βραβείο; Ξέρω κι εγώ; Τους τόμους του Αντί.

ΜΑΡΙΑ

Πώς σας φάνηκε ο Σαρμπέλ; Εμένα πάντως μου άρεσε. Είναι καλύτερος και από τον Κραουνάκη ακόμα, νομίζω. Δεν καταλαβαίνω, όμως, γιατί σνομπάρουν τον Σαρμπέλ, όλοι αυτοί οι έντεχνοι. Μάλλον επειδή είναι αδύνατος, τι άλλο να πω; Από πού κι ως πού το «Γεια σου Μαρία» είναι χειρότερο τραγούδι από αυτά που λέει η Πρωτοψάλτη; Εγώ δεν βρίσκω καμία διαφορά. Εσείς βρίσκετε;

ΣΙΝΕΜΑ

Πήγα στο συνέδριο για τον ελληνικό κινηματογράφο. Ποιον κινηματογράφο; Αυτόν με τις ζαρτιέρες. Τον νέο. Όχι τον παλιό, με τον Σταυρίδη. Λοιπόν εκεί μέσα ήτανε όλοι οι έλληνες σκηνοθέτες. Με πρώτο τον Αγγελόπουλο, φυσικά. Δεν γνωρίζω τι κάνει αυτή η ψυχή. Υποθέτω θα γυρίζει νέα τρι-

λογία. Έτσι είναι οι τριλογίες. Δεν τελειώνουν ποτέ. Μόλις κλείσει η μία, ανοίγει η άλλη. Ειδικώς όταν συνοδεύεται από ένα εκατομμύριο ευρώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ

Με τόσα λεφτά όμως, γυρίζω κι εγώ ταινία στο άψε σβήσε. Θα γυρίσω μία τριλογία, για την καταγωγή του πατέρα μου, που έχασε στον πόλεμο τον αδελφό του, ώστε μετά να κάνω αμέσως λιεζόν με την Ορέστεια, διότι θα βάλω μέσα κι ερωτικές υποθέσεις της οικογένειας. Νομίζω θα σκίσω.

ΒΟΥΓΙΑΣ

Ποιον είδα λέτε σ' αυτό το συνέδριο; Τον Σπύρο Βούγια! Υπάρχει όντως, και μου φάνηκε πολύ συμπαθητικός! Μου είπε ότι είναι σινεφίλ και ότι σίγουρα θα εκλεγεί στην Α' Θεσσαλονίκης. Εκτός, μου λέει, και μου συμβεί κάτι αναπάντεχο, διότι, συμπλήρωσε, τραβάω πάνω μου την κακοτυχία! Δεν ξέρω, αλλά αυτή η εξομολόγηση του Σπύρου Βούγια, μέσα στο Μέγαρο, μου άφησε μια γεύση ειλικρίνειας. Μέχρι που σκέφτηκα πως, εάν ήμουνα Σαλονικιός, θα ψήφιζα ΠΑΣΟΚ.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ

Πρέπει βεβαίως να συμπληρώσω τα εξής. Ότι δεν κατάγομαι από τη Θεσσαλονίκη.

ΠΕΜΠΤΗ 3.5.2007 – ΤΕΤΑΡΤΗ 16.5.2007

ΠΕΜΠΤΗ 3.5.2007

- Ανησυχία σε Αθήνα και Βρυξέλλες από τη διαφαινόμενη επικράτηση των στρατηγών στην Άγκυρα.
- Μάχη για τα μάτια του κόσμου στη Βουλή μεταξύ Καραμανλή και Παπανδρέου.
- Δεν ξέρουν τι θέλουν οι βουλευτές των δύο μεγάλων κομμάτων. Οι μισοί θέλουν εκλογές τώρα και οι υπόλοιποι... ποτέ!
- Σε βαριά βιομηχανία της Ελλάδας θέλει να μετατρέψει ο κ. Σουφλιάς τον τουρισμό. Ωχ, και κάποιοι άλλοι τα ίδια πίστευαν πριν από πολλά χρόνια, τα ίδια και κατέστρεψαν τη χώρα!
- Θύελλα στην Κύπρο από την επίσκεψη του Χριστόδουλου στο κρουσφύγετο του στρατηγού Γρίβα και το τρισάγιο που τέλεσε στον τάφο του. Γιατί διαμαρτύρονται, περίμεναν κάτι άλλο από ομοϊδεάτες;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 4.5.2007

- Θλιβερή πρωτιά με 25,5% κατέχει η Ελλάδα στην ανεργία των νέων, μεταξύ των 27 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και μετά ο κ. Αλογοσκούφης επαίρεται για την επιτυχία της οικονομικής του πολιτικής. Δηλαδή αν αποτύγχανε, τι έπρεπε να έχει γίνει;
- Απίθανη δήλωση Πολύδωρα στη Βουλή προκαλεί νευρική κρίση στο Μαξίμου. «Αγγαραεία κάνω, ποινή εκτίω». Τι

- θα ακούσει άραγε ακόμα ο πρωθυπουργός από τους υπουργούς του;
- Μια από τα ίδια η απόφαση του Εφετείου Κακουρημάτων για την υπόθεση της 17N. Ποιος περίμενε κάτι διαφορετικό;
- Εξιτήριο από την επιτήρηση δίνει ο Αλμούνια στην Ελλά-

Η γελοιότητα σε όλο της το μεγαλείο. Ο υπό αποχώρηση πρωθυπουργός της Βρετανίας Τόνι Μπλερ παίζει τένις με κοστούμι. Έλεος!

δα, αλλά τη βάζει σε αυστηρή παρακολούθηση καθώς τα κρατικά χρέη πάνε από το κακό στο χειρότερο.

- Ο Μπαϊρού παίρνει θέση στη διαμάχη για την προεδρία της Γαλλίας δηλώνοντας ότι δεν ψηφίζει Σαρκοζί. Αυτός όχι, οι ψηφοφόροι του όμως;

ΣΑΒΒΑΤΟ 5.5.2007

- Και επί εποχής των πράσι-

νων έκανε μπίζνες η «Ακρόπολις Χρηματιστηριακή». Τα λαμόγια κτυπούν σε όλες τις εποχές!

- Νομιμοποιούνται 70.000 αμφισβητούμενες ιδιοκτησίες. Αμφιβάλλει κανείς ότι πάμε ολοταχώς προς εκλογές;
- Στο 60% η απορροφητικότητα των κοινοτικών κονδυλίων επί Νέας Δημοκρατίας, ενώ επί ΠΑΣΟΚ μόλις έφταναν το 15,6%. Πολύ καλύτερα αλλά να προσέξουμε και λίγο σε ποιους πάνε, μην αποκαλυφθούν τίποτα περίεργα αργότερα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6.5.2007

- Πανηγυρική νίκη του Νικολά Σαρκοζί στις γαλλικές προεδρικές εκλογές με αντί-

πρόκειται να εκλεγούν όλοι και τους έχουν ζώσει τα φίδια.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7.5.2007

- Ο πρωθυπουργός «παρακαλεί», φοβούμενος ηρωική έξοδο, τον Βύρωνα να μείνει στην κυβέρνηση.

ΤΡΙΤΗ 8.5.2007

- Απεργία στον Τύπο για να επιστρέψουν πίσω τα χρήματα του ΤΣΕΠΕΑΘ. Περίεργα πράγματα. Μήπως τελικά η απεργία γίνεται για να σώσουν κάποιοι τα προσχήματα; Λέμε, μήπως;

ΤΕΤΑΡΤΗ 9.5.2007

- Φοιτητικές εκλογές με τη ΔΑΠ να παίρνει την πρώτη θέση για 21η συνεχή χρονιά. Δηλαδή συγγνώμη, μετά από τόσους μήνες καταλήψεων η Αριστερά δεν κατάφερε ούτε στους φοιτητές να υπερισχύσει; Μάλλον κάτι δεν πάει καλά!
- Μετά από τριάντα και πλέον χρόνια το τραμ θα κάνει τη εμφανισή του στον Πειραιά και μάλιστα θα φτάσει και μέχρι το Πέραμα. Να τα βλέπουν αυτά κάποιοι και από την Αριστερά που εκθειάζουν, χωρίς να κοκκινίζουν, τον εκσυγχρονιστικό ρόλο του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Και μάλιστα αυτόν της πρώτης οκταετίας!
- Στις «Επτά Θάλασσες» δειπνεί ο πρωθυπουργός με επτά υπουργούς. Τι άραγε να σημαίνει ο συγκεκριμένος αριθμός για τη Νέα Δημοκρατία;
- Τα δύο εργοστάσια της ΔΕΗ στην Κοζάνη είναι πρώτα σε εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε όλη την Ευρώπη. Και μετά κάποιοι επαίρονται ότι τους ενδιαφέρει το περιβάλλον. Εεε!
- Βρέθηκε ο τάφος του Ηρώδη στα νότια της Ιερουσαλήμ.

ΠΕΜΠΤΗ 10.5.2007

•Επιστρέφει στην ενεργό πολιτική το θείο βρέφος, για να βοηθήσει τον «αδελφό» Γιώργο. Α ρε Ανδρέα, πώς κατήντησαν το «κίνημα» τα παιδιά σου!

•Ο Επαναστατικός Αγώνας αναλαμβάνει την ευθύνη της επίθεσης κατά του αστυνομικού τμήματος της Νέας Ιωνίας. Οι αρχές, ωχ, αρχίζουν να φοβούνται για νέο, αιματηρό αυτή τη φορά, κτύπημα.

•Εγκαταλείπει την Ντάουνινγκ Στρητ ο Τόνι Μπλερ και αφήνει στον διαδοχό του την επαχθή κληρονομιά του Ιράκ. Για να δούμε πώς θα τα βγάλει πέρα ο Γκόρντον Μπράουν.

•Φεύγει από την αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας ο Τσαρλς Ρις και αναλαμβάνει την ανθρωπιστική βοήθεια στη Βαγδάτη! Καημένοι Ιρακινοί τι άλλο σας μέλλει να πάθετε!

•Εγκρίθηκαν από την ισλαμική πλειοψηφία της τουρκικής Βουλής οι τροποποιήσεις του Συντάγματος. Μόνο μέσο άμυνας του κεμαλικού κατεστημένου ο πρόεδρος Σεζέρ να θέσει το θέμα σε δημοψήφισμα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11.5.2007

•Η πώληση των «ασημικών» διχάζει τη Νέα Δημοκρατία. Ο υπουργός Οικονομίας δείχνει

την έξοδο στον πρόεδρο του ΟΤΕ κ. Βουρλούμη, αλλά αυτός αντιστέκεται.

•Όμηρος δικαστών και ομολόγων η κυβέρνηση, αναγκάζεται να προβεί σε υποχωρήσεις και εξωθεσμικές διαπραγματεύσεις για να σωθεί.

•Ο τέως πρωθυπουργός Κ. Σημίτης ξαναχτυπά με βιβλίο για τη Δημοκρατία. Τρομάρα μας!

ΣΑΒΒΑΤΟ 12.5.2007

•Φορολογικό κοστούμι μας ετοιμάζουν για το 2008 Αλογοσκούφης και Αλμούνια. Έτσι εύκολα νομίζατε ότι θα παραιτούνταν από την επιτήρηση!

•Το πάρτι των κερδοσκόπων συνεχίζεται στα καύσιμα, καθώς, ενώ οι διεθνείς τιμές του μαύρου χρυσού πέφτουν, οι καταναλωτές πληρώνουν τη βενζίνη όλο και ακριβότερα! Καλά για ελέγχους δεν συζητάμε, η κυβέρνηση παθαίνει αλλεργία μαζί τους.

•Τον τομέα της προπαγάνδας αναλαμβάνει ο επανакάμψας στο «κίνημα» τέταρτος γιός του Ανδρέα. Οι Γκέμπελς αργούν, μα δεν ξεχνούν!

ΚΥΡΙΑΚΗ 13.5.2007

•Αρχίζουν δειλά δειλά να εμφανίζονται τα πρώτα δημοσι-

Στέρεψαν οι πηγές στο Κεφαλάρι του Άργους. Φαίνεται ότι φέτος θα πούμε κυριολεκτικά το νερό νεράκι.

εύματα για την αλλαγή του ασφαλιστικού. Δηλαδή, πιστεύουν ότι θα λυθεί το πρόβλημα αναίμακτα από το ΠΑΣΟΚ ή τη Νέα Δημοκρατία χωρίς ευρύτερη συναίνεση; Μάλλον σε άλλον πλανήτη ζουν οι πολιτικοί μας!

ΔΕΥΤΕΡΑ 14.5.2007

•Ωραίο παιγνίδι βρήκαν στο υπουργείο Οικονομικών. Για να μπορέσουν να παρουσιάσουν στις Βρυξέλλες πρόοδο, μεταφέρουν τα ελλείμματα σε ειδικό λογαριασμό. Συγγνώμη, σε αυτούς τους τύπους έχουμε αφήσει να διαχειρίζονται τα οικονομικά της χώρας; Ούτε τα του οίκου τους δεν τους αφήνουν να αγγίξουν οι σύζυγοί τους!

ΤΡΙΤΗ 15.5.2007

•Γενική απεργία ΑΔΕΔΥ, ΓΣΕΕ και ΕΣΗΕΑ για να επιστρέψουν τα χρήματα των ομολόγων στα Ταμεία. Πλήρης παράλυση σε όλη τη χώρα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 16.5.2007

•Τα ηνία της Γαλλικής Δημοκρατίας παραδίδει ο Ζακ Σιράκ στα χέρια του Νικολά Σαρκοζί σε επίσημη τελετή ορκωμοσίας στο Μέγαρο των Ηλυσίων. Μετά την αλλαγή φρουράς, ο «Σαρκό» κατευθύνεται στο Βερολίνο για την

πρώτη του «προεδρική» συνάντηση με την καγκελάρια Μέρκελ. Μια (νέα;) εποχή αρχίζει για την Ευρώπη.

•Οι έλληνες εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης, με εξαίρεση την Πορτογαλία, είναι οι πιο κακοπληρωμένοι στην ευρωζώνη. Λαμβάνουν το 48% των αποδοχών ενός απασχολούμενου στο Βέλγιο, το 52% του σουηδού και μόλις το 41% των αποδοχών του γερμανού εργαζόμενου. Σιγά την ανακάλυψη. Μια έξοδος να κάνει κάποιος από τη χώρα και το νιώθει αμέσως! Α, ρε Αλογοσκούφη!

•Τουλάχιστον ένα δις άνθρωποι πρόκειται να εξαναγκαστούν σε μετανάστευση ως το 2050, λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η οποία πρόκειται να οξύνει τις συγκρούσεις και τις φυσικές καταστροφές, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργήσει καινούργιες.

•Με μεγάλα ονόματα του παγκόσμιου κινηματογράφου και λαμπερούς αστέρες ανοίγει το φετινό 60ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών.

•Στους 34 βαθμούς Κελσίου η θερμοκρασία σε πολλές περιοχές της χώρας. Αρχίζουμε να καιγόμαστε!

Οι Σούφι χορεύουν, προσπαθώντας να απεγκλωβιστούν από τα εγκόσμια. Εμείς να δούμε τι θα κάνουμε!

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ Ο Δ' Ο ΚΑΙΓΟΜΕΝΟΣ

Τα ΜΜΕ και η ελληνική ασυνέπεια προς την Τουρκία

του Σήφη Φιτσανάκη

Τα ελληνοτουρκικά θέματα συνήθως σηματοδοτούν τα όρια της κριτικής στον ελληνικό Τύπο. Συντάκτες και αρθρογράφοι που καθημερινά πρωτοστατούν στις πατροπαράδοτες κομματικές αντιμαχίες, όταν αναφέρονται στις ελληνοτουρκικές σχέσεις συμμορφώνονται σχεδόν μηχανικά με τα δελτία τύπου του Υπουργείου Εξωτερικών. Ενδεικτικό παράδειγμα της ενστικτώδους αυτής εθνικής συσπείρωσης αποτελεί η πρόσφατη αρθρογραφία πάνω στην συνεχιζόμενη πολιτική κρίση στην Τουρκία.

Συγκεκριμένα, η εντυπωσιακή σύγκλιση απόψεων πάνω στις τουρκικές εξελίξεις έχει κατορθώσει να γεφυρώσει ακόμα και τα ισχυρότερα οχυρά του έντυπου κομματικού διχασμού. Ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθέτησης, οι περισσότεροι Έλληνες αρθρογράφοι βάλθηκαν να ερμηνεύσουν τις πολιτικές δυσκολίες στην γειτονική μας χώρα ως «παρομοίωση πραξικοπήματος» (*Το Βήμα* 29/4)¹, «θηλιά στην τουρκική δημοκρατία» (*Τα Νέα* 5/5)² και «πολιτική έκρηξη [...] με χαρακτηριστικά εμφύλιας σύγκρουσης» (*Καθημερινή* 6/5)³. Ταυτόχρονα, γίνονται πολλαπλές αναφορές σε πιθανότητα θερμού επεισοδίου στο Αιγαίο, διότι «συνήθως οι Τούρκοι μεταφέρουν τα εσωτερικά τους προβλήματα εκτός συνόρων, προκαλώντας εντάσεις με την Ελλάδα και την Κύπρο»⁴. Περιέργως, τα σενάρια περί ενδεχόμενου «θερμού επεισοδίου» αποδίδονται σχεδόν πάντοτε σε ανώνυμες «διπλωματικές πηγές» (βλ. ελεγχόμενες διαρροές από το ΥΠΕΞ).

Ως προθάλαμος του αναμενόμενου

«θερμού επεισοδίου» αναφέρεται συστηματικά η αεροναυτική άσκηση που οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις διεξάγουν αυτόν τον καιρό σε διεθνή ύδατα νότια της Λάρνακας. Η άσκηση αυτή, που τηρεί τις προδιαγραφές των διεθνών συμφωνιών, κατακρίνεται σε πρόσφατο άρθρο της *Ελευθεροτυπίας* ως επιθετικό «μήνυμα» προς Αθήνα και Λευκωσία (7/5)⁵. Σε παρόμοιο τόνο κυμαίνεται η τοποθέτηση του αρθρογράφου της *Ημερησίας* Κ. Βενιζέλου, ο οποίος προειδοποιεί τους αναγνώστες του πως «οι πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία προσφέρουν κάλυψη σε ακραίες συμπεριφορές της Άγκυρας, γεγονός που [...] ενισχύεται και από το ότι διεξάγονται στην περιοχή [της Κύπρου] στρατιωτικές ασκήσεις». Και καταλήγει ρωτώντας ρητορικά «πού θα οδηγήσει αυτή η κλιμακούμενη ακραία συμπεριφορά;» (7/5)⁶. Παραδόξως, οι ερμηνείες της τουρκικής αεροναυτικής άσκησης ως «ακραίας συμπεριφοράς» επιμένουν να κάνουν την εμφάνισή τους στον ελληνικό Τύπο, παρά τις δηλώσεις του ίδιου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Τάσσου Παπαδόπουλου πως «οι ασκήσεις διεξάγονται εκτός των χωρικών υδάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας» και συνεπώς «δεν εγείρεται κανένα ιδιαίτερο θέμα»⁷.

Όπως συμβαίνει συνήθως στην πλειονότητα των εντύπων εγχώριας κατανάλωσης, η Ελλάδα εμφανίζεται ως μόνη μη ακόλουθος της διπλωματικής οδού, σε αντίθεση με την «πολεμοχαρή» και «προκλητική» Τουρκία. Έτσι λοιπόν, «με τη γνωστή συνταγή τής διπλωματίας [...] θα επιδιώξει η Αθήνα να διασώσει την ελληνοτουρκική προσέγγιση στον στρατιωτικό τομέα. Και αυτό καθώς οι άλλου τύπου προσεγγίσεις [...] της Τουρκίας [...] δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για ήρεμα νερά» (*Τα Νέα*, 7/5)⁸. Δυστυχώς η μονόπλευρη αυτή προσέγγιση των ελληνοτουρκικών σχέσεων διαφέρει σημαντικά από την πραγματικότητα, την οποία ο ελληνικός τύπος επιλέγει να παραβλέπει. Όπως ακριβώς επέλεξε να παραβλέψει την άρνηση του ελληνικού ΥΠΕΞ να ανταποκριθεί στην πρόσφατη πρόταση του αρχηγού των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων, στρατηγού Γιασάρ Μπουγιούκανιτ, να αφοπλιστούν μέσω κοινής συμφωνίας όλα τα μαχητικά αεροσκάφη Ελλάδας και Τουρκίας που πετούν πάνω από το Αιγαίο (*Αντί* τχ. 893)⁹. Η πρόταση αυτή ίσως να προωθούσε την ειρήνη στην περιοχή, ίσως όχι. Έπρεπε όμως να εξεταστεί από το ελληνικό ΥΠΕΞ. Εκείνο όμως την αγνόησε επιδεικτικά δίχως ούτε μία αντίδραση από τα ελληνικά ΜΜΕ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Αντί να αξιοποιήσει την πρόταση Μπουγιούκανιτ για να προωθήσει «τη γνωστή συνταγή της διπλωματίας», η ελληνική κυβέρνηση προέβη σε μια ανεύθυνη και επιπόλαια πρόκληση στην Κύπρο. Στις αρχές Μαΐου, επέτρεψε στον αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλο να επι-

Ο Σήφης Φιτσανάκης
(www.monogramma.blogspot.com)
είναι διδάκτωρ πολιτικών επιστημών.
Ζει και εργάζεται στις ΗΠΑ.

σκεφτεί το νησί και να καταθέσει στεφάνι, καθώς και να τελέσει τρισάγιο, στον τάφο του Χίτη και «ολετήρα της Κύπρου» (Χαραυγή 3/5)¹⁰ στρατηγού Γεώργιου Γρίβα-Διγενή, στη Λεμεσό. Δεν χρειάζεται να παραθέσουμε τις τουρκικές και τουρκοκυπριακές αντιδράσεις που ακολούθησαν την προμελετημένη¹¹ αυτή πρόκληση. Οι ελληνοκυπριακές αντιδράσεις αρκούν για να δείξουν την επικίνδυνη επιπολαιότητα αυτής της ενέργειας: ο ίδιος ο πρόεδρος της Κυπριακής Βουλής, Δημήτρης Χριστόφιας εξέφρασε τη δυσaréσκειά του για την ανάρμοστη τιμή που ο έλληνας αρχιεπίσκοπος απέδωσε «στον τάφο του καταστροφέα της Κύπρου»¹². Παρόμοιες αντιδράσεις εκφράστηκαν και από τα περισσότερα κυπριακά πολιτικά κόμματα, συμπεριλαμβανομένων του ΔΗΚΟ, του ΑΚΕΛ και του ΕΔΕΚ, καθώς και από δεκάδες πολιτικές οργανώσεις του νησιού.

Κι όμως, πέρα από κάποιο θόρυβο που προξένησε η αντίδραση του Μίκη Θεοδωράκη στην αψυχολόγητη ενέργεια του Χριστόδουλου¹³, η είδηση πέρασε στα ψηλά των ελληνικών ΜΜΕ. Φυσικά, σε αντίθεση με την Ελλάδα, η Τουρκία αποτελεί κοσμικό κράτος που δεν επιτρέπει σε ιερείς να ασκούν εξωτερική πολιτική. Μπορεί όμως κανείς να φανταστεί ποια θα ήταν η αντίδραση των ΜΜΕ στη χώρα μας, εάν κάποιο επιφανές δημόσιο πρόσωπο της τουρκικής ζωής, με κοινωνική θέση παρόμοια εκείνης του Χριστόδουλου στην Ελλάδα, είχε αποδώσει επίσημα φόρο τιμής στον τάφο του αντισυνταγματάρχη Ριζά Βουρουσκάν, διοικητή της τρομοκρατικής Οργάνωσης Τουρκικής Αντίστασης (της αντίστοιχης τουρκοκυπριακής «ΕΟΚΑ»).

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Φυσικά, στη βάση οποιασδήποτε ελληνικής τοποθέτησης πάνω στα ελληνοτουρκικά βρίσκεται το ζήτημα της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας. Τα τελευταία χρόνια διατυπώνεται συχνά η άποψη πως η ευρωπαϊκή ένταξη της Τουρκίας –εάν και όταν οριστικοποιηθεί– θα είναι κάτι σαν ένα αναγκαίο κακό. Υπό αυτό το σκεπτικό, η Ελλάδα θα πρέπει να επιδιώξει την ολοκλήρωση του τουρκικού ευρωπαϊκού οράματος

Η ελληνίδα ΥΠΕΞ κυρία Ντόρα Μπακογιάννη απαξίωσε ακόμα και να απαντήσει στις προτάσεις αφοπλισμού του στρατηγού Μπουγιούκανιτ, «ευλόγησε» την περιοδεία Χριστόδουλου στην Κύπρο και χαιρέτησε τη νίκη του «τουρκοφάγου» Σαρκοζί στη Γαλλία.

με απώτερο στόχο την διασφάλιση πολιτικής σταθερότητας στη γείτονα χώρα, καθώς και τη σταδιακή αλληλοσύνδεσή της με την ελληνική οικονομία, ως μέσο διασφάλισης της ειρήνης¹⁴. Όπως επισήμανε πρόσφατα και ο Θάνος Ντόκος, γενικός διευθυντής του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής, «αν το ευρωπαϊκό ταξίδι της Τουρκίας καταλήξει άμεσα σε ναυάγιο, τότε η Ελλάδα όχι μόνο δεν ωφελείται, αλλά αντίθετα κινδυνεύει να βρεθεί δίπλα (αν και όχι υποχρεωτικά απέναντι) σε μια Τουρκία απογοητευμένη, ανασφαλή και με αβέβαιο στρατηγικό προσανατολισμό»¹⁵. Από την άλλη πλευρά, η ελληνική αρθρογραφία εκπέμπει σταθερά μια υπόγεια χαιρεκακία κάθε φορά που η γειτονική μας χώρα αποτυγχάνει σε κάποια εξέταση ευρωπαϊκής συμβατότητας. Διαφαίνεται δηλαδή μια υποβόσκουσα ευaréσκεια για την αδυναμία της τουρκικής πολιτικής ζωής να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού κλαμπ, στο οποίο εμείς ήδη ανήκουμε. Ενδεικτική είναι η κακεντρεχής παρατήρηση δημοσιεύματος της Καθημερινής (6/5), η οποία περιγράφει την

τουρκική πολιτική κρίση ως «ένα σκηνικό που δεν θυμίζει δημοκρατική χώρα στα πρόθυρα της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση»¹⁶ –λες και η σύγχρονη Ελλάδα της καθημερινής αβεβαιότητας και της ανείπωτης διαφθοράς διεκδικεί τα εύσημα μιας δημοκρατικής χώρας-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την ίδια αλλοπρόσαλλη στάση απέναντι στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας εκφράζει και η ελληνική κυβέρνηση. Θεωρητικά, η χώρα μας υποτίθεται πως υποστηρίζει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της γείτονας χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόσφατα, η υπουργός εξωτερικών Ντόρα Μπακογιάννη δήλωσε εγγράφως πως «εμείς στην Αθήνα υποστηρίζουμε την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας [...]. Μια ευρωπαϊκή δημοκρατική Τουρκία είναι προς όφελος της ειρήνης, της σταθερότητας και της ανάπτυξης της περιοχής μας»¹⁷. Στην πράξη όμως, οι πολιτικές ακροβασίες της Αθήνας απέχουν σημαντικά από τις ρητορικές διαβεβαιώσεις της υπουργού των Εξωτερικών.

Ας πάρουμε για παράδειγμα την περί-

πτωση των γαλλικών εκλογών. Δεν αποτελεί υπερβολή να θεωρηθεί ο νέος πρόεδρος της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί ως το μεγαλύτερο πλέον εμπόδιο στην ευρωπαϊκή προοπτική της Άγκυρας¹⁸. Ο ίδιος, ως γνήσιος δεξιός, θεωρεί την Τουρκία μια αμιγώς ασιατική χώρα¹⁹, δηλώνοντας μάλιστα κατά τη διάρκεια προεκλογικής τηλεοπτικής αναμέτρησης με τη Σεγκολέν Ρουαγιάλ πως μια πιθανή ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση «θα είναι επικίνδυνη για την ισορροπία του κόσμου» και πως θα συμβάλλει «στην ενίσχυση του ισλαμισμού» στην Τουρκία²⁰. Θα περίμενε λοιπόν κανείς πως η Αθήνα, ως υποστηρίκτρια της ένταξης της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ήταν από τις πιο ένθερμες οπαδούς της Ρουαγιάλ. Όμως το αντίθετο συνέβη. Σε πρόσφατο άρθρο του στην εφημερίδα *Αυριανή*, ο υφυπουργός Εξωτερικών Ευριπίδης Στυλιανίδης δεν έκρυψε την ικανοποίησή του για την «ισχυροποίηση της γαλλικής κεντροδεξιάς που από μόνη της (Σαρκοζί, Μπαϊρού) ξεπέρασε το 50%», όπως και για το «πρωτότυπο πολιτικό στίγμα [του Σαρκοζί] που τολμηρά και ξεκάθαρα ιδεολογικοποιεί την αντιπαράθεση με την Αριστερά»²¹. Παρόμοια ικανοποίηση για «την επιστροφή της πολιτικής στη Γαλλία»²² εξέφρασε και η ίδια η Ντόρα Μπακογιάννη σε πρόσφατη συνέντευξη τύπου μετά την εκλογή του Σαρκοζί. Ο πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής, προφανώς περιχαρής για την επικράτηση της Δεξιάς στη Γαλλία, έσπευσε να στείλει συγχαρητήριο μήνυμα στο νέο γάλλο Πρόεδρο, στο οποίο επισήμανε την «εγκαρδιότητα μεταξύ της Νέας Δημοκρατίας και του κόμματος του Νικολά Σαρκοζί»²³.

Το παράδειγμα αυτό δείχνει πως η άσκηση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής πάνω σε κομματικές γραμμές οδηγεί την Αθήνα σε αντιφάσεις και στέλνει ασαφή μηνύματα προς την Άγκυρα. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να εξεταστεί σοβαρά η αδυναμία των ελληνικών ΜΜΕ να διερευνήσουν τις κρίσιμες αυτές αντιφάσεις, που καθιστούν σταδιακά την Ελλάδα αναξιόπιστο εταίρο της τουρκικής ευρωπαϊκής προσέγγισης. Είναι τουλάχιστον παραπλανητικό από την πλευρά μιας έμπειρης αρ-

θρογράφου, όπως η Κύρα Αδάμ, να αναφέρει μια εβδομάδα μετά το τέλος των γαλλικών εκλογών πως «στον αντίποδα των γερμανικών και γαλλικών θέσεων –μετά την εκλογή στην προεδρία του Ν. Σαρκοζί– για την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας εξακολουθεί να κινείται η Αθήνα» (*Ελευθεροτυπία*, 10/5)²⁴.

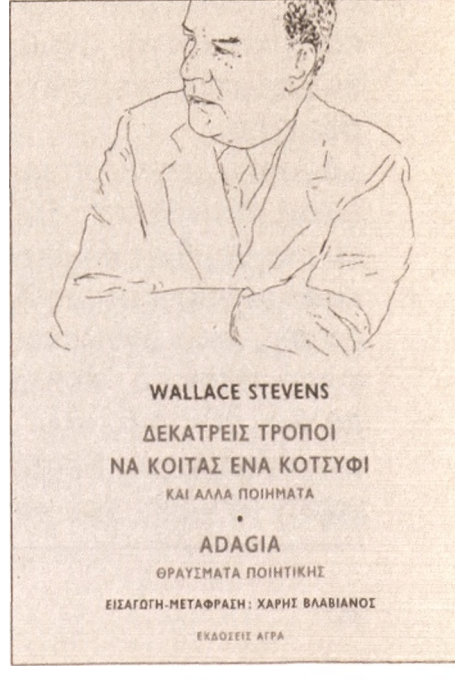
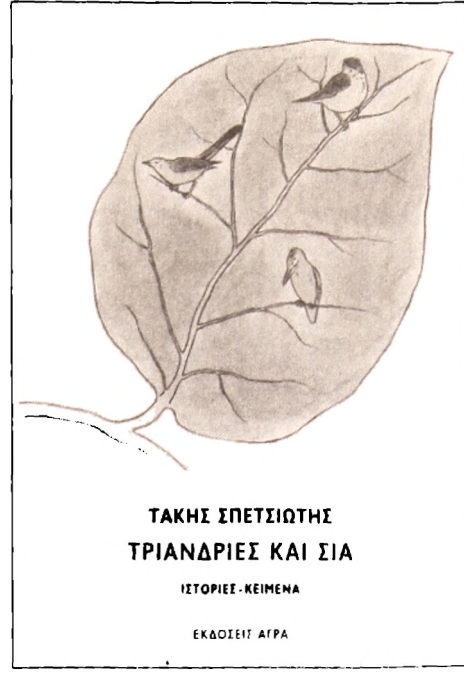
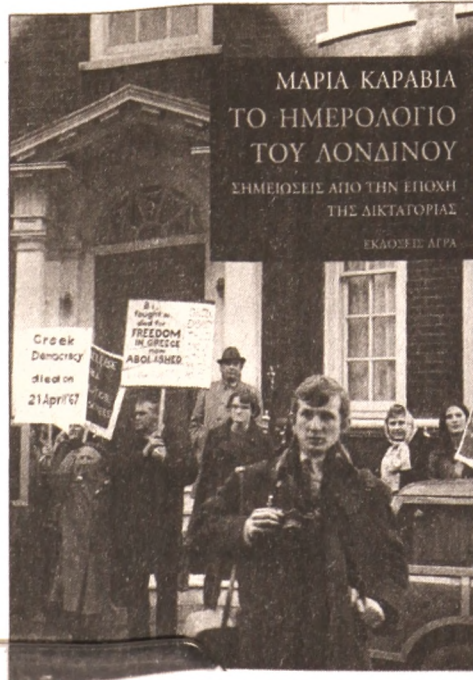
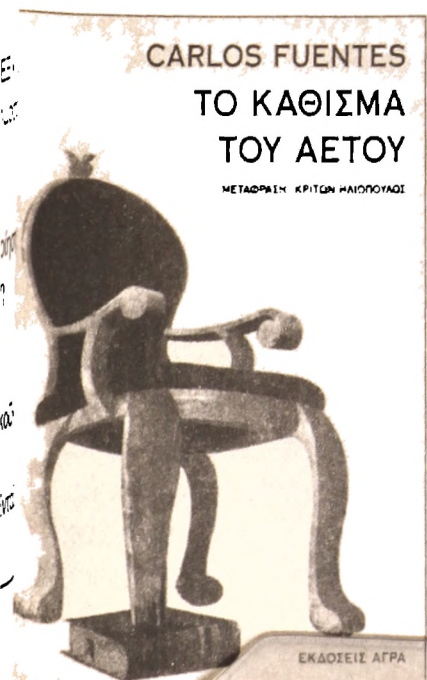
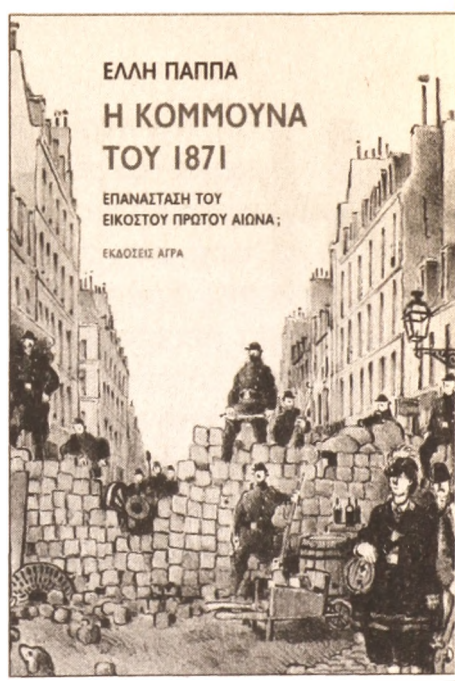
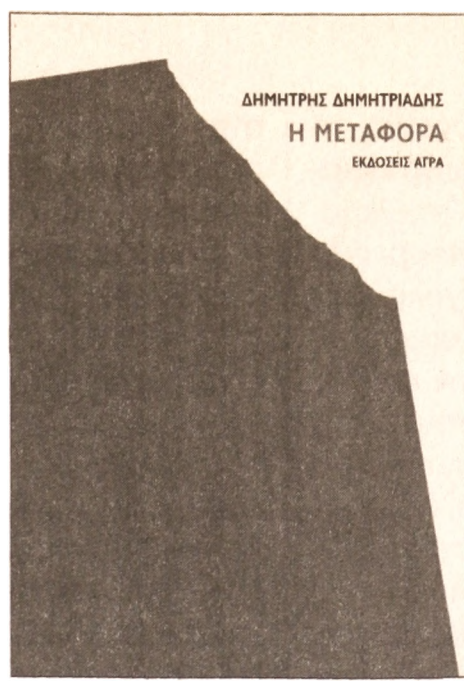
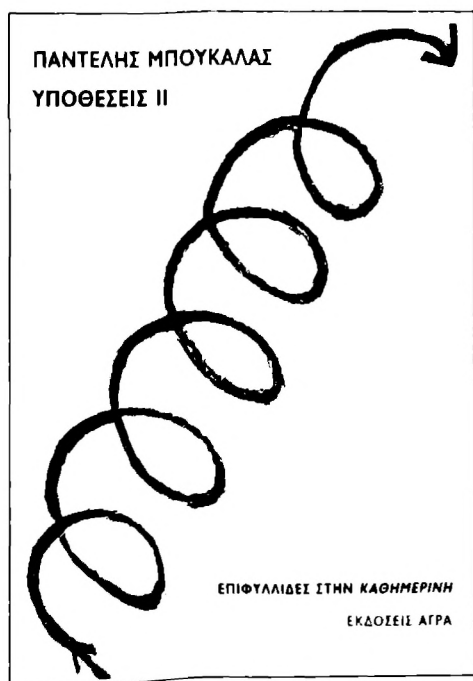
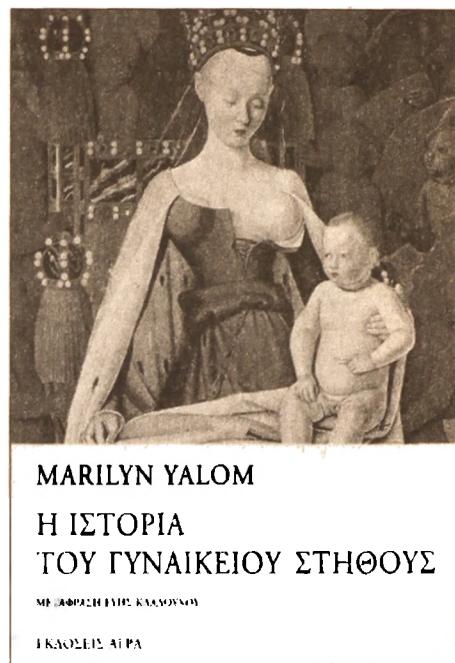
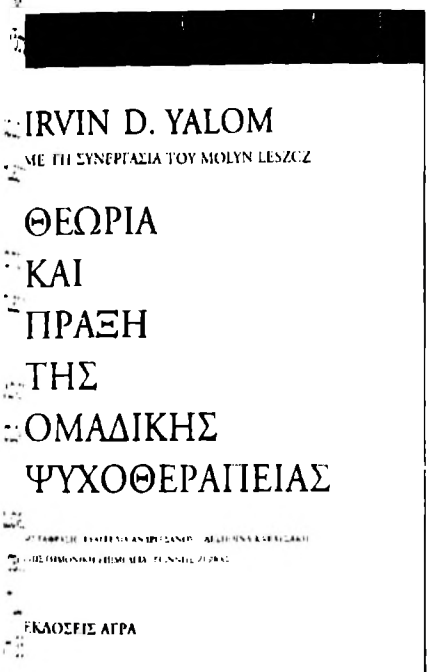
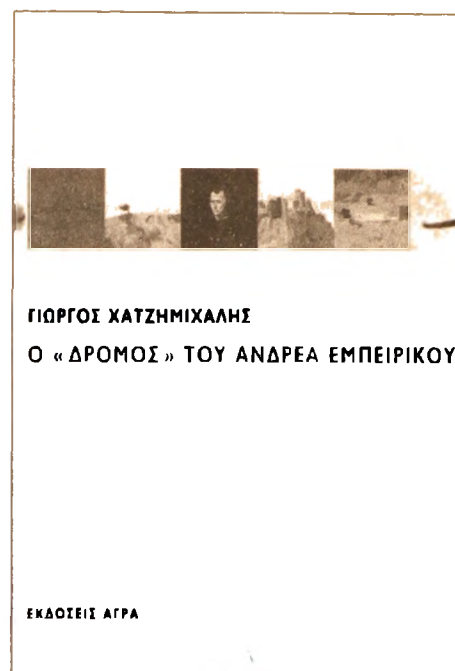
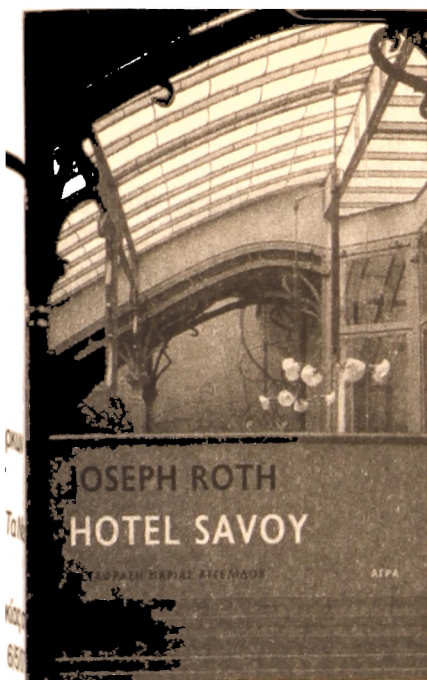
ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο συγγραφέας Νίκος Δήμου έγραψε κάποτε ότι ο πραγματικός λόγος που αντιπαθούμε τους Τούρκους είναι πως μας θυμίζουν τους εαυτούς μας. Ο ελληνικός ειδησεογραφικός χειρισμός της συνεχιζόμενης κρίσης στην Τουρκία φανερώνει κάτι από την σπηλαιώδη αυτή ψυχοπαθολογία. Η συστηματική απλοποίηση της πολιτικής κατάστασης στη γειτονική μας χώρα, όπως και η ισοπέδωση των πολύπλευρων κοινωνικών δυνάμεων που συμμετέχουν σε αυτήν, έχει οδηγήσει τον κύριο όγκο των ελληνικών ΜΜΕ στην εκλαϊκευμένη –όσο και πλαστή– αντιπαράθεση μεταξύ «μαντίλας ή τανκς». Η πραγματικότητα είναι, όπως πάντοτε, πολυσύνθετη. Θα καταφέρει η τουρκική κοινωνία να βρει την ισορροπία μεταξύ δημοκρατίας και ασφάλειας; Αν εξετάσει κανείς τις αντίστοιχες προσπάθειες στο εσωτερικό της αυτεπάγγελτης «προστάτιδας του δημοκρατικού κόσμου» Αμερικής, θα αποφανθεί πως ο αγώνας αυτός είναι εξαιρετικά δύσκολος.

Το κύριο ερώτημα, που θα πρέπει κάποια στιγμή να απαντηθεί, είναι εάν θα καταφέρει τελικά η δική μας χώρα να εγκαταστήσει τη δημοκρατία όπως αυτή θα πρέπει να λειτουργεί. Προφανώς για να γίνει κάτι τέτοιο απαιτείται η χειραφέτηση του Τύπου. Ενός Τύπου ανεξάρτητου, απελευθερωμένου από εθνικιστικές παρωπίδες, μαχόμενου ενάντια στις πολιτικές ασυναρτησίες οποιουδήποτε φορέα, είτε τουρκικού είτε ελληνικού. Επί του παρόντος, ο δημοσιογραφικός χειρισμός των ελληνοτουρκικών σχέσεων δείχνει πως απέχουμε πολύ από έναν τέτοιο Τύπο. Σε τελική ανάλυση, ίσως να χρειαζόμαστε κι εμείς μια εκ βαθέων πολιτική αναδιάρθρωση, όπως εκείνη που εδώ και χρόνια επιζητούν οι δημοκρατικοί πολίτες της Τουρκίας.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Ανών., «Ωμή Επέμβαση των Τούρκων Στρατηγών», *Το Βήμα*, 29/4/07.
2. Τσίμας, Π., «Τουρκικό Αίνιγμα», *Τα Νέα*, 5/5/07.
3. Έλλης, Α., «Το Μέλλον της Τουρκίας στα Χέρια του Λαού», *Καθημερινή*, 6/5/07.
4. *Το Βήμα*, 29/4/07, ό.π..
5. Κωνσταντινίδης, Φ., «Στο Κενό η Άσκηση των Τούρκων Έξω από τα Χωρικά Ύδατα», *Ελευθεροτυπία*, 7/5/07.
6. Βενιζέλος, Κ., «Ανησυχία για Θερμό Επεισόδιο από την Άγκυρα», *Ημερησία*, 7/5/07.
7. Ανών., «Ανησυχία Λευκωσίας για τις Εξελίξεις στην Τουρκία», *Καθημερινή*, 6/5/07.
8. Δημάκας, Λ., «Σωσίβιο στον Διάλογο των Στρατηγών με Άσκηση για Σεισμό», *Τα Νέα*, 7/5/07.
9. Διαμαντής, Τ., «Ο Τρόμος Παραμονεύει στην Τουρκία», *Αντί*, τχ. 893, 6/4/07, σελ. 38-41.
10. Ανών., «Απαράδεκτη Απόδοση Τιμών στον Γρίβα –Βλασφημία», *Η Χαραυγή*, 3/5/07.
11. Βενιζέλος, Κ., «Μακαριότητα Εξίσωση Μακάριου-Γρίβα», *Ημερησία*, 5/5/07.
12. Ό.π.
13. Τσάτσης, Α., «Κατά Χριστόδουλου για τον Τρισάγιο στον Τάφο του Γρίβα», *Ελευθεροτυπία*, 4/5/07.
14. Έλλης, Α., ό.π.
15. Ντόκος, Θ., «Η Εκλογή Σαρκοζί και οι Συνέπειές της», *Καθημερινή*, 6/5/07.
16. Έλλης, Α., ό.π.
17. Μπακογιάννη, Ν., «Υποστηρίζουμε την Ευρωπαϊκή Προοπτική της Τουρκίας», *Καθημερινή*, 6/5/07.
18. Ψυχάρης, Σ.Π., «Η Απλή Λύση», *Το Βήμα*, 6/5/07.
19. Ντόκος, Θ., «Η Εκλογή Σαρκοζί και οι Συνέπειές της», *Καθημερινή*, 6/5/07.
20. Ανών., «Προβληματισμός στην Τουρκία για την Επικράτηση Σαρκοζί», *Ναυτεμπορική*, 7/5/07.
21. Στυλιανίδης, Ε.Σ., «Άρθρο ΥΦΥΠΕΞ κ. Ε. Στυλιανίδη στην *Αυριανή*», αναδημοσίευση στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Υπουργείου Εσωτερικών, 5/5/07.
22. Ανών., «Ντ. Μπακογιάννη: Ικανοποίηση για την "Επιστροφή της Πολιτικής στη Γαλλία"», *Καθημερινή*, 7/5/07.
23. Ανών., «Συγχαρητήριο Μήνυμα Κ. Καραμανλή Προς τον Νικολά Σαρκοζί», *Καθημερινή*, 7/5/07.
24. Αδάμ, Κ., «Επιμένει η Αθήνα στην Ένταξη», *Ελευθεροτυπία*, 10/5/07.

Η Τουρκία στο έλεος του εθνικισμού

του Τάκη Διαμαντή

Η κρίση που έχει ξεσπάσει στην Τουρκία, μεταξύ του κεμαλικού κατεστημένου και της κυβέρνησης του ισλαμιστή Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν (η σοβαρότερη κρίση στη χώρα από τη δεκαετία του '60), κλιμακώνεται, καθώς πλησιάζουν οι πρόωρες εκλογές που έχουν ορισθεί για τις 22 Ιουλίου, και κανείς δεν μπορεί να προβλέψει ποια θα είναι η κατάληξη της και κυρίως ποιες θα είναι οι επιπτώσεις της στη μελλοντική πορεία της χώρας. Μια πορεία, η οποία, στο διάστημα που το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης βρίσκεται στην εξουσία, από τα τέλη του 2002, έχει παρουσιάσει αρκετά θετικά βήματα προς όφελος του τουρκικού λαού, ωστόσο αυτή τη στιγμή βρίσκεται κυριολεκτικά στον αέρα, εξαρτώμενη από τη στάση που θα επιλέξουν να τηρήσουν οι στρατηγοί και οι εθνικιστές που τους ακολουθούν.

Ηδη, την περασμένη Κυριακή, το κεμαλικό στρατόπεδο πραγματοποίησε, στον χώρο του λιμανιού, στη συνοικία Μπουρνόβα της Σμύρνης, μια μεγάλη διαδήλωση περίπου ενός εκατομμυρίου ατόμων, τα οποία έδειξαν την αντίθεσή τους στην κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν. Μια διαδήλωση αντίστοιχη εκείνων που είχαν οργανωθεί περίπου δυο εβδομάδες νωρίτερα στην Κωνσταντινούπολη και την Άγκυρα. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι στις διαδηλώσεις αυτές τα πλήθη φώναζαν συνθήματα εναντίον της κυβέρνησης Ερντογάν, ταυτόχρονα όμως έδειχναν και την αντίθεσή τους σε μια ενδεχόμενη εκτροπή εκ μέρους του στρατού.

Δυο ημέρες νωρίτερα από τη διαδήλωση, στην ίδια τη Σμύρνη σημειώθηκε μια βομβιστική έκρηξη, με ένα νεκρό και γύρω στους δεκαπέντε τραυματίες, από άγνωστους δράστες για τους οποίους κυκλοφόρησαν ήδη πολλά σενάρια, ενώ το Σάββατο ο πρωθυπουργός Ερντογάν είχε οργανώσει μια δική του «αντιδιαδήλωση»,

στο Ερζερούμ, με περίπου 50.000 οπαδούς του. Μια διαδήλωση, η οποία προσήλκυσε το ενδιαφέρον των μέσων ενημέρωσης μόνο για το γεγονός ότι κεντρικός ομιλητής σ' αυτήν ήταν ο ίδιος ο πρωθυπουργός, που εγκαινίασε με τον τρόπο αυτό την προεκλογική του εκστρατεία. Στην ομιλία αυτή, όπως ήταν φυσικό, ο Ερντογάν καταφέρθηκε κυρίως εναντίον των μεθοδεύσεων που χρησιμοποιήθηκαν από το κεμαλικό κατεστημένο για την αποτροπή της εκλογής του Αμπντουλάχ Γκιούλ στη θέση του προέδρου της Δημοκρατίας, ενώ παράλληλα έδωσε έμφαση στα επιτεύγματα της κυβέρνησής του, ιδιαίτερα στον οικονομικό τομέα που αποτελεί και το ισχυρότερο «ατού» που διαθέτει έναντι των αντιπάλων του.

Σύμφωνα με τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης, ο Ερντογάν έχει πετύχει να αυξήσει το μέσο εισόδημα για μια μεγάλη μερίδα των Τούρκων πολιτών, ιδιαίτερα των φτωχότερων στρωμάτων που κατοικούν στην περιφέρεια, ενώ οι διάφορες διακρατικές συμφωνίες που έχει κάνει, κυρίως με χώρες

της περιοχής, στον τομέα της ενέργειας, έχουν αυξήσει τους δείκτες της ανάπτυξης της χώρας.

Αντίθετα με αυτό, ωστόσο, η κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν υπολείπεται αρκετά από την υλοποίηση μιας σειράς μεταρρυθμίσεων σε διάφορους τομείς, τις οποίες είχε υποσχεθεί ο ίδιος πριν τις εκλογές του 2002 ή προέκυψαν αργότερα ως δεσμεύσεις για την πορεία ένταξης της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση· για την ένταξη μια από τις πρώτες προτεραιότητες είναι ο ποινικός κώδικας και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Για παράδειγμα, ενώ έχει σημειώσει αρκετή πρόοδο στην εφαρμογή προγραμμάτων για την υλική και ηθική ενίσχυση των οικογενειών, ιδιαίτερα της επαρχίας, ώστε να πεισθούν να στέλνουν τα παιδιά τους και κυρίως τα κορίτσια στο σχολείο, γενικότερα στον εκπαιδευτικό τομέα έχουν μείνει πολύ πίσω μεταρρυθμίσεις που είχε υποσχεθεί, αναφορικά με τη Μέση Εκπαίδευση και την αναδιάρθρωση της διοίκησης των πανεπιστημίων, ενώ πρόβλημα έχει δημιουργήσει η διαμάχη σχετικά με τη χρήση της μαντίλας από τις μαθήτριες στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

«ΟΧΙ» ΣΕ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Το θέμα της μαντίλας έχει αναχθεί, βεβαίως, σε κεντρικό σημείο στη διαμάχη μεταξύ κεμαλιστών και ισλαμιστών. Πίσω απ' αυτό, ωστόσο, κρύβονται άλλα ζητήματα, πολύ πιο πρακτικά, όπως είναι ο έλεγχος της εξουσίας και η εξασφάλιση των οικονομικών ωφελημάτων που έχει ο στρατός από το ισχύον σύστημα, για τα οποία μάχονται οι στρατηγοί, έχοντας γύρω τους όλες σχεδόν τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις, καθώς και τις ομάδες

και οργανώσεις εθνικιστών κάθε λογής που αποτελούν τις δυνάμεις κρούσης των επιδιώξεων του κεμαλικού στρατοπέδου.

Σε απάντηση όλων αυτών, πάντως, ο ίδιος ο Ερντογάν ήταν πολύ αποκαλυπτικός σε ομιλία του την περασμένη Τρίτη, σε ένα διεθνές φόρουμ που οργανώθηκε στην Άγκυρα και στο οποίο, απαντώντας σε ερωτήσεις ξένων δημοσιογράφων, ξεκαθάρισε ότι δεν είναι στα σχέδιά του η εγκαθίδρυση στην Τουρκία ενός ισλαμικού κράτους.

Έτσι κι αλλιώς, ανεξάρτητα από όσα του καταμαρτυρούν οι πολιτικοί του αντίπαλοι, ο Ερντογάν χαρακτηρίζεται γενικώς ως «μετριοπαθής ισλαμιστής», που σημαίνει ότι, σ' αυτή τη φάση τουλάχιστον, κινείται μακριά από τον θρησκευτικό φανατισμό. Ωστόσο, η παρουσία του στην εξουσία της χώρας και η αναπόφευκτη διαμάχη του με το κεμαλικό κατεστημένο –σε συνδυασμό με κάποιες πιέσεις που ασκούνται για διαφορετικούς λόγους από τις ΗΠΑ ή την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με θεωρούμενα ως εθνικά θέματα της Τουρκίας, αλλά και με την στροφή του ίδιου του Ερντογάν προς ισλαμικές χώρες της ευρύτερης περιοχής για λόγους πολιτικούς ή οικονομικούς– έχουν τροφοδοτήσει τη δημιουργία ενός, μικρού σε έκταση αλλά ισχυρού, γι' αυτό και επικίνδυνου, ισλαμικού εθνικισμού που κυριαρχείται από αισθήματα αρνητικά έως φοβικά έναντι της Δύσης.

Από την άλλη πλευρά, σημαντική είναι η δήλωση που έκανε, πριν από την αποτυχημένη ψηφοφορία στη Βουλή για την εκλογή του ως προέδρου της Δημοκρατίας, ο Αμπντουλάχ Γκιούλ, ο οποίος διαβεβαίωσε ότι ως πρόεδρος της χώρας θα σεβαστεί απόλυτα τις αρχές του κοσμικού κράτους που έχει εγκαθιδρυθεί από τον Κεμάλ Ατατούρκ.

Μια δήλωση, βεβαίως, την οποία οι κεμαλιστές αγνόησαν, προκειμένου να πετύχουν τον δικό τους στόχο, που είναι η με κάθε μέσο αποδυνάμωση του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης. Για τον ίδιο λόγο, άλλωστε, επιστρατεύθηκε το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας, το οποίο ακύρωσε την

Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των τούρκων πολιτών είναι το κύριο όπλο του Τ. Ερντογάν και των μετριοπαδών ισλαμιστών απέναντι στις πιέσεις που δέχονται από το κεμαλικό στρατιωτικό κατεστημένο.

εκλογή Γκιούλ για την προεδρία της Δημοκρατίας, ενώ τώρα ο απερχόμενος πρόεδρος της Δημοκρατίας, Αχμέτ Νεσντέτ Σεζέρ, αναζητεί τρόπο για τη ματαίωση των αλλαγών στο σύνταγμα που έχει «περάσει» από τη Βουλή η κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Αυτή τη στιγμή, ο πρόεδρος Σεζέρ κινείται σε αгаστή συνεργασία με την ηγεσία του στρατού και προσωπικά με τον γενικό επιτελάρχη Γιασάρ Μπουγιούκανιτ, καθώς και με τα άλλα πολιτικά κόμματα, τα οποία, ανεξάρτητα από πολιτικές τοποθετήσεις και ιδεολογίες, στηρίζουν το κοσμικό κράτος με ένα και μοναδικό στόχο: να περιορίσουν την εκλογική δύναμη του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης στις επικείμενες εκλογές και βεβαίως να αποτραπεί με κάθε τρόπο η εκλογή ενός νέου προέδρου που θα προέρχεται από τις τάξεις των ισλαμιστών.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Σεζέρ, ο οποίος έχει εξασφαλίσει την παράταση της παρουσίας του στην προεδρία μέχρι

την εκλογή του αντικαταστάτη του, έχει να αποφασίσει τι θα κάνει με τις αλλαγές στο Σύνταγμα που ψήφισε η Βουλή και κυρίως με το άρθρο που επιβάλλει την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας απευθείας από τον λαό και όχι από τη Βουλή, όπως γίνεται μέχρι σήμερα, καθώς και τη μείωση της προεδρικής θητείας σε πέντε χρόνια από τα επτά που ισχύει σήμερα.

Μέσα στις επόμενες ημέρες, ο Σεζέρ θα πρέπει να αποδεχτεί τις αλλαγές, ή να ασκήσει βέτο και να τις ξαναστείλει προς ψήφιση στη Βουλή, όπως έχει ξεκαθαρίσει ότι θα κάνει ο ίδιος. Στην περίπτωση αυτή, η Βουλή θα ξαναψηφίσει βεβαίως τις αλλαγές ως έχουν, οπότε ο πρόεδρος θα πρέπει πάλι να τις επικυρώσει ή να τις εκθέσει σε δημοψήφισμα, πράγμα που θεωρείται πιθανότερο. Κάτι τέτοιο, όμως, θα δημιουργήσει τεράστια προβλήματα, με δεδομένο ότι οι νέες εκλογές ορίστηκε να διεξαχθούν στις 22 Ιουλίου αλλά και εξαιτίας αυτής καθεαυτής της παραμονής του Σεζέρ στην προεδρία.

Γιατί η πεντακομματική Βουλή προκαλεί νευρική κρίση στη Νέα Δημοκρατία

του Γιάννη Κουρτάκη

Ο χρόνος που επελέγη από κυβερνητικά στελέχη να ανοίξουν τη συζήτηση περί της αλλαγής του εκλογικού νόμου ούτε τυχαίος είναι ούτε ερήμην του πρωθυπουργού τελεί, όπως προκύπτει από όσα αναφέρουν στο *Αντί* οι γνωρίζοντες όσα συζητούνται στο παρασκήνιο. Απεναντίας, εδώ και αρκετό καιρό, είναι γνωστό ότι ο Κώστας Καραμανλής αναζητεί τρόπους για να «γεμίσει» τον πολιτικό χρόνο μέχρι την διεξαγωγή του Τακτικού Συνεδρίου του κυβερνώντος κόμματος που θα πραγματοποιηθεί στις αρχές Ιουλίου. Στις κατ' ιδίαν συζητήσεις που είχε με υπουργούς και στενούς του συνεργάτες, μετά την αποπομπή του κ. Σάββα Τσιτουρίδη, δεν έκρυβε την ανησυχία του, για το πώς θα καταφέρει να αλλάξει την ατζέντα της σκανδαλογίας. «Πάση θυσία πρέπει να αλλάξουμε το κλίμα», έλεγε ο πρωθυπουργός την Πρωτομαγιά στην κουβέντα που είχε με τον υπουργό Αμύνης κ. Βαγγέλη Μεϊμαράκη, κατά την διάρκεια του ταξιδιού τους προς την Κάσο. Το αυτό επισήμαινε και στις συζητήσεις που είχε με τους κ. Θόδωρο Ρουσόπουλο, Γιάννη Αγγέλου αλλά και τον μυστικιστικό σύμβουλό του κ. Γιάννη Λούλη, του οποίου τις εισηγήσεις δέχεται ασυζητητί κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα.

Ούτε στον ύπνο του τέτοιες δόξες ο Καρατζαφέρης...

Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες κυβερνητικές πηγές σε μυστική σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε προ δεκαπενθημέρου αποφασίστηκε συνολικά η στρατηγική που θα ακολουθηθεί (εκτός συγκλονιστικού απρόοπτου) από την κυβέρνηση για τις επόμενες εξήντα μέρες. Στο πλαίσιο αυτό αποφασίστηκε η έξοδος του κ. Κώστα Καραμανλή από το μέγαρο Μαξίμου, προκειμένου να ενισχυθεί τόσο το προσωπικό του προφίλ όσο και κείνο της κυβέρνησης, που, όπως προκύπτει από το σύνολο των δημοσκοπήσεων, υπέστη σημαντικές ρωγμές μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου των ομολόγων. Ενδεικτική είναι η εικόνα που αποτυπώθηκε σε δημοσκοπήση λίγα εικοσιτετράωρα μετά την αποπομπή Τσιτουρίδη, όπου 61,2% των ερωτηθέντων απέδιδε λάθος χειρισμό στον πρωθυπουργό. Το 57,1% πίστευε ότι είχε προσωπική πολιτική ευθύνη για το σκάνδαλο των ομολόγων, ενώ το 72,6% θεωρούσε ότι δεν ολοκληρώνεται η απόδοση ευθυνών

με την παραίτηση Τσιτουρίδη.

Για την αλλαγή του σκηνικού κρίθηκε αναγκαία η υλοποίηση του σχεδίου, που έχει ήδη ξεκινήσει με τον πρωθυπουργό να πραγματοποιεί την μια μετά την άλλη, προεκλογικού χαρακτήρα, δημόσια εμφάνιση. Παράλληλα, ο κ. Γιάννης Λούλης συνεχίζει σε εβδομαδιαία (σχεδόν) βάση να καταγράφει τις τάσεις του εκλογικού σώματος με την γνωστή μεθοδολογία των focus group.

Το θέμα που καλούνται να επιλύσουν άμεσα οι επιτελείς του μεγάρου Μαξίμου άπτεται της αύξησης του ποσοστού των αναποφάσιστων ψηφοφόρων. Αυτό, όπως καταγράφεται τόσο στις μυστικές όσο και στις φανερές δημοσκοπήσεις, κινείται σε επίπεδα άνω του 15%. Το συγκεκριμένο στοιχείο, σε συνδυασμό με την αυξανόμενες εκροές ψηφοφόρων προς τον ΛΑ.Ο.Σ. του Γιώργου Καρατζαφέρη, επαναφέρουν εκτός των άλλων και το σενάριο ακόμη και της μη αυτοδυναμίας. Στο ορατό αυτό ενδεχόμενο ο κ. Καραμανλής αναζητά τρόπους πρωτίστως για να

συσπειρώσει τους ψηφοφόρους του κόμματός του και δευτερεύοντος για να διατηρήσει το ήμισυ των κεντροαριστερών ψηφοφόρων που στις εκλογές του 2004 μετακινήθηκαν προς τα δεξιά.

Σε συζήτηση που είχε ο πρωθυπουργός προ μιας βδομάδας με τον υπουργό Ανάπτυξης κ. Δημήτρη Σιούφα, του άναψε το πράσινο φως προκειμένου να ανοίξει το θέμα περί αλλαγής του εκλογικού νόμου. Η πρωτοβουλία αυτή έχει διπλή στόχευση. Από τη μία να «φοβίσει» τους αμφιταλαντευόμενους Νεοδημοκράτες, οι οποίοι βλέποντας ότι τίθεται θέμα εκλογικού νόμου, αρχίζουν να καταλαβαίνουν πως υπάρχει ουσιαστικό πρόβλημα όσον αφορά την άνετη επικράτηση της Ν.Δ. «Μόνον έτσι θα συσπειρωθούν», έλεγε ο υπουργός. Από την άλλη, τη στιγμή που το ΠΑΣΟΚ δεν δέχεται έναν εκλογικό νόμο που θα ενίσχυε τη δύναμη του πρώτου κόμματος, σήμαινει παραδοχή ήττας. «Με την αντίδρασή του το ΠΑΣΟΚ παραδέχεται ότι θα είναι δεύτερο», έλεγε χαρακτηριστικά ο κ. Σιούφας. Επί της ουσίας, σ'

αυτή τη φάση η συζήτηση περί της αλλαγής του εκλογικού νόμου του Σκανδαλίδη αποσκοπεί περισσότερο στη δημιουργία εντυπώσεων, παρά στην κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων, οι οποίες και δεν υπάρχουν. Ακόμη και στην περίπτωση που το ΠΑΣΟΚ συναινέσει, η κυβέρνηση δεν έχει επεξεργαστεί συγκεκριμένο σχέδιο εκλογικού νόμου.

Πέραν από τα όποια τεχνάσματα επιχειρεί να εισάγει στην πολιτική σκηνή η κυβέρνηση, ένα είναι βέβαιο. Ότι αυτή τη στιγμή ο στόχος που έχει δεν είναι άλλος από το να μειώσει στο ελάχιστο τις πιθανότητες πεντακομματικής Βουλής, κάτι, όμως, που είναι εξαιρετικά δύσκολο να πετύχει, με δεδομένο ότι υπό τις διαμορφωθείσες συνθήκες ευνοούνται τα μικρά κόμματα. Γι' αυτό και ο κ. Κώστας Καραμανλής επιδιώκει να αποφύγει την εξίσωση του «όλοι ίδιοι είστε». Ταυτόχρονα, καταβάλλει προσπάθειες να ενισχύσει την επιρροή του σε τμήματα του εκλογικού σώματος που αρχίζουν να αντιμετωπίζουν με επιφυλακτικότητα τις επιλογές της κυβέρνησης. Στην κατηγορία αυτή ανήκει ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος που εμφανίζεται ενοχλημένος από την στάση που έχει τηρήσει απέναντί του ο πρωθυπουργός. Το άλλο μεγάλο ζήτημα που καλείται να αντιμετωπίσει αφορά τον ΛΑ.Ο.Σ. του κ. Γιώργου Καρατζαφέρη. Προς το παρόν ο κ. Καραμανλής αποφεύγει κάθε συζήτηση, αφού θεωρεί ότι ενδεχομένη συνεργασία με το κόμμα του πρώην βουλευτή του θα ακύρωνε την στρατηγική του «μεσαιού χώρου». Επομένως, εκείνο που του μένει είναι να βγάλει προς τα έξω στελέχη που παραδοσιακά έχουν καλές σχέσεις με τους δεξιούς ψηφοφόρους. Ένας από αυτούς είναι ο υπουργός Βύρωνα Πολύδωρας, που όπως πιστεύει ο πρωθυπουργός μπορεί να περιορίσει τις εκροές ψηφοφόρων προς το κόμμα του κ. Καρατζαφέρη.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΕΛΦΙΝΟΙ

Ένας ακόμη πονοκέφαλος για τον πρωθυπουργό είναι το Συνέδριο, δεδομένου ότι έχουν αρχίσει να διαγκωνίζονται στο παρασκήνιο οι δελφίνοι με σκοπό την εξασφάλιση όσο το δυνατόν με-

Το ενδεχόμενο πεντακομματικής Βουλής, σε συνδυασμό με τον νέο εκλογικό νόμο, καθιστά δύσκολη την απόκτηση ισχυρής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας στις επόμενες εκλογές.

γαλύτερου ποσοστού στο νεοδημοκρατικό μετοχολόγιο. Εκτός όμως από τους δελφίνους, υπάρχουν και οι δυσαρεστημένοι: είναι δύσκολο να διαγνώσει κανείς από τώρα τη στάση που θα κρατήσουν στην κορυφαία κομματική εκδήλωση του κυβερνώντος κόμματος. Για παράδειγμα θα ήταν καταστροφικό για τον Κώστα Καραμανλή, αν αποτολμούσε έστω και ένα στέλεχος να καταγγείλει πρακτικές στελεχών του κόμματος και ακολούθως να αποχωρήσει. Κάποιοι θεωρούν πως μπορεί να έχουμε μια τέτοια εξέλιξη και ως προβοκάτσια. Στους πονοκεφάλους του πρωθυπουργού θα πρέπει να προστεθεί η πληροφορία που θέλει τον κ. Γιώργο Καρατζαφέρη πριν από το Συνέδριο να απευθύνει επιστολή στον κ. Καραμανλή, με την οποία θα τον καλεί να προχωρήσει σε προσκλητήριο στελεχών που για οποιοδήποτε λόγο βρέθηκαν εκτός Ν.Δ. Μάλιστα, θα εξαιρεί τον εαυτό του, θέλοντας να δείξει πως δεν κάνει αυτή την πρόταση για ίδιον όφελος.

ΠΙΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΩΩΡΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Παρά τα όσα γράφονται και λέγονται τις τελευταίες ημέρες σχετικά με το ενδεχόμενο πρόωρων εκλογών, η πραγματικότητα είναι ότι ο πρωθυπουργός δεν έχει λάβει τις αποφάσεις του επ' αυτού. Απεναντίας, η αίσθηση που έχουν οι συνομιλητές του είναι ότι θέλει να εξαντλήσει την τετραετία. Ωστόσο, δεν είναι βέβαιο πως θα το πετύχει αφού (πλέον) οι περισσότεροι υπουργοί έχουν αρχίσει να κινούνται σε προεκλογικούς ρυθμούς, αδιαφορώντας για την πορεία του κυβερνητικού έργου. Η εικόνα που παρατηρείται στο εσωτερικό της κυβέρνησης θεωρείται πως θα παίξει καθοριστικό ρόλο για την

επίσπευση των πρωτοβουλιών του Καραμανλή. Άλλωστε, είναι εξαιρετικά δύσκολο να αποφύγει τις κάλπες από την στιγμή που ακόμη και οι πλέον στενοί του συνεργάτες, όπως ο υπουργός Οικονομίας κ. Γιώργος Αλογοσκούφης, έχουν προσχωρήσει στην άποψη πρωτοκλασάτων υπουργών –όπως η Ντόρα Μπακογιάννη, ο Δημήτρης Αβραμόπουλος, ο Γιώργος Βουλγαράκης κ.ά.– που πιστεύουν πως όσο νωρίτερα γίνουν οι εκλογές τόσο καλύτερα θα είναι για την κυβέρνηση.

ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ούτε ο ανασχηματισμός φαίνεται να είναι στα σχέδια του πρωθυπουργού. Αυτός, άλλωστε, προσφάτως, όταν κλήθηκε να αντικαταστήσει τον κ. Σάββα Τσιτουρίδη στο υπουργείο Απασχόλησης (ο οποίος όχι μόνον δεν αποτόλμησε εκτεταμένης μορφής αλλαγές αλλά απεναντίας), περιορίστηκε στην άκρως συντηρητική επιλογή του κ. Βασίλη Μαγγίνα, που πέραν της διασφάλισης των ισορροπιών στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος δεν σηματοδοτεί τίποτα περισσότερο. Όπως υποστηρίζουν κυβερνητικά στελέχη στο Αντί ο νέος υπουργός όχι μόνον δεν θα μπορέσει να ανοίξει το ασφαλιστικό, αλλά πριν καλά καλά προλάβει να ενημερωθεί θα πρέπει να ετοιμάζεται για την αποχώρησή του. Στις εισηγήσεις που δέχεται ο Καραμανλής για αλλαγές στο υφιστάμενο κυβερνητικό σχήμα, απαντά με το επιχείρημα πως δεν υπάρχει κανένας λόγος να γίνουν αλλαγές, από τη στιγμή που ο καθαρός πολιτικός χρόνος είναι λιγότερος από τρεις μήνες, ακόμη και αν οι εκλογές πραγματοποιηθούν στο τέλος της τετραετίας.

Κανένα κόμμα δεν είναι έτοιμο για εκλογές

Η χώρα ζει στον αστερισμό των εκλογών εδώ και αρκετούς μήνες. Για να μην πούμε ότι ήδη ζούσε από την επόμενη των εκλογών του 2004. Ο πρωθυπουργός κ. Κ. Καραμανλής, μέχρι πριν από 80 ημέρες, δεν είχε καμία όρεξη, ούτε βέβαια καμία πρόθεση, να προκηρύξει εκλογές. Άλλωστε ήθελε να αποδείξει ότι μπορούν να προκηρυχθούν εκλογές στο τέλος της τετραετίας και να τις κερδίσει το κόμμα που κυβερνάει, κάτι που θα συνέβαινε για πρώτη φορά στην κοινοβουλευτική ιστορία της Ελλάδας.

Παρά τις ευνοϊκές συνθήκες, η Νέα Δημοκρατία του Κώστα Καραμανλή δεν θα κατορθώσει να γίνει η πρώτη κυβέρνηση στη μεταπολιτευτική ιστορία που θα εξαντλήσει την τετραετία και θα κερδίσει και τις επόμενες εκλογές.

Η κυβέρνηση έχει εξέλθει ουσιαστικά νικήτρια από την αντιπαράθεσή της με την πανεπιστημιακή κοινότητα, για το θέμα του νόμου-πλαίσιο για την Παιδεία, και δεν έχει υποστεί σοβαρή φθορά από την αποτυχία της να συνεναίσει η Αξιωματική Αντιπολίτευση στην αναθεώρηση του Συντάγματος και, ουσιαστικά, του άρθρου 16.

Βλέποντας, λοιπόν, ο πρωθυπουργός πως ό,τι και να έκαναν οι υπουργοί του, όσο αποτυχημένοι και αν ήταν, το κόστος στην κοινωνία ήταν αμελητέο,

κυβερνούσε τη χώρα από τη Ραφήνα σαν να ήταν στον αυτόματο.

Δυστυχώς, όμως, γι' αυτόν τα πράγματα δεν κυλούν πάντοτε όπως τα επιθυμούμε. Ποιος από την κυβέρνηση περίμενε ότι θα υπήρχε αντίδραση από τους τραπεζίτες για τα περίφημα δομημένα ομόλογα και ότι την υπόθεση θα αναλάμβανε η Επιτροπή Ανταγωνισμού; Ωραία τα είχαν φτιάξει όλα ο κ. Αλογοσκούφης, ο κ. Δούκας, ο κ. Κουρής και ο κ. Τσιτουρίδης. Και μάλιστα με τη συναίνεση της Αντιπολίτευσης. Γιατί κανένας δεν μπορεί να φανταστεί

ότι σε όλα τα Ταμεία υπήρξε απόλυτη ομοφωνία των μελών των διοικητικών συμβουλίων για τη διάθεση εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, και δεν γνώριζαν τα κόμματα για τη ληστεία των χρημάτων των εργαζομένων.

Ηρθαν, όμως, έτσι τα γεγονότα που σύσσωμη η ελληνική κοινωνία ρίχνει το ανάθεμα σε αυτούς που σκέφτηκαν και υλοποίησαν αυτή τη «ληστεία». Γιατί έκαναν το μοιραίο λάθος. Πείραξαν τα χρήματα με τα οποία οι Έλληνες θα εξασφάλιζαν τα γηρατειά τους. Ούτε οι Πασόκοι, που δεν άφησαν τίποτα στο περασμά τους, δεν τόλμησαν να τα πειράξουν.

ΜΕ ΚΑΤΕΒΑΣΜΕΝΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ

Από την πλευρά του το ΠΑΣΟΚ, με αρχηγό τον Γιωργάκη, ήξερε πως ό,τι και να γινόταν δεν υπήρχε περίπτωση να κερδίσει εκλογές, ό,τι πρόγραμμα και να κατέβαζε. Άλλωστε είναι πολύ μικρό το χρονικό διάστημα από το 2004 για να ξεχαστούν τα ανομήματά του. Οπότε δεν ασχολιόταν κανένας. Τα είχαν όλα μεταθέσει για μετά τη σίγουρη ήττα στις εκλογές και στις διεργασίες που θα γίνονταν για την ανάδειξη νέου αρχηγού ή αρχηγών, καθώς δεν ήταν καθόλου σίγουρο ότι το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης θα παρέμενε ενιαίο.

Το ζήτημα των ομολόγων, που προέκυψε από το πουθενά, τους χάλασε τη γαλήνη και ανάγκασε τα κορυφαία στελέχη του να τρέχουν πίσω από τον αρχηγό σε κάθε κορφοβούνι, καθώς άρχισε να πιστεύει ότι «έχει σπάσει ο διάολος το ποδάρι του» και από το πουθενά μπορεί να γίνει ο τρίτος πρωθυπουργός της οικογένειας Παπανδρέου. Τα δομημένα ομόλογα χάλασαν και τον προγραμματισμό των δελφίνων καθώς τώρα οι όποιες διεργασίες για νέο αρχηγό αναβάλλονται για τουλάχιστον δύο χρόνια, καθώς, και να

χάσει το ΠΑΣΟΚ, η διαφορά με τη Νέα Δημοκρατία θα είναι πολύ μικρή.

Όσο για πρόγραμμα, ούτε να το συζητάει κανείς. Στην τελευταία του ομιλία ο Γιωργάκης παρουσίασε μία έκθεση ιδεών που θα μπορούσε να γράψει και ένας πολιτικοποιημένος μαθητής του Λυκείου.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΕ ΤΕΛΜΑ

Στην Αριστερά τα πράγματα είναι εξίσου τελματωμένα. Για το ΚΚΕ δεν μπορεί να πει κανείς τίποτα. Περιχαρακωμένο στη μονολιθικότητά του και στον λενινισμό των αρχών του προηγούμενου αιώνα, ανεβάζει τα ποσοστά του, τουλάχιστον στις δημοσκοπήσεις, φτάνοντας στα περίξ του 7% επίπεδα. Και πανηγυρίζει. Εντάξει τους φτάνει. Άλλωστε το πρόγραμμά του είναι διαχρονικό. Τα μεταθέτει όλα μετά την επικράτηση της προλεταριακής επανάστασης. Στους αιώνες των αιώνων.

Η μεγάλη απογοήτευση όμως έρχεται από την άλλη Αριστερά. Ο Συνασπισμός έχει ουσιαστικά εξαφανιστεί. Μετά την αποτυχία των κινητοποιήσεων για την Παιδεία, στο θέμα των ομολόγων υπάρχει μόνον τυπικά. Οι ανακοινώσεις των καρεκλοκένταυρων της Κουμουνδούρου βγαίνουν για τα μάτια του κόσμου. Ζητάνε και αυτοί το αυτονόητο, χωρίς τίποτα παραπάνω. Ούτε ψάχνουν τις αιτίες που οδήγησαν στην πρωτοφανή αυτή ληστεία, ούτε γιατί δεν τους ειδοποίησαν εγκαίρως οι δικοί τους στα Ταμεία. Χωρισμένος σε δεκάδες μικρά φέουδα, τα οποία μάχονται μεταξύ τους για την κοινοβουλευτική τους παρουσία, θεωρούν ότι αυτό που ενδιαφέρει τους ψηφοφόρους είναι αν θα συνεργαστούν ή όχι με το ΠΑΣΟΚ.

Είναι τραγικό ένα κόμμα που μάχεται για την κοινοβουλευτική του επιβίωση να μην ενδιαφέρεται στο να παρουσιάσει τις ιδέες και τις θέσεις του για την επιβίωση της ελληνικής κοινωνίας, αλλά να θεωρεί ότι θα βρίσκεται, *ex officio*, και στην επόμενη Βουλή, απευθυνόμενο μόνο και μόνο στα συναισθήματα των εν δυνάμει ψηφοφόρων του.

Περί προγράμματος, βέβαια, θα είναι αστείο να μιλήσουμε. Για την Παιδεία, έναν τομέα στον οποίο η ανανεωτική και όχι μόνον Αριστερά είχε πάντα πραγματική παρέμβαση, η μόνη πρό-

ταση που υπάρχει σήμερα είναι να μην πειραχθεί τίποτα και να μείνουν τα πράγματα όπως έχουν. Απλώς δεν θέλουν να πειραχθούν τα μαγαζάκια που ελέγχουν. Στην υγεία το ίδιο. Στις ΔΕΚΟ τα ίδια και χειρότερα. Σήμερα δεν υπάρχει καν ούτε εκείνη η ουτοπική πρόταση της αυτοδιαχείρισης που υπήρχε πριν από μερικά χρόνια. Ο Συνασπισμός έπαψε εδώ και πολύ καιρό να παράγει πολιτική. Έχοντας σήμερα ως μοναδικό ακροατήριό του τα γκρουπούσκουλα της πλατείας Εξαρχείων και των Πανεπιστημίων, των οποίων μοναδικό μέλημα είναι η διαμαρτυρία και ο φραπές, βρίσκεται σε μία διαρκή ανυποληψία. Θα κατέβει στις εκλογές ελπίζοντας ότι θα επιβιώσει ψηφιζόμενος από τους αρνητές της πολιτικής και της κοινωνίας. Εκεί κατάντησαν το άλλοτε κραταιό σε ιδέες κόμμα της ανανέωσης οι έριδες και οι διαμάχες για μια θέση βουλευτή.

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ... ΕΚΛΟΓΕΣ

Γίνεται φανερό ότι κανένα από τα κόμματα της σημερινής Βουλής δεν είναι έτοιμο για πρόωρες εκλογές. Δεν τις ήθελαν άλλωστε. Όλοι τις θεωρούσαν αναγκαίο κακό, καθώς τελειώνει η κοινοβουλευτική περίοδος της τετραετίας και θα έπρεπε να δοθεί μία νέα εντολή από τον ελληνικό λαό. Και τις θεωρούσαν αναγκαίο κακό καθώς όλοι, μηδενός εξαιρουμένου, γνώριζαν εκ των προτέρων το αποτέλεσμα.

Τώρα όμως οι πρόωρες εκλογές και η πιθανότητα να προκύψει από αυτές, με τον νέο εκλογικό νόμο, πεντακομματική Βουλή, έχει χαλάσει την ησυχία στα επιτελεία των κομμάτων. Γιατί, χωρίς ίχνος προγράμματος, σε ποια βάση θα διαπραγματευτούν στην όχι απίθανη περίπτωση που το πρώτο κόμμα συγκεντρώσει 149 βουλευτές και θα πρέπει να γίνουν κυβερνήσεις συνεργασίας; Σε ποια βάση θα διαπραγματευτούν το ΠΑΣΟΚ με τον ΣΥΝ, η Νέα Δημοκρατία με τον ΛΑΟΣ, ή ακόμα και με το ΠΑΣΟΚ;

Το 1989, μπορεί να μην υπήρχαν και τότε προγράμματα. Υπήρχε όμως η καθολική απαίτηση για κάθαρση. Σήμερα;

Οι εκλογές που έρχονται, όσο και να επιθυμεί ο πρωθυπουργός να καθυστερήσουν –κάτι που το έδειξε στο

διάγγελμά του την περασμένη Τετάρτη– είναι πολύ σημαντικές για την πορεία της χώρας. Θα αποδείξουν τη γύμνια σε πολιτικές θέσεις και προγράμματα από όλα τα κόμματα και είναι σίγουρο ότι θα προξενήσουν μία αναδιάταξη των πολιτικών δυνάμεων της χώρας. Τουλάχιστον όμως να ξαναρχίσουμε να συζητάμε!

Τ.Μ.

ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ: Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα

Το κορυφαίο σύγγραμμα της Έλλης Σκοπετέα που εξετάζει το ιστορικό υπόβαθρο του εθνικισμού όπως διαμορφώθηκε στην Ελλάδα και τη Σερβία τον 19ο και τον 20ό αιώνα.

Ένα προφητικό βιβλίο που παραμένει σύγχρονο και αναλύει τις αιτίες των σημερινών εξελίξεων στην βαλκανική χερσόνησο.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
Δημοχάρους 60, Αθήνα
τηλ.: 210-72.32.819

Ένα «νέο» ΠΑΣΟΚ... πολύ απ' τα παλιά

του Στρατή Μοσχονήσιου

Το ζήτημα δεν είναι πότε θα γίνουν οι επόμενες εκλογές και πόσο πρόωρες θα είναι, ή δεν θα είναι, αν κρίνει κανείς από την επιμονή, τελευταία, του πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή –και φυσικά κάποιων υπουργών αλλά και βουλευτών της ΝΔ– στη φράση «οι εκλογές θα γίνουν στην ώρα τους». Το ζήτημα είναι ότι η χώρα έχει μπει, εδώ και μερικούς μήνες, σε μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο, η οποία, όσο διαρκεί, θα συσσωρεύει προβλήματα, καθώς η αγωνία –και ο αγώνας– των πολιτικών όλων των παρατάξεων, και κυρίως των λεγόμενων κομμάτων εξουσίας, για μια «καλή» θέση στις εκλογικές λίστες, οδηγούν αναπόφευκτα στο βάθεμα της εικόνας διάλυσης που παρουσιάζει όχι μόνο η κρατική μηχανή αλλά και ολόκληρη η ελληνική κοινωνία.

Το καθιερωμένο πλέον προεκλογικό «άνοιγμα» του ΠΑΣΟΚ προς την Αριστερά σκοντάφτει αυτή τη φορά στην άρνηση της πλειοψηφίας των μελών του ΣΥΝ να ασχοληθούν με σενάρια συνεργασίας με ένα κόμμα που έχει αποδείξει ότι κινείται στην απέναντι όχθη.

Κοινή διαπίστωση είναι πλέον ότι η κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή υφίσταται μια προϊούσα φθορά, δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με την κοινοβουλευτική δύναμη που είχε εξασφαλίσει στις εκλογές του Μαρτίου 2004. Τη φθορά αυτή, ωστόσο, σύμφωνα και με τα αποτελέσματα των σφυγμομετρήσεων που δημοσιο-

ποιούνται πολύ συχνά, δεν καρπούται το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Έτσι, η εικόνα που διαμορφώνεται αυτή τη στιγμή είναι ότι η ΝΔ κινδυνεύει να χάσει τις εκλογές, έχοντας ως μόνο αντίπαλο τον... εαυτό της.

Το γιατί η ΝΔ κινδυνεύει στις επερχόμενες εκλογές, μετά από μια περίοδο μάλιστα κατά την οποία αισθανόταν

απολύτως σίγουρη για μια νέα νίκη, που θα της εξασφάλιζε και δεύτερη τετραετία στην εξουσία, είναι εύκολο να εξηγηθεί.

Εάν, όμως, οι εξηγήσεις είναι εύκολες για την περίπτωση της Νέας Δημοκρατίας, δεν συμβαίνει το ίδιο και με το ΠΑΣΟΚ, το οποίο, αφού χρειάστηκε δυο χρόνια μέχρι να συνειδητοποιήσει ότι είχε πάψει να είναι κυβέρνηση, εδώ και ένα χρόνο έχει εγκαινιάσει μια σκληρή, υποτίθεται, αντιπολιτευτική γραμμή που κλιμακώνεται συνεχώς, με στόχο να πλήξει τόσο την κυβέρνηση, όσο και –κυρίως– προσωπικά τον πρωθυπουργό Κ. Καραμανλή.

Μια γραμμή, με κύριο εκφραστή της φυσικά τον αρχηγό του κόμματος Γ.Α. Παπανδρέου, η οποία, όμως, δεν δείχνει να πείθει το εκλογικό σώμα, καθώς οι επιθέσεις κατά της κυβέρνησης της ΝΔ δεν δίνουν ικανοποιητικές απαντήσεις στα ερωτήματα που μένουν ανοιχτά από την αμέσως προηγούμενη διακυβέρνηση δέκα χρόνων του ΠΑΣΟΚ (τα οκτώ υπό τον Κ. Σημίτη), αλλά ούτε και στα άμεσα πρακτικά ερωτήματα των πολιτών για το μέλλον, που ήδη διαγράφεται ζοφερό.

Αυτό φαίνεται, άλλωστε, και από το πρόγραμμα που εξήγγειλε ο ίδιος ο αρχηγός του κόμματος την περασμένη εβδομάδα και το οποίο βρίθει συνθημάτων και καλών προθέσεων, ξαναθυμίζοντας τον λόγο και τον τρόπο σκέψης του αείμνηστου πατέρα του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά όμως, πέρα από τα διάφορα επικοινωνιακά «τρικ», όπως το «νέο συμβόλαιο με τον λαό», στην ουσία δεν δίνει ουσιαστικές απαντήσεις σε πρακτικά ζητήματα, όπως για παράδειγμα το πώς θα υλοποιηθούν αυτά που εξήγγειλε.

Το κύριο ζήτημα με το αναπαλαιωμένο «νέο» ΠΑΣΟΚ, όμως, είναι ότι ο αρχηγός του έχασε πολύ χρόνο πειραματιζόμενος με το επιτελείο του πάνω στο σύνθημα «Γιώργο, άλλαξε τα όλα»,

που κυριάρχησε όταν αναλάμβανε την ηγεσία του κόμματος, στα τέλη του 2003, και το οποίο προκάλεσε πολλές παρεξηγήσεις και αντιφάσεις. Στην ουσία, πάντως, ο Γ.Α. Παπανδρέου επέβαλε ορισμένες αλλαγές, που αφορούσαν απλώς την αναδιάρθρωση και τη μετονομασία των κομματικών οργάνων, κυρίως, όμως, με τις αλλαγές αυτές προσπάθησε –και πέτυχε– να «στήσει» τον δικό του μηχανισμό, που αντικατέστησε εκείνους που υπήρχαν ήδη ως κατάλοιπα από την εποχή του Ανδρέα ή από την πρόσφατη περίοδο των εκσυγχρονιστών του Σημίτη.

Μόνο που η απασχόλησή του με τις αλλαγές στο κόμμα τον απομάκρυνε από την ουσία των πολιτικών εξελίξεων, απειλώντας το κόμμα με μια νέα ήττα στις επόμενες εκλογές, όποτε και αν διεξάγονταν, γεγονός που θα αποτελούσε σοβαρό πλήγμα για το μέλλον του κόμματος, αλλά και του αρχηγού του, τον οποίο πολλοί στο κόμμα είχαν αρχίσει να θεωρούν ως «κακή επιλογή».

Πέρα από αυτό, το ΠΑΣΟΚ παρουσίαζε ένα σοβαρό έλλειμμα στον πολιτικό του λόγο. Ένα έλλειμμα που εξακολουθεί να εμφανίζεται ακόμα και σήμερα, παρά τις προσπάθειες του αρχηγού του να το εκσυγχρονίσει. Κι αυτό διότι οι προσπάθειες αυτές καταλήγουν στην επιστράτευση των γνωστών, δοκιμασμένων στο παρελθόν αλλά ξεπερασμένων σήμερα, μεθόδων και του λαϊκίστικου ύφους, που όμως δεν βρίσκει πλέον ανταπόκριση στους ψηφοφόρους.

Για να αντιστραφεί, λοιπόν, το αρνητικό κλίμα που υπάρχει γύρω από το κόμμα, ο Γ.Α. Παπανδρέου αποφάσισε να προχωρήσει σε μια «πανστρατιά» παλιών στελεχών, που έχουν απομακρυνθεί για τον ένα ή τον άλλο λόγο –η αρχή έγινε ήδη με τον Κ. Λαλιώτη, αλλά περιμένουν κι άλλοι στη σειρά.

Παράλληλα, όσο η ημέρα των εκλογών πλησιάζει, ο ίδιος ο αρχηγός και τα ηγετικά στελέχη του κόμματος ξαναθυμήθηκαν την περίφημη, καθαρά πασοκικής έμπνευσης, ιδέα της κεντροαριστεράς, την οποία επαναφέρουν στο προσκήνιο κάθε φορά που το ΠΑΣΟΚ αντιμετωπίζει δυσκολίες.

Και φυσικά κύριος στόχος της ιδέας αυτής είναι να προσελκυθεί ένα μεγά-

λο ή μικρό μέρος μελών και οπαδών των κομμάτων της Αριστεράς, και ιδιαιτέρως του Συνασπισμού, ο οποίος, όπως έχει δείξει το παρελθόν, θεωρείται ως ευκολότερη λεία.

Ένα σημαντικό ζήτημα είναι ότι, στην προσπάθεια προσεταιρισμού της Αριστεράς, που επιχειρεί το ΠΑΣΟΚ, το ΚΚΕ έχει ξεκαθαρίσει εδώ και πολλά χρόνια πως δεν το αφορούν τέτοιες προσεγγίσεις, δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο και με τον Συνασπισμό ή τουλάχιστον με όλο τον Συνασπισμό.

Είναι γνωστό ότι ορισμένα στελέχη, μεταξύ τους και κάποια με ηγετικό ρόλο στο κόμμα της Κουμουνδούρου, αλληθωρίζουν μόνιμα ή περιστασιακά προς την Χαριλάου Τρικούπη, πράγμα που φάνηκε πρόσφατα, με τις κόντρες που εκδηλώθηκαν με αφορμή το μέλλον του ΣΥΡΙΖΑ και οι οποίες οδήγησαν στο έκτακτο συνέδριο του κόμματος, όπου η μειοψηφία υποχρεώθηκε να ρίξει πολύ νερό στο κρασί της, αποφεύγοντας μια διάσπαση που δεν είχε τίποτε να της προσφέρει.

Παρ' όλα αυτά, οι προσπάθειες από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ συνεχίζονται. Πρόσφατα εκδηλώθηκαν με συνεντεύξεις της Άννας Διαμαντοπούλου, του Άκη Τσοχατζόπουλου και άλλων ενώ ανταπόκριση στις προσπάθειες αυτές εκδηλώνεται και από μέρους στελεχών του Συνασπισμού, όπως φάνηκε από δηλώσεις του Στ. Πιτσιόρλα, πρώην συντονιστή της Πολιτικής Γραμματείας του ΣΥΝ και στενού συνεργάτη του πρώην προέδρου Νίκου Κωνσταντόπουλου.

Το επιχείρημα που προβάλλει το ΠΑΣΟΚ είναι ότι μπορεί να υπάρξει σύγκλιση των δυο κομμάτων πάνω σε βασικές θέσεις των προγραμμάτων τους, ώστε να μπορέσουν να προχωρήσουν σε μια μετεκλογική συνεργασία. Μια συνεργασία, την οποία, φυσικά, κάποια στελέχη του ΣΥΝ «βλέπουν» ως μια ευκαιρία συμβολής της Αριστεράς στην άσκηση μιας φιλολαϊκής πολιτικής, μόνο που στην πράξη, με δεδομένη την αντίληψη και την υπεροψία που ενδημεί στο ΠΑΣΟΚ, είναι βέβαιο ότι η συμβολή αυτή θα μετουσιωθεί σε άλλοθι για την κάλυψη –στην καλύτερη περίπτωση– μερικών υπουργείων ή άλλων κυβερνητικών θέσεων.

Ένα βασικό ερώτημα, όμως, για όσους προβληματίζονται από την «ευκαιρία» για «συγκυβέρνηση» που δίνεται με την πρόταση του ΠΑΣΟΚ, είναι τι είδους σύγκλιση μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στα δυο κόμματα και πάνω σε ποια βάση. Ήδη, όλο το προηγούμενο διάστημα, το ΠΑΣΟΚ έχει δείξει ξεκάθαρα ποια πολιτική εκφράζει και φυσικά αυτή την ίδια θα εφαρμόσει, αν βεβαίως επανέλθει στην εξουσία.

Ένα δεύτερο ερώτημα είναι γιατί το ΠΑΣΟΚ θυμάται να απευθύνει προσκλήσεις προς την Αριστερά μόνο κάθε φορά που πλησιάζουν εκλογές και ιδιαίτερα όταν ξέρει εκ των προτέρων ότι θα αντιμετωπίσει δυσκολίες;

Και ένα τρίτο ερώτημα είναι: τελικά ο Συνασπισμός σκέφτεται –ή πόσοι το σκέφτονται επιτέλους– ότι μπορεί και πρέπει να έχει στόχο του την εξουσία, στο πλαίσιο μιας συγκυβέρνησης στην οποία θα αποτελεί απλώς το δεκανίκι ενός άλλου κόμματος, με το οποίο μάλιστα πολιτικά δεν συναντάται πουθενά;

Διότι, κατ' αρχάς, είναι σχεδόν βέβαιο ότι το ΠΑΣΟΚ δεν πρόκειται να εξασφαλίσει καμία νίκη, έστω και οριακή, στις επερχόμενες εκλογές. Και έπειτα, είναι περισσότερο από βέβαιο ότι το ΠΑΣΟΚ, στην περίπτωση που θα είναι ο νικητής των εκλογών, θα ασκήσει στα σοβαρά οικονομικά, κοινωνικά, αλλά και εθνικά θέματα, την πολιτική που έχει εκφράσει κατά καιρούς και από τη θέση της αντιπολίτευσης –άλλωστε οι υποσχέσεις και τα προγράμματα, όπως μας έχει πείσει και το ίδιο το ΠΑΣΟΚ, εδώ και δυο δεκαετίες, διατυπώνονται προεκλογικά για να ξεχαστούν μετά τις εκλογές.

Αντίθετα από τις ασκήσεις εξουσίας που προτείνει το ΠΑΣΟΚ, η πραγματικότητα που βιώνουμε ως κοινωνία, τόσο στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη, όσο και σε όλο τον κόσμο, απαιτεί την έντονη παρουσία της Αριστεράς, μιας ανανεωμένης Αριστεράς, απαλλαγμένης από τα βαρίδια του παρελθόντος και στραμμένης αποκλειστικά προς την κοινωνία, μαζί με την οποία θα παλέψει για την αντιστροφή του κλίματος που έχει διαμορφώσει ήδη η επέλαση της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης.

Οι γαλάζιοι διαχειριστές των δις ευρώ

του Ρεπόρτερ

Πριν από λίγα χρόνια, όταν η Νέα Δημοκρατία άγγιζε την εξουσία, κορυφαίο στέλεχος της που κατέχει σήμερα υψηλή κυβερνητική θέση είχε πει σε ομήγουρη επικοινωνιολόγων του κόμματος: «Εάν είχα στα χέρια μου το δημόσιο κορβανά θα κρατούσαμε την εξουσία για 30 χρόνια». Όπως αποδείχθηκε η συνταγή για τη διατήρηση ενός κόμματος στην εξουσία δεν έχει καμιά σχέση με κοινωνική πολιτική, παροχές και φιλολαϊκό πρόσωπο. Το σχέδιο είναι απλό: Βάζουμε χέρι στα τεράστια κονδύλια που προορίζονται για τη διαφήμιση και γενικότερα την επικοινωνία του κυβερνητικού έργου, γιγαντώνουμε δύο τρεις εταιρείες συμβούλων και επικοινωνιολόγων και μοιράζουμε κατά το δοκούν αφειδώς χρήμα σε εφημερίδες, κανάλια, ραδιόφωνα –είτε άμεσα (με διαφήμιση) είτε έμμεσα (με εγγραφή στα pay roll των υπουργείων δημοσιογράφων που είναι διατεθειμένοι να δουλέψουν για την εκάστοτε κρατική εξουσία). Όλο αυτό το κύκλωμα που αναπαράγει με τον καλύτερο τρόπο τις τακτικές εκμαυλισμού των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ έχει φυσικά έναν κεντρικό διαχειριστή που δεν χρειάζεται να είναι κανείς Αϊνστάιν για να καταλάβει ποιος είναι. Άλλωστε ούτε ο ίδιος φιλοδοξεί να πρωτοτυπήσει όπως ο Αϊνστάιν. Απλώς αντιγράφει ο άνθρωπος.

Οι καταγγελίες για «άνευ ορίων και φραγμών έλεγχο των μέσων επικοινωνίας και διαμόρφωση κατευθυνόμενης πληροφόρησης, μέσω της δύναμης που τους παρέχουν τα δημόσια ταμεία» είναι συχνές από το ΠΑΣΟΚ, το οποίο βεβαίως όταν ήταν στην εξουσία έπαιζε ακριβώς το ίδιο παιχνίδι. Για την εφαρμογή του σχεδίου αξιοποιούνται στο έπακρο τρεις πηγές δημοσίου χρήματος: Τα πακέτα του κρατικού τζόγου (ΟΠΑΠ, Λαχεία κ.λπ.), τα δημόσια έργα με αιχμή το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τα απόρρητα κονδύλια τριών υπουργείων (Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης).

Διαχειριστές των κονδυλίων που υπολογίζονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ το χρόνο, εμφανίζονται δύο βασικές εταιρείες υπεργολάβοι επικοινωνίας και 3–4 περιφερειακές. Αυτές οι τελευταίες απλώς για... ξεκάρφωμα. Η κυβέρνηση, για να μην μπαίνει άμεσα στη διαπραγμάτευση με κάθε λογής

συμφέροντα ιδιωτών, αναθέτει στις εταιρείες να διανείμουν τους κρατικούς πόρους και σε ανταπόδοση εξασφαλίζεται ο εξωραϊσμός της κυβερνητικής εικόνας είτε μέσω της απευθείας προβολής καλών στιγμών είτε μέσω της απόκρυψης δυσάρεστων καταστάσεων. Στο πλαίσιο αυτό έχουν επιστρατευθεί και μεγάλες εταιρείες δημοσκοπήσεων, οι οποίες αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν ποιοτικά στοιχεία, τα οποία διευκολύνουν την κυβέρνηση στην άσκηση της πολιτικής της.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΥΡΙΑΡΧΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Την τελευταία τριετία δύο εταιρείες κυριαρχούν στον χώρο της επικοινωνίας: Η V+O και η Civitas που λειτουργούν σαν άτυποι μυστικοσύμβουλοι υπουργών ή ακόμη και του πρωθυπουργού και τελικά μοιράζονται μεγάλο μέρος του χρήματος απλώς και μόνο για να δείχνουν πόσο... επιτυχημένο είναι το κυβερνητικό έργο. Ας δούμε όμως ποιες είναι αυτές οι εταιρεί-

ες: Η V+O ανήκει στον Θωμά Βαρβιτσιώτη, γιο του ευρωβουλευτή της Ν.Δ. Ι. Βαρβιτσιώτη και αδελφό του νυν βουλευτή Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη. Συνεταίρος του είναι ο Ιωάννης Ολύμπιος, συνεργάτης του Αντ. Σαμαρά την περίοδο 1990–93, τον οποίο βέβαια εγκατέλειψε αργότερα. Η εταιρεία ιδρύθηκε το 2000 και την τελευταία τριετία έχει σαρώσει στην κυριολεξία την επικοινωνιακή αγορά με εταιρείες από όλους του κλάδους του επιχειρείν. Όποιος επιχειρηματίας θέλει να περάσει στην «κοινή γνώμη» (της ΝΔ) την πολιτική της εταιρείας του ή να διεκδικήσει μέρος της πίτας των κρατικών προμηθειών δεν έχει παρά να αναζητήσει τις υπηρεσίες της εταιρείας αυτής. Αν τώρα αυτός θέλει να νομίζει ότι έτσι εξασφαλίζει και τις υπηρεσίες όλης της οικογένειας Βαρβιτσιώτη, θα είναι ασφαλώς κακόβουλος. Το περιστατικό που ακολουθεί είναι πάντως άσχετο με τη διαπλοκή. Μέχρι τον περασμένο Οκτώβριο η V+O είχε αναλάβει την επικοινωνία του ομίλου του «γαλάζιου» επιχειρηματία Κ. Λούη, της εταιρείας Louis που έχει χρεωθεί δύο νεκρούς τουρίστες στο ξενοδοχείο στην Κέρκυρα και άλλους δύο στο πρόσφατο ναυάγιο στη Σαντορίνη. Δηλαδή η V+O είχε πελάτη τον Λούη όταν αυτός γιγαντώθηκε στην Ελλάδα, ενώ την ίδια περίοδο τομεάρχης Ναυτιλίας της ΝΔ ήταν ο Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης.

Σε ό,τι αφορά τη Civitas, τώρα, οι γνωρίζοντες λένε ότι πριν από μερικά χρόνια είχε κάτι μικρά γραφεία στο Χαλάνδρι και οι ελάχιστοι υπάλληλοι που μπορούσε να πληρώσει μόλις που χωρούσαν στα λίγα τετραγωνικά. Από τότε πέρασε καιρός, το ΠΑΣΟΚ έφυγε από την εξουσία, η διαπλοκή καταπολεμήθηκε και η Civitas γιγαντώθηκε. Διαθέτει πλέον δεκάδες πελάτες, τόσο εταιρείες και φορείς του Δημοσίου

όσο και ιδιώτες. Επικεφαλής και ιδρυτής της ο κ. Γιώργος Φλέσσας, με μακρά θητεία στη Νέα Δημοκρατία. Υπεύθυνος του τομέα επικοινωνίας της ΝΔ επί κυβερνήσεως Μητσοτάκη, μέλος του ΕΣΡ την περίοδο 1991-93, στέλεχος της ΟΝΝΕΔ επί Γεωργίου Ράλλη. Ικανός επικοινωνιολόγος, ίδρυσε την Civitas το 1994 και περίμενε τη δικαίωση που ήλθε μαζί με τον Κ. Καραμανλή.

ΛΥΝΟΥΝ ΚΑΙ ΔΕΝΟΥΝ ΣΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ

Ατύπως ο κ. Φλέσσας «λύνει και δένει» στο Μαξίμου και μεταξύ των άλλων αναλαμβάνει και επικίνδυνες αποστολές όπως την εκλογή της Ντόρας στη δημαρχία της Αθήνας και του Β. Παπαγεωργόπουλου σε εκείνη της Θεσσαλονίκης. Το όνομά του ήλθε στο προσκήνιο επί υπουργίας Σπηλιωτόπουλου στο Πεντάγωνο όταν αποκαλύφθηκε ότι το υπουργείο Εθνικής Άμυνας χρησιμοποιούσε τον κ. Φλέσσα ως επικοινωνιολόγο. Τι σημαίνει αυτό, όμως, όταν η Civitas έχει πελάτη της μεταξύ άλλων την Raytheon που πουλά όπλα; Φυσικά δεν πρόκειται περί «διαπλοκής», επειδή όπως όλοι γνωρίζουμε διαπλεκόμενο ήταν μόνο το ΠΑΣΟΚ. Στους πελάτες της Civitas συγκαταλέγονται επίσης η Βουλή των Ελλήνων, το ΕΠΑΝ, ο ΣΕΒ, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο του κ. Τσουπίδη (που εμπλέκεται στο σκάνδαλο των ομολόγων), το υπουργείο Εξωτερικών της παλιάς φίλης Ντόρας, η Π&Κ (η «αμαρτωλή» χρηματιστηριακή που αγόρασε η Εθνική), η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων κ.ά. Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι η εταιρεία του κ. Φλέσσα διαδέχθηκε την εταιρεία του κ. Βαρβιτσιώτη στις επικοινωνίες του κ. Λούη με το Sea Diamond.

Εκμεταλλεούμενες τις στενές σχέσεις τους με την κυβέρνηση αυτές οι δύο εταιρείες κυριαρχούν σήμερα στη σχετική αγορά. Οι υπόλοιποι του κλάδου, μένουν στην απέξω, εκτός κι αν υπογράψουν «δήλωση μετάνοιας» και πιστοποιητικό πολιτικών φρονημάτων. Αλλιώς θα βλέπουν τα εκατομμύρια του ΟΠΑΠ ή του ΚΠΣ για τα έργα (βλέπε διαφήμιση του ΥΠΕΧΩΔΕ) να περνούν δίπλα τους. «Ευοί ευάν γαλάζιοι επικοινωνιολόγοι και σύμβουλοι», όπως θα έλεγαν και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι...

Οι γαλαζοπράσινες μπίζνες του Ευγένιου και του Θωμά

του Δ. Οικονομικού

Ο Ευγένιος Παπαδόπουλος –η «αιτία» της «παραίτησης» Τσιτουρίδη– μαζί με τη γνωστή εταιρεία επικοινωνίας V&O του Θωμά Βαρβιτσιώτη, γιου του κορυφαίου στελέχους της ΝΔ και ευρωβουλευτή Ιωάννη Βαρβιτσιώτη, ευνοήθηκαν σκανδαλωδώς και από την προηγούμενη διακυβέρνηση, αποδεικνύοντας περίτρανα ότι η διαπλοκή δεν έχει χρώμα. Πρόκειται για μια υπόθεση η οποία εξηγεί, σε όσους δεν κατάλαβαν ακόμα, γιατί η κυβέρνηση της ΝΔ παρέγραψε τα σκάνδαλα του ΠΑΣΟΚ και άφησε ατιμώρητη τη διαπλοκή.

Το Αντί αποκαλύπτει σήμερα νεότερα στοιχεία για την εμπλοκή της «πέτρας του σκανδάλου» στην υπόθεση Τσιτουρίδη, Ευγένιου Παπαδόπουλου, με τον «γαλάζιο» κατασκευαστή Παναγιώτη Πανούση της εταιρείας ΑΤΤΙ-ΚΑΤ. Όπως είναι γνωστό ο κ. Παπαδόπουλος ήταν η αφορμή για την παραίτηση του Σάββα Τσιτουρίδη επειδή εισαγγελικές έρευνες τον εμπλέκουν στην διερευνώμενη αγοραπωλησία μετοχών της εισηγμένης κατασκευαστικής εταιρείας «Σιγάλας», από το 1999 έως το 2002, περίοδο κατά την οποία η εταιρεία αυτή βρίσκονταν υπό τον έλεγχο του ομίλου της ΑΤΤΙ-ΚΑΤ του κ. Πανούση.

Επί ΠΑΣΟΚ πάντα, η εταιρεία Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα (ΕΤΑ Α.Ε.) ανέθεσε στην ΑΤΤΙ-ΚΑΤ τη μίσθωση χώρων και την εκμετάλλευση των ακτών Αλίμου και Βουλιαγμένης. Μέλος της κοινοπραξίας, στην οποία δόθηκαν προς εκμετάλλευση οι ακτές Α και Β Βούλας, ήταν και η γνωστή «γαλάζια» εταιρεία επικοινωνίας V&O, η οποία προφανώς εκείνη την περίοδο δεν είχε «χτυπήσει» ακόμα όλα τα μεγάλα ονόματα του επιχειρείν σε ό,τι αφορά την «επικοινωνία» τους γι' αυτό και είχε εμπλοκή στο real estate.

Ο Ευγένιος Παπαδόπουλος, το δεξί χέρι του Τσιτουρίδη, όταν δεν είχε την εξουσία που έδωσαν στα χέρια του οι προεκλογικές υποσχέσεις της ΝΔ για πάταξη της διαπλοκής και της δια-

φθοράς, δεν έμενε οικονομικά άπραγος. Συμμετείχε στις θυγατρικές εταιρείες του κ. Πανούση «Ακτή Αλίμου Α.Ε.» και «Ακτή Βουλιαγμένης Α.Ε.», οι οποίες συστήθηκαν για τον διαγωνισμό εκμετάλλευσης των Ακτών. Οι εταιρείες αυτές κέρδισαν τον διαγωνισμό προσφέροντας για τον μεν Άλιμο οικονομικό αντάλλαγμα 2,8 δις δρχ. για μια δεκαετία, για τη δε Βουλιαγμένη 2,9 δις δρχ. Έτσι ο Ευγένιος «έπαιξε» και με το real estate προτού μεταπηδήσει στον χώρο των ταμείων. Το σημαντικό της υπόθεσης είναι ότι ο κ. Παπαδόπουλος ήταν για ένα διάστημα πρόεδρος της κατασκευαστικής εταιρείας «Κοροντζής», πριν αυτή συγχωνευτεί με την εταιρεία του κ. Πανούση, ΑΤΤΙ-ΚΑΤ. Σας θυμίζει τίποτε η Κοροντζής; Είναι αυτή η οποία αγόρασε οικόπεδα στη Μύκονο σε τιμή πολλαπλάσια από αυτή που είχε εκτιμήσει η εφορία του νησιού. Κι αυτό το έκανε για να ανεβάσει την αξία της εν μέσω χρηματιστηριακού πάρτι. Όσο για τα οικόπεδα; Είναι αυτά στα οποία εμπλέκεται και ο γιος του Ιωάννη Βαρβιτσιώτη, όχι ο διαφημιστής αλλά ο βουλευτής, ο Μιλτιάδης.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ

Λίγο περίεργα δεν είναι τα τετράγωνα που δημιουργούνται; Ευγένιος Παπαδόπουλος – Π. Πανούσης – Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης – Θωμάς Βαρβιτσιώτης (η V&O που συμμετέχει στις άλλες δύο

ακτές της Αττικής). Πρέπει να σημειωθεί ότι πρόσφατα ο εισαγγελέας ζήτησε το άνοιγμα των τραπεζικών λογαριασμών τόσο του κ. Πανούση όσο και των συμμετεχόντων στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών που πήραν τις ακτές στον Άλιμο και τη Βουλιαγμένη, ένας εκ των οποίων ήταν ο γνωστός Ευγένιος Παπαδόπουλος. Όλοι αυτοί εμπλέκονται στο σκάνδαλο με τις μετοχές-φούσκες, στην εταιρεία Σιγάλας του Τρύφωνα Αποστολόπουλου (ήθελε να την απορροφήσει η ΑΤΤΙ-ΚΑΤ και έπαιζαν παιχνίδια με τον γενικό δείκτη) και τελικά με την πρώην ανακρίτρια Κωνσταντίνα Μπουρμπούλια, η οποία φέρεται να πήρε 300.000 ευρώ από τον Αποστολόπουλο για να μην τον φυλακίσει. Ένα, πάντως, είναι σίγουρο: Ο Ευγένιος και ο Π. Πανούσης έπαιρναν μια χαρά δουλειές και επί ΠΑΣΟΚ, περιμένοντας βέβαια το μεγάλο φιλέτο, όταν θα ερχόταν στην εξουσία η Νέα Δημοκρατία. Κατόπιν τούτων

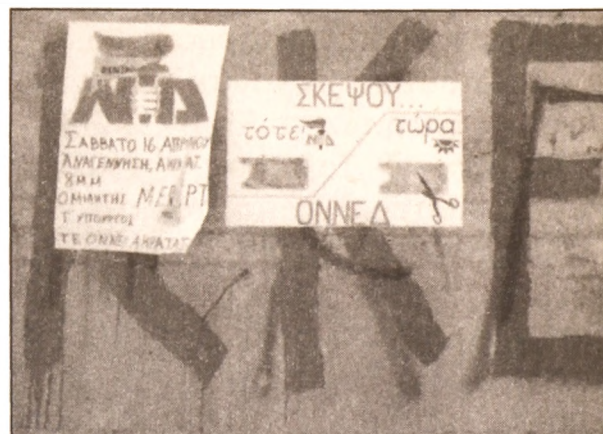
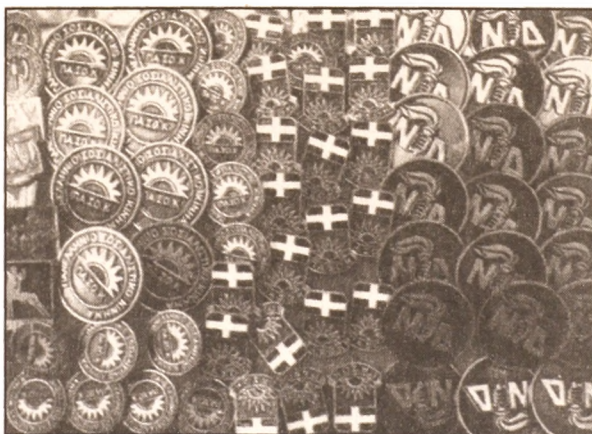
αμφιβάλλει ακόμα κανείς για ποιους λόγους η ΝΔ άφησε να παραγραφεί το μεγάλο σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου.

Άλλες δύο Ακτές, η Α και η Β Βούλας, αλλά και αυτή στη Βάρκιζα έμειναν «ορφανές» το 2001 και η ΕΤΑ Α.Ε. προχώρησε σε διαγωνισμό για την εκμετάλλευσή τους. Κερδισμένη ήταν κοινοπραξία με επικεφαλής την εταιρεία «Βερνίκος Κότερα» του ομίλου Βερνίκου. Στο σχήμα συμμετείχαν οι EFG Eurobank Properties του ομίλου Λάτση, η Everest, η ΕΥ ΖΗΝ –και ω του θαύματος– η V&O Communication Resources των Βαρβιτσιώτη και Ολύμπιου, οι οποίοι διατηρούν στενές επαφές με την γαλάζια διακυβέρνηση και έχουν «σαρώσει» την αγορά. Η κοινοπραξία κατέβαλε συνολικό μίσθωμα δεκαετίας και για τις τρεις ακτές το ποσό των 1,5 δις δραχμών. Έτσι, «γαλάζιοι» και «πράσινοι», όλοι μαζί, πήραν τις ακτές, τις αξιοποίησαν και πληρώνει ο κόσμος 5 και 10 ευρώ για να

κάνει μπάνιο στις, κατά τα άλλα, ελεύθερες ακτές της Αττικής.

Πάντως, δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα για το πώς είναι δυνατόν να εμπλέκονται σε έργα που δόθηκαν το 2001 οι αρνητικοί πρωταγωνιστές των τελευταίων ημερών. Και πώς γίνεται όποια πέτρα κι αν σηκώσεις να βρίσκεται από κάτω ο Ευγένιος Παπαδόπουλος, οι εντιμότατοι φίλοι του και η «αγία» γαλάζια οικογένεια του κ. Βαρβιτσιώτη. Κάποιος πρέπει να αναζητήσει τις υπόγειες διαδρομές γιατί φαίνεται να υπάρχει πολύ ψωμί ακόμη. Έχει πλέον αποδειχθεί ποικιλοτρόπως ότι ο χορός απατεώνων που είχε στηθεί την περίοδο 1999–2000 γύρω από τη Σοφοκλέους και το σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου ήταν διακομματικός, με πρωταγωνιστές στελέχη και των δύο μεγάλων κομμάτων. Γι' αυτό και μόνο τα «ψιλά» έχουν βγει μέχρι στιγμής στο φως της δημοσιότητας.

Κάτι το «ωραίο»

ΚΙΤΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

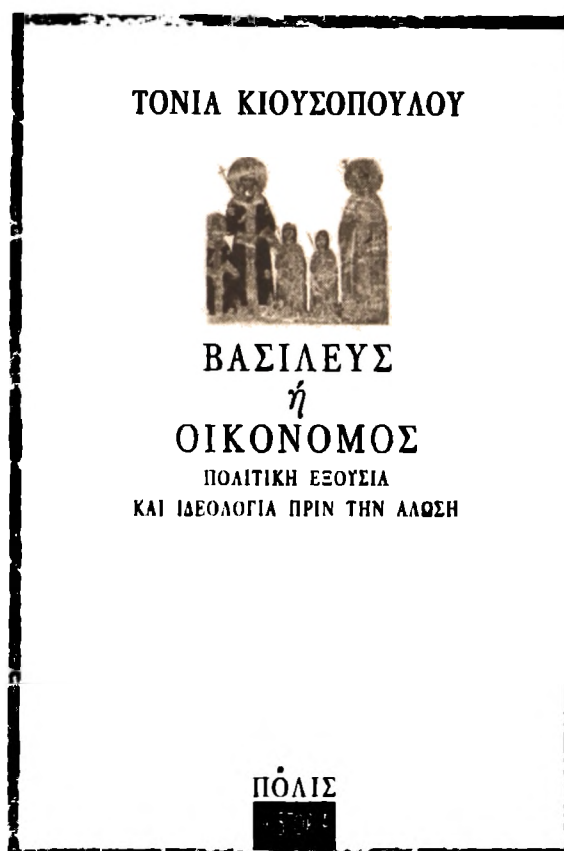
«Σας τσούζουνε τα μάτια, βουίζουνε τ' αφτιά σας, νιώθετε ναυτία, δύσπνοια, άγχος και από την πολιτική μόλυνση. Το νέφος: μεγάφωνα, αφίσες, δημόσια μνημεία, γκράφιτι, πανό, φάτσες υποψηφίων στους τοίχους, τίτλοι εφημερίδων, δελτία ειδήσεων, πυραμίδες ορκωμοσίας, μυστικοί δειπνοί υπουργικών συμβουλίων, παράσημα, τελετές, δεξιώσεις, υποδοχές, λόγοι, συνθήματα, σλόγκαν, αίθουσες συνεδρίων, γραφεία και κέντρα κομμάτων, δημόσιες υπηρεσίες, έντυπο υλικό... Η αισθητική δεν είναι –αλίμονο– η πιο καίρια πλευρά όλων αυτών. Είναι όμως σημαντική, αλλιώς αποκαλυπτική. Γιατί η πολιτική είναι κακόγουστη και γιατί υιοθετεί την κακογουστιά; Γιατί πλέει σ' αυτήν σαν το ψάρι στο νερό; Γιατί της πάει τόσο πολύ το κιτς; Δημαγωγία και λαϊκισμός είναι γνωστές και σίγουρες απαντήσεις. Τόσο είναι αλήθεια αυτό, που μια διαβαθμισμένη κλίμακα του πολιτικού κιτς θα μπορούσε ν' αποτελέσει ένα φασιστόμετρο για κάθε εξουσία, για κάθε πολιτική.»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδόσεις Πολύτυπο. Κεντρική διάθεση: Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα, τηλ.: 210-72.32.819

ΤΟΝΙΑ ΚΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ή ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ

Τί ήταν τελικά το Βυζάντιο τον 15ο αιώνα; Οδηγήθηκε νομοτελειακά στην άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453; Γιατί οι Παλαιολόγοι επέμεναν στην ενωτική τους πολιτική, παρόλο που αντιδρούσε μια μερίδα των υπηκόων τους; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που θέτει το βιβλίο. Οι απαντήσεις που δίνονται ανατρέπουν κοινούς τόπους και παγιωμένες αντιλήψεις. Κυρίως γιατί αποδεικνύουν ότι το Βυζάντιο, περιορισμένο εδαφικά στην Κων/πολη, έτεινε να μεταβληθεί και ως προς την πολιτική του οργάνωση σε μια πόλη-κράτος. Προς αυτήν την κατάσταση πίεζε τους τελευταίους αυτοκράτορες η ελίτ της βυζαντινής κοινωνίας, η οποία ήταν οικονομικά και πολιτιστικά προσανατολισμένη προς τη Δύση.

HISTORIA

εκδόσεις

ΠΟΛΙΣ

ΟΜΗΡΟΥ 32 ΑΘΗΝΑ • e-mail: polls@ath.forthnet.gr • ΤΗΛ.: 210-3617993 • 210-3643382 • FAX: 210-3636501

Καταγγελίες κατά του γενικού γραμματέα του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας

του Ρεπόρτερ

Ερευνα με αφορμή βαριές καταγγελίες σε βάρος του σημερινού γενικού γραμματέα του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας κ. Νικόλαου Ανδριανόπουλου έχει διατάξει η Δικαιοσύνη. Ειδικότερα, η εισαγγελέας κ. Μαρία Γκανέ έχει παραγγείλει (αριθμός παραγγελίας ΑΒΜ ΔΟ7/252) στην 5η πταισματοδίκη κ. Μερόπη Σάμπαλη (υπόθεση ΕΓ 143-07/38) τη διερεύνηση καταγγελίας του υπαλλήλου του ΣΔΟΕ κ. Κωνσταντίνου Φωτόπουλου, ο οποίος υποστηρίζει ότι ο κ. Ανδριανόπουλος, όταν ήταν προϊστάμενός του, παρεμπόδισε τις έρευνές του για μια μεγάλη υπόθεση με φούσκες στο Χρηματιστήριο και «πυραμίδες» (τη γνωστή «υπόθεση Τσιτσιρίγκου»).

Ο κ. Ανδριανόπουλος είναι γενικός γραμματέας Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Είναι δηλαδή ένας από τους στενούς συνεργάτες του υπουργού κ. Αλογοσκούφη, ο οποίος είναι πλέον υποχρεωμένος να διαπιστώσει ο ίδιος αν αληθεύουν οι σοβαρότατες κατηγορίες που δημοσιεύουμε σήμερα. Η ίδια υποχρέωση τίθεται και για το Μαξίμου, επειδή υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να έχουμε και στην περίπτωση αυτή «θέμα ηθικής τάξης», όπως και στην περίπτωση του κ. Ευγένιου Παπαδόπουλου, η εμπλοκή του οποίου σε εισαγγελική έρευνα προκάλεσε την παραίτηση του πολιτικού προϊσταμένου του Σάββα Τσιτουρίδη.

Ιδού όμως τι αναφέρει στην ένορκη κατάθεσή του, που έδωσε στις 10 Οκτωβρίου 2006 στην ΥΠΕΕ (πρώην ΣΔΟΕ) ο κ. Φωτόπουλος, υπάλληλος και σήμερα στο υπουργείο Οικονομικών: «Το προανακριτικό υλικό, το οποίο επί δυόμισι χρόνια συνέλεξα και επε-

ΕΝΟΡΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

Στην Αθήνα σήμερα, στις 10 του μήνα Οκτωβρίου του έτους 2006 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.20, παρουσιάστηκε ενώπιον του Παιανιότου Μανώλη ανοκριτικού υπαλλήλου της ΥΠ.Ε.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης Αττικής και του γραμματέα Φωτόπουλου Κωνσταντίνου ο μάρτυρας οποίος σε ερώτηση για την ταυτότητα του απάντησε ότι ονομάζεται Φωτός Πούλος Κωνσταντός του Διονυσίου και της Ανδρομάχης γεννήθηκε Μεσσήνη Μεσσήνη έτος 1950 και κατοικεί στην Αθήνα οδός Περικλέους αριθ. 202 και το επάγγελμα του είναι Τεχνολόγος Νομικός Χρηματοδότης.

Τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτουν από το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας αριθ. Γ662778 που εκδόθηκε το 1964 από το Υ.Π.Ε.Ε. που μας επέδειξε.

Ορκίσθηκε κατά τα άρθρα 218 και 219 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αφού έβαλε το δεξί του χέρι στο ιερό Ευαγγέλιο δήλωσε ότι δε συγγενεύει με τον κατηγορούμενο αλλά απλά τον γνωρίζει.

Ερώτησαν: Ρωτήθηκε σχετικά με το με αριθμό 1506/14 475/15-7-06 εισαγγελικό παραγγέλιό. Απάντησε: Το προανακριτικό υλικό το οποίο εγώ, σύμφωνα με την ενέλεγχση και επιθεώρηση από την Διεύθυνση Επιδιώξεων Επιδιώξεων Επιδιώξεων από το 1998 μέχρι και το 2004. Οι ενόρκιες απαντήσεις ήταν: GOLD SMITH FUND. Από διατύπωση

Το ντοκουμέντο της ένορκης κατάθεσης του υπαλλήλου του υπουργείου Οικονομικών κ. Φωτόπουλου στην ΥΠΠΕ, που «καίει» το κ. Ν. Ανδριανόπουλο.

Ξεργάστηκα, απέδειξε διάθεση απατηλών επενδυτικών προγραμμάτων από το 1997 μέχρι το 2004. Οι ονομασίες αυτών ήταν Goldsmith Found. Αυτό διετέθη από το 1997, όταν δηλαδή έλαβε άδεια για να εγκαταστήσει γραφείο στην Ελλάδα η ανύπαρκτη εταιρεία Hedley Finance LTD. Με την επέμβασή μας σαν υπηρεσία, αρχές του 2002, διεκόπη η διάθεση του Goldsmith και αυτόματα διετέθη στην αγορά το δεύτερο απατηλό επενδυτικό πρόγραμμα με ονομασία Globalex, όταν ευρισκόμενοι στα ίχνη του δεύτερου απατηλού επενδυτικού προγράμματος, μας έγινε γνωστό, στις αρχές του 2003 μέχρι και το 2004, ότι μπήκε σε εφαρμογή το τρίτο απατηλό επενδυτικό πρόγραμμα με την ονομασία Nesa.

Όταν και αυτό έπεσε στην αντίληψή μας και αρχίσαμε τις έρευνες και τη συλλογή νέου προανακριτικού υλικού

για το τρίτο πρόγραμμα, συνέβησαν διάφορα γεγονότα που εν τάχει θα αναφέρω. Στις 23-4-2004, επειδή οι εισαγγελείς των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης και διάφορες άλλες πόλεις (Αρτας, κ.λπ.) είχαν κατακλυσθεί από μηνύσεις ανθρώπων που έχασαν τα χρήματά τους στο πρώτο πρόγραμμα, εξέδωσα πόρισμα αποτελούμενο από 133 δακτυλογραφημένες σελίδες, το οποίο παρεδόθη σε διάφορα ανακριτικά γραφεία, κατόπιν έγγραφων αιτημάτων τους και κατόπιν δικής μου συνεννοήσεως με τους εισαγγελείς κ. Ντογιάκο και Καψιμάλη. Το πόρισμα περιήλθε εις γνώσιν απάντων των ενδιαφερομένων μερών. Οι ενεχόμενοι, προκειμένου να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους, άρχισαν να βάλλουν κατά του προσώπου μου με απώτερο σκοπό να καταστώ άτομο διαβλητό με συνέπεια να μην ληφθούν υπόψη από

Έκθετο μένει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, από τις καταγγελίες για τη δράση στενών συνεργατών του.

καμία αρχή τα όσα αναφέρονται στο πόρισμά μου. Για τον σκοπό αυτό συνέταξαν και απέστειλαν στην υπηρεσία από το Μάιο του 2004 μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2004 καταγγελίες, οι οποίες με ενεφάνιζαν επιθυμούντα να χρηματίζομαι, να δίνω στοιχεία της δικογραφίας σε δικηγόρους, για να υποβάλλουν μηνύσεις και διάφορα άλλα.

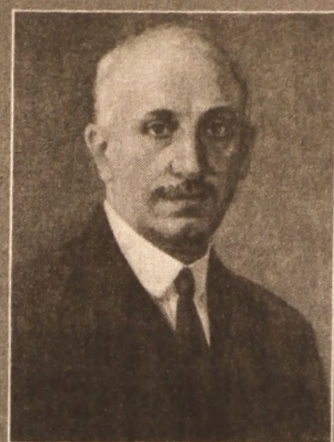
Ο τότε διευθυντής μου κ. Ανδριανόπουλος μολονότι είχε γνώση ότι όλες ήταν ανυπόστατες, μια δε εξ αυτών απεδείχθη ότι ήταν κατά κείμενο και υπογραφή πλαστή, σαν πειθαρχικός μου προϊστάμενος διέταξε ΕΔΕ. Παράλληλα κοινοποιούσε όλες τις σε βάρος μου καταγγελίες στον τότε εισαγγελέα του ΣΔΟΕ κ. Καψιμάλη, ο οποίος όταν έλαβε γνώση της 5ης κατά σειρά καταγγελίας, η οποία ήταν μήνυση που είχε υποβάλλει ο Δημήτρης Τσιτσιρίγκος εναντίον μου, και η οποία ανέφερε ότι διοχετεύω στοιχεία της δικογραφίας σε δικηγόρους, αποφάσισε να μου αφαιρέσει την υπόθεση και να την χειριστούν άλλοι συνάδελφοί μου. Η ποινική διαδικασία της σε βάρος μου μήνυσης του Δημήτρη Τσιτσιρίγκου ολοκληρώθηκε και με διάταξη του αρμόδιου εισαγγελέα τέθηκε στο αρχείο. Ο μηνυτής μου άσκησε το ένδικο μέσον που είχε, με αποτέλεσμα ο εισαγγελέας Εφετών να επικυρώσει τη διάταξη της Εισαγγελίας Πρωτοδικών. Η σε βάρος μου ΕΔΕ που είχε διαταχθεί από τον κ. Ανδριανόπουλο διεκόπη και όλος ο φάκελος εστάλη στους επιθεωρητές κ. Βλάχο και Παπαβασιλείου, οι

οποίοι προφανώς εκτελώντας άνωθεν εντολές ουδέποτε εξέδωσαν πόρισμα. Τούτο επετεύχθη τον Μάιο του 2006, αφού προηγουμένως, τον Οκτώβριο του 2005, δημοσιοποιήθηκε η ομηρεία μου. Ακολούθησε και 6η καταγγελία σε βάρος μου από τον ίδιο τον κ. Βασίλειο Τσιτσιρίγκο τον Σεπτέμβριο του 2004, την οποία αγνοούσα παντελώς. Ωστόσο, παρελήφθη από την υπηρεσία μου και χρεώθηκε στο γραφείο του τότε διευθυντού κ. Ανδριανόπουλου. Επειδή είχα αντιληφθεί ότι μεθοδεύονται λύσεις υπέρ των αδελφών Τσιτσιρίγκου, κατέφυγα το καλοκαίρι του 2005 στον τότε εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Λινό και τον ενημέρωσα σχετικά, καθώς επίσης και στο γραφείο του πρωθυπουργού, στον διευθυντή του οποίου επέδωσα επιστολή

Προκειμένου οι αδελφοί Τσιτσιρίγκου να θέσουν σε εφαρμογή και να εκτελέσουν τα απατηλά επενδυτικά προγράμματα, χρειάστηκαν, εκτός από τους ίδιους, και συνεργάτες (σ.σ. αναφέρει τα ονόματα). Πλέον αυτών, ενεργό συμμετοχή είχε και ο Γεώργιος Τσιτσιρίγκος. Πέραν των ανωτέρω, επιθυμώ την άσκηση ποινικής δίωξης κατά παντός υπευθύνου και για το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος, το οποίο, κατά την άποψή μου, διεπράχθη με την διακοπή της σε βάρος μου ΕΔΕ, καθώς και με την απόκρυψη της σε βάρος μου καταγγελίας εκ μέρους του Β. Τσιτσιρίγκου, μολονότι είχε προηγηθεί αίτησή μου για χορήγηση αντιγράφων των σε βάρος μου καταγγελιών».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεσμοί, Ιδεολογία
και Πολιτική
στο Μεσοπόλεμο

Κείμενα:
• Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
• Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
• Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
• ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
• Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ
• Θ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
• Η. ΗΛΙΟΥ
• Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ
• Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ
• Γ. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ
• Γ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ
• Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
• Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
• Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ
• Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
• ΑΛ. ΡΗΓΟΣ
• ΧΡ. ΡΟΖΑΚΗΣ
• Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
• ΑΛ. ΣΒΩΛΟΣ
• ΑΝ. ΤΑΧΟΣ

Ένας συλλογικός τόμος που αναδεικνύει τη μοναδική προσωπικότητα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Ο πολιτικός που σφράγισε με την προοδευτική παρουσία και δράση του την εποχή της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους.

Γράφουν: Ν. Αλιβιζάτος, Γ. Αναστασιάδης, Τούλα Αποστολοπούλου, Ευ. Βενιζέλος, Θ. Βερέμης, Θ. Διαμαντόπουλος, Η. Ηλιού, Δ. Κοντόγιωργα, Γ. Κοντογιώργης, Γ. Κουκιάδης, Γ. Μαυρογορδάτος, Δ. Νικόπουλος, Ν. Πανταζόπουλος, Χ. Παπαστάθης, Π. Πετρίδης, Αλ. Ρήγος, Χρ. Ροζάκης, Κ. Σβολόπουλος, Αλ. Σβώλος, Αν. Τάχος.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
τηλ.: 210-72.32.819

Κλινικά νεκρή και με κοινοτική βούλα

Η κυβέρνηση και κυρίως το οικονομικό της επιτελείο πανηγυρίζει για την άρση της επιτήρησης που μας είχαν επιβάλλει οι Βρυξέλλες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδέχτηκε ότι απο λογιστικής άποψης η ελληνική οικονομία εμφανίζει εικόνα εξυγίανσης, αλλά μην γελιόμαστε, το εξιτήριο δόθηκε όχι με καθαρά οικονομικά κριτήρια. Γι' αυτό και ξεκαθάρισε ότι η απαλλαγή της Ελλάδας από το καθεστώς της κοινοτικής επιτήρησης ουσιαστικά δεν προσφέρει κανένα περιθώριο χαλάρωσης στα δημόσια οικονομικά της χώρας.

Απαλλάχθηκε τύποις από το βραχνά να πάει σε εκλογές υπό καθεστώς αυστηρής παρακολούθησης η κυβέρνηση, πλην όμως τα σκεπτικά πρόσωπα είναι αντίστοιχα της πραγματικής εικόνας της ελληνικής οικονομίας.

Την περασμένη Τετάρτη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με συνοπτικό της υπόμνημα συνέστησε στο Συμβούλιο Υπουργών της Ένωσης την απαλλαγή της Ελλάδας από τη διαδικασία κατά των χωρών με υπερβολικά ελλείμματα, αποδεχόμενη ότι το ονομαστικό έλλειμμα της χώρας ήταν το 2006 κάτω από το 3% του ΑΕΠ της και θα παραμείνει στο επίπεδο αυτό τόσο για τη φετινή χρονιά όσο και για το 2008.

Αυτή είναι η μία πλευρά της ιστορίας που ξεκίνησε με την περίφημη «απογραφή», που πραγματοποίησε η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με το που ανήλθε στην εξουσία το 2004. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδεχόμενη, παρασηκηνικά, ότι η Νέα Δημοκρατία

δεν μπορεί να πάει σε εκλογές υπό καθεστώς επιτήρησης, την πήρε πίσω, θέτοντας όμως ουσιαστικά και χωρίς να το λέει ανοιχτά πολύ σκληρούς όρους για τη διαχείριση των οικονομικών του κράτους στην επόμενη κυβέρνηση.

Το μεγάλο πρόβλημα, που κανένας δεν αναφέρει ούτε από την συμπολίτευση αλλά ούτε και από την αξιωματική αντιπολίτευση, είναι το δημόσιο χρέος της χώρας, το οποίο αυξάνει καθημερινά με αλματώδεις ρυθμούς. Το ελληνικό δημόσιο χρέος είναι ανώτερο του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της, όταν το αποδεκτό όριο από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ είναι το 60%.

Το τεράστιο αυτό έλλειμμα δημιουργείται από τον συνεχή κρατικό δανει-

σμό για την εξυπηρέτηση των τόκων των δανείων που έχει πάρει η χώρα τα προηγούμενα χρόνια. Προσοχή, των τόκων των δανείων, όχι των δανείων. Καταλαβαίνει λοιπόν κανείς ότι με την πορεία αυτή η Ελλάδα πηγαίνει ολοταχώς προς τη χρεωκοπία.

Είναι τόσο σοβαρό το πρόβλημα αυτό, που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκφράζει έντονες αμφιβολίες (έως και βεβαιότητα) για το αν η χώρα μας θα πετύχει το στοίχημα που έχουν θέσει οι υπουργοί Οικονομικών των χωρών του ευρώ για πλεονασματικούς και όχι ελλειμματικούς προϋπολογισμούς μέχρι το 2010.

Η ελληνική οικονομία δεν είναι μόνο αυτή που περιέγραψε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο υπόμνημα της προηγούμενης Τετάρτης. Υπάρχουν σημεία τα οποία δεν μπορούν να τα διαγνώσουν οι καρεκλοκένταυροι των Βρυξελλών. Τα στοιχεία, που βγαίνουν καθημερινά από τις διάφορες κοινοτικές αλλά και ελληνικές υπηρεσίες, για την άθλια κατάσταση της είναι καταλυτικά, αλλά και για τις συνθήκες στις οποίες καλούνται να ζήσουν οι κάτοικοι της χώρας.

ΚΑΚΟΠΛΗΡΩΜΕΝΟΙ

Από απάντηση του αρμόδιου Επιτρόπου κ. Σπίντλα σε ερώτηση του ευρωβουλευτή του Συνασπισμού κ. Δημήτρη Παπαδημούλη προκύπτει ότι οι έλληνες εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης, με εξαίρεση την Πορτογαλία, είναι οι πιο κακοπληρωμένοι στην ευρωζώνη. Λαμβάνουν το 48% των αποδοχών ενός απασχολούμενου στο Βέλγιο, το 52% ενός Σουηδού και μόλις το 41% των αποδοχών του γερμανού εργαζόμενου.

Επίσης στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης βρίσκονται και οι αμοιβές των ελλήνων εργαζομένων μερικής απασχόλησης που λαμβάνουν τις χαμηλότερες, μετά την Πορτογαλία και

την Ισπανία, αμοιβές. Από τα επίσημα στοιχεία της Κομισιόν, προκύπτει η δραματική διαπίστωση για τους εργαζόμενους στην Ελλάδα που απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Αναφερόμενος ειδικά στην εξέλιξη της μερικής απασχόλησης ο αρμόδιος Επίτροπος κ. Σπίντλα σημειώνει: «Σύμφωνα με τη Eurostat, η μερική απασχόληση έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια στην ΕΕ. Η αύξηση της μερικής απασχόλησης έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην άνοδο του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών. Το 2005, το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνταν μερικώς έφτασε το 18,4% στην ΕΕ των 25 σε σχέση με το 17,7% το 2004 και το 16,6% το 2002. Η Ελλάδα ανήκει στις χώρες της ΕΕ με το χαμηλότερο ποσοστό μερικής απασχόλησης (5% το 2005, 4,4% το 2002). Σύμφωνα με τα τριμηνιαία στοιχεία, το ποσοστό της μερικής απασχόλησης στην Ελλάδα αυξήθηκε από 5% στο τρίτο τρίμηνο του 2005 στο 5,6% το τρίτο τρίμηνο του 2006. Από το τρίτο τρίμηνο του 2005 έως το τρίτο τρίμηνο του 2006, το ποσοστό της μερικής απασχόλησης αυξήθηκε από 2,4% σε 2,8% για τους άνδρες και από 9,2% σε 9,9% για τις γυναίκες».

Ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ κ. Δ. Παπαδημούλης σχολίασε ότι «τα επίσημα στοιχεία της Κομισιόν κατατάσσουν την Ελλάδα στην πρωτοπορία των κοινωνικών ανισοτήτων σε βάρος των εργαζομένων» και ότι «κονιορτοποιούν», όπως αναφέρει, τη δέσμευση των δύο μεγάλων κομμάτων για «πραγματική σύγκλιση».

Τα παραπάνω στοιχεία σε συνάρτηση με την ακρίβεια, η οποία μαστίζει τη χώρα, φέρνουν σε απόγνωση σήμερα τον έλληνα εργαζόμενο. Και δεν φαίνεται στο άμεσο τουλάχιστον μέλλον «κανένα φως στην άκρη του τούνελ».

ΧΩΡΙΣ ΦΩΣ

Και όχι μόνο δεν φαίνεται κανένα φως αλλά τα πράγματα είναι σίγουρο ότι θα σκουρήνουν ακόμα περισσότερο. Και αυτό διότι σαφής εντολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να αλλάξει το ασφαλιστικό και το συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας. Ήδη ακούγονται οι πρώτες δειλές προτάσεις, από την πλευρά της

Πίνακας: αμοιβές εργαζομένων σε ευρώ (2003)		
Κράτος Μέλος	Πλήρους απασχόλησης	Μερικής Απασχόλησης
Βέλγιο	34.643	26.568
Δανία	44.692	13.995
Γερμανία	40.056	19.180
Ελλάδα	16.739	9.451
Ισπανία	19.220	6.530
Γαλλία	28.847	13.802
Λουξεμβούργο	39.587	—
Ολλανδία	36.600	12.600
Αυστρία	34.995	15.185
Πορτογαλία	13.871	6.875
Φινλανδία	30.978	—
Σουηδία	32.177	26.425
Η. Βασίλειο	38.793	11.742
Σημείωση: για την Αυστρία τα στοιχεία αναφέρονται στο 2004		

συμπολίτευσης, τονίζοντας πάντα πως, ό,τι και να γίνει, θα γίνει αμέσως μετά τις επόμενες εκλογές, όποτε και αν πραγματοποιηθούν αυτές.

Για το θέμα αυτό βέβαια από την πλευρά της αξιωματικής αντιπολίτευσης ούτε φωνή ούτε ακρόαση. Γνωρίζει και η Χαριλάου Τρικούπη πολύ καλά ότι αυτή τη φορά δεν θα μπορέσει, αν εκλεγεί, να αποφύγει τις αλλαγές όσο επώδυνες και αν είναι αυτές.

ΑΝΕΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Το τραγικό είναι ότι η Αριστερά στερείται προτάσεων για το σοβαρότερο ίσως πρόβλημα που θα έχει να αντιμετωπίσει τα επόμενα χρόνια όχι μόνο η ελληνική οικονομία αλλά και ολόκληρη η ελληνική κοινωνία. Εγκλωβισμένη στον συντηρητισμό της υποστηρίζει την πλήρη απραξία. Δηλαδή να μείνουν τα πράγματα ως έχουν, και τα όποια προβλήματα εμφανιστούν στο μέλλον να μετακυλιστούν στον κρατικό προϋπολογισμό. Έναν προϋπολογισμό που όπως αναφέραμε και παραπάνω είναι ήδη φορτωμένος από τεράστια χρέη.

Όλα αυτά είναι βέβαια απόρροια της κατάρρευσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Και δυστυχώς όχι μόνο της δημόσιας αλλά και μεγάλου τμήματος της ιδιωτικής. Τα κέρδη της βιομηχανίας μειώνονται συνεχώς, μονάδες κλείνουν και η χώρα

μετατρέπεται σε μια χώρα υπηρεσιών. Υπηρεσίες που η κυβέρνηση προσπαθεί να στρέψει προς τον Τουρισμό. Φαίνεται όμως ότι το παιγνίδι και σε αυτόν τον τομέα έχει χαθεί. Όχι τώρα και ούτε με ευθύνη της σημερινής κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Η ευθύνη είναι όλων των μεταπολεμικών κυβερνήσεων που κατήντησαν τη χώρα ένα απέραντο πανάκριβο τσαντίρι.

Η λύση δεν πρόκειται να έρθει ούτε με επιτηρήσεις, ούτε με αυστηρές παρακολουθήσεις, ούτε με τίποτα. Οι Έλληνες και ειδικά ο δημόσιος τομέας και ακόμα πιο ειδικά οι συνδικαλιστές του θα πρέπει να ξαναμάθουν τι πάει να πει εργασία. Επίσης η Πολιτεία θα πρέπει να στρέψει τα δυσθεώρατα κέρδη των τραπεζών και ορισμένων πολύ λίγων ιδιωτικών εταιρειών όσο δυνατόν γρηγορότερα προς τις επενδύσεις. Το να σπαταλούν φαιά ουσία εκεί στο υπουργείο Οικονομικών για το πώς θα δημιουργήσουν δομημένα ομόλογα και για το πώς θα κλέψουν τα χρήματα των Ταμείων δεν βγάζει πουθενά. Το μόνο που καταφέρνουν με την πλήρη απραξία τους είναι να κατατάσσονται και αυτοί από τους πολίτες στο ίδιο επίπεδο με τους προηγούμενους. Και αυτό είναι η καλύτερη συνταγή για την πλήρη και τελειωτική ηθική και οικονομική χρεωκοπία της χώρας.

T.M.

Συμπαγείς συσχετισμοί με πόλωση προς τα αριστερά

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Όσοι περίμεναν ότι στις εφετινές φοιτητικές εκλογές θα εκφραζόταν μια συνολική μετατόπιση από τα Δεξιά προς τα Αριστερά, με βασικό χαρακτηριστικό μια κάθετη πτώση των εκλογικών ποσοστών της κυβερνητικής παράταξης ΔΑΠ – ΝΔΦΚ, ως απόρροια των πολύμηνων κινητοποιήσεων στα Πανεπιστήμια, τον περσινό Μάη και Ιούνη και εφέτος, έπεσαν έξω. Οι συσχετισμοί μεταξύ Δεξιάς και Αριστεράς παρέμειναν περίπου αναλλοίωτοι την Τετάρτη 9 Μάη (με κέρδος 1 μονάδας της Αριστεράς έναντι όλων των υπολοίπων), δείχνοντας ότι στο ελληνικό πανεπιστήμιο οι πολιτικοί χώροι είναι αρκετά πολωμένοι. Αντίθετα πιο εμφανείς υπήρξαν οι μεταβολές στους εσωτερικούς συσχετισμούς της δεύτερης, εκεί όπου ο εξωκοινοβουλευτικός χώρος είναι ο μεγάλος κερδισμένος, το ΚΚΕ ο μεγάλος χαμένος, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ κατορθώνει για πρώτη φορά να παρουσιάσει ένα ευπρόσωπο πανελλαδικό ποσοστό, εκμεταλλευόμενος τόσο την ενοποίηση των δύο συνιστωσών του (ΔΑΡΑΣ του ΣΥΝ και Αριστερά Σχήματα της ΚΟΕ) όσο και μια μετρήσιμη άνοδο.

Σχηματικά, το συμπέρασμα από το εκλογικό αποτέλεσμα είναι ότι η ΔΑΠ εξακολουθεί να εκφράζει –σταθερά εδώ και 20 χρόνια– περίπου έναν στους τρεις φοιτητές, αν συνυπολογισθεί και η αποχή, η Αριστερά αποτελεί έναν δεύτερο πόλο (έστω και όχι ενιαίο) με τον οποίον συντάσσεται ένας στους τέσσερεις φοιτητές και η παράταξη του ΠΑΣΟΚ αποτελεί τον τρίτο πόλο με έναν στους πέντε. Η απολίτικη τοποθέτηση, όπως εκφράζεται μέσα από τους κάποτε πολυδιαφημισμένους «διάφορους», τα λευκά και την αποχή, εμφανίζει τάσεις συρρίκνωσης τα τελευταία χρόνια και είναι στην πραγματικότητα ακόμα πιο αδύναμη, αφού ένα μεγάλο τμήμα των λευκών, των ακύρων και της αποχής δεν αποτελεί έκφραση αδιαφορίας προς την πολιτική γενικά, αλλά προς τις εκλογές ειδικά. Κομμάτι αυτής της ψήφου (ή και της μη ψήφου) άλλωστε ευθυγραμμίζεται με τη σχετική καμπάνια πριν τις εκλογές, ενώ είχε

και αισθητή παρουσία στις κινητοποιήσεις των προηγούμενων μηνών.

ΜΙΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΑΝΤΟΧΗ

Η πολιτική γεωγραφία του πανεπιστημίου παρουσιάζει έτσι ικανοποιητική εικόνα για την Αριστερά, η οποία αυξάνει τα ποσοστά της στις φοιτητικές κάλπες κατά 200% έναντι των βουλευτικών της ποσοστών, την ίδια στιγμή που η παράταξη του ΠΑΣΟΚ εμφανίζει μια μείωση της τάξης του 40 – 45% και εκείνη της Νέας Δημοκρατίας βρίσκεται 3 – 5 μονάδες κάτω από τα εθνικά ποσοστά του κόμματος. Παραμένει ωστόσο η αίσθηση πως το ότι η κυβερνητική παράταξη βγαίνει εκλογικά αλώβητη από δύο διαδοχικά αντικυβερνητικά κινήματα που διήρκησαν αρκετούς μήνες αποτελεί πολιτική επιτυχία, τόσο της ΔΑΠ όσο και της ίδιας της κυβέρνησης. Η αίσθηση αυτή είναι ακριβής, αρκεί να γίνουν ορισμένες διευκρινιστικές παρατηρήσεις.

Η ΔΑΠ αποτελεί έναν ιδιαίτερο μηχανισμό

στα πανεπιστήμια τα τελευταία χρόνια. Σχετίζεται με καθηγητές, έχει συγκροτήσει ποικίλα δίκτυα «ενίσχυσης» φοιτητών, που ξεκινούν από διευκολύνσεις στις εγγραφές και παροχή σημειώσεων για την εξεταστική και καταλήγουν στην εξασφάλιση μεταπτυχιακών, ενώ ταυτόχρονα συνιστά τον βασικό ιδεολογικό μηχανισμό που προωθεί το πανεπιστήμιο – καριέρας και την επιχειρηματικότητα των σπουδών, με λίγα λόγια την εξατομίκευση και τον αποκλεισμό του κοινωνικού φοιτητικού λόγου. Ο μηχανισμός αυτός δεν στήθηκε σήμερα, ούτε η αποδοχή του από μια μεγάλη μερίδα φοιτητών αποτελεί είδηση. Τα ποσοστά της ΔΑΠ προσέγγιζαν το 50% προς το τέλος της δεκαετίας του '80 και κινούνται στο 40% τα τελευταία χρόνια. Είναι προφανές ότι οι φοιτητές που στήριζαν αυτές τις λογικές, όχι απλά δεν συντάχθηκαν με τις κινητοποιήσεις του χειμώνα που πέρασε, αλλά βρέθηκαν και σε κατά μέτωπο σύγκρουση μαζί τους. Εάν το δούμε ρεαλιστικά, η ΔΑΠ είχε εξ αρχής περισσότερες πιθανότητες να συσπειρώσει ακόμα περισσότερο το μετα-γιάπικο κοινό της εξαιτίας των κινητοποιήσεων, παρά να το χάσει.

ΜΙΑ ΨΗΦΟΣ ΤΑΞΙΚΑ ΣΥΜΠΑΓΗΣ;

Θα αντιτείνει κανείς ότι οι κινητοποιήσεις έχουν ως στόχο και τη μεταβολή των συνειδήσεων. Ορθό. Μην λησμονούμε ωστόσο ότι το διευρυμένο σημεινικό πανεπιστήμιο έχει σαφώς διαταχικά χαρακτηριστικά, αποτελεί ταυτόχρονα μηχανισμό κοινωνικής κινητικότητας και διατήρησης προνομίων και κοινωνικής ιεραρχίας. Η συνθήκη αυτή τείνει να αυξήσει τον ανταγωνισμό στο

εσωτερικό του, αλλά και να τονίσει τελικά τα ατομικά ταξικά χαρακτηριστικά του καθενός, σε απόλυτη αντίθεση με τον εμπριμέ ιδεολογισμό των δεκαετιών του '70 και του '80, όταν το πανεπιστήμιο αποτελούσε το χωνευτήριο μιας ανερχόμενης μεσαίας τάξης. Είναι λοιπόν λογικό να συμπεράνουμε ότι η ΔΑΠ στηρίζεται σε ένα ταξικά συμπαγές εκλογικό κοινό, το οποίο έχει κάθε λόγο να την στηρίξει ενάντια στις κινητοποιήσεις.

Η ταξική αυτή διάσταση αναδεικνύεται άλλωστε καθαρά και από τις διαφορετικές εκλογικές συμπεριφορές των φοιτητών στις δύο ταχύτητες των πανεπιστημίων: η ΔΑΠ σαρώνει στα «προνομιούχα» πανεπιστήμια που απολαμβάνουν ακαδημαϊκό κύρος ή επιχειρηματική χρηματοδότηση (αυτοδυναμία στο Πάντειο, τη Νομική, τη Βιομηχανική και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, άνοδος στις πιο επιχειρηματικές σχολές του ΕΜΠ, την ΑΣΟΕΕ και το Πανεπιστήμιο Ηρακλείου με τη ΝΑΤΟϊκή χρηματοδότηση), αλλά εμφανίζεται χλωμή στις περιφερειακές σχολές με το εντελώς άδηλο επαγγελματικό μέλλον και τα ανεπαίσθητα μελλοντικά εργασιακά δικαιώματα.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΟΛΩΜΕΝΗ ΣΤΑ... ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Η άνοδος της Αριστεράς σε αυτές τις εκλογές εμπεριέχει ωστόσο ορισμένα ενδιαφέροντα πολιτικά μηνύματα. Το πρώτο είναι ότι το ποσοστό της (29%) είναι αρκετά μεγάλο ώστε να αποστομώνει όλους εκείνους που μιλούσαν για «γκρουπούσκουλα» που επιβάλλουν καταλήψεις. Ασφαλώς δεν συγκροτεί πλειοψηφία από μόνο του, πλην όμως με δεδομένη την δυναμική των κινημάτων και το γεγονός ότι η κυβερνητική πολιτική στην Παιδεία αποδοκιμάστηκε από ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 60% –χωρίς να καταμετράται η επιρροή των αναρχικών και αναρχοσυνδικαλιστών που προπαγάνδισαν την αποχή από τις εκλογές– γίνεται, έστω και κατόπιν εορτής, φανερό ότι οι κραυγές περί «μειοψηφικών» καταλήψεων και «πλειοψηφικής» ΔΑΠ ήταν εκτός τόπου και αρκετά υστερόβουλες.

Το δεύτερο είναι ότι ο κόσμος της Αριστεράς κινήθηκε ξεκάθαρα αριστερότερα. Οι δύο παρατάξεις που συμ-

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α.Ε.Ι.

ΔΑΠ – ΝΔΦΚ	37.016	39,7%	-0,1
ΠΑΣΠ	23.926	25,6%	-0,7
ΠΑΝΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗ (ΚΚΕ)	13.950	14,9%	-0,6
ΕΑΑΚ (ΝΑΡ, άκρα αριστερά)	7.835	8,4%	+1,3
ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (ΣΥΡΙΖΑ)	3.932	4,2%	+0,5
ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ (ΚΚΕ μ-λ)	554	0,6%	+0,1
ΓΕΝΟΒΑ (ΣΕΚ)	469	0,5%	-0,2
ΑΛΛΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ	331	0,4%	-0,1
[Αριστερά συνολικά]	27.071	29,0%	+1,0]
ΔΙΑΦΟΡΟΙ	4.030	4,3%	-0,3
ΛΕΥΚΑ	1.335	1,4%	+0,1

μετείχαν από την αρχή και χωρίς όρους στις κινητοποιήσεις, επιχείρησαν να τις καταστήσουν πιο ριζοσπαστικές και αρνήθηκαν να απολογηθούν για την όξυνση των μορφών των κινητοποιήσεων επιβραβεύθηκαν με μια καθαρή εκλογική άνοδο. Ιδιαίτερα η ακροαριστερή ΕΑΑΚ πέτυχε ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα, ξεπερνώντας το 8% και αυξάνοντας κατά 1.500 τις ψήφους της. Θετικό ωστόσο είναι και το αποτέλεσμα για την Αριστερή Ενότητα του ΣΥΡΙΖΑ, που πετυχαίνει το μεγαλύτερο ποσοστό που συγκέντρωσαν υποστηριζόμενα από τον ΣΥΝ ψηφοδέλτια από το 1991 που πρωτοεμφανίστηκαν.

ΠΤΩΣΗ ΓΙΑ ΠΑΣΠ – ΠΚΣ

Αντίθετα, τα αποτελέσματα είναι εξαιρετικά απογοητευτικά, τόσο για την ΠΑΣΠ όσο και για την ΠΚΣ. Η πρώτη πληρώνει την απουσία της από τις κινητοποιήσεις, που όχι απλώς δεν της επέτρεψε να κερδίσει ένα κομμάτι της ΔΑΠ –όπως ήλπιζε– αλλά της αφαιρεί και ένα ποσοστό προς όφελος της Αριστεράς. Η δεύτερη φαίνεται ότι υπέστη μια καθαρή ήττα τόσο από την Αρ. Εν. όσο και –κυρίως– από την ΕΑΑΚ, που σε όλη τη διάρκεια των κινητοποιήσεων αντιπρότειναν μια πολύ πιο δημοκρατική και ριζοσπαστική δομή για το κίνημα. Είναι προφανές ότι η μετωπική σύγκρουση αποτελεί ολοένα και περισσότερο την επιλογή των φοιτητών που αντιλαμβάνονται το σημερινό πανεπιστήμιο ως μηχανισμό κοινωνικής ανασφάλειας. Είναι άλλωστε χα-

ρακτηριστικό ότι στα ΤΕΙ, όπου η ΕΑΑΚ και η Αρ. Εν. δεν έχουν δύναμη, αλλά και η απαξίωση των πτυχίων δεν είναι εξίσου επιθετική, η ΠΚΣ ανεβαίνει και μάλιστα εντυπωσιακά. Εκεί, ο συμβατικά μαχητικός λόγος της μοιάζει πιο επίκαιρος.

Συνοπτικά, το αποτέλεσμα των φοιτητικών εκλογών έρχεται να επιβεβαιώσει την τάση που emphaticά είχε διαφανεί και στις φοιτητικές κινητοποιήσεις. Στο εσωτερικό του φοιτητικού κόσμου υπάρχει μια έντονη πόλωση, η οποία –γεγονός πρωτόγνωρο στο φοιτητικό κίνημα– έχει χαρακτηριστικά κυρίως κοινωνικά και ταξικά και μόνο δευτερευόντως ιδεολογικά. Στο πλαίσιο αυτό, η Αριστερά, σε όλες της τις εκφράσεις, γίνεται εκφραστής μιας διπλής κατηγορίας μη προνομιούχων φοιτητών: αυτών που προέρχονται από χαμηλότερα οικονομικά στρώματα και αυτών που σπουδάζουν σε υποβαθμισμένα ιδρύματα. Υπό αυτή την έννοια, όσο κι αν έχουμε συνηθίσει να κατασαδιάζουμε την φοιτητική Αριστερά για τον ξύλινο λόγο της (και όχι πάντα άδικο), είναι σαφές ότι τα πανεπιστήμια είναι σήμερα ο χώρος όπου η Αριστερά εκφράζει συγκεκριμένα κοινωνικά συμφέροντα –κάτι ελάχιστα αυτονόητο σε άλλους χώρους– και τα εκφράζει με μαζικό τρόπο. Με όλες τις λογικές αδυναμίες τους λοιπόν, τα παιδιά αυτά αποτελούν ένα καλό παράδειγμα και ένα ελπιδοφόρο δυναμικό για το μέλλον. Άλλωστε, στους χώρους εργασίας, ο δαπίτικος μετα-γιαπισμός είναι απίθανο να έχει ανάλογη επιτυχία.

Εξωτερική πολιτική με αυτόματο πιλότο

του Θ. Γεωργαντέα

Μέσα στο πολύπλοκο «βαλκανικό σκηνικό», όπου οι εξελίξεις στα μείζονα θέματα της περιοχής τρέχουν με ολοένα μεγαλύτερες ταχύτητες, η Ελλάδα, αντί να παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο, συχνά περιορίζεται στη θέση του παρατηρητή. Ανεξαρτοποίηση Κοσσυφοπεδίου, ονομασία Σκοπίων, κυβέρνηση ακυβερνησίας στη Σερβία, σκληρό ρωσο-αμερικανικό πόκερ με αγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου, έκκρυθμη κατάσταση στο μεγάλο ζήτημα της Τουρκίας, ελληνοτουρκικά στην κόψη του ξυραφιού είναι ορισμένα από τα σημαντικά ζητήματα στην περιοχή μας, τα οποία ζητούν από την κυβέρνηση και ειδικότερα από το υπουργείο Εξωτερικών, ουσιαστικές και δυναμικές παρεμβάσεις. Ωστόσο, η ελληνική διπλωματία δείχνει να έχει επιλέξει τη θέση του ουραγού στις εξελίξεις. Πρόσφατο παράδειγμα, η απανωτή κρίση στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, όπου η Αθήνα, ως πυροσβέστης, έσπευσε και πάλι καθυστερημένη.

Η αδράνεια και οι συνεχείς διπλωματικές αποτυχίες του υπουργείου Εξωτερικών δεν δικαιολογούν χαμόγελα. Επομένως, κάτι άλλο θα συζητούν η Ντόρα Μπακογιάννη με τους κ. Αβραμόπουλο και Μείμαράκη για να ευθυμούν έτσι...

Η διαχείριση των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής έχει φτάσει στο ναδίρ. Ενδεικτική είναι η περίπτωση της νέας κρίσης στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων που εκδηλώνεται δύο μόλις χρόνια μετά τα

ανεπανόρθωτα πλήγματα που υπέστη ο ευαίσθητος αυτός χώρος με πρόσχημα το «σκάνδαλο Βαβύλη». Το υπουργείο Εξωτερικών επαναπαύτηκε παρά το ότι γνώριζε πολύ καλά ότι το Πατριαρχείο βρίσκεται στην καρδιά

της ισραηλινο-παλαιστινιακής διαμάχης, ότι οι Ισραηλινοί (κυρίως), αλλά και οι Παλαιστίνιοι εποφθαλμιούν την τεράστια περιουσία του σε ακίνητα και γη, και ότι αμφότεροι δεν πρόκειται να σταματήσουν να το υπονομεύουν. Την ευθύνη, στην προκειμένη περίπτωση, φέρουν ακέραια η υπουργός Εξωτερικών και ο αρμόδιος για το θέμα υφυπουργός κ. Θ. Κασσίμης.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική για μια ακόμη φορά απεδείχθη ουραγός στις εξελίξεις, όταν την προηγούμενη εβδομάδα, η Ιορδανία, μια χώρα που φημίζεται για τις πολύ καλές διπλωματικές σχέσεις της με την Ελλάδα, ήρε την εμπιστοσύνη της στον νέο Πατριάρχη Θεόφιλο (η λειτουργία του Πατριαρχείου διέπεται τυπικώς από τους ιορδανικούς νόμους). Κατά ασφαλείς πληροφορίες η εκλογή του Θεόφιλου στηρίχτηκε από τον Πατριάρχη Κων/πόλεως Βαρθολομαίο, ενώ ο «ανατραπείς» Ειρηναίος ήταν επιλογή Χριστόδουλου. Το πιο εξοργιστικό είναι ότι μόλις δύο μήνες πριν από αυτή την κίνηση του Αμάν (στις 18-3-2007) στην Ιορδανία, ο κ. Κασσίμης είχε βρεθεί εκεί, υποτίθεται, για να προλάβει ακριβώς αυτές τις εξελίξεις. Βέβαια, ουδέποτε δήλωσε κάτι τέτοιο. Το αντίθετο, στην επίσημη ανακοίνωση που έβγαλε ανέφερε ότι η επίσκεψη «αποσκοπεί στην προώθηση έργων αναπτυξιακής βοήθειας του προσκυνηματικού τουρισμού». Δηλαδή, τη στιγμή που ακόμα και οι Άραβες, οι οποίοι ουδέποτε είχαν –ανοικτά τουλάχιστον– αμφισβητήσει το Πατριαρχείο, το έπρατταν, ο Κασσίμης μιλούσε για... προσκυνηματικό τουρισμό.

Εκ του αποτελέσματος βέβαια, απεδείχθη ότι πράγματι ο κ. Κασσίμης πήγε για... τουρισμό στο Αμάν. Διότι, πώς μπορεί να εξηγηθεί ότι, ενώ «κατάφερνε» να εξασφαλίσει δεσμεύσεις από τους ιορδανούς αξιωματούχους και

από άραβες ορθόδοξους χριστιανούς βουλευτές και παράγοντες, λίγο μετά άπαντες τον άδειασαν. Ακόμα και ο παλαιστίνιος βουλευτής του ιορδανικού κοινοβουλίου Αουντέ Καβουάζ, με τον οποίο είχε συναντηθεί ο κ. Κασσίμης, προκειμένου να αποσπάσει την διαμεσολάβησή του ώστε οι ορθόδοξοι Παλαιστίνιοι της κατεχόμενης Δυτικής Όχθης να μην δημιουργήσουν πρόβλημα στον Θεόφιλο, καταφέρθηκε κι αυτός προ ημερών εναντίον του νέου Πατριάρχη Ιεροσολύμων.

Να σημειωθεί ακόμα ότι ο καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός Εσωτερικών της Ιορδανίας Εϊντ Φαγιέζ είχε δηλώσει κατά τη συνάντησή του με τον έλληνα υφυπουργό ότι «η ιορδανική κυβέρνηση στηρίζει τον θεσμό του Πατριαρχείου και τον πατριάρχη Θεόφιλο στην προσπάθειά του να αποκτήσει ξανά το Πατριαρχείο την αίγλη του». Παράλληλα όμως είχε υπογραμμίσει με έμφαση ότι πρέπει «να διαφυλαχθούν τα περιουσιακά του στοιχεία και να μην εκχωρηθούν ή κλαπούν». Ο καυγας για το πάπλωμα δηλαδή, και ο ιορδανός αξιωματούχος απηύθυνε με τον τρόπο αυτό μια σαφέστατη προειδοποίηση, αναφερόμενος σαφώς στα προσύμφωνα που είχε κάνει ο προηγούμενος πατριάρχης για να πουληθούν περιουσιακά του στοιχεία εντός της παλαιάς Ιερουσαλήμ σε ισραηλινές εταιρείες. Γεγονός που, όταν προ ετών αποκαλύφθηκε, προκάλεσε μεγάλη κρίση στο Πατριαρχείο. Τι είναι, λοιπόν, εκείνο που συνέβη σε αυτούς τους δύο μήνες και ανέτρεψε τα πάντα; Συνεχίζει τις πωλήσεις γης στο Ισραήλ και ο Θεόφιλος; Όπως και να 'χει, το υπουργείο Εξωτερικών απέτυχε και πάλι να αποτρέψει μια κρίση.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ... ΣΑΛΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Αλλά και στα Βαλκάνια, όπου η Ελλάδα θέλει να διαφημίσει ότι είναι η κυρίαρχη διπλωματική-οικονομική δύναμη, η κυβέρνηση και το υπουργείο Εξωτερικών παρακολουθούν τις εξελίξεις ως απλοί παρατηρητές. Κι αυτό τη στιγμή που –με τις ευλογίες των ΗΠΑ– δρομολογείται η ανεξαρτοποίηση του Κοσσυφοπεδίου, στη Σερβία επικρατεί «πολιτικό μπάχαλο» και τα Σκόπια, έχοντας λάβει το «πράσινο φως» από την

Ουάσιγκτον, ετοιμάζονται να μπουν στο ΝΑΤΟ, δίχως να έχει λυθεί το πρόβλημα του ονόματος. Οι Σκοπιοί μάλιστα, μετά την αναγνώριση της FYROM από τις ΗΠΑ ως «Μακεδονία», επιδεικνύουν απόλυτη αδιαλλαξία στο θέμα του ονόματος. Γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερο πονοκέφαλο στην κυβέρνηση, η οποία σίγουρα δεν θα ήθελε να πάει σε εκλογές τον Μάρτιο του 2008, όταν δηλαδή θα είναι ανοικτό και το «μακεδονικό» (FYROM-NATO).

Να σημειωθεί πως, εκ μέρους της αμερικανικής ηγεσίας, ο άνθρωπος που υλοποιεί την πολιτική των ΗΠΑ στην περιοχή μας είναι ο νυν υφυπουργός Εξωτερικών και πρώην πρέσβης στην Ελλάδα κ. Νίκολας Μπέρνς. Ένας διπλωμάτης της «σχολής» και του περιβάλλοντος Χόλμπρουκ, ο οποίος διατηρούσε στενές σχέσεις τόσο με τον πρώην υπουργό Εξωτερικών κ. Γιώργο Παπανδρέου όσο και με την σημερινή επικεφαλής της ελληνικής διπλωματίας κ. Ντόρα Μπακογιάννη. Οι οποίοι ως γνωστόν ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλο σε αμερικανισμό και γι' αυτό ο μπαμπάς της Ντόρας επιτίθεται τελευταία στον αρχηγό του ΠΑΣΟΚ (και όχι επειδή ενοχλεί τάχα τον Καραμανλή). Όπως άλλωστε μας έλεγε ειρωνικά ξένος διπλωμάτης, όταν προ ημερών η Ουάσιγκτον απέσυρε ξαφνικά τον πρέσβη της κ. Ρις για να τον στείλει στη Βαγδάτη, «με τέτοιους πολιτικούς, για ποιο λόγο η Ουάσιγκτον να διατηρεί πρέσβη στην Ελλάδα»;

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ ΜΕΡΚΕΛ ΣΕ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Ενδεικτικό της ελληνικής ακινησίας στην βαλκανική σκακιέρα είναι ότι την προπερασμένη Τετάρτη χρειάστηκε να τηλεφωνήσει η ίδια η γερμανίδα καγκελάριος Μέρκελ στον έλληνα πρωθυπουργό, προκειμένου να του ζητήσει να μεσολαβήσει για να σχηματιστεί κυβέρνηση στη Σερβία. Γιατί όμως, χρειαζόταν ένα τέτοιο τηλεφώνημα; Εδώ και μήνες η Σερβία, μετά τις εκλογές, βρισκόταν χωρίς κυβέρνηση. Και όμως, η Ελλάδα ουδεμία σοβαρή πρωτοβουλία ανέλαβε προς την κατεύθυνση της θεωρούμενης «φίλης» χώρας. Βεβαίως, η ανυπαρξία κυβέρνησης στο Βελιγράδι συνέφερε τόσο τους Σέρβους όσο και την Αθήνα. Κι αυτό

διότι, εφόσον δεν είχε κυβέρνηση η Σερβία, δεν υπήρχε κανείς για να υπογράψει το οποιοδήποτε σχέδιο για την ανεξαρτοποίηση του Κοσόβου. Ήταν, όμως, ένα παιχνίδι με τον χρόνο που είχε ημερομηνία λήξης. Κάτι που γνώριζαν και οι Σέρβοι και οι Έλληνες. Από μια στιγμή και πέρα μάλιστα, η ανυπαρξία κυβέρνησης, ήταν βέβαιο, θα απέβαινε σε βάρος των σερβικών συμφερόντων.

Την περασμένη εβδομάδα, όταν, με τις ψήφους του κόμματος του θεωρούμενου «εθνικιστή» Κοστούνιτσα, εξελέγη πρόεδρος της Βουλής ο «υπερεθνικιστής» Νίκολιτς (αρχηγός του Ριζοσπαστικού Κόμματος, το οποίο ελέγχει ο Σέσελι, που δικάζεται στο δικαστήριο της Χάγης), οι Δυτικοί φοβήθηκαν ότι η κατάσταση στη Σερβία τους ξεφεύγει. Έτσι άρχισε τα τηλέφωνα η Μέρκελ στον Καραμανλή και στους υπόλοιπους ευρωπαίους ηγέτες. Αποτέλεσμα; Λίγες ημέρες αργότερα, ο Κωστούνιτσα σχημάτισε κυβέρνηση με τον θεωρούμενο ως «φιλοαμερικανό» Τάτζιτς. Είναι εμφανές ότι η Σερβία, οκτώ χρόνια μετά τους ΝΑΤΟϊκούς βομβαρδισμούς, πολιτικά δεν έχει συνέλθει. Και το χειρότερο: Δεν διαθέτει ηγέτες μεγάλου βεληνεκούς που θα την βγάλουν από την κρίση. Έτσι, περιορίζεται σε μικροπολιτικά και συχνά αδιέξοδα παιχνίδια.

Καλά το Βελιγράδι όμως. Περνάει τα μεταπολεμικά του σύνδρομα. Η Ελλάδα γιατί μένει αδρανής; Είναι η μοναδική χώρα της περιοχής που μπορεί να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στα Βαλκάνια, αλλά δεν το κάνει. Είναι εντυπωσιακό, αλλά παρ' ότι η κατάσταση στις δύο χώρες είναι εντελώς διαφορετική, και οι δύο οχυρώνονται πίσω από τη Μόσχα, η οποία δηλώνει κατηγορηματικά ότι θα βάλει βέτο στην ανεξαρτοποίηση του Κοσόβου. Η Ρωσία όμως, συνδέει τη στάση της στο θέμα του Κοσσυφοπεδίου με τα δικά της συμφέροντα στον Καύκασο (Αμπχαζία, Οσετία) και δεν αποκλείεται σε κάποια φάση να αδειάσει και τη «σλάβα αδελφή» της Σερβία και την «ορθόδοξη» φίλη της Ελλάδα. Ας αποφασίσει το Μαξίμου επιτέλους να δραστηριοποιηθεί. Διότι το μόνο που έχει αποδείξει η ιστορία είναι ότι στην ιστορία δεν

Άτομο και
παγκοσμιοποίηση –
ή πώς ο σύγχρονος
καπιταλισμός,
ώς οικονομικός,
πολιτιστικός αλλά και
ψυχικός μηχανισμός
άνταγωνιστικής
όρθοπεταλιάς, αναπαράγει
τή θεμελιώδη αντίφαση να
γεννᾷ στη συνείδηση
όρισμένα ιδεώδη, όπως
αυτό του
αυτοκαθοριζόμενου
ατόμου, και συγχρόνως να
τὰ ἀκυρώνει στην πράξη.

Σελ. 560, ευρώ 25.

Έκδ. Άρμος
Μαυροκορδάτου 7
Τηλ.: 2103304196

Η Ντόρα Μπακογιάννη στο Συμβούλιο Υπουργών του ΝΑΤΟ. Ούτε με την ονομασία της ΠΓΔΜ, ούτε με την υπόθεση σχηματισμού κυβέρνησης στη Σερβία μπόρεσε η επικεφαλής της ελληνικής διπλωματίας να κάνει ένα βήμα εμπρός.

υπάρχει τίποτε το δεδομένο. Πολύ περισσότερο ότι ο απρόβλεπτος υποκειμενικός παράγων, με τις συμμαχίες βεβαίως που επιβάλλεται να κάνει, μπορεί –αν όχι να αλλάξει την πορεία των γεγονότων– τουλάχιστον να τα επηρεάσει.

ΤΟ «ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ»

Εκτός από τις «βαλκανικές σκοτούρες» όμως, η κυβέρνηση έχει να αντιμετωπίσει και τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται στο μεγάλο αγκάθι του «τουρκικού ζητήματος», λόγω τόσο της παρατεταμένης όπως εκτιμάται πολιτικής αναταραχής στη γείτονα, όσο και των νέων δεδομένων που δημιουργεί στις ευρω-τουρκικές σχέσεις η εκλογή Σαρκοζί στην Προεδρία της Γαλλίας. Η Ελλάδα επί ΝΔ –αλλά και επί Σημίτη– κρυβόταν πίσω από την απατηλή... «ευρωπαϊκή προοπτική» της Τουρκίας, τα κριτήρια και τις ημερομηνίες για την ενταξιακή διαδικασία που έβαλε η ΕΕ. Όμως, μετά την εκλογή Σαρκοζί, και με δεδομένη την επίσης αρνητική στάση της Μέρκελ (προεδρεύουσα σήμερα της ΕΕ) απέναντι στην Τουρκία, ενισχύεται θεαματικά η τάση που δεν θέλει τη γείτονα μέλος του «ευρωπαϊκού κλαμπ». Την ίδια στιγμή, γίνεται ολοένα εντονότερη η στροφή της Τουρκίας προς την... Ανατολή, ενώ στο εσωτερικό της εξασθε-

νεί κάθε μέρα και πιο πολύ η ιδέα της εισόδου της στην Ευρώπη.

Ανεξαρτήτως του τι θα προκύψει από τις κόντρες Ερντογάν – στρατηγών, βέβαιον είναι ότι στο εξής η Ελλάδα δεν θα έχει να κάνει με μια χώρα που διαπραγματεύεται με τις Βρυξέλλες την είσοδό της στην ΕΕ, αλλά με μια «ανατολίτικη» περιφερειακή δύναμη που θα θέλει να επιβάλει ως «δορυφόρους» της και υποδεέστερες δυνάμεις, τους γείτονές της. Ήδη η Ελλάδα σε πολλές περιπτώσεις καταπίνει αδιαμαρτύρητα τις προκλήσεις της γείτονος. Όπως πέρυσι με την κατάρριψη του ελληνικού F-16 και τον θάνατο του πιλότου του Ηλιάκη. Πρόκειται για μια αδιέξοδη τακτική, που άρχισε επί Σημίτη (Ίμια) και που, εφόσον συνεχιστεί –και όλα δείχνουν ότι αυτό θα γίνει–, η χώρα μας θα φινλανδοποιηθεί. Κι αν μην έχει κανείς ψευδαισθήσεις. Τόσο ο Ερντογάν, όσο και οι στρατηγοί, στα εθνικά τους θέματα δεν κάνουν σκόντο. Ακολουθούν την ίδια αδιάλλακτη και επιθετική πολιτική. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να στηρίζονται οι «φιλοευρωπαϊκές» δυνάμεις της Τουρκίας. Αλλά όχι δίχως όρους. Πόσο μάλλον, όταν, ως όλα δείχνουν, η γείτων, αν δεν σημειωθεί κάποια σοβαρή εκτροπή, και πάλι θα έχει «συγκυβέρνηση» Ερντογάν (πρωθυπουργία) – κεμαλικών (προεδρία).

ΕΝΑ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΣΑΣ ΕΝΑ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΣΑΣ

Κυκλοφορεί η Β' έκδοση

ΑΙΜΟΣ

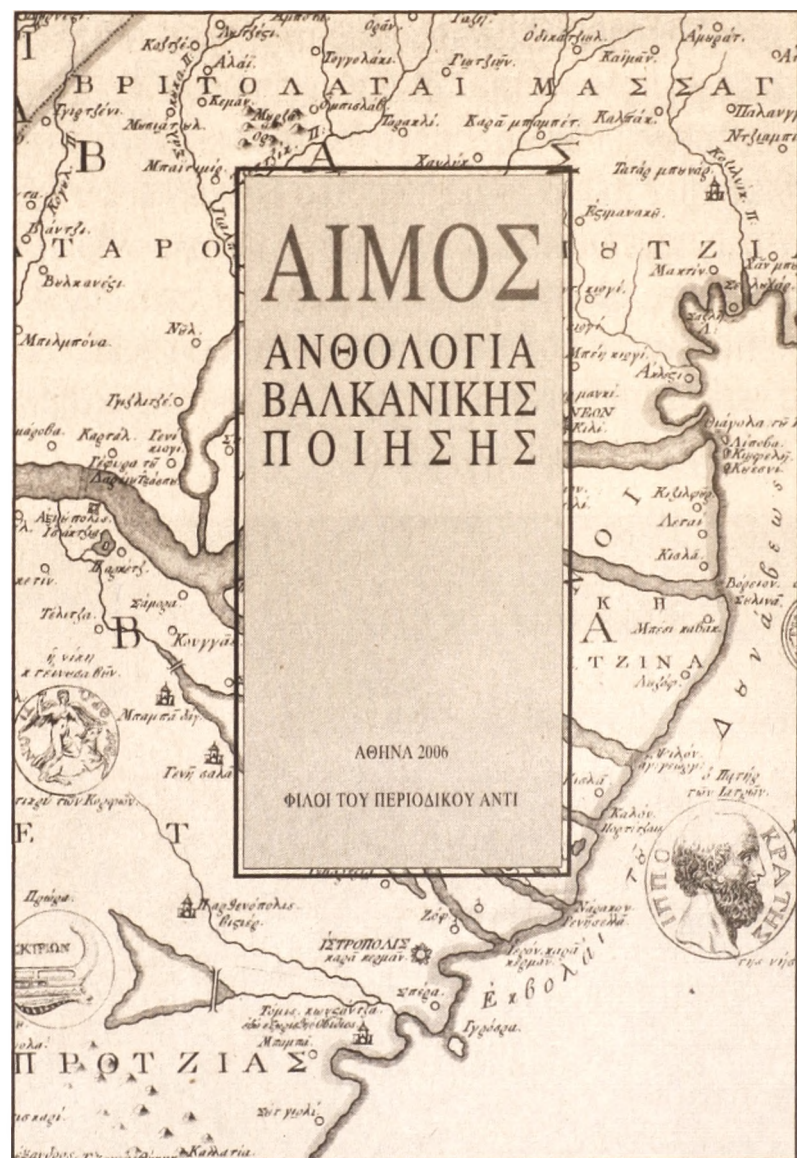
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

Η ποίηση ενώνει τους λαούς. Η ποιητική ανθολογία Αίμος είναι μια συμβολική χειρονομία αλλά και μια πράξη γνωριμίας και αλληλοκατανόησης.

Η ποιητική ανθολογία Αίμος συγκεντρώνει τούς σημαντικότερους ποιητές από την Άλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, την π.Γ.Δ. της Μακεδονίας, τη Ρουμανία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο, χώρες οι οποίες συγκροτούν το μεγαλύτερο μέρος της ενότητας που οραματίστηκε ο Ρήγας. Άποσπάσματα από τον «Θούριο» του Ρήγα δημοσιεύονται στον τόμο και επίσης το «Τραγούδι του νεκρού αδελφού», στις παραλλαγές που υπάρχουν σε όλες τις γλώσσες των βαλκανικών λαών.

Παράλληλα, σε κάθε μία από τις επτά ενότητες περιλαμβάνεται συνοπτική εισαγωγή της λογοτεχνικής ιστορίας της περιόδου και ένα χρονολόγιο των κυριότερων ιστορικών γεγονότων κάθε χώρας κατά τον 19ο και 20ο αιώνα.

Οι επτά ποιητικές παραδόσεις συγκεντρώνονται σε επτά τόμους που ο καθένας περιέχει το σύνολο των επιλεγμένων ποιημάτων μεταφρασμένων στη γλώσσα κάθε τόμου. Η επιλογή πραγματοποιήθηκε από επιτροπές που συστήθηκαν σε κάθε μία από τις χώρες οι οποίες συμμετέχουν. Κυκλοφόρησε ήδη ο τόμος στην αλβανική γλώσσα και τώρα κυκλοφορεί και ο τόμος στην ελληνική γλώσσα. Οι υπόλοιποι τόμοι θα εκδοθούν σταδιακά κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών. Για την ελληνική έκδοση συνέβαλαν οι: Αλέκος Αργυρίου, Νάσος Βαγενάς, Παν. Μουλλάς, Άντεια Φραντζή, Παντελής Μπουκάλας και Ξανθίπη Μίχα Μπανιά. Μεταφράσεις από τις άλλες βαλκανικές γλώσσες προς τα ελληνικά έκαναν οι: Δημήτρης Άλλος, Λιλιάνα Γκρούμπισιτς, Ανδρέας Ζαρμπαλάς, Βικτώρια Θεοδώρου, Βίκτωρ Ιβάνοβιτς, Βάσκος Καρατζάς, Δημήτρης Κοσμόπουλος, Ηλίας Λάγιος, Αιμιλία Μίρτσεβα, Ισμήνη Ραντούλοβιτς, Πάνος Σταθόγιαννης και Θωμάς Στεργιόπουλος, ενώ χρησιμοποιήθηκαν επίσης μεταφράσεις του Κώστα Βάρναλη, της Ρίτας Μπούμη-Παππά, της Έλλης Σκοπετέα και του Πάνου Τσούκα.

Σελίδες 550 τιμή πώλησης 40 ευρώ. Προεγγραφές - Παραγγελίες:
Τηλ.: 210-7232713, 210-7249300 fax: 210-7226107, e-mail: chraprou@otenet.gr

Η τριπλή «αντεπανάσταση» του Νικολά Σαρκοζί

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Η νίκη του Νικολά Σαρκοζί στις γαλλικές προεδρικές εκλογές και κυρίως ο συντριπτικός της χαρακτήρας φαίνεται ότι θα επηρεάσει καίρια τις εξελίξεις σε τρία διαφορετικά πεδία, ανεξάρτητα μεν, αλληλένδετα δε. Το πρώτο είναι η εσωτερική πολιτική της Γαλλίας, για την οποία έχει εξαγγείλει μια αντιδραστική επανάσταση. Το δεύτερο είναι η διεθνής σκηνή και το διπλωματικό πεδίο, όπου, παρότι ο Σαρκοζί εμφανίζεται πιο «διακριτικός», το μοντέλο που προτείνει συνεπάγεται μια ολοκληρωτική μεταστροφή του ρόλου της Γαλλίας, άρα και μια πολύ μεγάλη αλλαγή συσχετισμών και δεδομένων. Και το τρίτο είναι το πολιτικό κλίμα που θα γεννήσει, κυρίως στην Ευρώπη, όπου ένα νεο-συντηρητικό ρεύμα με καινούρια χαρακτηριστικά εμφανίζεται σαφώς να κερδίζει την πολιτική ηγεμονία.

Νεαροί διαδηλώνουν στην πλατεία της Βαστίλλης το βράδυ των εκλογών ενάντια στην εκλογή Σαρκοζί, υπό την «διακριτική» επιτήρηση των πολυαγαπημένων πραιτόρων του νέου προέδρου της Γαλλίας

Η άνεση με την οποία ο αντιδραστικός νέος πρόεδρος της Γαλλίας θα κινηθεί, προκειμένου να καθορίσει τις εξελίξεις, προκύπτει και από το εύρος και από το χαρακτήρα της νίκης του. Παρά την απέλπιδα προσπάθεια κάποιων εκδοτι-

κών συγκροτημάτων στην Ελλάδα να παρουσιάσουν τις γαλλικές εκλογές ούτε λίγο ούτε πολύ ως μια... ενδιαφέρουσα συζήτηση, που εν πολλοίς συνεχίζεται και στην οποία δεν υπάρχουν νικητές και νικημένοι, η αλήθεια είναι ότι ο Σαρκοζί κατατρόπωσε τη σοσια-

λίστρια αντίπαλό του. Η διαφορά που εξασφάλισε απέναντί της στον Α' γύρο των προεδρικών εκλογών (5,3%) είναι το μεγαλύτερο προβάδισμα που εξασφάλισε η Δεξιά επί των Σοσιαλιστών σε Α' γύρο τα τελευταία 38 χρόνια. Η διαφορά ωστόσο του Β' γύρου (6,1%), πάει ακόμα παραπέρα. Για να βρούμε αντίστοιχη σε μέγεθος επικράτηση της Δεξιάς επί των Σοσιαλιστών σε Β' γύρο, πρέπει να πάμε 42 χρόνια πίσω, στην πρώτη χρυσή περίοδο του στρατηγού ντε Γκολ. Επίσης, ο Σαρκοζί κάνει ρεκόρ ψήφων στην Πέμπτη Γαλλική Δημοκρατία (με εξαίρεση την ειδική εκλογή του Σιράκ το 2002, που συσπείρωσε δεξιούς και αριστερούς απέναντι στον Λε Πεν). Είναι προφανές ότι όλα τα παραπάνω του δίνουν μια εξαιρετική ευχέρεια κινήσεων και πρωτοβουλιών.

ΕΝΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΑΜΑΓΑΛΜΑ

Με το αποτέλεσμα αυτό ο Σαρκοζί έχει σύμμαχό του τον χρόνο για να εφαρμόσει όσα περισσότερα σημεία μπορεί από το εσωτερικό του πρόγραμμα, που αποτελεί μια σύζευξη του γαλλικού ακροδεξιού λαϊκισμού (παράδοσιακά αγαπητού στη γαλλική κοινωνία) και του αγγλοσαξωνικού σκληρού νεοφιλελευθερισμού. Ο Σαρκοζί κατόρθωσε να νομιμοποιήσει απόλυτα το πρόγραμμά του αυτό κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, καταφέρονοντας να σύρει την εκνευριστικά ανεπαρκή Ρουαγιάλ πίσω από τις δικές του θέσεις. Έτσι, σε επίπεδο πολιτικού συστήματος τουλάχιστον, δεν αναμένεται να αντιμετωπίσει ιδιαίτερα προβλήματα στο πάγωμα των νομιμοποιήσεων των μεταναστών χωρίς χαρτιά, που αποτελούν μια ανοιχτή πληγή για τον γαλλικό πολιτισμό και διχάζουν

ταραδοσιακά την γαλλική κοινωνία.

Ωστόσο εκεί όπου οι εξελίξεις αναμένονται με εξαιρετικό ενδιαφέρον είναι ο τομέας της οικονομίας. Το σύνθημα του Σαρκοζί για την ανάπτυξη είναι το κλασικό νεοφιλελεύθερο «να δουλεύουμε περισσότερο για να κερδίζουμε περισσότερο», σύνθημα το οποίο αρνείται όλες τις ρυθμιστικές πολιτικές που άσκησε η σοσιαλιστική κυβέρνηση Ζοσπέν και σεβάστηκε ως ένα βαθμό και ο Σιράκ. Η πολιτική αυτή έρχεται σε κατά μέτωπο σύγκρουση με τα συνδικάτα, τα οποία ο Σαρκοζί επιθυμεί να συντρίψει, όπως ισχυρίζεται δημόσια. Το πρόβλημα –για τον ίδιο– είναι ότι σε αντίθεση με τη Μεγάλη Βρετανία –όπου η Θάτσερ εφάρμοσε το ίδιο σχέδιο– τα συνδικάτα στη Γαλλία είναι εξαιρετικά πολιτικοποιημένα και έχουν μεγάλη επιρροή στο σύνολο της κοινωνίας. Επομένως η επιτυχία μιας κατά μέτωπο σύγκρουσης μαζί τους είναι εξαιρετικά αμφίβολη, ιδιαίτερα καθώς τα κατασταλτικά κόλπα του Σαρκοζί δύσκολα μπορούν να τρομάξουν συνμοσπονδίες όπως η CGT.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Στο διπλωματικό πεδίο, έστω και χωρίς να καταφύγει στις εσωτερικές κορώνες, ο Σαρκοζί κήρυξε ουσιαστικά νεκρό τον γαλλογερμανικό άξονα. Η μονομερής του θέση για απόλυτη άρνηση της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ, ανεξάρτητα από το πώς μπορεί να κριθεί επί της ουσίας, σημαίνει την απόφαση της Γαλλίας να ασκεί στο εξής διπλωματία από μόνη της, χωρίς να υποχρεούται να συνεννοηθεί προηγουμένως με τους εταίρους της και ειδικά με τη Γερμανία. Ακόμα πιο ενδιαφέρουσα, ωστόσο, είναι η συνέχεια των θέσεων Σαρκοζί, ο οποίος στη θέση της ένταξης της Τουρκίας αντιπρότεινε την ίδρυση μιας Μεσογειακής Ένωσης, στην οποία η Τουρκία θα έχει θέση. Επί της ουσίας πρόκειται για στροφή της Γαλλίας σε μια εθνική διπλωματία, μέσω της οποίας θα διεκδικεί αυτόνομες ζώνες επιρροής (και η Μεσόγειος είναι πρωταρχικά τέτοια) και το τέλος των πολιτικών στοχεύσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η πολιτική αυτή, αν και ικανοποιεί κατ' αρχήν τις ΗΠΑ γιατί αποδυναμώνει

Ο Νικολά Σαρκοζί, δεξιά των Μπους και Μπλερ. Σύμπτωση ή συμβολισμός;

νει την ΕΕ –κάτι που αποτελούσε πρωταρχικό στόχο της υπερδύναμης– δεν εξασφαλίζει τις καλές σχέσεις Γαλλίας – ΗΠΑ στο διηνεκές. Κι αυτό γιατί ζητήματα ζωνών επιρροής, ειδικά στην Αφρική, παραμένουν ανοιχτά ανάμεσα στις δύο χώρες. Εξασφαλίζει ωστόσο την εχθρότητα της Ρωσίας του Πούτιν, που ούτε την απομόνωση του γερμανικού εταίρου βλέπει με καλό μάτι, ούτε την προσπάθεια της Γαλλίας να απλωθεί προς την Ανατολική Μεσόγειο. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν συνεχάρη τον Σαρκοζί για τη νίκη του με τυπικά ψυχρό ρώσικο τρόπο, μια εβδομάδα σχεδόν μετά τις εκλογές. Υπό αυτή την έννοια, ελάχιστη έκπληξη προκαλεί και η συμπάθεια που τρέφει προς τον Σαρκοζί η Ντόρα, η οποία δεν θεωρεί τις ενεργειακές συμφωνίες με τη Ρωσία ως την κορυφαία στιγμή του βιογραφικού της ως υπουργού των Εξωτερικών.

ΤΟ ΚΑΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Εάν οι πολιτικές αυτές του Σαρκοζί βρουν έδαφος και πετύχουν, ένα νέο και εξαιρετικά ανησυχητικό πολιτικό σκηνικό διαμορφώνεται στην Ευρώπη και τον δυτικό κόσμο γενικά. Ας μην λησμονούμε ότι τα τελευταία 10 χρόνια, έτσι κι αλλιώς, αντιδραστικοί και νεο-συντηρητικοί ηγέτες, σαν τον Μπους, τον Αθνάρ, τον Μπερλουσκόνι, τον Σαρόν κ.ά., πολύ εύκολα κέρδιζαν

εκλογές και πολύ δύσκολα τις έχαναν. Αν αυτή η νεο-συντηρητική ηγεμονία γίνεται εμφανής μέσα σε ένα διεθνές πλαίσιο στο οποίο η συνεργασία εξακολουθεί να αποτελεί αξία, η επέκτασή της, σε περίπτωση που ο απομονωτισμός και οι φοβικές πολιτικές γίνουν επίσημη ιδεολογία στην Ευρώπη, μπορεί να γίνει τρομακτική.

Μέχρι σήμερα ο γαλλογερμανικός άξονας, και οι μετριοπαθείς κυβερνήσεις που τον διαχειρίζονταν, λειτουργούσε κατευναστικά στις πιέσεις που ασκούσαν από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις για μια πιο συγκεντρωτική πολιτική στο εσωτερικό και έναν διπλωματικό προστατευτισμό, που θα συνδυάζετο με ασυδοσία της αγοράς και καταστολή. Εάν ο σαρκοζισμός επικρατήσει στην γηραιά ήπειρο –και αυτή τη στιγμή κανένα άλλο πολιτικό ρεύμα δεν δείχνει ανάλογη δυναμική στην Ευρώπη– οι κοινωνίες μας κινδυνεύουν να βιώσουν ημέρες που δεν τις έχουν ξαναζήσει από τη δεκαετία του 1930.

ΤΟ ΚΑΛΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Μένει όμως ανοικτή και η άλλη δυνατότητα. Στις γαλλικές εκλογές συνετρίβη με emphaticό τρόπο η Αριστερά που δεν λέει τίποτα. Είναι ίσως μια ευκαιρία να τελειώνουμε με αυτήν. Εάν το μήνυμα της εκλογής Σαρκοζί γίνει καταληπτό με ορθό τρόπο στα κομματικά γραφεία και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ο δρόμος για τη δημιουργία μιας Αριστεράς με συγκεκριμένες προτάσεις για την έξοδο από την κοινωνική κρίση που βιώνει η Ευρώπη είναι ανοιχτός. Το κοινωνικό αίτημα για μια τέτοια Αριστερά έχει ήδη τεθεί, μέσα από τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων σε όλη την Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, αλλά δεν εισακούσθηκε. Στις γαλλικές εκλογές επιβεβαιώθηκε ότι ο συγκεκριμένος λόγος, όσο κακός κι εάν είναι, επικρατεί πάντα των αφηρημένων δοξασιών. Δεν αποδείχθηκε ωστόσο ότι οι εργαζόμενοι προτιμούν τη νεοφιλελεύθερη ζούγκλα από μια νέα κοινωνική ρύθμιση. Η αναζήτηση και το πρόταγμα αυτής της ρύθμισης δεν μπορεί παρά να είναι η προτεραιότητα της ευρωπαϊκής Αριστεράς στο επόμενο διάστημα, αν υποθέσουμε ότι το πάθημα της Γαλλίας έγινε και μάθημα.

ΡΩΣΙΑ Η ΑΡΚΟΥΔΑ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΤΗΣ

Ο Βλαντίμιρ Πούτιν υποδέχεται την Κοντολίζα Ράις στο Κρεμλίνο.

Ταραχή είχε προκαλέσει στις χώρες της Δύσης, πριν από δυο εβδομάδες, ο ρώσος πρόεδρος Βλαντίμιρ Πούτιν, ανακοινώνοντας την αναστολή εφαρμογής της συνθήκης για τη μείωση των συμβατικών δυνάμεων στην Ευρώπη. Μια ανακοίνωση που έγινε στη διάρκεια της ετήσιας ομιλίας του προς τη Βουλή και η οποία αποτέλεσε το επιστέγασμα μιας σειράς ομιλιών και δηλώσεων του ρώσου προέδρου, που ξεκίνησαν εδώ και μερικούς μήνες και είχαν ως κύριο στόχο να στείλουν σαφή μηνύματα κατά της συνεχιζόμενης προσπάθειας των ΗΠΑ να εδραιώσουν την κυριαρχία τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το ίδιο έγινε, όμως, και την περασμένη εβδομάδα, όταν ο Πούτιν παρομοίασε έμμεσα τις ΗΠΑ με το Γ' Ράιχ, προκαλώντας νέα ταραχή, σε μια στιγμή μάλιστα που μια σειρά από θέματα παραμένουν σε εκκρεμότητα μεταξύ Ανατολής – Δύσης, δηλητηριάζοντας τις ήδη τεταμένες σχέσεις των δυο πλευρών.

Οι τελευταίες δηλώσεις του Πούτιν έγιναν ενόψει και της επίσημης επίσκεψης στη Μόσχα της αμερικανίδας υπουργού Εξωτερικών Κοντολίζα Ράις, που πραγματοποιήθηκε τελικά στις αρχές αυτής της εβδομάδας και η οποία, πάντως, δεν απέδωσε τίποτε από όσα θα περίμενε η Ουάσιγκτον – να σημειωθεί ότι η ίδια η Ράις, καθ'οδόν προς τη Μόσχα, είχε επισημάνει ότι στη Ρωσία υπάρχει ένα σοβαρό έλλειμμα στον

τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσπαθώντας έτσι να εξισορροπήσει τις εντυπώσεις από τις δηλώσεις Πούτιν.

Το θέμα είναι, ωστόσο, ότι η επίσκεψη της Ράις δεν βοήθησε καθόλου στην προσέγγιση των δυο πλευρών, σε ό,τι αφορά τα θέματα της αντιπυραυλικής ασπίδας που θέλουν οι Αμερικανοί να εγκαταστήσουν στην Ευρώπη, καθώς και το μελλοντικό στάτους του Κοσσυφοπεδίου, για το οποίο οι Αμερικανοί επείγονται να υιοθετηθεί σχετική απόφαση από το Συμβούλιο Ασφαλείας το συντομότερο δυνατό, αν και πίσω από αυτά τα θέματα κρύβεται και το άλλο μεγάλο θέμα, του πολέμου για τις πηγές ενέργειας, που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Έτσι η επίσκεψη Ράις έκλεισε με ανούσιες ανακοινώσεις με ευχολόγια για την ανάγκη διαλόγου και στενότερης συνεργασίας Μόσχας – Ουάσιγκτον για τα θέματα διμερούς ή διεθνούς ενδιαφέροντος.

Στο μεταξύ, ο πρόεδρος Πούτιν πρόκειται μέσα στις επόμενες ημέρες να αντιμετωπίσει ένα άλλο πρόβλημα, αυτό της συνόδου Ρωσίας – Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ορισμένοι από τους ευρωπαίους εταίρους –κυρίως της κατά Ράμσφελντ «νέας Ευρώπης»– έχουν ζητήσει να τηρηθεί σκληρή στάση έναντι της Μόσχας, σε αντίθεση με άλλους που επιμένουν ότι πρέπει η συνεργασία με τη Ρωσία να διευρυνθεί περισσότερο.

ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΜΟΥΣΑΡΑΦ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΜΟΥΣΑΡΑΦ

Τεταμένη παραμένει η κατάσταση στο Πακιστάν μετά από τα αιματηρά επεισόδια, με τουλάχιστον 40 νεκρούς, που σημειώθηκαν το περασμένο Σαββαροκύριακο στο Καράτσι. Τα επεισόδια σημειώθηκαν στο πλαίσιο μιας απεργίας που είχε οργανωθεί ως ένδειξη διαμαρτυρίας για την απόφαση του προέδρου της χώρας Μουσάραφ να θέσει σε διαθεσιμότητα τον υπουργό Δικαιοσύνης Ιφτιχάρ Μοχάμεντ.

Πίσω από την αποπομπή του υπουργού, όμως, ουσιαστικά κρύβεται η επι-

θυμία του προέδρου Μουσάραφ –ο οποίος κατέλαβε πραξικοπηματικά την εξουσία το 1999– να παραμείνει στη θέση του προέδρου για άλλα πέντε χρόνια, κάτι βεβαίως που αρνούνται να δεχτούν τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, μάλιστα, δεν είναι τυχαίο ότι τον τελευταίο καιρό έχει αρχίσει να ακούγεται το όνομα της πρώην προέδρου του Πακιστάν Μπεναζίρ Μπούτο, στην οποία πρόσφατα δόθηκε η άδεια να επιστρέψει στη χώρα της, απ' όπου είχε φύγει διωγμένη την

περασμένη δεκαετία, κατηγορούμενη για διαφθορά.

ΙΡΑΚ ΑΝΥΠΟΧΩΡΗΤΟΣ Ο ΜΠΟΥΣ

Ο πρόεδρος Τζορτζ Μπους, εκμεταλλευόμενος τις δυνατότητες που του παρέχει το σύνταγμα της χώρας του, κατάφερε να «βραχυκυκλώσει» τους Δημοκρατικούς και να εξασφαλίσει την οικονομική ενίσχυση, με άλλα 124 δις δολάρια, του πολέμου που διεξάγει στο Ιράκ, χωρίς τη δέσμευση να ορίσει χρονοδιάγραμμα αποχώρησης των αμερικανικών δυνάμεων που βρίσκονται στη χώρα.

Παρ' όλα αυτά, όλοι – πλην Μπους – έχουν συνειδητοποιήσει, πλέον, ότι όσο παρατείνεται η παραμονή των Αμερικανών στο Ιράκ τόσο αυξάνουν τα προβλήματα, τόσο για το ίδιο το Ιράκ όσο και για τις ΗΠΑ. Πέρα από αυτό, ήδη στην περίφημη «συμμαχία των προθύμων» έχουν αρχίσει να δημιουργούνται ρωγμές, που θα διευρυνθούν μετά την παραίτηση του βρετανού πρωθυπουργού Τόνι Μπλερ, ενώ και στο εσωτερικό των ΗΠΑ η κατάσταση δεν είναι καλύτερη, καθώς το ποσοστό της δημοτικότητας του Μπους έχει πέσει σε μονοψήφιο αριθμό.

Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που ο πρόεδρος έστειλε σε περιοδεία στην περιοχή του Κόλπου τον αντιπρόεδρό του Ντικ Τσέινι, ο οποίος επισκέφθηκε το Ιράκ και τη Σαουδική Αραβία, όπου προσπάθησε να πείσει τις τοπικές κυβερνήσεις ότι η αμερικανική παρουσία στην περιοχή

είναι προς το συμφέρον τους –ένας άλλος λόγος της επίσκεψης ήταν να δει από κοντά ο Τσέινι την κατάσταση που υπάρχει στον τομέα της εξόρυξης και διακίνησης του πετρελαίου στο Ιράκ, κάτι βεβαίως που ήταν για το δικό του συμφέρον, μια και είναι γνωστοί οι στενοί δεσμοί του με πετρελαιοτικές εταιρείες.

ΙΣΡΑΗΛ ΠΝΙΓΟΥΝ ΣΤΟ ΑΙΜΑ ΤΗΝ ΕΚΕΧΕΙΡΙΑ

Σε πραγματικό θρίλερ εξελίσσεται η κατάσταση στην Παλαιστίνη, όπου οι αντιμαχόμενες ένοπλες οργανώσεις της Φατάχ και της Χαμάς συνεχίζουν τις μεταξύ τους αιματηρές συγκρούσεις που ξεκίνησαν εδώ και αρκετό καιρό, παραβιάζοντας τη μία μετά την άλλη όλες τις συμφωνίες εκκεχειρίας που αποφασίζουν οι πολιτικές ηγεσίες τους.

Αποτέλεσμα των συγκρούσεων είναι

να σημειώνονται πολλά θύματα μεταξύ των εμπολέμων αλλά και των αμάχων, οι οποίοι τις τελευταίες ημέρες αποφεύγουν να κυκλοφορούν στους δρόμους της Γάζας, ενώ παράλληλα η κατάσταση περιπλέκεται και από την πλευρά του Ισραήλ, ο στρατός του οποίου πραγματοποιεί βομβαρδισμούς των παλαιστινιακών εδαφών, σε απάντηση σειράς ρουκετών που ρί-

χνουν παλαιστίνιοι μαχητές εναντίον ισραηλινών στόχων.

Η όλη κατάσταση, πέρα από όλα τα άλλα, δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία της παλαιστινιακής κυβέρνησης, αλλά και στον πρόεδρο Μαχμούντ Αμπάς, ενώ απομακρύνεται όλο και περισσότερο κάθε πιθανότητα για την εφαρμογή οποιασδήποτε ειρηνευτικής διαδικασίας στην περιοχή.

ΣΕΡΒΙΑ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Τελικά η Σερβία απέκτησε κυβέρνηση, η οποία σχηματίστηκε μετά από διαπραγματεύσεις μηνών, και ενώ όλα έδειχναν ότι η χώρα θα οδηγούνταν σε νέες εκλογές.

Όπως είναι γνωστό τα κόμματα της χώρας δεν κατάφεραν να σχηματίσουν κυβέρνηση από τον περασμένο Ιανουάριο, οπότε διεξήχθησαν οι βουλευτικές εκλογές. Αιτία γι' αυτό ήταν ότι πρώτο κόμμα ήρθε το εθνικιστικό Ριζοσπαστικό Κόμμα του Βόισλαβ Σέσελ, ο οποίος βρίσκεται στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κατηγορούμενος για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας· για τον λόγο αυτό του κόμματος ηγείται ο Τόμισλαβ Νίκολιτς.

Έτσι, τα άλλα κόμματα και κυρίως το Δημοκρατικό Κόμμα του προέδρου της χώρας Μπόρις Τάντιτς και το Δημοκρατικό Κόμμα Σερβίας του πρωθυπουργού Βόισλαβ Κοστούνιτσα, διαπραγματεύονταν με στόχο να σχηματίσουν κυβέρ-

νηση χωρίς τη συμμετοχή των Ριζοσπαστών.

Τελικά, μετά από πολλές παλινδρομήσεις, οι οποίες απείλησαν να τινάξουν στον αέρα την προσπάθειά τους, τα δύο κόμματα συμφώνησαν στον σχηματισμό κυβέρνησης, με επικεφαλής βεβαίως τον Κοστούνιτσα.

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

Ακαδημία Τεχνών!

(Εδώ ο κόσμος καίγεται και ο «Μαυρογιαλούρος» χτενίζεται)

Φώναξε φώναξε, τι να φωνάξω;
Εκείνο που πρέπει να γίνει πρώτα είναι
να σχηματιστούν οι επιτροπές:
Τα γνωμοδοτικά συμβούλια, διαρκείς επιτροπές,
ειδικές επιτροπές και υποεπιτροπές.

.....
Ωστόσο οι φύλακες στα σύνορα παίζουνε ζάρια,
και στους βάλτους (Ω Μαντοβάνε) κοάζουν τα βατράχια.

Τ.Σ. ΕΛΙΟΤ

(Δυσκολίες πολιτευομένου)

Όταν καθ' οδόν προς εκλογές βλέπεις, λίγο πριν την ώρα της (αβέβαιης) αναμέτρησης, να βαδίζουν πλάι πλάι στο προεκλογικό «πεζοδρόμιο» ομολογημένα (κι ανομολόγητα) ομόλογα, τη Δημόσια Τάξη με την ουρά κάτω απ' τα σκέλια, τα αναδρομικά των δικαστικών, τη FYROM να σου «βγάζει τη γλώσσα», επερχόμενες λειψυδρίες και καύσωνες, την «Πυθία» των τουρκικών εκλογών, τη στρατιά των «κουμπάρων», την άρση της Επιτήρησης που σε πάει από μήνα σε μήνα αλλά δεν έρχεται, και μαζί τους μεγαλόστομες εξαγγελίες, όπως ετούτη εδώ για την ίδρυση Ακαδημίας Τεχνών, δεν σου μένει παρά να πικρο-χαμογελάσεις με «κατανόηση». Οπωσδήποτε κανένας αιφνιδιασμός. «Όλα τα 'χε η Μαριωρή μόνο ο φερετζές της έλειπε». Θυμάμαι, σα να 'ναι τώρα, παραμονές της τελευταίας εκλογικής παρουσίας του Ανδρέα Παπανδρέου, τη Μελίνα Μερκούρη στα Προπύλαια του Ζαππείου Μεγάρου, περιστοιχιζόμενη από ανάλογη Επιτροπή Ειδικών, να εξαγγέλει την ίδρυση Κινηματογραφικής Ακαδημίας με χώρο στέγασης την πολύπαθη Βίλα Καζούλη στην Κηφισιά. Όσο την έχετε δει εσείς άλλο τόσο την είδα και εγώ. Μόνο ο Βαγγέλης Βενιζέλος, κατεχορήν practisioner της εφαρμοσμένης πολιτικής, πρόλαβε στο παρά πέντε των περασμένων εκλογών να στήσει τη γνωστή, υβριδική σχολή κινηματογράφου στο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης (εκλογική του περιφέρεια, γαρ), τοποθετώντας κωδικό επιλογής στις πανελλαδικές εξετάσεις. Κι έτσι, αντί να γίνεις δικηγόρος ή τελωνοφύλακας γίνεσαι... σκηνοθέτης!

Τίποτα δεν είναι άχρηστο στον τόπο μας. Όλα χρειάζονται. Αλλά –με κοινό νου– πριν απ' όλα η λογική των προτεραιοτήτων και των ιεραρχήσεων. Όταν π.χ., χρόνια τώρα, δεν καταφέρνεις το κουφάρι της Λ. Συγγρού (πρώην Φιξ) να το αποκαταστήσεις, ώστε η τέως ολυμπιακή Αθήνα ν' αποκτήσει το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης και σε υλική –όχι μόνο νομική– υπόσταση, όταν δεν μπορείς 8 ολόκληρα χρόνια από το σεισμό του '99 να πάρεις τα κοντέινερ-σπίτια από τα Λιόσια, να εξαγγέλλεις ότι θα στεγάσεις στα παρακείμενα Άνω Λιόσια, στο στάδιο του Τζούντο, την Ακαδημία Τεχνών –ε, είναι να μην τρελαθείς;

Όλα τα μέλη της επιτροπής που εργάστηκαν για τις προτάσεις τους προς τον κ. Καραμανλή χαίρουν του σεβασμού (ασχέτως ηλικίας) και της εκτίμησής μου, αλλά μόνο και συγκεκριμένα για το καλλιτεχνικό (ο καθένας) έργο του. Θα μου πείτε ότι προτασιολόγοι είμαστε όλοι οι Έλληνες, όπως και ότι όλοι οι πολιτικοί (χωρίς εξαίρεση) τείνουν ευήκοον αυτί στα ηχηρά και τα μεγαλειώδη. Εντούτοις άλλο πράγμα είναι το «ρωτώντας κανείς πηγαίνει στην Κούλουρη» κι άλλο να φτιάξεις την Κούλουρη. Δεν έχω, από τα πεπραγμένα του, κανένα λόγο να πιστεύω ότι ο πρωθυπουργός γνωρίζει (το ρήμα παραπέμπει στο καθαφικό: «Ανέγνωσ, αλλ' ουκ έγνωσ: ει γαρ έγνωσ, ουκ αν κατέγνωσ») τι ακριβώς πράγμα είναι μια Ακαδημία Τεχνών σαν κι αυτή την οποία με κατανοητή φιλοδοξία (και πεποίθηση) εξήγγειλε. Το ίδιο ερώτημα τίθεται και για πολλά από τα μέλη της Επιτροπής. Αντί λοιπόν να μπαίνει σε εξαγγελτικού χαρακτήρα περιπέτειες, δεν μας φέρνει μια –επιτέλους– θετική έκβαση της άλλης περιπέτειας με την τεράστια προσφορά του Ευγενίδειου Ιδρύματος. Μήπως αν τους προτείναμε να υιοθετήσουν και αυτό το έργο –εν τοις πράγμασι– και όχι νομοσχεδιακά, θα είχαμε κάποιες ρεαλιστικές και βάσιμες όχι μόνο ελπίδες; Μιλάμε για «τάλαρα», (που έλεγε και ο Λασκαράτος), για οργανωτική τεχνογνωσία και όχι καλλιτεχνογνωσία.

Διαφορετικά, μια και π.χ. την πυρακτωμένη μπάλα του ασφαλιστικού τη «σούταρε» για μετά τις εκλογές, δεν σπρώχνει μαλακά μαλακά και την ηχηρή Ακαδημία Τεχνών; Να μην εκτιθέμεθα, κ. πρωθυπουργέ, να μην εκτιθέμεθα αδίκως. Είναι πολύ φαρδύ αυτό το κοστούμι. Επί του παρόντος, τουλάχιστον.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• Την παράσταση χορού «Διαδρομές» της νεοσύστατης ομάδας «ΡΟΥ-ΙΡΑ». Τρεις διαφορετικοί τύποι ανθρώπων αναζητούν την αγάπη σε κάποιο άλλο πρόσωπο... Από τις 15 έως τις 25 Μαΐου, στις 21:30 στο Booz (Κολοκοτρώνη 57, 210-3240944).

• Το θέατρο τέχνης «Ακτίς Αελίου» της Θεσσαλονίκης κατεβαίνει στην Αθήνα και παρουσιάζει τη «Μεταμόρφωση» του Φραντς Κάφκα σε μετάφραση-διασκευή της Πέπης Οικονομούλου και σκηνοθεσία του Νίκου Σακαλίδη. Παρασκευή 18 Μαΐου έως 3 Ιουνίου, στο Θέατρο Σημείο, καθημερινά 21:15, εκτός Τρίτης (Χαρ.Τρικούπη 10, 210-9229597).

• Συνέδριο με θέμα «Ευρωπαϊκή ενοποίηση και Αριστερά» διοργανώνει ο ΣΥΝ στις 18 (στις 18:00) και 19 Μαΐου (στις 9:00), στο αμφιθέατρο της ΓΕΣΕΕ, με την ευκαιρία των 50 χρόνων από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης. Στην εκδήλωση θα τιμηθεί η συνεισφορά του Λεωνίδα Κύρκου και του Κώστα Φιλίνη, ενώ θα παρευρεθεί και η Λουτσικάνη Καστελίνα.

• Την έκθεση σχεδίων «Σκεψοχώ-ραφα βιολογικής καλλιέργειας» του γλύπτη Κυριάκου Ρόκου. Εγκαινιάζεται την Τρίτη 22 Μαΐου, στις 20:00, στον χώρο τέχνης «Περιπλάνηση» (Δούσμανη 5, Γλυφάδα, 210-8981682).

• Το 7ο Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Τζαζ στην Τεχνόπολη στο Γκάζι, με τη συμμετοχή 14 χωρών, θα διεξαχθεί από τις 30 Μαΐου έως τις 3 Ιουνίου. Έχουν προγραμματιστεί τρεις συναυλίες την ημέρα, ώρα έναρξης 21:00, είσοδος ελεύθερη.

• Την παρουσίαση του ψηφιακού δίσκου «Κ.Π. Καβάφης, Ποιήματα (1896-1933)» την Πέμπτη 31 Μαΐου στο σπίτι της Κύπρου (Ηρακλείου 10, Κολωνάκι). Θα μιλήσουν ο Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας Ευριπίδης Γαραντούδης, ο ποιητής και βιβλιογράφος Δημήτρης Δακαλόπουλος, ενώ ποιήματα θα αναγνώσει ο Κυριάκος Ευθυμίου.

Από πού κρατά η σκούφια μας

Είμαστε όλοι επώνυμοι είναι το μήνυμα της ενημερωτικής και ψυχαγωγικής εκπομπής «Από πού κρατά η σκούφια μας» της ET-1, που προβάλλεται κάθε Δευτέρα στις 21:00. Πρόκειται για μια σειρά 13 εβδομαδιαίων πενήνταλεπτων επεισοδίων που δίνουν στους ενδιαφερόμενους τηλεθεατές τεκμηριωμένες πληροφορίες για την ετυμολογία και την προέλευση του επωνύμου τους και για το πώς θα ψάχνουν για τις

οικογενειακές τους ρίζες σε έγκυρες πηγές. Η ιδέα και ο σχεδιασμός των εκπομπών είναι του Π. Βενάρδου, το σενάριο του Π. Μεθενίτη και τις παρουσιάζει ο Κ. Αρβανίτης. Σκοπός των εκπομπών είναι να μάθουμε τις ρίζες μας σε μια εποχή που όλοι μας αντιπροσωπευόμαστε από νούμερα (αριθμός ταυτότητας, PIN, ΑΦΜ). Τα επώνυμα των ανθρώπων διηγούνται την ιστορία τους, τόσο της οικογένειάς τους όσο και των τόπων

στους οποίους έζησαν. Υπάρχουν επώνυμα που δηλώνουν τόπο καταγωγής, σωματικά χαρακτηριστικά, επαγγελματική ιδιότητα, κοινωνική κατάσταση, συγγενικές σχέσεις. Άλλα προκύπτουν από ζώα, φυτά, χρώματα, φαγητά ή παρατσούκλια. Κάποιων η ετυμολογία φανερώνει ξενική καταγωγή ή πανάρχαια ελληνική. Συνδέονται με τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, τα ήθη και τα έθιμα και την πολιτιστική κληρονομιά.

Χταποδάκι στη σχάρα ποδηλάτου...

Οι «ποδηλάτες» (www.podilates.gr) οργανώνουν το Σαββατοκύριακο, 19 και 20 Μαΐου, διήμερο εκδηλώσεων στο Θησείο, στο πάρκο πάνω από το σταθμό του ΗΣΑΠ: 19/5: 12:00 συγκέντρωση στο άγαλμα της Αθηνάς στο Πεδίο του Άρεως και ποδηλατοπορεία προς το Θησείο, 14:00 ποδηλατικές διαδρομές προς διάφορες κατευθύνσεις, 19:00 συζητήσεις, 22:00 προβολές ποδηλατικών ταινιών, 00:00 μουσικό διάλειμμα και ποδηλατική πασαρέλα. 20/5: 11:00 ποδηλατικό πρωινό, 12:00 ξεναγήσεις, 14:00 χταποδάκι στη σχάρα ποδηλάτου, 15:00 συζήτηση, 17:00 ποδηλατικό κυνήγι θυμαυρού.

Θα λειτουργεί επίσης συνεργείο και μαθήματα συντήρησης και επισκευής ποδηλάτων.

Τα αιτήματα τους είναι: ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δικτύου ποδηλατόδρομων, το δικαίωμα της μεταφοράς των ποδηλάτων με το μετρό και αλλαγές στον ΚΟΚ.

Παναττικό Δίκτυο Κινημάτων Πόλης και Ενεργών Πολιτών

Κινήσεις και επιτροπές πολιτών, σύλλογοι γειτονιάς, ομάδες, τοπικά έντυπα, δημοτικά σχήματα και ενεργοί πολίτες συγκεντρώθηκαν την Κυριακή 13 Μαΐου στη δημοτική αγορά της Κυψέλης και ίδρυσαν «Παναττικό Δίκτυο Κινημάτων Πόλης και Ενεργών Πολιτών». Σκοπός του Δικτύου είναι να διευκολύνει την επικοινωνία και τις κοινές δράσεις των συλλογικοτήτων και των ατόμων. Η λειτουργία του στηρίζεται στη Συνέλευση των μελών του, στη Συντονιστική Επιτροπή και τις Θεματικές Ομάδες Εργασίας. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται συναινετικά. Ο στόχος τους: να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να μεγιστοποιήσουν τις κατακτήσεις τους. Υπερασπίζονται τους δημόσιους χώρους, το φυσικό περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης στον χώρο, τα δημόσια μέσα μεταφοράς, τις ήπιες μορφές ενέργειας, την ανακύκλωση, τον έλεγχο της χρήσης της πόλης με κριτήριο τις συλλογικές ανάγκες και το δημόσιο συμφέρον. Διεκδικούν κατοικία για όλους, συνοχή και ποιότητα στο οικιστικό περιβάλλον, επάρκεια και ποιότητα στις κοινωνικές υποδομές (σχολεία, ιατρεία, χώρους άθλησης και αναψυχής, κέντρα ηλικιωμένων, κακοποιημένων γυναικών και παιδιών, κοινωνικές υπηρεσίες, χώρους υποδοχής μεταναστών) και στέγη για τις τέχνες και τα γράμματα σε κάθε γειτονιά.

Φρυσιροσυνέχειες

Ο γνωστός και μη εξαιρετέος φιλότεχνος Βλάσης Φρυσίρας δεν διατηρεί ένα απλό Φρυσιρομάγαζο αλλά έχει «άλυσο καταστημάτων». Υπάρχει μια γκαλερί (Thanassis Frissiras Gallery) επί το αγγλοσαξωνικότερον). Τώρα πώς συμβιβάζονται Μουσείο και γκαλερί; Μόνο ο κύριος Βλάσης το γνωρίζει. Στέλνει και προσκλήσεις δεξιά και αριστερά. Μαθαίνω όμως ότι τελευταία του επιστρέφονται και με σχόλια κάποτε, όπως η ακόλουθη:

Αθήνα, 12 Μαΐου 2007
Προς τον: Θανάση Φρυσίρα, γκαλερίστα (Thanassis Frissiras gallery)
Fax: 210 36 40 228
Κοιν.: Περιοδικό ANTI (e-mail: chparou@otenet.gr)

Φυσικά και δεν ανταποκρίνομαι στην πρόσκλησή σας να παραστώ στα εγκαίνια ή να επισκεφθώ την έκθεση φωτογραφίας των Γ. Αθανασόπουλου και Γ. Κορδάκη, διότι θεωρώ ότι το πολιτιστικό αποτέλεσμα μιας οποιασδήποτε δράσης ακυρώνεται όταν ο φορέας της δεν τηρεί τους στοιχειώδεις όρους της πολιτισμικής δεοντολογίας, όπως εν προκειμένω συνέβη με το περιοδικό Αντί και τον εκδότη του Χρήστο Παπουτσάκη.

Ράνια Κλουτσινιώτη
αρχιτέκτων-πολεοδόμος

Αλλά αυτός δεν το βάζει κάτω! Ιδού πώς εμφανίζεται στο περιοδικό Vmen (του Βήματος εάν δεν το γνωρίζετε):

★

ΒΛΑΣΗΣ ΦΡΥΣΙΡΑΣ

| συλλέκτης | Vmen 06

«Και τώρα να πεθάνω, είμαι εντάξει με τον εαυτό μου.

Είμαι ευτυχισμένος όχι επειδή τα κατάφερα αλλά επειδή έκανα αυτό που ήθελα».

★ ΦΩΤΟ ΣΙΣΕΝ ΜΟΡΦΗ

«Είναι ευτυχισμένος όχι επειδή τα κατάφερε, αλλά επειδή έκανε αυτό που ήθελε.» Καταφερτζής λοιπόν. Και έκανε αυτό που ήθελε: Ενθυλάκωσε τα 81.006,81 ευρώ από το Αντί, ο φιλότεχνος!

αρχι ΤΕΚΤΟ ΝΙΚΗ

Η Martha Schwartz στην Αθήνα

Μουσείο Μπενάκη, Παρασκευή 4 Μάη, διάλεξη της Μάρθας Σβαρτς, οργανωμένη από τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Τοπίου (ΠΣΑΤ). Αυτή η κάτι παραπάνω από διάσημη Αμερικάνα, τρομερή κυρία της αρχιτεκτονικής τοπίου –χωρίς να είναι η ίδια αρχιτεκτόνισσα–, όπως δεν παρέλειψε να τονίσει, ήρθε για πρώτη φορά στην Αθήνα να δείξει τη δουλειά της μπροστά σε μια κατάμεστη αίθουσα από αρχιτέκτονες σκέτους, αρχιτέκτονες τοπίου (κατά δήλωση), και δύο καλλιτέχνες (κάποια στιγμή ζήτησε η ίδια να μάθει ποιο είναι το ακροατήριό της).

Οπως μας εξήγησε, η Schwartz σπούδασε σε σχολή Καλών Τεχνών, όπου ενδιαφέρθηκε για την land art (τέχνη της γης), οπότε της ήταν εύκολο από εκεί να μεταπηδήσει προς την αρχιτεκτονική τοπίου. Εκεί, με τον καιρό, ανακάλυψε μια σειρά από ενδιαφέροντα πράγματα, όπως ότι οι αρχιτέκτονες δεν

έχουν ιδέα για το πώς να μεταχειριστούν τον περιβάλλοντα χώρο των κτιρίων τους (αλληλουσία!), ότι ο δημόσιος χώρος γενικά υποφέρει από κακές και προκατειλημμένες επιλογές πολιτικών και τεχνοκρατών (πού να δει εδώ τι γίνεται), ότι το κοινό (ο λαός, στα καθ' ημάς) διψά για περιβάλλον με ενδιαφέρον και ομορφιά (όσο απίθανο κι αν

ακούγεται) μέσα στην πόλη, ότι η τέχνη (γενικά, η ίδια δήλωσε μεταμοντέρνος πανδέκτης) έχει να προτείνει λύσεις στο πώς κανείς σήμερα σχεδιάζει για τον δημόσιο χώρο της πόλης, ότι τέλος, μια διαμόρφωση αστικού χώρου δεν χρειάζεται ντε και καλά να γίνεται πλήρως «κατανοητή» από όλους, ούτε να περνά κάποιο σούπερ μήνυμα –αλλά να ερεθίζει την περιέργεια για εξερεύνηση.

Ένα ολόκληρο απόγευμα η Schwartz, πολύ μεθοδικά και κάποτε κάποτε σαδιστικά, κατεδάφιζε έναν προς έναν όλους τους σχετικούς μύθους γύρω από αυτή την «τέχνη», που κατά πώς φαίνεται, στην Ελλάδα αποτελεί μέγα και βαθύτατο μυστήριο.

Η αλήθεια είναι πως δεν είπε κάτι που πρώτη φορά χάιδευε τα (ελληνικά) αυτιά ή που ανήκε σε κάποια πολύ ελιτίστικη γνώση που ελέγχεται από ελάχιστους σοφούς. Ίσα ίσα ήταν πολύ «πεζή» και «ρεαλίστρια», χωρίς φανερή όρεξη να κουκουλώσει ή να εξωραΐσει τα πράγματα. Η ειλικρίνειά της, μάλλον εκείνα που παραδέχτηκε με αφοπλιστική αμεσότητα (και, ω τι ανακούφιση, χωρίς πόζα) ήταν ευπρόσδεκτα στο ακροατήριο. Και δεν έδειχνε τίποτα νερόβραστα, γλυκερά και χαριτωμένα πραγματάκια, που δεν θίγουν κανένα (και εννοείται, δεν λένε τίποτα), αλλά πολύ τολμηρές επεμβάσεις, ασυνήθιστες, ρηξικέλευθες, που επίτηδες προκαλούν αυτόματες αντιδράσεις. Πηγαίνοντας ενάντια σε καθιερωμένες απόψεις για την παρουσία και θέση του πρασίνου στην πόλη, για τη χρήση του νερού και των τεχνητών κατασκευ-

ών σε δημόσιους χώρους, για το πώς συμπεριφέρεται ο κόσμος σε ένα διαμορφωμένο χώρο, για τον ρόλο που έχουν σήμερα να παίξουν οι χώροι αυτοί –το σφυροκόπημά της δεν έλεγε να τελειώσει.

Αν μπορούσα να διαλέξω κάποιο θέμα από τα τόσα που έθιγε με ρυθμό πολυβόλου, θα στεκόμουν στην οικονομική πλευρά της διαμόρφωσης δημόσιων χώρων. Η Schwartz εξήγησε με πολύ απλό τρόπο γιατί υπάρχει τεράστια ανάγκη συντήρησης σε τέτοια έργα (ενώ σπάνια προβλέπεται κάτι τέτοιο στους προϋπολογισμούς, πού να δει τι συμβαίνει εδώ), για τη σχέση χαμηλού προϋπολογισμού και αντοχής των κατασκευών, για τους κοντόθωρους πολιτικούς που ενδιαφέρονται μόνο να στηθεί κάτι μόνο για να το εγκαινιάσουν κι ας γίνει μετά μπάχαλο, για την ανάγκη πρόβλεψης στους προϋπολογισμούς έργων ώστε να μένουν κονδύλια για διαμορφώσεις δημόσιου χώρου (όπως συμβαίνει τώρα στην Αγγλία, όπου έχει τώρα εγκαταστήσει το γραφείο της). Και ίσως την πιο χαριτωμένη αντίφαση: θέλουμε πολύ κόσμο να χρησιμοποιεί τους δημόσιους χώρους, ως απόδειξη επιτυχίας του έργου, όμως όσοι περισσότεροι εμφανιστούν, τόσο πιο γρήγορα παρουσιάζονται φθορές και ανεβαίνουν τα έξοδα συντήρησης...

Χωρίς τις γνωστές κορώνες-κλισέ για τον «χώρο της πόλης που πρέπει να αποδοθεί στο λαό» ή για το ότι η κοινωνία πρέπει να «εκπαιδευτεί ώστε να αναγνωρίζει την τέχνη», που τόσο εύκολα ξεφουρνίζουν εδώ όσοι παίζουν με τέτοια ζητήματα (δεν σχολιάζω ως πού πάει η κρίση τους), εκείνο που έβγαινε από όλο αυτό το βομβαρδισμό εικόνων και περιγραφών από έργα ήταν ότι αυτή η απασχόληση είναι ζόρικη και με πολλά ρίσκα, ότι είναι σαν ισορροπία σε τεντωμένο σκοινί χωρίς δίχτυ ασφάλειας από κάτω, ότι το αποτέλεσμα είναι συχνά απρόβλεπτο κι ότι η επιτυχία ενός τέτοιου έργου εξαρτάται από άπειρες παραμέτρους, που αγγίζουν πολλούς τομείς ταυτόχρονα –από το πώς πείθεις τους πωρωμένους αισθητικά πολιτικούς ως το πώς επιτρέπεις σε τόσο ποικίλες ομάδες χρηστών (ηλικιακές, πολιτισμικές, όπως συμβαίνει στις σημερινές πό-

λεις) να βρουν η κάθε μια τους έναν «τόπο» που να της ταιριάζει. Ναι, ακόμα και για τους skaters, που έχουν δικαίωμα στον χώρο της πόλης.

Κάπου προς το τέλος, εξηγώντας πώς δουλεύει το γραφείο της, η Schwartz δήλωσε πως είναι idea junkie, δηλαδή ότι πάνω απ' όλα στηρίζεται στην ανταλλαγή ιδεών με τους συνεργάτες της, όπου όλοι συνεισφέρουν ιδέες και συζητούν τις δυνατότητες τους ώστε να καταλήξουν κάπου, «γιατί ποτέ δεν υπάρχει μια μόνο ιδέα, μια λύση –αλλά πολλές, και θέλει κάθε μια τους ψάξιμο και δούλεμα.» (Ποιος δεν θα ήθελε να δουλέψει σε ένα τέτοιο κλίμα γραφείου!)

Αφού εκτέθηκαν τα παραπάνω, ας ομολογήσω κι εγώ με τη σειρά μου ότι όση ώρα την άκουγα να μιλάει, το μόνο που ερχόταν ξανά και ξανά στο μυαλό μου ήταν η εικόνα της σημερινής πλατείας Ομόνοιας, της άτυχης αυτής ανοιχτής πληγής που έχουμε πια συνηθίσει να εισπράττουμε ως μέγιστο «κενό» –αυτού του άλλοτε ομφαλού της Ελλάδας! Πώς όλοι ανεξαιρέτως συνέβαλαν να την μετατρέψουν σε ένα τίποτα, επειδή ήταν αδύνατο να γίνουν κατανοητές (άρα και να συμβιβαστούν μεταξύ τους) οι πλούσιες αντιφάσεις αυτού του σπουδαίου αστικού χώρου: πώς να σκεφτεί κανείς τη συνύπαρξη αλλοδαπών μεταναστών και επαρχιωτών επισκεπτών για οικονομική ή κοινωνική συναλλαγή, Αθηναίων εστέτ (αν υπάρχει το είδος) για ενατένιση της Ακρόπολης, άλλων (πολύ περισσότερων) Αθηναίων που τρέχουν στις δουλειές τους και, πάνω από όλα, μιας κυρίαρχης ροής από αυτοκίνητα που σέρνεται σαν υπέροχο φίδι γύρω της όλο το εικοσιτετράωρο.

Οσοδήποτε αφελής, βλακώδης, χα-

ζοχαρούμενη «λύση» είχε δοθεί στο παρελθόν στη σχεδιάσή της, είχε το χάρισμα να αποτελεί μια ευδιάκριτη θέση, με συγκεκριμένες επιλογές. Τώρα, zero: μωροφιλόδοξοι, άσχετοι, με πλήρη άγνοια και άπειρη όρεξη να φυτρώνουν εκεί που δεν τους σπέρνουν, έπεσαν όλοι επάνω στην πλατεία και δεν άφησαν τίποτα όρθιο. Και η καταστροφή ήταν προσθετική: όλοι συνέβαλαν με τον οβολό τους, ώστε με κάθε κίνηση, με κάθε απόπειρα «βελτίωσης» να βαλτώνει χειρότερα η υπόθεση. Ας μη συνεχίσω.

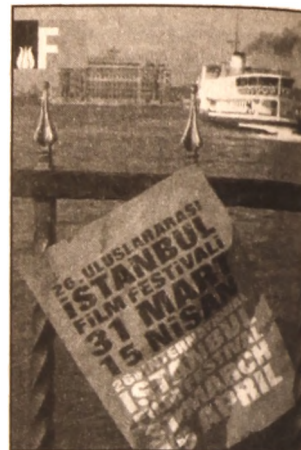
Κι όμως, έχουμε αξίους σχεδιαστές, πολλοί μάλιστα από αυτούς ανώνυμοι, που έχουν αφήσει (έστω ελάχιστα) σεννά, διακριτικά ίχνη σε περιορισμένους δημόσιους χώρους. Άλλωστε, και η δουλειά που άφησε η ΕΑΧΑ, οσοδήποτε συντηρητική ή άνευρη θεωρηθεί, ήταν μεγάλο μάθημα για όλους. Και όλο επιστρέφουν από το εξωτερικό ειδικά μετεκπαιδευμένοι σχεδιαστές που θα μπορούσαν δυνητικά να βοηθήσουν (αν τους επιτρεπόταν, φυσικά). Άραγε αρκεί αυτό ή να τα φορτώσουμε –αλήθεια, πόσο βολικά στις δυνάμεις αδρανείας μέσα στην κοινωνία; Πώς όμως να αποφύγουμε μια τέτοια σκέψη, όταν βλέπουμε ότι τόσα χρόνια το Πολυτεχνείο, για παράδειγμα, επιμένει να αγνοεί την ανάγκη οργάνωσης ειδικών μαθημάτων για διαμόρφωση τοπίου και αρκείται σε μια εκ των ενόντων, ασυντόνιστη και εμπειρική διδασκαλία; Ποιον βολεύει αυτή η κατάσταση ασάφειας των ορίων και έλλειψης ειδικεύσης; Ποιος κερδίζει από τη διαιώνιση της αμάθειας σε ένα τόσο ζωτικό τομέα της σύγχρονης ζωής; Βρείτε την απάντηση και σας χαρίζω ένα Smart!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

κινη ματο γράφος

26° ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (15-31 ΜΑΡΤΙΟΥ)

Εκεί, ο κόσμος αγαπάει τον εθνικό του κινηματογράφο

Όταν φέτος, τρίτη μέρα του Πάσχα, ταξίδεψα για την Κωνσταντινούπολη με σκοπό το εκεί Φεστιβάλ Κινηματογράφου, σκεφτόμουν το δούλεμα που φυσιολογικά θα «έτρωγα» από τους Τούρκους φίλους μου για την πρόσφατη νίκα της εθνικής ποδοσφαιρικής μας ομάδας από την αντίστοιχη τουρκική και μάλιστα σε ελληνικό γήπεδο. Η διαπίστωση, όμως, μόλις έφτασα εκεί, ήταν ότι μόνο τη δική μου ποδοσφαιρική ανησυχία δεν περιελάμβανε η ατζέντα προβλημάτων των φίλων μου και της Τουρκίας. Στην πλατεία του Ταξίμ δέσποζε το φεστιβάλ της τουλίπας, λουλούδι εθνικό σύμβολο της Τουρκίας. Χιλιάδες, όλων των χρωμάτων, τουλίπες. Ο θόρυβος από τον άδικο θάνατο (κάθε βίαιος θάνατος είναι άδικος) του τουρκοαρμένη δημοσιογράφου είχε αρχίσει να καταλαγιάζει. Ευτυχώς! Άλλα, μεγάλα, πολιτικά γεγονότα η εκλογή, δηλαδή, Προέδρου Δημοκρατίας και οι κοινοβουλευτικές εκλογές ήταν καθ' οδόν. Ήδη η σχετική ατμόσφαιρα είχε αρχίσει να «πυκνώνει», σαν τα «βαρομετρικά του θυμικού», της θαυμάσιας ταινίας του Nuri Bilge Ceylan «Κλίματα αγάπης» («İklimler»). Χωρίς αμφιβολία, όλη η Ελλάδα εύχεται την ήρεμη επίλυση αυτών των προβλημάτων για το καλό της Τουρκίας και της δημοκρατίας.

Zeki Demirkubuz: «Το πεπρωμένο».

Η στήλη ετούτη του *Αντί* δεν είναι πολιτική. Με τον κινηματογράφο έχει να κάνει. Όμως ο κινηματογράφος, τέχνη κατεξοχήν λαϊκή είναι ένας αξιόπιστος καθρέφτης της κοινωνίας. Και η κοινωνία, ταυτόχρονα, περιέχει την πολιτική και περιέχεται σ' αυτήν. Αναπόφευκτα, λοιπόν, δεν μπορεί να αγνοήσει (για να μην πω ότι έχει την αντίθετη υποχρέωση) τη διαμορφωτική επίδραση των πολιτικών δρώμενων στην κοινωνική πραγματικότητα. Άραγε π.χ. ήταν μόνο σύμπτωση το γεγονός ότι 6 τουρκικές ταινίες, οι οποίες προβλήθηκαν στη φετινή διοργάνωση, ήταν άμεσα ή έμμεσα πολιτικές ή τουλάχιστον περιείχαν πολιτικές αναφορές. Ούτε ο αριθμός, ούτε το περιεχόμενο ήταν κάτι που το είχαμε ξανασυναντήσει σ' αυτό το Φεστιβάλ τουλάχιστον στα χρόνια της τρέχουσας δεκαετίας. Και ακόμα, με την εξαίρεση της ταινίας η οποία αναφερόταν στον ποιητή Ναζίμ Χικμέτ, όλων των άλλων το πολιτικό περιεχόμενο εστιαζόταν στα γνωστά στρατιωτικά πραξικοπήματα και κυρίως αυτό του Σεπτέμβρη του 1980. Κατά τ' άλλα, η θρυλική Istiklal Caddesi (ίσως ο πιο αντιπροσωπευτικός της ανθρώπινης πανσπερμίας δρόμος της Ευρώπης) συνέχιζε την πυκνή, αδιάκοπη και πολύβουη ροή της σαν πλατύ ποτάμι, υπενθυμίζοντάς μας ότι, έτσι κι αλλιώς, η ζωή παραμένει ωραία.

Η φετινή, 26η διοργάνωση του κωνσταντινουπολίτικου φεστιβάλ, ήταν, πριν απ' όλα, η προεμπίρα για τη νεαρότατη Azize Tan, τη διάδοχο στη διεύθυνση του φεστιβάλ της, επί 24(!) χρόνια, έμπειρης προκατόχου της Hülya

Selma Köksal: «Fikret Bey».

Sirri Süreyya Önder: «International».

Uçansu, η οποία παρέδωσε μία ενήλικη διοργάνωση, με διαμορφωμένη καλλιτεχνική φυσιογνωμία και την εκτίμηση της διεθνούς κινηματογραφικής κοινότητας. Η διαδοχή, λοιπόν, αποδείχθηκε ομαλή, δίχως κενά. Η γνωστή, νεανική ατμόσφαιρα και η εγκάρδια υποδοχή παρέμεναν παρούσες. Ιδιαίτερα αισθητή όσο και εντυπωσιακή ήταν η προσέλευση κόσμου στις προβολές, ιδιαίτερα των τουρκικών ταινιών, ακόμα και στις πρωινές ώρες. Μάλλον θα ξεπεραστεί ο αριθμός των 150.000 περσινών θεατών.

Ως πολύχρονος και καλός φίλος αυτού του άκρως συνεφιλικού Φεστιβάλ έχω την άποψη ότι είναι ο καιρός πλέον να γίνει η υπέρβαση ως προς την υλικοτεχνική του υποδομή και την, στο μέτρο του δυνατού, αυτονομία της. Ένα σχετικό, επιτυχημένο παράδειγμα το πρόσφερε το συγγενές και γειτονικό Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης. Το Ίδρυμα Πολιτισμού και Καλών Τεχνών της Κωνσταντινούπολης (IKSV), «τέκνο» του οποίου είναι και το κινηματογραφικό Φεστιβάλ, όπως και κάποιοι από τους ισχυρούς οικονομικά σπόνσορές του να αποφασίσουν και να τολμήσουν τη γενναία χειρονομία. Το δικαιούται, πιστεύω, η Κωνσταντινούπολη.

Ένα πρώτο «δείγμα γραφής» το οποίο έδωσε η Azize Tan ήταν η ριζική αναβάθμιση της συμμετοχής του τουρκικού κινηματογράφου στο Φεστιβάλ. Προσωπικά θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική αυτή την κίνηση. Έναντι 8 ται-

νιών μυθοπλασίας, από τις οποίες η 1 ήταν εκτός διαγωνισμού, και 5 ντοκιμαντέρ πέρσι, εφέτος οι διαγωνιζόμενες ανήλθαν σε 16 και οι εκτός σε 5, τα δε ντοκιμαντέρ σε 8. Ακόμα πιο ενδιαφέρον (από καθαρά κινηματογραφική αξιολόγηση) είναι το γεγονός ότι οι μισές από τις ταινίες μυθοπλασίας που παρακολουθήσαμε είναι οι πρώτες των δημιουργών τους. Αυτό είναι ένα υγιές σημάδι ανανέωσης και η ευκαιρία προβολής, μέσω του Φεστιβάλ, στους ξένους επισκέπτες του, του προσώπου του εθνικού κινηματογράφου της Τουρκίας, μοναδική. Όχι μόνο από τη στενή άποψη της διανομής αλλά και της πολιτιστικής εικόνας. Γενικά, τώρα, το συνολικό πρόγραμμα με 19 ταινίες στο διεθνές διαγωνιστικό τμήμα, στο οποίο κυριάρχησαν γνωστές καλές ευρωπαϊκές ταινίες, περιλάμβανε αρκετά από τα παράλληλα τμήματα του παρελθόντος αλλά και καινούργιες προτάσεις, όπως π.χ. τα «Çikis Yok» («Αδιέξοδο»), «Kadinin adın var» («Το όνομά της είναι γυναίκα») και βέβαια τα αφιερώματα στον μεγάλο ιάπωνά καρτουνίστα Hayao Miyazaki, τον Gus Van Sant, τον Pier Paolo Pasolini, τον Bob Fosse και τον R.W. Fassbinder. Το αφιέρωμα στον τελευταίο, με τον χαρακτηριστικό τίτλο: «Kizgin taşlara düşen Gözyaşları» («Δάκρυα σε φλεγόμενους βράχους») αποτελούνταν από ταινίες του Φασμπίντερ και από ταινίες δημιουργών που τον είχαν επηρεάσει και εκείνων που αυτός επηρέασε.

Προσωπικά, παραμένω αμετάπειστος φίλος του τουρκικού κινηματογράφου. Χρόνια τώρα τη «μερίδα του λέοντος» του χρόνου που έχω στη διάθεσή μου στην Κωνσταντινούπολη τον αφιερώνω σ' αυτόν. Έτσι, είδα όλες (πλην μιας) τις ταινίες μυθοπλασίας (διαγωνιζόμενες και μη) και όσα πρόλαβα ντοκιμαντέρ. Η φετινή ποσοτικά πλούσια χρονιά διέθετε δείγματα ενός πολύπτυχου ενδιαφέροντος τόσο στη θεματογραφία όσο και στην ποικιλία της καλλιτεχνικής τους πραγματοποίησης. Ακόμα και σε εκείνες τις ταινίες που δεν ανταποκρίθηκαν θετικά στα προσωπικά μου κριτήρια δεν μπόρεσα να μην αναγνωρίσω την τεχνική αρτιότητα και την, σε όποιο βαθμό, ενήμερη αισθητική άποψη. Βέβαια τον αφελέη ερασιτεχνισμό, ο οποίος πριν αρκετά χρόνια ταλαιπωρούσε τον ελληνικό και τον τουρκικό κινηματογράφο, τον αντιστάθμισε η τηλεοπτική επίδραση μιας εύκολης και επίπεδης αισθητικής.

* * *

Χωρίς αμφιβολία τα «Κλίματα αγάπης» («IKLIMER») του πιο γνωστού διεθνώς τούρκου σεναριογράφου και σκηνοθέτη Nuri Bilge Ceylan ήταν η σημαντικότερη συμμετοχή στο φετινό εθνικό διαγωνιστικό τμήμα. Διανοούμενος, ολοκληρωμένος δημιουργός, με αφομοιωμένη στους σκηνοθετικούς του τρόπους τη μεγάλη ευρωπαϊκή κινηματογραφική παράδοση, επιλέγει και σε ετούτη την ταινία του την ακτινογράφηση των διαπροσωπικών σχέσεων ενός σύγχρονου ερωτικού ζευγαρι-

IlkayNi şanci «AnTEAcipation».

ού σε κρίση κόπωσης. Κύριος φορέας του προβλήματος αλλά και πρόσωπο αναφοράς ολόκληρης της ταινίας ο μεσήλικας, πανεπιστημιακός καθηγητής Isa και απέναντί του η αισθητά νεότερή του Bahar. Αδιέξοδα και παρορμητικές αποφάσεις την τύχη των οποίων καθορίζουν οι συναισθηματικές παλινδρομήσεις. Κινήσεις ενός ευμετάβλητου εκκρεμούς το οποίο παλινδρομεί μεταξύ της ανάγκης της παρουσίας του άλλου και της απόρριψης, από αδυναμία διαπραγμάτευσης, της εσωτερικής του αυτονομίας. Αυτή η υπαρξιακή Οδύσσεια του Isa πλοηγό της «δείχνει» Αλμπέρ Καμύ παρά Αντονιόνι. Πίσω από τον ευρωπαϊό σκηνοθέτη, υπάρχει το «βλέμμα» του τούρκου δημιουργού, στραμμένο με συναισθηματική προσήλωση στην κοινωνική και τη φυσική «τοπιογραφία» μιας διαχρονικής Τουρκίας σε διαρκή μετάβαση. Εκεί πιστεύω οφείλεται το βαθύ ποιητικό και το συγκινησιακό αποτέλεσμα αυτής της ταινίας η οποία προσφέρεται περισσότερο για εσωτερική θέαση.

Έχω πάντα την ίδια καλή ανάμνηση από την αμέσως προηγούμενη ταινία του Zeki Demirkubuz «Bekleme Odasi» («Αίθουσα αναμονής»). Ήταν ένα περί-

κλειστο ανθρωποκεντρικό τοπίο των αναστολών και των αντιφάσεων του δημιουργού μπροστά στα υπαρξιακά διλήμματα που θέτει η τέχνη. Η καινούργια του ταινία «KADEK» («Πεπρωμένο») είναι πιο ώριμη κινηματογραφικά, με περισσότερο δραματουργικό «όγκο» και περισσότερο τουρκική, αν αυτό σημαίνει μορφολογικά πιο αναγνωρίσιμη. Ο Bekir είναι ερωτευμένος με την Ugur, η οποία αγαπάει τον Zagor, ο οποίος «αγαπάει» την παραβατική ζωή. Φόνοι, εξαφανίσεις, επιμονές, πάθη που δεν θεραπεύονται, οικογένειες που διαμελίζονται. Όχι όμως πολύ πριν το τέλος, σχεδόν αιφνίδια, η ταινία αλλάζει ύφος, ήθος, νόημα και απογειώνεται κατακόρυφα. Το πεπρωμένο έχει χώρο για το έλεος και τη δικαίωση.

Πρώτη μυθοπλαστική ταινία του Özer Kiziltan το «TAKVA» («Ένας θεοφοβούμενος»). Θέμα «καυτό» στην κοινωνική του διάσταση και βαθύτατα ανθρώπινο στην ατομική του εκδοχή. Σ' ένα υψηλού ιερατικού βαθμού εκκλησιαστικό περιβάλλον παρακολουθούμε το πώς ένας αγαθός και έντιμος θεοφοβούμενος υποκύπτει στην παγίδα της διαφθοράς δίχως η ταινία να δείχνει και τον διαφθορέα. Για λόγους κατανο-

τούς, η ταινία στην πορεία της χάνει τον καταγγελτικό της χαρακτήρα, απονευρώνεται, καταλήγοντας σε μεταφυσικό συμβιβασμό. Έξοχος οι ερμηνείες με κορυφαία αυτή του Müfit Aytekin. Takva στα τουρκικά σημαίνει: Να έχεις το φόβο του Θεού και να μην αμαρτάνεις...

Το «International» του Muharem Gübner (πρώτη του μυθοπλαστική ταινία) ήταν μια από τις ευχάριστες εκπλήξεις του φεστιβάλ. Κυρίως χάρη στο καλό του σενάριο και στην θεματική του ιδέα. Στις προθέσεις της η ταινία είναι πολιτική (αφορμή το *cup d' état* του Σεπτέμβρη του 1980) με επένδυση ένα αυθεντικό, κωμικό εύρημα παρεξηγήσεων το οποίο, όμως, καταλήγει σε τραγωδία. Ο τίτλος της ταινίας παραπέμπει στον ύμνο της Τρίτης Διεθνούς. Ήταν η μόνη (τουρκική) ταινία την οποία σωστά η διεύθυνση του Φεστιβάλ περιέλαβε στο διεθνές διαγωνιστικό τμήμα του. Η απόσταση των 27 χρόνων επένδυσε με ρομαντική αχλύ την ταινία καλύπτοντας έτσι και τις όποιες σκηνοθετικές αδυναμίες.

Ξεχώρισα την «Küçük Kiyamet» («Η μικρή Αποκάλυψη») για την τεχνική επάρκεια και την κατασκευαστική της αρτιότητα με την οποία οι σκηνοθέτες της, αδελφοί Yaşar και Durul Taylan, την ολοκλήρωσαν. Ένα καλοσχεδιασμένο μείγμα ρεαλισμού και μαγικού ρεαλισμού. Σεναριακά η ταινία αφορμάται από τους μεγάλους σεισμούς της Κωνσταντινούπολης το 1999. Άλλωστε και ο τίτλος της αναφέρεται στον χαρακτηρισμό που δόθηκε στον τρομαχτικό σεισμό του 16ου αιώνα που λέγεται ότι χώρισε την Κωνσταντινούπολη στα δύο. Αξιοπρόσεκτη σκηνοθετικά η εναλλαγή μετάβασης από το συμβαίνον στο φαντασιακό και αντίθετα, εύστοχα ευρήματα που παραπέμπουν σε παραδείγματα σασπένς μεταφυσικής υφής.

Κάθε καινούργια ταινία του τουρκοκυπριακής καταγωγής σκηνοθέτη Dervis Zaim είναι ένα καλλιτεχνικό γεγονός. Η πρόσφατη ταινία του «Cenneti Beklerken» («Waiting for heaven») είναι η μεγαλύτερη και πιο φιλόδοξη παραγωγή του. Στη βάση της βρίσκεται ένα ιστορικό θέμα από το 17ο αιώνα ενισχυμένο με παραμυθικά

«αρτύματα» που ενίσχυαν την καλλιτεχνική τους φόρμα. Σουλτάνοι και διεκδικητές του θρόνου, και στην καρδιά της ταινίας η σύγκρουση της κοσμικής (δυτικότροπης) ζωγραφικής με την ισλαμική τέχνη της μινιατούρας. Έξοχες οι animation, ψηφιακές σκηνές με μινιατούρες.

Η ταινία «Fikret Bey», πρώτη της Selma Köksal, δεν ήταν στις διαγωνιζόμενες. Προσωπικά θα την είχα επιλέξει μετά πολλών επαίνων. Η θεατρική της φόρμα δεν στάθηκε εμπόδιο στην πληρέστατη και ατμοσφαιρική μεταφορά της στη μεγάλη οθόνη. Πρόκειται για μια υποβλητική ελεγεία αφιερωμένη στη φθορά, στη γήρανση, στην εγκατάλειψη, στο σάπισμα και αυτών που πετύχαμε και αυτών που μείνανε προσδοκίες. Ο γερο-Fikret ιδιοκτήτης του παρακμασμένου εργοστασίου του και σχεδόν «ιδιοκτήτης» και του υπηρέτη του (δίδυμο Δον Κιχώτη και Σάντσο Πάντσο), ο γιος που είναι φυλακισμένος σε άγνωστο μέρος, θύμα κάποιου από τα στρατιωτικά πραξικοπήματα και μοναδικός φωτεινός αντίλογος η νέα κόρη του, για να δίνει στην αφήγηση το «απέναντι» μέτρο. Άρωμα Μπέκετ και μουντά χρώματα, μνήμες Φασμπίντερ.

Από δω και πέρα ακολουθούν οι ταινίες που άλλες έχουν ετούτα τα μερικά προτερήματα και άλλες τα άλλα. Κάποιες άλλες δεν έχουν –ευδιάκριτο– κανένα.

Δεν μπορώ να αρνηθώ ότι η ταινία του Atil Inaç «Zincirbozan» (πρώτη του μεγάλου μήκους ταινία μυθοπλασίας) δεν μας κέντρισε το ενδιαφέρον. Απροφάσιστα πολιτική και «τολμηρή». Επιχειρεί να περιγράψει το παρασκήνιο που οδήγησε στο γνωστό στρατιωτικό πραξικόπημα του Σεπτέμβρη του 1980. Άξιο προσοχής είναι ότι οι «ήρωες πολιτικοί και στρατιωτικοί» ονοματίζονται με τα πραγματικά τους ονόματα, αλλά και απορίας άξιο είναι πως ο σεναριογράφος και ο σκηνοθέτης γνώριζαν τα κατ' ιδίαν διαμειφθέντα. Η ταινία, βέβαια, όσο και αν το επιδιώκει, δεν είναι ντοκιμαντέρ, όπως δεν είναι και ο σκηνοθέτης της ο Κώστας Γαβράς. Το όνομα Nazim Hikmet παραπέμπει διεθνώς σε έναν σπουδαίο ποιητή και σκληρά διωχθέντα για τη (ρομαντι-

κή) κομμουνιστική του τοποθέτηση. Ατυχώς, η ταινία της Biket İlhan «Mavi Gözlü Dev» («Ο γαλανομάτης γίγαντας») βιογραφεί ένα μέρος της ζωής του ποιητή στις φυλακές της Bursa, αλλά με μια αφόρητη ρομαντική μελοδραματοποίηση. Δεν αμφισβητούνται τα γεγονότα αλλά η κινηματογραφική τους απόδοση. Η ταινία είναι ελληνοτουρκική συμπαραγωγή. Στο στρατιωτικό πραξικόπημα του 1980 αναφέρεται και η ταινία «Eve dönüs» του Omer Uğur. Μια αντιπαράθεση συναισθηματισμού και υπερβολικής αναπαράστασης των βασανιστηρίων των κρατουμένων, τα οποία βασανιστήρια, όμως, δεν δείχνει η ταινία ότι τα διαπράττουν οι πραξικοπηματίες του στρατού αλλά και αγρίμια αστυνομικοί. Μάλλον μια κακόγουστη α λα τούρκα, θύμιζε, εκδοχή της αμερικανικής ταινίας «Εξπρές του Μεσονυχτίου». Το «Hokkabaz» («Ο Μάγος») του Cem Yılmaz (πρώτη του ταινία ως σκηνοθέτη) θέλει να μιμηθεί την αμίμητη «τρέλα» του Κουστουρίτσα αλλά δεν τα κατάφερε. Κάποιες καλοστημένες σεκάνς και οι μέτριες ερμηνείες. Φανερές οι τηλεοπτικές ευκολίες. Το «Barda» είναι μια χωρίς νόημα, α λα Ταραντίνο, χωρίς Ταραντίνο, ταινία. Το διδακτικό φινάλε έβαζε μεν τα πράγματα στη θέση τους, αλλά τι δουλειά είχε στο διαγωνιστικό τμήμα; Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με το «Polis» («Αστυνομία»), με τη «φιλοδοξία» να συγγενέψει με τον κινηματογράφο του Τακέσι Κιτάνο, δίχως όμως και τα ποιητικά ιντερμέδια εκείνου, αυτά δηλαδή που αναδεικνύουν τις ταινίες του ιάπωνα δημιουργού. Ακόμα χειρότερη περίπτωση είναι η ταινία «Sis ve Gece» («Η ομίχλη και η νύχτα»). Το ερώτημα είναι γιατί να γίνονται ταινίες (μιας και κοστίζουν) τις οποίες μπορεί να τις διαχειριστεί καλύτερα (και πιο φθηνά) η τηλεόραση; Τα ίδια αδιέξοδα έχουν και οι ταινίες «İyi Seneler-Londra» («Ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος – Λονδίνο») του Berkun Oya και το «İki Süper Film Birden» («Μηδενική έλξη»). Θέματα αδύναμα που προσπάθησαν ανεπιτυχώς να αναδειχθούν από την ακόμα πιο αμήχανη σκηνοθεσία. Δεν γνωρίζω αν τέτοιες ταινίες βρίσκουν επαρκή διανομή στην Τουρκία.

Οι 4 τελευταίες ταινίες αυτής της αναφοράς μου έχουν ένα, κατά τη γνώμη μου, κοινό, ευπρόσδεκτο στοιχείο, που σε βοηθάει να τις προσέξεις, παρά τις ευκολίες, σκηνοθετικές και σεναριογραφικές. Φαίνονται ότι είναι τουρκικές. Ο δικός μας ο Θόδωρος Αγγελόπουλος έχει πει ότι ο καλύτερος διεθνής κινηματογράφος είναι ο εθνικός κινηματογράφος. Πολύ σωστά. Στα μάτια μου, ο κινηματογράφος του γείτονα πρέπει να φαντάζει στα μάτια μου –όταν αυτό συμβαίνει– ως εξωτικός. Έτσι, λοιπόν, με τους κατά περίπτωση συμβιβασμούς, παρακολούθησα με ευχαρίστηση το «Mutluk» («Ευδαιμονία») του Abdullah Oğuz –παρ' όλο που «αφυδάτωσε» ένα τόσο σπουδαίο θέμα–, το «Adem'in Trenberi» («Αδάμ και διάβολος») του Baris Pirhasan (άρωμα Ανατολίας, έστω και ηθογραφικό). Τόσο το «Sunu» του έμπειρου Engin Ayça όσο και το «İlk Aşk» («Η πρώτη αγάπη») και τα δυο –από ακραίες ηλικιακές καταγωγές– την πρώτη αγάπη παρουσιάζουν. Στη «Sunu» ως κομβικό στοιχείο παρεμβάλλονται οι επιπτώσεις απομάκρυνσης που είχε το στρατιωτικό πραξικόπημα του 1970 στη σχέση του ζευγαριού. Στη δεύτερη ταινία ανάμεσα σε τηλεοπτικές οικογενειακές ανατροπές, παρεμβάλλεται το υποβόσκον ερωτικό καλοκαίρι του προεφηβικού ζευγαριού.

* * *

Τέσσερα από τα ντοκιμαντέρ που είδα με κέρδισαν απόλυτα: «İbret Olsun Diye» («Σαν παράδειγμα») του Nekati Sönmez. «Bir Yüdümlü Bekleyiş» («An anTEAcipation») ο αγγλικός τίτλος είναι λογοπαίγνιο, αφού η γεμάτη λυρισμό ταινία αφορά την καλλιέργεια του τσαγιού στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας. «Kadına Ağıt» («Ρέκβιεμ για γυναίκες») της Berrin Balay Tuncer και του Önder M. Özdem. «Fantastik Sinemasi» («Ο κινηματογράφος του φανταστικού»), απολαυστική καταγραφή επιδράσεων και μιμήσεων από τον αμερικανικό κινηματογράφο του φαντασιακού». Πάρα πολύ ενδιαφέρουσες αναφορές για τη διαμόρφωση των περιφερειακών κινηματογραφιών.

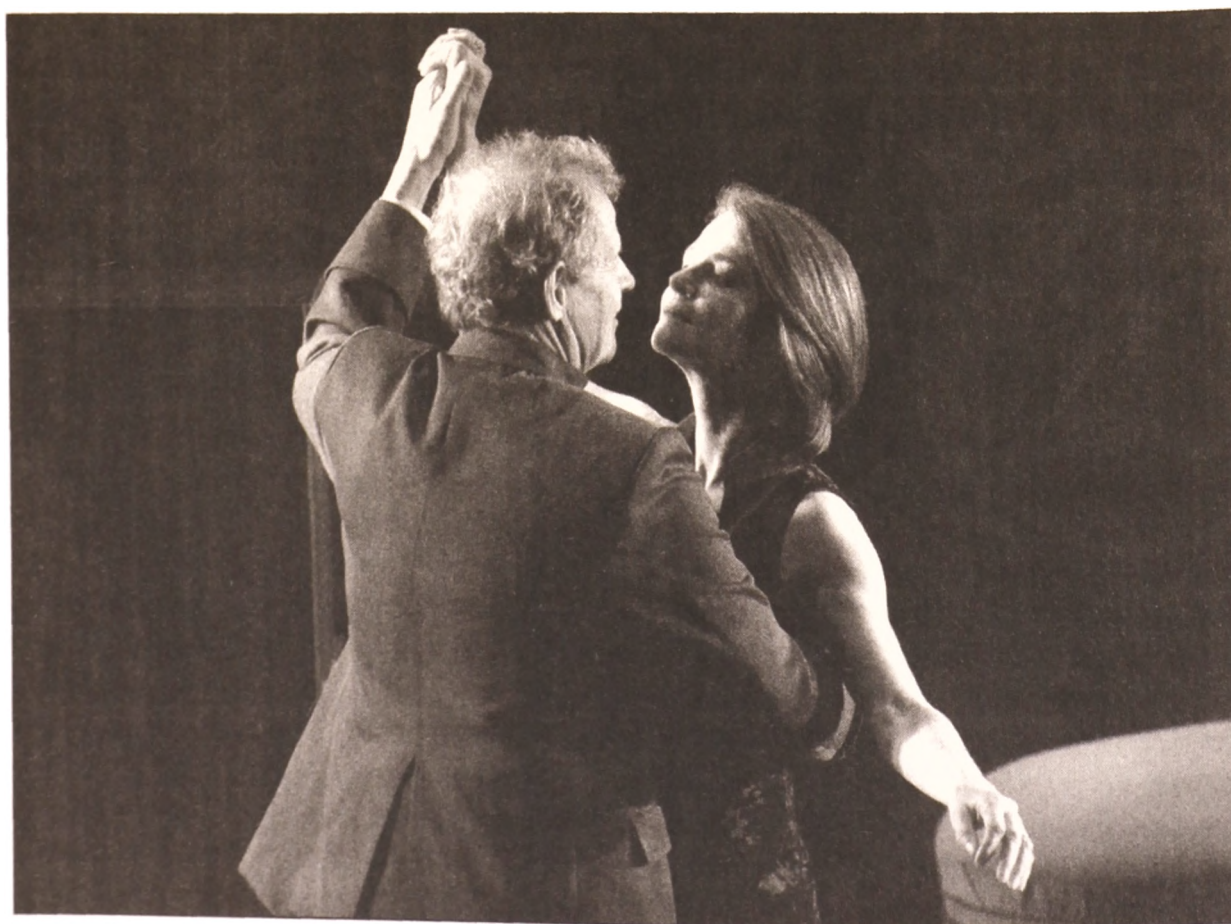
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ, «Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ» – ΠΑΛΛΑΣ

Θεατρο

Ένας αφοπλισμένος Στρίντμπεργκ

Σε ένα ερμητικά κλειστό φρούριο, στην καρδιά ενός απομονωμένου νησιού που πολλοί αποκαλούν «νησί της κόλασης», ένα ζευγάρι, ο Έντγκαρ και η Άλις, επιδίδεται εδώ και εικοσιπέντε χρόνια σε ένα παιχνίδι αλληλοσπαραγμού όπου κανείς δεν μπορεί να διαχωρίσει το δύμα από τον θύτη. Εκείνος λοχαγός, εκείνη πρώην ηθοποιός, βρίσκονται παγιδευμένοι σε ένα άσπονδο μίσος που όσο τους χωρίζει άλλο τόσο τους κρατά ενωμένους. Ός τη στιγμή που ένας τρίτος εισχωρεί, σαν άλλος έκπτωτος άγγελος, στην αποπνικτική καθημερινότητά τους. Από τα πλέον γνωστά έργα του Αύγουστου Στρίντμπεργκ (γράφτηκε στα 1900–1901), πολυανεβασμένο στην Ελλάδα (πρόσφατα το είδαμε στο Θέατρο της οδού Κεφαλληνίας), «Ο χορός του θανάτου» φιλοξενήθηκε στο Παλλάς στις 12 και 13 Μαΐου σε μια γαλλική εκδοχή, παραγωγή του παρισινού Théâtre de la Madeleine, στο πλαίσιο των συναντήσεων με τίτλο «Θέατρο πέρα από τα όρια», που οργανώνει για τρίτη χρονιά η Απτική Πολιτιστική Εταιρεία.

Ο σκηνοθέτης της παράστασης Χανς Πέτερ Κλόος, με σημαντική παρουσία στην ανεξάρτητη γερμανική σκηνή τη δεκαετία του 1970 και στη γαλλική από τη δεκαετία του 1990, αποφάσισε να «ενώσει» σκηνικά το πρώτο με το δεύτερο μέρος του έργου, όπου η κόρη του ζευγαριού, η Τζούντιθ (Οφήλια Κολμπ), και ο γιος του Κουρτ, ο Άλαν (Ματίας Μπενσά) παίζουν με τη σειρά τους ένα σαρκοβόρο παιχνίδι έλξης και απώθησης οδηγώντας το δράμα σε μια (προβλέψιμη) «έξοδο». Η δίωρη παράσταση κρατά το ενδιαφέρον του θεατή χάρη στους τρεις ηθοποιούς που ερμηνεύουν τους βασικούς ρόλους: τον Ντιντιέ Σάντρ (συνεργάτης σκηνοθετών όπως ο Αντουάν Βιτέζ και ο Πατρίς Σερό) στον ρόλο του Κουρτ, τον Μπερνάρ Βερλέ (ηθοποιός του Ζαν Βιάρ) στον ρόλο του Έντγκαρ και μια εμβληματική ηθοποιό της μεγάλης οθόνης, την Σαρλότ Ράμπλινγκ, στον ρόλο της Άλις. Αν και πρόκειται για την τρίτη της εμφάνιση στο θέατρο, η Ράμπλινγκ κλέβει την παράσταση: χαρισματική παρουσία, βαθιά φωνή, λεπτοδουλεμένες συναισθηματικές μεταπτώσεις.

Δυστυχώς, πέρα από τις ερμηνευτικές επιδόσεις, η παράσταση δίνει την εντύπωση ότι δεν έχει σκηνοθετη επιβεβαιώνοντας τη φήμη που φέρει το Théâtre de la Madeleine να ενδιαφέρεται περισσότερο για ηχηρά ονόματα (ως επί το πλείστον της

μεγάλης οθόνης) παρά για συλλογικές δημιουργίες. Το πρόβλημα ξεκινά από το σκηνικό (Ζαν Χάας). Το μικροαστικό σαλόνι στο πρώτο μέρος προδιαθέτει μάλλον για μπουλνάρ παρά για κατάδυση στο ζοφερό κόσμο του σουηδού δραματουργού. Επιπλέον, αποδεικνύεται δυσλειτουργικό με χαρακτηριστικό παράδειγμα το τοποθετημένο πλάτη στο κοινό όρθιο πιάνο, όπου η Ράμπλινγκ καμώνεται (κυριολεκτικά) ότι παίζει, όρθια φυσικά, προκειμένου να παραμείνει ορατή (η μουσική παίζει καταλυτικό ρόλο στο «Χορό του θανάτου», ο τίτλος του οποίου αποτελεί αναφορά στον «Μακάβριο χορό» του Καμίλ Σεν-Σανς).

Στο δεύτερο μέρος η «ειρωνική αντίστιξη», για την οποία κάνει λόγο στο σημείωμά του ο σκηνοθέτης, δηλώνεται με ένα ποπ σκηνικό στα χρώματα του μοβ και του πράσινου και με το πιάνο αυτή τη φορά να εξαφανίζεται πίσω από ένα μοβ παραπέτασμα, όπου η Ράμπλινγκ «παίζει», και πάλι, εντελώς αθέατη από το κοινό. Μέσα σε αυτήν τη σκηνική ασυναρτησία, ακόμα και το ενδιαφέρον βίντεο που προβάλλεται μεταξύ των πράξεων, με εικόνες από τη θάλασσα που κυκλώνει το φρούριο, μοιάζει με ξένο «σώμα».

Ανάλογη αμηχανία παρατηρείται και στη σκηνοθεσία, η οποία πέρα από την έλλειψη ενός συγκεκριμένου προσανατολισμού (ελάχιστες είναι οι στιγμές ουσιαστικής σκηνικής επικοινωνίας), καταφεύγει συχνά σε παλιομοδίτικα τεχνάσματα, όπως η απόδοση μονολόγων στο προσκήνιο. Παρά την απόπειρα να αναδειχθούν κάποια από τα εξπρεσιονιστικά στοιχεία που διαρρηγνύουν το νατουραλιστικό πυρήνα του έργου προαναγγέλλοντας την εξπρεσιονιστική περίοδο του Στρίντμπεργκ, το τελικό αποτέλεσμα αμβλύνει την οξύτητα της γραφής του και εγκλωβίζει τα μεγάλα του ερωτήματα για τον έρωτα και το θάνατο, το είναι και το μηδέν, σε ένα συμβατικό, ανώδυνο, ρεαλισμό.

ΚΑΤΙΑ ΑΡΦΑΡΑ

THE BLACK-EYED ΣΤΟΝ ΦΟΥΡΝΟ

Κοιτάξτε γύρω σας!

Ο Τάκης Τζαμαργιάς εισάγει μια νεαρή παλαιστινιακής καταγωγής συγγραφέα στο ελληνικό κοινό σκηνοθετώντας το έργο της *The Black-Eyed*, που θα παίζεται μέχρι τις 17 Ιουνίου στο θέατρο Φούρνος. Η Betty Shamieh είναι συγγραφέας, σκηνοθέτης, σεναριογράφος και ηθοποιός, και σε ηλικία μόλις 32 ετών έχει ήδη γράψει θεατρικά έργα που ανέβηκαν σε παραγωγές μεγάλων θεατρικών οργανισμών καθώς και από φοιτητικούς διάσους. Το off-Broadway ντεμπούτο της το έκανε το 2004, στο θέατρο Row με το έργο *Roar*, έργο για ένα ερωτικό τετράγωνο, ενώ άλλα της σημαντικά έργα είναι τα *Chocolate in Heat*, *Territories*, *Fit for the Queen*.

Στο συγγραφικό της ξεκίνημα, όταν ήταν ακόμα στο Πανεπιστήμιο του Γέιλ, η Shamieh προτίμησε να μην καταπιαστεί με έργα που είχαν θεματική από την Παλαιστίνη. Ωστόσο, μετά την 11η Σεπτεμβρίου έχει διαμορφωθεί στις ΗΠΑ ένας πυρήνας γυναικών αραβικής καταγωγής γεννημένων στην Αμερική στις δεκαετίες του '60 και του '70 που προσπαθεί να αρθρώσει ένα λόγο σε σχέση με τις αγωνίες, τις φοβίες, τις ανάγκες του. Να εκφράσει δυναμικά την άποψή του για όσα συμβαίνουν γύ-

ρω του, να καταρρίψει τα στεγανά και τις απαγορεύσεις μιας κοινωνίας μεταναστών που συχνά εμμένει σε στερεότυπα και σε σεξιστικές αντιλήψεις. Η Shamieh, που είναι ίσως η πιο γνωστή εκπρόσωπός τους, έχει εκφράσει την άποψη πως: «Οι άνθρωποι στην πατρίδα τους δεν χρειάζεται να κρατούν τόσο πιστά την κουλτούρα τους όσο αυτοί που την έχουν αφήσει». Ο λόγος τους, λοιπόν, δίνει ένα δυναμικό παρόν μιας ομάδας ανθρώπων που θέλουν να δηλώσουν όχι μόνο την ύπαρξή τους αλλά και την ανάγκη τους για συνύ-

παρξη μέσα στην πολυπλοκότητα του να ζει κανείς ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς, ανάμεσα σε δύο κόσμους.

Το *Black-Eyed* (Τα ουρί) έκανε πρεμιέρα τον Μάιο του 2005 στο Magic Theatre, ένα θέατρο από το ξεκίνημά του αφιερωμένο σε νέους συγγραφείς (ανάμεσά τους οι Sam Shepard, David Mamet, Nilo Cruz, Rebecca Gilman, Charles Mee, Anne Bogart). Τέσσερις γυναίκες από την Αραβία από διαφορετικές εποχές συναντιούνται σε έναν ακαθόριστο χώρο, κάτι σαν αίθουσα αναμονής, μετά τον θάνατό τους και περιμένουν μπροστά στην κλειστή πόρτα των Μαρτύρων, φέρνοντας στο μυαλό μας το σαρτρικό *Κεκλεισμένων των Θυρών*. Η βιβλική Δαλιδά, η Ταμάμ, -θύμα βιασμού κατά τη διάρκεια των Σταυροφοριών-, μια σύγχρονη αμερικανό-αραβίδα και μια βομβίστρια-καμικάζι προσπαθούν να έρθουν σε συμβιβασμό με τις επιλογές τους και τη ζωή τους καθώς περιμένουν να ανοίξει η πόρτα και να αντιμετωπίσουν τους «μάρτυρές» τους, τους ανθρώπους που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη ζωή τους. Τα ουρί άλλωστε στην παράδοση του Κορανίου είναι οι παρθένες που παντρεύονται οι μάρτυρες του Αλλάχ στον παράδεισο και σηματοδοτούν την πνευματικότητα. Το σεξ, η τρομοκρατία, η οικογένεια όλα περνούν μέσα από μια άλλη οπτική αλλά και μέσα από ένα καυστικό χιούμορ. Η

βία και το μαρτύριο γίνονται τα κοινά στοιχεία αναφοράς στις τέσσερις διαφορετικές ιστορίες που παρακολουθούμε σε μονολόγους, αν και άνισους δραματουργικά, που όμως έχουν δραματικές κορυφώσεις και στιγμές μεγάλης έντασης.

Ο σκηνοθέτης Τάκης Τζαμαργιάς επέλεξε ένα έργο που φέρει σαφείς επιρροές από την αρχαία τραγωδία, ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρήση χορού. Δούλεψε λέξη λέξη το κείμενο (μετάφραση Αθηνά Παραπονιάρη) με τις τέσσερις ηθοποιούς του (την πάντοτε εξαιρετική Άννα Κουτσαφτίκη, τη συγκινητική Καλλιρόη Μυριαγκού, την Ευδοκία Στατήρη και την Στέβη Φόρτωμα) και προσπάθησε να αναδείξει αυτό που πραγματικά είναι το έργο παρά τις αδυναμίες του. Μια φωνή για να δηλώσει την ύπαρξη ανθρώπων που δεν είναι απαραίτητο να είναι όλοι ίδιοι μεταξύ τους. Του αξίζουν συγχαρητήρια τόσο για την επιμελημένη και άψογη διδασκαλία των ηθοποιών όσο και για την τόλμη του να εισάγει ένα έργο που έχει παρουσιαστεί μέχρι σήμερα μόνο στις ΗΠΑ και στη Μέση Ανατολή. Ένα έργο που μπορεί να μη μας αφορά στην καθημερινότητά μας, αλλά μας αφορά στην ουσία της ύπαρξής μας και προβάλλει την ανάγκη να μετέχουμε ενεργά στα του κόσμου. Μία από τις γυναίκες παρακινεί: «Κοιτάξτε γύρω σας!». Αυτό ακριβώς προσπαθεί

να πετύχει η συγγραφέας: αυτός ο κόσμος δεν είναι μόνο το δικό μας πρόβλημα, δεν είναι μόνο εμείς. Είναι μια σειρά ανθρώπων, καταστάσεων, ενεργειών που πρέπει να μας αφορούν, ακόμα κι αν δεν είναι μπροστά μας.

Το σκηνικό της παράστασης σχεδίασε ο Κωστής Δάβαρης. Με δύο λευκά κάθετα μεταξύ τους επίπεδα, φώτα νέον και υπερβολικά πολλές καρέκλες έφτιαξε μια ψυχρή αίθουσα αναμονής που εύστοχα τονίστηκε από τους φωτισμούς του Σάκη Μπιρμπίλη. Ο μηχανισμός ανύψωσης του πάνω επιπέδου μάλλον περιττός είναι, αφού αυτό που αποκαλύπτεται με το ξεκίνημα της παράστασης είναι το γνώριμο σε όλους πίσω μέρος του θεάτρου Φούρνος και δεν χρησιμεύει ξανά παρά μόνο στο κλείσιμο. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι οι μορφές που πολύ προσεκτικά σχεδιάστηκαν στους τοίχους του θεάτρου για να δημιουργήσουν, όπως και το κατάφεραν, την αίσθηση των σκιών, των επικείμενων μορφών, της παρουσίας. Η μουσική του Πλάτωνα Ανδρισάκη περισσότερο συναισθηματική φέρει μια αίσθηση του πολιτισμού αυτού. Την κίνηση επιμελήθηκε η Ζωή Χατζηαντωνίου.

Και μια παρατήρηση προς το θέατρο Φούρνος και τους υπευθύνους του: Ένας χώρος όπως αυτός νομίζω ότι πρέπει να χαίρει μεγαλύτερης προσοχής και καθαριότητας.

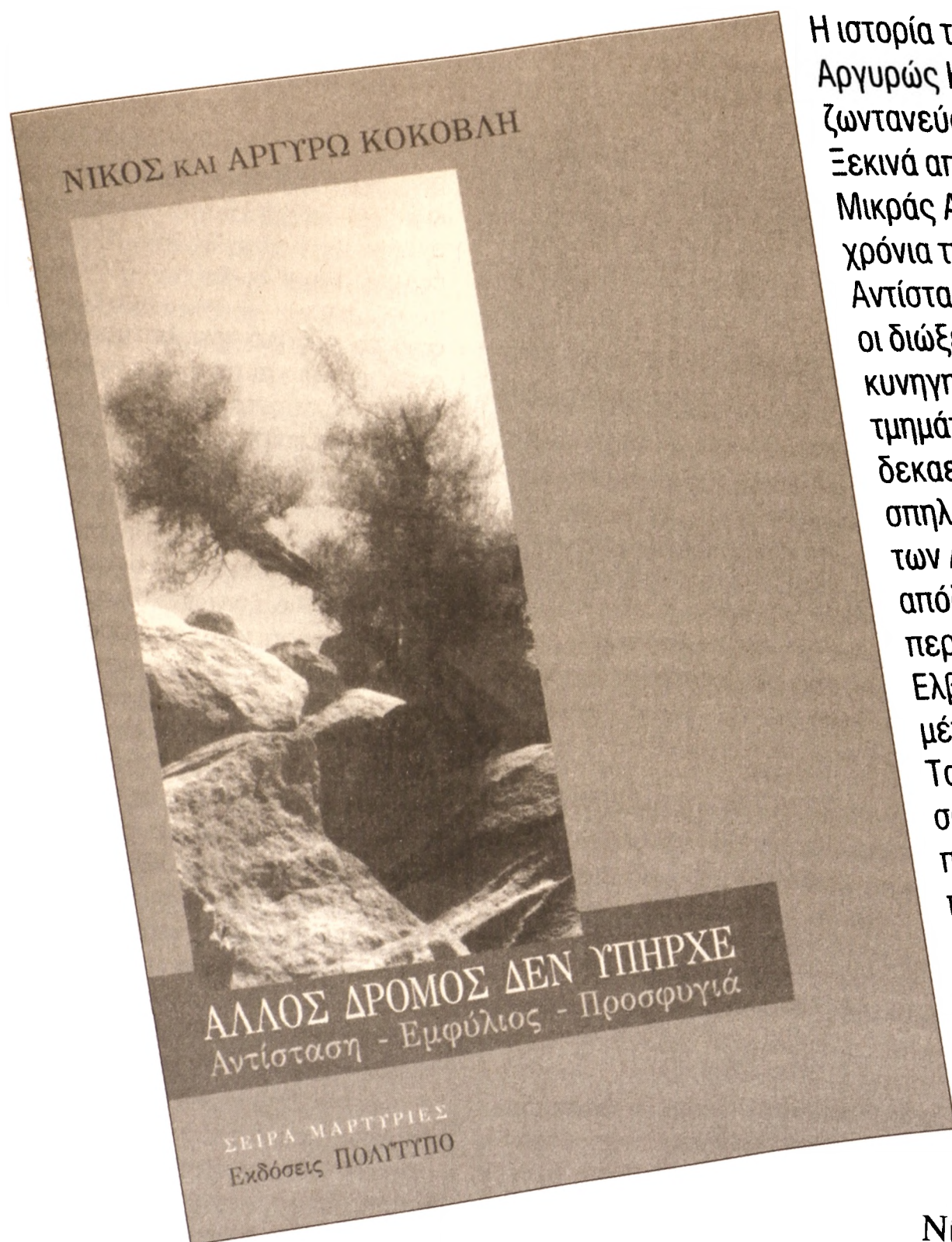
ΕΙΡΗΝΗ Μ. ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

βιβλιοθήκη του ναυτίλου

Χαρ. Τρικούπη 28, 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 36 16 204
Fax: 210 36 16 369
nafbooks@otenet.gr

Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Η Σ Ε

Η ιστορία του Νίκου και της Αργυρώς Κοκοβλή όπως την ζωντανεύουν οι ίδιοι. Ξεκινά από την προσφυγιά της Μικράς Ασίας και συνεχίζει στα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης στην Κρήτη. Αρχίζουν οι διώξεις, ο Εμφύλιος, το κυνηγητό των διαλυμένων τμημάτων του Δ.Σ. με τη δεκαεξάχρονη παρανομία σε σπηλιές και κρύπτες στα βουνά των Λευκών Ορέων, η δραματική απόδραση στην Ιταλία. Το περιπετειώδες ταξίδι μέσω Ελβετίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας μέχρι την ΕΣΣΔ. Η άφιξη στην Τασκένδη. Η αποκάλυψη της σοβιετικής πραγματικότητας. Οι περιορισμοί. Επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από 14 χρόνια. Μια απίστευτη σε δραματικά γεγονότα ανθρώπινη ιστορία που πρέπει να γνωρίζει κάθε πολίτης. Ένα μάθημα εγκάρτερησης και ανθρωπιάς.

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή:
ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ
Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21

τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107, e-mail: chrapou@otenet.gr

Η φαντασιακή καταγωγή των θεσμών κατά τον Κ. Καστοριάδη

του Γιώργου Ν. Οικονόμου

Μια από τις βασικές έννοιες στη σκέψη και τη θεωρία του Κ. Καστοριάδη είναι το ριζικό φαντασιακό, το οποίο εισάγεται για πρώτη φορά το 1964 στο κείμενό του «Μαρξισμός και επαναστατική θεωρία»¹. Η έννοια αυτή είναι θεμελιώδης για όλο το έργο του, οπότε είναι επιβεβλημένη η διαύγασή της για να αρχίσει κανείς την κατανόηση του εγχειρήματός του και τη συζήτηση μαζί του. Η ανάγκη εισαγωγής μιας νέας έννοιας στον χώρο της φιλοσοφίας ή και άλλων κλάδων του επιστητού προκύπτει από την ανεπάρκεια και αναποτελεσματικότητα άλλων παρεμφερών και σχετικών εννοιών που πρότειναν άλλοι στοχαστές για ένα ζήτημα. Συνεπώς, σε έκαστο ζήτημα πρέπει να εξετάζονται οι τυχόν προτεινόμενες απόψεις, να αντιπαραβάλλονται και να αξιολογούνται κριτικώς. Στο ζήτημα της καταγωγής των θεσμών, οι κύριες απόψεις, την εποχή του '60, που προτάθηκαν για να την εξηγήσουν, ήταν από τη μαρξική θεωρία (οικονομία), τον φονξιοναλισμό (λειτουργισμό) και τον στρουκτουραλισμό. Αναγκαστικώς ο Κ. Καστοριάδης, πριν εισαγάγει τη δική του έννοια και άποψη, αποδεικνύει ότι οι απόψεις αυτές είναι ανίκανες να «εξηγήσουν» την καταγωγή των θεσμών. Θα δούμε εν συντομία πρώτα την κριτική αυτή και εν συνεχεία την εισαγωγή του φαντασιακού.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Η λειτουργική και η οικονομική άποψη εξηγούν τόσο την καταγωγή του θεσμού όσο και τα χαρακτηριστικά του, από τη λειτουργία που ο θεσμός εκπληροί στη δεδομένη κοινωνία και στις δεδομένες συνθήκες, από τον ρόλο του μέσα στην συνολική οργάνωση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Όπως χαρακτηριστικώς το εκφράζει ο κύριος υποστηρικτής αυτής της απόψεως, ο Malinowski: «η λειτουργία σημαίνει πάντα την ικανοποίηση μιας ανάγκης»². Αυτό για τον Καστοριάδη είναι εν μέρει σωστό, αφού οι θεσμοί εκπληρώνουν ζωτικές λειτουργίες, χωρίς τις οποίες η ύπαρξη μιας κοινωνίας είναι αδιανόητη, αλλά όμως δεν εξαντλεί τον θεσμό, ο οποίος δεν είναι τελείως κατανοητός με βάση μόνο αυτόν

τον ρόλο. Διότι υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ορισμένοι θεσμοί είναι δυσλειτουργικοί ή απουσιάζουν, ενώ θα ήταν αναγκαίοι για ορισμένες λειτουργίες. Όπως επίσης σε ορισμένες κοινωνίες δεν εκπληρούνται λειτουργίες, με συνέπειες τότε δευτερεύουσες και τότε καταστροφικές, όπως λ.χ. οι «εσωτερικές» καταρρεύσεις της Ρώμης και του Βυζαντίου³.

Ο φονξιοναλισμός, κατά τον Κ. Καστοριάδη, παρουσιάζει κενό σε ένα κεντρικό σημείο, στο ότι δεν απαντά το ερώτημα ποιες είναι οι «πραγματικές ανάγκες» μιας κοινωνίας, τις οποίες οι θεσμοί υποτίθεται ότι υπάρχουν για να εξυπηρετούν. Αυτό οφείλεται στο ότι οι ανάγκες δεν είναι προφανείς και προσδιορισμένες, όπως συμβαίνει με το έμβιο. Πράγματι το έμβιο, ο βιολογικός οργανισμός, δεν είναι τίποτε άλλο

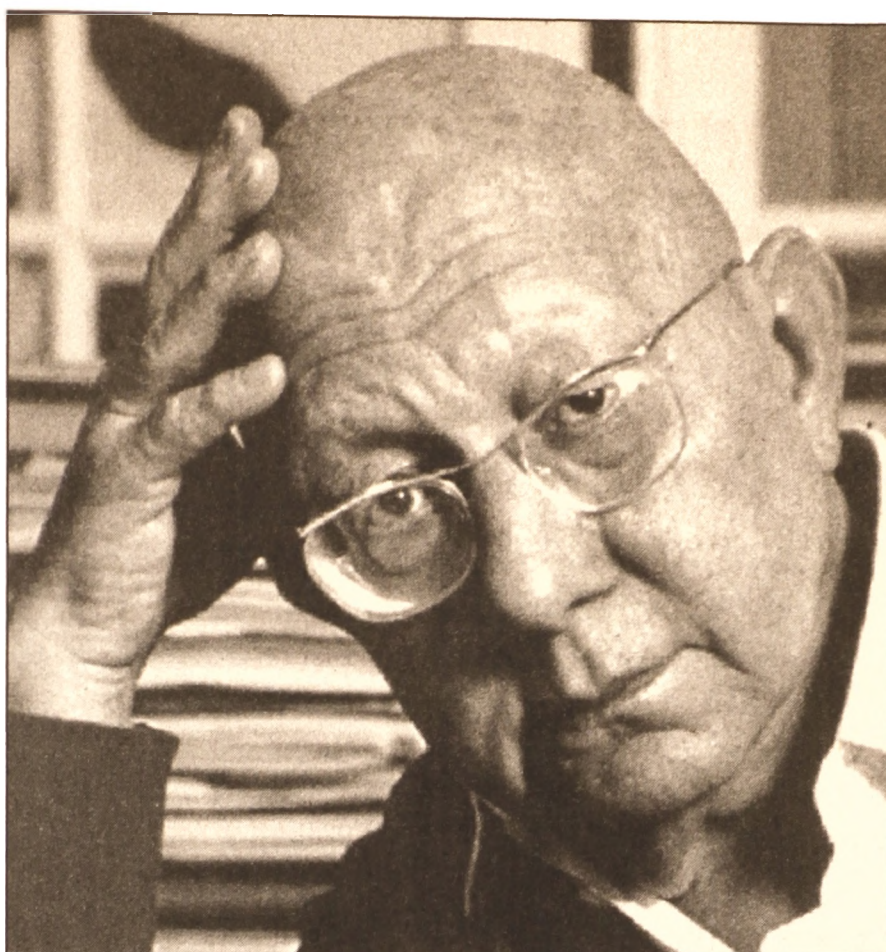
από το σύνολο των λειτουργιών που εκπληρώνει και που το κάνουν να ζει. Ένας σκύλος τρώει για να ζει, αλλά μπορούμε επίσης να πούμε ότι ζει για να τρώει, η ζωή γι' αυτόν δεν είναι τίποτε άλλο από την τροφή, την αναπαραγωγή κ.λπ. Αυτό όμως δεν σημαίνει τίποτε για ένα ανθρώπινο ον ούτε για μια κοινωνία. Μια κοινωνία δεν δύναται να υπάρξει παρά μόνο αν επιτελεί συνεχώς μια σειρά από λειτουργίες (παραγωγή, τεκνοποίηση, εκπαίδευση, διοίκηση της κοινότητας κ.λπ.), αλλά δεν περιορίζεται σε αυτό. Ούτε και οι τρόποι που αντιμετωπίζει τα προβλήματά της της υπαγορεύθηκαν μια για πάντα από τη «φύση» της. Επινόει άλλους τρόπους να απαντά στις ανάγκες της και επινόει επίσης καινούργιες ανάγκες. Η λειτουργική αντίληψη ότι η ύπαρξη των θεσμών ικανοποιεί ορισμένες ανθρώπινες ανάγκες αφήνει αναπάντητο και το ερώτημα γιατί οι κοινωνίες δημιουργούν στην πορεία της ιστορίας διαφορετικές κάθε φορά μορφές ικανοποίησης των αναγκών. Επίσης αναπάντητο παραμένει και το ερώτημα γιατί η ικανοποίηση των βασικών αναγκών (ανυπαρξία πείνας, εξασφάλιση στέγης, κοινωνική ασφάλιση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σεξουαλική απελευθέρωση) σε ορισμένες δυτικοευρωπαϊκές και βορειοαμερικές χώρες, δεν έφερε μια άλλη κοινωνία ελευθερίας και δημοκρατίας. Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι οι ανάγκες, ή μάλλον η ανάγκη, διατηρείται συνεχώς ανικανοποίητη από την τεχνική εξέλιξη, η οποία προκαλεί την εμφάνιση άλλων αναγκών. Επίσης τα προνομιούχα στρώματα έχουν άλλους τρόπους ικανοποίησης των αναγκών, όπως και άλλες ανάγκες από τα κατώτερα στρώματα. Αυτά σημαίνουν ότι η

ανάγκη δεν φέρει μέσα της τον ορισμό ενός αντικειμένου που θα μπορούσε να την ικανοποιήσει, όπως η ανάγκη αναπνοής έχει ως αντικείμενο που την ικανοποιεί τον ατμοσφαιρικό αέρα.

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΟ

Έτσι λοιπόν οι ανάγκες δεν μπορούν να «εξηγήσουν» την καταγωγή των θεσμών. Τον κυρίαρχο ρόλο έχει το φαντασιακό –ή το ριζικό φαντασιακό. Πρέπει προκαταρκτικώς να διευκρινισθεί ότι ο Κ. Καστοριάδης διακρίνει δύο μορφές του ριζικού φαντασιακού, την ατομική μορφή, την οποία καλεί *ριζική φαντασία*, και την συλλογική ή κοινωνική, την οποία καλεί *κοινωνικό φαντασιακό*. Το φαντασιακό (*imaginaire*) στον Καστοριάδη δεν έχει τη σημασία της φαντασίας και του φανταστικού με την τρέχουσα έννοια, δηλαδή με την έννοια του επινοημένου και χωρισμένου από το πραγματικό είτε για να πάρει την θέση του (ψεύδος) είτε όχι (μυθιστόρημα).

Το φαντασιακό είναι η πρωταρχική δύναμη να θέτει ή να δίνει κανείς στον εαυτό του, υπό τον τρόπο της παράστασης, ένα πράγμα και μια σχέση που δεν υπάρχουν (που δεν δίνονται ή που δεν δόθηκαν ποτέ στην αντίληψη). Είναι τελικώς η στοιχειώδης και απερισταλτη ικανότητα να ανακαλούμε στον νου μας μια εικόνα. Υπ' αυτήν την έννοια, το ριζικό φαντασιακό είναι η κοινή ρίζα του συμβολικού και της φαντασίας –με την τρέχουσα έννοια–, είναι η πηγή των θεσμών και των σημασιών που έχουν οι θεσμοί. Το φαντασιακό θεσμίζει τις σημασίες που είναι αδύνατο να εξηγηθούν με τα μέσα της παραδοσιακής λογικής. Οι σημασίες αυτές δεν είναι ορθολογικές, αντιστέκονται στις αρχές της ταυτότητας, της μη αντιφάσεως, της διακριτότητας, της καθοριστικότητας. Νοηματοδοτούν την πραγματικότητα, όχι μόνο τις εμφανείς πτυχές της αλλά και τις κρυφές. Θεσμίζουν ακόμη και τον ίδιο το λόγο και τις αρχές του. Το φαντασιακό καθιστά κατανοητή τη σχέση θεσμών και κοινωνίας, η οποία θα φανεί καλύτερα από ορισμένα παραδείγματα. Ο Καστοριάδης αναφέρει από τους Αριθμούς της Βίβλου (15, 3–36) την περίπτωση αυτού που συνελήφθη να μα-

Με το έργο του ο Κ. Καστοριάδης ανέδειξε την ανεπάρκεια της λειτουργικής και της οικονομικής άποψης να εξηγήσουν πλήρως την καταγωγή των θεσμών μέσα στην κοινωνία.

ζεύει ξύλα την ημέρα του Κυρίου, πράγμα που απαγόρευε ο Νόμος, και οδηγήθηκε ενώπιον του Μωυσή. Ο Νόμος δεν όριζε καμιά ποινή για την παράβαση, αλλά ο Κύριος «παρουσιάσθηκε» στον Μωυσή και όρισε ως ποινή τον λιθοβολισμό, πράγμα που έγινε. Αυτό που εκπλήσσει εν προκειμένω, εκτός φυσικά από την «παρουσία» του Κυρίου, είναι ο υπέρμετρος χαρακτήρας της ποινής, η απουσία αναγκαίας συνδέσεως ανάμεσα στο γεγονός και στην συνέπεια, όπως και το είδος της ποινής. Γιατί όλα αυτά;

Τέτοια ερωτήματα υπάρχουν πάρα πολλά, όπως λ.χ. γιατί και πώς ο πρώτος άνθρωπος σκέφθηκε ότι δύναται να χρησιμοποιήσει άλλους ανθρώπους ως κτήματα και εργαλεία, ως πράγματα και αντικείμενα εκμεταλλεύσεως; Γιατί, επίσης, στους Νέους Χρόνους υπήρξε η κατάργηση της δουλείας μετά από τόσους αιώνες επιβολής της; Γιατί η γυναίκα απέκτησε δικαιώματα μόλις στα μέσα του 20ού αιώνα μετά από τόσους αιώνες καταπίεσης; Περιοριζόμαστε σε δύο ακόμη ερωτήματα που διατυπώνει με θαυμάσιο τρόπο ο Καστοριάδης: «Γιατί, απ' όλα τα νομαδικά φύλα που περιπλανήθηκαν κατά την διάρκεια της δεύτερης χιλιετηρίδας π.Χ. μέσα στην έρημο ανάμεσα στη Θήβα και τη Βαβυλώνα, ένα μόνο διάλεξε να εξαποστείλει στον Ουρανό έναν ακατονόμαστο, αυστηρό και εκδι-

κητικό Πατέρα, να τον καταστήσει μοναδικό δημιουργό και θεμέλιο του Νόμου, και να εισαγάγει έτσι τον μονοθεϊσμό στην Ιστορία; Και γιατί, απ' όλους τους λαούς που δημιούργησαν πόλεις στην λεκάνη της Μεσογείου, ένας μόνο αποφάσισε ότι υπάρχει ένας απρόσωπος νόμος που επιβάλλεται ακόμα και στους Θεούς, τον έθεσε σαν ομοούσιο με τον συνεκτικό λόγο και θέλησε να θεμελιώσει πάνω σ' αυτόν τον λόγο τις σχέσεις μεταξύ ανθρώπων, επινοώντας έτσι, δια μιάς, φιλοσοφία και δημοκρατία;» (ΦΘΚ, σ.192).

Αυτά τα ερωτήματα και άλλα πολλά δεν δύνανται να απαντηθούν με την αναγωγή τους αποκλειστικώς στην λειτουργική πλευρά αλλά και στο φαντασιακό στοιχείο. Πέρα από τη συνειδητή δραστηριότητα της θεσμοποίησης, οι θεσμοί έχουν την πηγή τους στο κοινωνικό φαντασιακό, το οποίο διασταυρώνεται αφενός με το συμβολικό, διαφορετικά η κοινωνία δεν θα μπορούσε να «συναρμολογηθεί», αφετέρου με το οικονομικολειτουργικό, διαφορετικά η κοινωνία δεν θα μπορούσε να επιβιώσει. Συνεπώς βασική προϋπόθεση για την κατανόηση του θεσμού είναι η έννοια του συμβολικού, διότι το συμβολικό είναι ο τρόπος υπάρξεως του θεσμού. Πράγματι, οτιδήποτε μέσα στην κοινωνία προσφέρεται υπό τη μορφή του συμβολικού: σημαίνοντα και σημαινόμενα. Τα σημαίνοντα (παραστάσεις, ει-

Γιατί οι γυναίκες κατόρθωσαν να κερδίσουν τα δικαιώματά τους στα μέσα του 20ού αιώνα, μετά από τόσους αιώνες καταπίεσης; Αυτό και άλλα τέτοια ερωτήματα, υποστηρίζει ο Καστοριάδης, αναδεικνύουν την απουσία αναγκαστικής συνδέσεως ανάμεσα στο γεγονός και τη συνέπεια.

κόνες, σύμβολα) μεταφέρουν σημαίνοντα (προσταγές, επιταγές, προτροπές περί του πρακτέου ή του φευκτέου), που είναι αναγκαστικά για την κοινωνία. Ο Καστοριάδης υποστηρίζει ότι, αν και ο θεσμός δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο μέσα στο συμβολικό, εν τούτοις δεν ανάγεται σε αυτό. Ο θεσμός είναι ένα συμβολικό δίκτυο, κοινωνικώς κυρωμένο, μέσα στο οποίο συνδυάζονται, σε μεταβαλλόμενες αναλογίες, μια λειτουργία με μια φανταστική σημασία (ΦΘΚ, σ. 196).

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΣΤΡΟΥΚΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Ακριβώς στην έννοια του συμβολικού βρίσκεται, κατά τον Καστοριάδη, η αδυναμία του στρουκτουραλισμού να δώσει ικανοποιητικές απαντήσεις στο ζήτημα της καταγωγής και του τρόπου του είναι των θεσμών. Οι θεσμοί δεν δύνανται να κατανοηθούν απλώς μόνο ως ένα συμβολικό δίκτυο, όπως φαίνεται ότι πιστεύει ο εισηγητής του δομισμού Claude Levi-Strauss,⁴ αλλά παραπέμπουν σε κάτι πέραν του συμβολικού (σ. 203). Και αυτό είναι εμφανές όταν τεθούν τα εξής ερωτήματα: Γιατί αυτό το σύστημα συμβόλων και όχι κάποιο άλλο; Ποιες είναι οι σημασίες που μεταφέρονται από τα σύμβολα, ή αλλιώς, ποιο είναι το σύστημα των σημεινομένων που μεταφέρεται από το σύστημα των σημαινόντων; Γιατί και πώς τα συμβολικά δίκτυα των θεσμών καταφέρνουν να αυτονομηθούν; Πώς και γιατί ο θεσμός, αμέσως μόλις τεθεί, γί-

νεται ένας παράγοντας, στον οποίο η πραγματική ζωή της κοινωνίας υποτάσσεται και κατά κάποιον τρόπο υποδουλώνεται;

Αναλύοντας αυτά τα ερωτήματα, ο Καστοριάδης ασκεί κριτική στην έννοια της δομής, με την οποία ο στρουκτουραλισμός εξηγεί τη γένεση και οργάνωση της κοινωνίας, και αποδεικνύει ότι η μεγάλη του αδυναμία είναι στην εξήγηση των σημασιών μιας κοινωνίας. Πράγματι, είναι αδύνατο να κατανοηθούν οι σημασίες ως αυτό που προκύπτει από τον συνδυασμό των σημείων, όπως υποστηρίζει ο στρουκτουραλισμός, αφού δυνάμεθα εξίσου να πούμε ότι ο συνδυασμός των σημείων προκύπτει από τις σημασίες. Και αυτό είναι εύλογο, διότι ο κόσμος δεν αποτελείται μόνο από ανθρώπους που ερμηνεύουν το λόγο των άλλων, αφού για να υπάρξουν αυτοί που ερμηνεύουν πρέπει πρώτα κάποιοι να μιλήσουν. Και να μιλήσουν σημαίνει να επιλέξουν σημεία, να διστάσουν, να ξαναρχίσουν, να διορθώσουν τα σημεία που έχουν ήδη επιλέξει και αυτό όλο σε συνάρτηση με ένα νόημα, με μια σημασία. Τελικώς, ο στρουκτουραλισμός έχει ως συνέπεια την απάλειψη του νοήματος, ακόμη και στην περίπτωση που το ανάγει σε μια μη μεταφερόμενη εσωτερικότητα, σε κάποιο γούστο (σε μια «κάποια προτίμηση»). Και τούτο, διότι δεν δύναται να συλλάβει το νόημα, παρά μόνο στην πιο περιορισμένη ψυχολογικο-αισθηματική εκδοχή του.

Η απαγόρευση λ.χ. της αιμομιξίας, γράφει ο Καστοριάδης, δεν είναι θέμα προτιμήσεως (γούστου), αφού αυτή «είναι ένας νόμος, δηλαδή ένας θεσμός φορέας μιας σημασίας, σύμβολο, μύθος και έκφραση του κανόνα που παραπέμπει σ' ένα νόημα οργανωτικό μιας απειρίας ανθρωπίνων πράξεων, που ορθώνει στο μέσο του πεδίου του δυνατού το τείχος που χωρίζει το θεμιτό από το αθέμιτο, που δημιουργεί μια αξία, και αναδιαρθρώνει όλο το σύστημα των σημασιών, δίνοντας επί παραδείγματι στην εξ αίματος συγγένεια ένα περιεχόμενο που δεν είχε πριν. Η διαφορά ανάμεσα στη φύση και στον πολιτισμό, δεν είναι η απλή διαφορά της γεύσης ανάμεσα στο ωμό και στο ψημένο, είναι ένας κόσμος σημασιών»⁵.

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΕΣ ΣΗΜΑΣΙΕΣ

Για τον Καστοριάδη υπάρχουν σημασίες που είναι σχετικώς ανεξάρτητες από τα σημαίνοντα που τις φέρουν, και οι οποίες παίζουν ένα ρόλο στην επιλογή και στην οργάνωση αυτών των σημαινόντων. Αυτές οι σημασίες δύνανται να αντιστοιχούν στο αντιληπτό, στο ορθολογικό ή στο φαντασιακό, τα οποία σχετίζονται μεταξύ τους διατηρώντας την ιδιομορφία τους. Παράδειγμα ο Θεός και το σχετιζόμενο με αυτόν ερώτημα τι σημαίνει Θεός (όχι ως θεολογική ή φιλοσοφική έννοια, αλλά ως κοινωνική σημασία, δηλαδή τι σημαίνει Θεός γι' αυτούς που πιστεύουν σ' αυτόν). Ο Θεός δεν είναι ούτε το όνομα του Θεού, ούτε οι εικόνες που ένας λαός δύναται να έχει γι' αυτόν, ούτε είναι σημασία του πραγματικού, ούτε σημασία του ορθολογικού ή σύμβολο άλλου πράγματος. Ο Θεός είναι αυτό που καθιστά τα σύμβολα, σύμβολα θρησκευτικά, «μια κεντρική σημασία, οργάνωση σε σύστημα σημαινόντων και σημεινομένων, αυτό που στηρίζει την διασταυρωνόμενη ενότητα των μεν και των δε, αυτό που επιτρέπει επίσης την επέκταση, τον πολλαπλασιασμό και την τροποποίησή τους». Και αυτή η σημασία, που δεν είναι σημασία ενός πραγματικού (αντιληπτού), ούτε μιας (ορθολογικής) σκέψεως, είναι μια σημασία φανταστική, ή πιο καλά, μια κοινωνική φανταστική σημασία.

Το ίδιο συμβαίνει και με οποιαδήποτε άλλη κοινωνική φαντασιακή σημασία, όπως λ.χ. αυτό που ο Μάρξ ονόμασε πραγματοποίηση, και γενικότερα ο «απανθρωπισμός» των ατόμων των κατωτέρων τάξεων σε ορισμένες ιστορικές περιόδους: ένας δούλος θεωρείται ως ζών φωνήν έχον, ο εργάτης ως «βίδα της μηχανής» ή απλό εμπόρευμα, δηλαδή πράγμα. Η πραγματοποίηση δεν είναι ούτε ψευδής συνείδηση ούτε λογικό σφάλμα ούτε μια «διαλεκτική στιγμή» μέσα σε μια ολοποιημένη ιστορία της προόδου της αλήθειας της ανθρώπινης ουσίας. Η πραγματοποίηση είναι μια φαντασιακή σημασία, δημιουργία του κοινωνικού φαντασιακού, το οποίο κατά τον Καστοριάδη είναι πραγματικότερο του «πραγματικού». Αυτό για το οποίο πρόκειται στην πραγματοποίηση είναι η εγκαθίδρυση μιας τελεστικής σημασίας: η σύλληψη μιας κατηγορίας ανθρώπων από μια άλλη κατηγορία ως δυνατής να εξομωθεί, από κάθε πρακτική άποψη, με ζώα ή πράγματα. Είναι μια φαντασιακή δημιουργία, την οποία ούτε η πραγματικότητα, ούτε η ορθολογικότητα, ούτε οι νόμοι του συμβολισμού μπορούν να εξηγήσουν. Ο φαντασιακός πυρήνας της πραγματοποίησης δεν είναι «εικόνα» για κανέναν.

Αυτό που δυσκολεύει την κατανόηση του φαντασιακού, την αποδοχή του ρόλου του, την διάκριση των πεδίων και τη δράση του συμβολικού και του φαντασιακού, ιδιαιτέρως στην κοινωνική ανθρωπολογία και την ψυχανάλυση, δεν είναι μόνο οι «ρεαλιστικές» και «ορθολογικές» προκαταλήψεις (λειτουργισμός και στρουκτουραλισμός). Ο λόγος είναι ότι στην περίπτωση του φαντασιακού, το σημαινόμενο, στο οποίο παραπέμπει το σημαίνον, είναι σχεδόν ασύλληπτο ως τέτοιο, και εξ ορισμού ο «τρόπος του είναι» του είναι ένας τρόπος του μη-είναι.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΩΝ ΣΗΜΑΣΙΩΝ

Έτσι, η κοινωνία και η ιστορία είναι αδύνατες και αδιανόητες έξω από την δημιουργική φαντασία, έξω από το ριζικό φαντασιακό, όπως αυτό εκδηλώνεται αδιαρρήκτως στο πράττειν και ταυτοχρόνως στην, πριν από κάθε ορθολογικότητα, συγκρότηση ενός σύ-

μπαντος σημασιών. Κάθε κοινωνία προσπάθησε να δώσει απαντήσεις σε ορισμένα θεμελιώδη ερωτήματα: ποιο είμαστε ως σύνολο, τι είμαστε οι μεν για τους δε, πού και μέσα σε τι βρισκόμαστε, τι θέλουμε, τι επιθυμούμε, τι μας λείπει. Η κοινωνία πρέπει να απαντήσει σε αυτά τα ερωτήματα, με άλλα λόγια πρέπει να ορίσει την ταυτότητά της, χωρίς την οποία δεν δύναται να υπάρξει, ούτε άλλωστε ο πολιτισμός, διαφορετικά τα πάντα θα παρέμεναν χάος ακατασκεύαστο. Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα δίνονται από τις φαντασιακές σημασίες. Δηλαδή ο ρόλος των κοινωνικών φαντασιακών σημασιών είναι ο καθορισμός του προσανατολισμού της κοινωνίας, ο καθορισμός των αξιών της, των ιεραρχήσεών της, των οργανώσεών της, εν ολίγοις η συγκρότηση της ταυτότητάς της, η οποία δεν δύναται να γίνει ούτε από την «πραγματικότητα», ούτε από την «ορθολογικότητα».

Φυσικά εδώ δεν πρόκειται για ερωτήματα και απαντήσεις με την κυριολεκτική έννοια αλλά την μεταφορική. Ούτε αυτά τα ερωτήματα τίθενται ρητώς πριν τις απαντήσεις. Αλλά η κοινωνία αυτοσυγκροτούμενη πραγματοποιεί την ανάδυση των ερωτημάτων και την εκ των πραγμάτων απάντηση σε αυτά. Αυτή η απάντηση εμφανίζεται ως ενσάρκωμένο νόημα στο πράττειν της κοινωνίας, κι αυτό το κοινωνικό πράττειν δεν δύναται να κατανοηθεί παρά ως απάντηση σε ερωτήματα που θέτει υπορρήτως αυτό το ίδιο. Με άλλα λόγια, ο άνθρωπος είναι ένα ανεπιγνώστως φιλοσοφικό ζών, που έθεσε στα πράγματα τα ερωτήματα της φιλοσοφίας πολύ πριν η τελευταία υπάρξει ως ρητός φιλοσοφικός στοχασμός, και είναι επίσης ένα ποιητικό ζών, που έδωσε μέσα στο φαντασιακό απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα.

Ο Καστοριάδης εξετάζει τον ρόλο των κοινωνικών φαντασιακών σημασιών σε χώρους όπως η ομάδα και οι σχέσεις των μελών της, όπως ο φυσικός κόσμος ή οι ανάγκες και η εκάστοτε επεξεργασία τους, η κοινωνική διάρθρωση σε τάξεις, το έθνος και η εμφάνισή του με τον θρίαμβο του βιομηχανικού καπιταλισμού. Το έθνος λ.χ. είναι μια φαντασιακή σημασία που εκ-

πληρώνει την λειτουργία ταυτίσεως και ταυτότητας, μέσα από μια τριπλή φαντασιακή αναφορά σε μια «κοινή ιστορία» –τριπλή, διότι αυτή η ιστορία είναι απλώς παρελθόν, διότι δεν είναι και τόσο κοινή, και τέλος διότι τα στοιχεία της εκείνα που γίνονται γνωστά και χρησιμεύουν ως στήριγμα αυτής της κοινωνικοποιητικής ταυτίσεως μέσα στην συνείδηση των ανθρώπων, έχουν μυθική υπόσταση κατά το μεγαλύτερο μέρος τους (ΦΘΚ, σ. 220).

Καμιά κοινωνία, συμπεραίνει ο Κ. Καστοριάδης, δεν δύναται να υπάρξει, εάν δεν οργανώσει την παραγωγή της υλικής της ζωής και την αναπαραγωγή της ως κοινωνίας, αλλά ούτε η μία ούτε η άλλη από αυτές τις οργανώσεις υπαγορεύονται, ούτε δύνανται να υπαγορευθούν, από φυσικούς νόμους ή από ορθολογικές θεωρήσεις. Βασικό ρόλο διαδραματίζει το φαντασιακό και οι κοινωνικές φαντασιακές σημασίες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Στο περιοδικό *Socialisme ou Barbarie*, τεύχη 36 έως 40, 1964–65. Το κείμενο αυτό αποτελεί το πρώτο τμήμα του σημαντικού βιβλίου του *Η φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας* (1975), ελλ. μετφ. Σ. Χαλικιάς, Γ. Σπαντιδάκη, Κ. Σπαντιδάκης, εκδ. Ράππας, Αθήνα 1981, στο οποίο είναι οι παραπομπές μου (συντομογραφία ΦΘΚ).
2. Malinowski, *The Functional Theory*, στο *A Scientific Theory of Culture*, Chapel Hill, N.C., 1944, σ. 159. Η λειτουργικότητα αυτή λαμβάνει διάφορες μορφές, όπως «αιτιακή» (αίτιο-αποτέλεσμα) ή «τελεολογική» (μέσα-σκοπός).
3. ΦΘΚ, σ. 171–173. Πβ. και τα παραδείγματα των Σερεντέ και Μπορορό που περιγράφει ο Levi-Strauss, *Anthropologie structurale*, σ. 137–139 και σ. 141 (μη λειτουργικότητα των γενών). Στη σ. 17 σημειώνει: «Το ότι μια κοινωνία λειτουργεί είναι μια κοινοτοπία, το ότι όμως το παν σε μια κοινωνία λειτουργεί είναι παραλογισμός».
4. Claude Levi-Strauss, *Totemisme aujourd' hui*, Paris, 1962.
5. ΦΘΚ, σ. 207. Η κριτική αυτή έχει στόχο το βιβλίο *Το ωμό και το ψημένο* (1964) του C. Levi-Strauss.

Υπάρχει πάντα μια ιδιαίτερη γοητεία που ασκούν τα ταξίδια των συγγραφέων, όπως λ.χ. *Τα ελληνικά νησιά* του **Λώρενς Ντάρελ** (μετάφραση: **Ελεάννα Πανάγου**, επίμετρο: **Βαρβάρα Παπασταύρου-Κορωνιωτάκη**, εκδ. Μεταίχμιο, 2007). Οι περιηγήσεις του, που πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες την περίοδο παραμονής του στην Ελλάδα, διαμορφώνουν μια ενδιαφέρουσα αφήγηση καθώς μας επιστρέφει στον χρόνο και τον χώρο μιας Ελλάδας που δεν υπάρχει πια. Το οδοιπορικό του Ντάρελ ισορροπεί ανάμεσα σε εμπειρίες, ηθογραφικό υλικό και ακούσματα που συγκέντρωσε ο ίδιος στα ταξίδια του, αλλά και πληροφορίες που άντλησε από βιβλία και ανθρώπους. Το βιβλίο αυτό το αφιερώνει στο μέντορά του Θεόδωρο Στεφανίδη, γιατρό, φυσιοδίφη και ποιητή.

Φίλος του Λώρενς Ντάρελ ο Θεόδωρος Στεφανίδης αλληλογραφεί μαζί του και διαθέτουμε μια δίγλωσση έκδοση, η οποία περιλαμβάνει μια επιλογή από τον μεγάλο αριθμό επιστολών του που βρίσκονται στο αρχείο Ντάρελ στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Paris X: **Θεόδωρος Στεφανίδης, Γράμματα στον Λώρενς Ντάρελ (1961-1982)**, (πρόλογος: **Corinne Alexandre-Garner**, μετάφραση-επιμέλεια: **Βαρβάρα Παπασταύρου-Κορωνιωτάκη**, εκδ. Γαβριηλίδης, 2006).

Χρέος προς τον λογοτέχνη και αγάπη για τον φίλο φανερώνει το βιβλίο του εξαιρετού δοκιμιογράφου **Γιώργου Αράγγη, Για τον Γιώργο Ιωάννου** (εκδ.

Το ψυχικό ακόρεστο

Στανισλάβ Ιγκνάσι Βίτκιεβιτς, Αδηφαγία, Μτφρ: Αλέξης Καλοφωλιάς, Εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2007, σ. 619

Πολωνία, λίγο μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση με τον μπολσεβίκικο κίνδυνο προ των πυλών. Θορυβημένοι οι αριστοκρατικοί κύκλοι, πλην όμως βουτηγμένοι στην ακολασία και την τρυφή, ανησυχούν μπροστά στο ενδεχόμενο της επέκτασης του κομμουνισμού, αλλά συγχρόνως απεύχονται και την αφομοίωσή τους από τον καπιταλισμό της Δύσης. Προσπαθώντας να ορθοποδήσουν, μολονότι εντελώς απορροφημένοι από τις ηδονικές τους απολαύσεις, βρίσκουν ερείσματα στην αναβίωση του εθνικισμού και γραπώνονται απ' αυτόν με όλες τους τις δυνάμεις. Σημείο αναφοράς ο αινιγματικός στρατηγός – τιμονιέρης, πάνω στον οποίο όλοι εναποθέτουν τις ελπίδες τους αντιμετώπιζοντάς τον περίπου σαν Μεσσία και Σωτήρα. Ο στρατηγός φροντίζει τεχνηέντως να καλλιεργεί τον μύθο του, αφήνοντας να διαρρέουν ανυπόστατες φήμες και διαδόσεις που τον απογειώνουν στη σφαίρα του ημίθεου.

Μέσα στην ταραγμένη αυτή εποχή που δεν προοιωνίζει τίποτε καλό, ο Ζένεζιπ Κάπεν περνάει μια θυελλώδη εφηβεία και μια τρικυμισμένη νιότη, ενώ προετοιμάζεται για τη θέση του υπασπιστή στο πλευρό του μυστηριώδη στρατηγού. Τυραννισμένος από τα βάσανα του έρωτα και τις υπαρξιακές του ανησυχίες, ο Ζένεζιπ γίνεται παρανάλωμα της ίδιας της λαχτάρας του για ζωή, παρανάλωμα του έρωτα και του πόθου στην πιο ακραία τους μορφή, ενώ συγχρόνως συνθλίβεται από τα γρανάζια της ιστορίας και της πολιτικής που προχωρούν ακάθεκτα χωρίς σεβασμό και χωρίς ενδιαφέρον για τα ατομικά δράματα των ξεχωριστών ανθρώπων.

Η *Αδηφαγία* αρθρώνεται σε πολλά και διαφορετικά επίπεδα που τελικά συμφύρονται και αλληλοπεριχωρούνται φτιάχνοντας το μάγμα της ανθρώπινης περιπέτειας. Ιστορία, φιλοσοφία, τέχνη, έρωτας, πολιτική συνωθούνται και διαγκωνίζονται με μανία σ' αυτό το σουρεαλιστικό αριστούργημα του Βίτκιεβιτς, που οδηγεί τη συγγραφή σε μια πρωτοφανή έξαρση και σ' ένα ντελιριακό παραλήρημα ανεπανάληπτο.

Όσο πιο αποδιοργανωμένοι είναι οι πρωταγωνιστές της επικής αυτής αφήγησης, τόσο πιο πληθωρική και χειμαρρώδης αναδεικνύεται η γλώσσα που τους περιγράφει εκτοξεύοντας την εκφραστικότητα στα πιο δυσθεώρητα ύψη τελειότητας και πληρότητας. Η τριτοπρόσωπη αφήγηση, μέσα από το εξεταστικό βλέμμα ενός παντεπόπτη οφθαλμού που δεν του ξεφεύγει τίποτα, μας επιτρέπει την πρόσβαση στα μύχια των ψυχισμών αλλά και στα έγκατα της πολιτικής και της ιστορίας.

Το γλωσσικό ντελίριο είναι απόλυτο και ανεπανάληπτο. Είναι φορές που η διάνοια αδυνατεί να διαγνώσει ειρμό ή συνοχή, αλλά στις περιπτώσεις αυτές η γλωσσική δημιουργία διαθέτει τέτοια ένταση και τέτοιο δονούμενο παλμό, ώστε αναγκαστικά δεχόμαστε τη γλώσσα ως αυταξία, ως καθαρή μορφή. Ωστόσο, το δυσπρόσιτο μεγαλείο μιας λογοτεχνικότητας α λα Βίτκιεβιτς δε μας αποθαρρύνει ούτε στιγμή, αλλά μεταδίδει και σ' εμάς αυτή την αίσθηση της αδηφαγίας και μας προτρέπει να γευτούμε αυτό το αραβούργημα της έκφρασης μέχρι το μεδούλι, να αφεθούμε και να γίνουμε και οι ίδιοι παρανάλωμα της ποιητικής χρήσης της γλώσσας που φτάνει στο σημείο να μας προσφέρει απτή, σχεδόν, σωματική ηδονή.

Πώς ορίζεται άλλωστε αυτή η περίφημη «αδηφαγία»; Είναι η τάση της υπέρβασης των ορίων, η αίσθηση της αυτο-ανάλωσης, η διάθεση να καταστρέψουμε και να αυτοκαταστραφούμε μέσα στο μεθύσι της δράσης,

του έρωτα και της τέχνης, η απώλεια του ίδιου του εαυτού μας και η αυτο-εκμηδένισή μας όταν αφιερωνόμαστε ή παρασυρόμαστε από πάθη που μας καταβροχθίζουν και μας εκτοξεύουν κατευθείαν στο άπειρο, εκεί όπου χάνουμε την αίσθηση της ύπαρξής μας. Είναι, επίσης, η μανία της Ιστορίας να κατασπαράζει τους ανθρώπους στο διάβα της, να σβήνει χώρες και πληθυσμούς από τους χάρτες και να πορεύεται απτόητη προς την εκπλήρωση των σκοπών της αδιαφορώντας για τα μικρά και τα ανθρώπινα. Ο χρόνος, ο πόθος, η τρέλα, όλα αυτά αποτελούν καταστάσεις αδηφαγίας. Καταστάσεις που σηματοδοτούν ποιοτικές αλλαγές πάνω στο ανθρώπινο πλάσμα, αλλά και που είναι δυνατό να απεργάζονται την ύπαρξή του συνεπιφέροντας την καταστροφή του. Αδηφαγία είναι, όμως, και η λογοτεχνία του Βίτκιεβιτς, που διαμελίζει, εξαρθώνει και τεντώνει τη γλώσσα στα απώτατα όριά της, για να εκφράσει, με την πιο σπάνια ομορφιά, το ανόητο ή ίσως την τραγικότητα μιας ύπαρξης που παλεύει να δώσει νόημα στον κόσμο και να κατανοήσει τους σκοπούς της Ιστορίας.

Πολύ ιδιαίτερος είναι ο ρόλος του χιούμορ και της ειρωνείας σ' αυτή την πράγματι επαναστατική γραφή. Ο τρόπος που ο συγγραφέας ειρωνεύεται τις συμβάσεις παγιωμένων λογοτεχνικών ειδών με το να τις υιοθετεί ο ίδιος, αλλά και με το να τις υπονομεύει ανελέητα την ίδια στιγμή, ο τρόπος που ειρωνεύεται τους ήρωές του, παρουσιάζοντάς τους ως γελοίους και αξιοθρήνητους, όταν εκείνοι πιστεύουν ότι είναι τα πιο τραγικά πρόσωπα της γης, ο τελείως «ακροβατικός» τρόπος που χρησιμοποιεί τη γραφή υπονομεύοντας την επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας για χάρη της ολότελα καθαρής τέχνης (που όμως στερείται παντελώς νοήματος), ο τρόπος που ειρωνεύεται ανοιχτά τη φιλοσοφία, την τέχνη, τον έρωτα, την ίδια την ανθρώπινη ζωή, (που μοιάζει τελικά να μην είναι τίποτε παραπάνω από ένα αστείο, μια φάρσα, ένα χαριτωμένο τίποτα μέσα στο αλλοπρόσαλλο, αυτο-καταστροφικό και αποσυντονισμένο σύμπαν της Αδηφαγίας), όλοι αυτοί οι τρόποι ενός αξεπέραστου στιλίστα όπως ο Βίτκιεβιτς συνθέτουν ένα εκπληκτικό αριστούργημα, που πρέπει να θεωρείται ογκόλιθος και σημείο αναφοράς για τα ευρωπαϊκά γράμματα και την ευρωπαϊκή σκέψη.

Η μετάφραση του Αλέξη Καλοφωλιά (από τα αγγλικά) είναι πραγματικός άθλος, ένα αξιόπαινο επίτευγμα, που διασώζει και μεταδίδει τον οίστρο (ερωτικό, υπαρξιακό, ποιητικό, πολιτικό) του Πολωνού συγγραφέα, φτιάχνοντας γλώσσα παλλόμενη, σφύζουσα, δονούμενη από πάθος.

Νίκη Κώτσιου

Τα εν Πανεπιστημίω εν δήμω

(Λόγος υπέρ του μη εκφυλισμού του σε ΠΑΝ-ΕΠΙΖΗΜΙΟΝ)

Ανδρέας Παναγόπουλος,
Τάξεις και Αταξίες,
Εκδ. Ελληνικά Γράμματα,
Αθήνα 2003, σ. 275.

Στους ευρύτερους κύκλους το κύρος των Πανεπιστημιακών αν δεν παραμένει άτρωτο, κεκυρωμένο (ο θεσμός θωρακίζει συνήθως με άσυλο ή ασυλία), χαίρει πάντως άκρας εκτίμησης και σεβασμού. Στους παροικούντας όμως εν Ιερουσαλήμ, στους ειδήμονες, κι όχι μόνο, τα πράγματα σαφώς διαφοροποιούνται. Κοινό μυστικό ότι είναι απελπιστική μειοψηφία οι λειτουργοί που αξίζουν του Δήμου και των Σοφιστών τον έπαινο, τον τίτλο του από καθέδρας Δασκάλου (όχι του εδραίου ή ιπταμένου κατά περίπτωση). Κι αυτοί οι ευάριθμοι συχνά εξοστρακίζονται από μια συντεχνιακή περιδεή γραφειοκρατία (με δόγμα της: *κεφαλή υπερέχουσα; –πύρ*). Γραφειοκρατία κλειστή που ωχριά μπροστά της οιαδήποτε Οχράνα. Κατ' ευφημισμόν εν πολλοίς κάστρα ελευθερίας, όταν η δομή τους, η νοοτροπία προς ανώτερους ή κατώτερους είναι άτεγκτα και καθαρά φεουδαρχική. Κατά καιρούς σπάνε τέτοια αποστήματα και εμβρόντητη η κοινή γνώμη ενημερώνεται από πρώτο χέρι για τα ένδον σημαινόμενα (δικαστικές διώξεις, καταγγελίες για αντιγραφές συρ-ραμμάτων –ευφημιστί συγγραμμάτων!– με μόνες διαφορές από το πρωτότυπο τα λάθη της αντιγραφής στη μετάφραση εκ του ξένου και πολλά άλλα ψυχωφελή). Ο αείμνηστος Βέης είχε αποτυπώσει μοναδικά τις σχέσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας σε σχετικό ερώτημα:

«— Ποιες οι σχέσεις μεταξύ σας;

— Συνδεόμεθα δι' αμοιβαίας περιφρονήσεως.»

Ο ποιητής Μόντης έχει αποδώσει το μικρομεγαλησμό του εν λόγω χώρου, την υπεροψία, μέθη και κουφότητα: *Μικροί άνθρωποι /στις μεγάλες αίθουσες/ φροντίζουν να μιλούν/ για ό,τι πιο πολύ δεν ξέρουν...* Αλλά τίς η χρεία έξωθεν μαρτύρων, όταν βοά εκ των ένδον, λ.χ. η ύπαρξη δυο πρόσφατων δημοσιευμένων σε ογκώδη βιβλίο λιβέλλων; Ο καθηγητής εγκληματολογίας Γ. Πανούσης έχει μιλήσει για σύνδρομο αγχιστείας και επιγαιμίας που διέπει κι εκφυλίζει τα ΑΕΙ σε *Παν/μια κουμπάρων και κουινιάδων*. Του λόγου το αληθές έρχεται να επιβεβαιώσει και το ως άνω βιβλίο του Α. Π(αναγόπουλου) που στόχος της κριτικής του είναι τα εκεί τεκταινόμενα ιαγικώ τω τρόπω, το προκρούστειο σύν-

Ίνδικτος, 2007). Στα πέντε κείμενα που περιλαμβάνονται σ' αυτή την έκδοση ο Αράγης διεισδύει στο έργο του Ιωάννου με όρους αυθεντικής επαφής με αυτό, γεγονός που προσδίδει στα κείμενά του την ουσιαστική τους ποιότητα, που υπερβαίνει τη θεωρητική συζήτηση και μας οδηγεί στην αναγνώριση της ιδιαίτερης αισθητικής αξίας του Ιωάννου.

Ψάχνοντας βρίσκεις μια ενδιαφέρουσα μελέτη της Ρούλας Κακλαμανάκη, η οποία αυτή τη φορά αναδεικνύει ζητήματα γυναικείας χειραφέτησης. *Η γυναίκα χτές και σήμερα. Ισονομία, ισοτιμία, αλλά και διαφορετικότητα* (εκδ. Κέδρος, 2007) προσφέρει με άμεσο τρόπο τον προβληματισμό της συγγραφέως για το ρόλο της γυναίκας σήμερα, που είναι τυπικά αποδεκτή η ισοτιμία της με τον άνδρα. Πώς η γυναίκα σήμερα θα δώσει στον ρόλο της το ουσιαστικό του περιεχόμενο και πώς θα προωθήσει τις γυναικείες κατακτήσεις στο μέλλον;

Ωστε υπάρχει το Mataiodoxia Comics Group? Κρατώ στα χέρια μου μια πολύ ιδιαίτερη έκδοση από τις εκδόσεις «Χαραμάδα» της Πάτρας και εντυπωσιάζομαι από το δυναμισμό του κόμικ που τιτλοφορείται *Giant-Size Fascists* του συγγραφέα/εικονογράφου Κων. Χρυσούλη, ή καλύτερα «Χρυσοχέρι»! Σας το προτείνω.

Από την Όλια Λαζαρίδου μας έφτασε, με κάποια καθυστέρηση, ένα υπέροχο βιβλίο: ένα ξάφνιασμα γεμάτο τρυφερότητα: ριμαδόρος του φευγαλέου η σπουδαία ηθοποιός

«κουβαλά(ει) μια πόρτα / ελαφριά και βαριά / που ανοίγει από μέσα / κι απ' έξω σκαλώνει / κι αν τη σπρώξεις κλειδώνει / κι άντε βρες τα κλειδιά!». Στίχοι και εικόνες σχεδιασμένες από την ίδια αποκαλύπτουν αισθήματα μέσα από την απλή και καθαρή γραμμή του τραγουδιού: *Η Καρδιά και ο Χωρίς Καρδιά* (Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2006).

Βρίσκει κανείς βιβλία που ανασύρουν στοιχεία μνήμης τόσο σημαντικά όσο τα πρόσωπα που μνημονεύουν. Κάτι τέτοιο συμβαίνει με το βιβλίο της ποιήτριας **Νίκης Μαραγκού**, *Μια νύχτα με τον Αλέξη* (σχέδια: **Αλέξης Ακριθάκης**, φωτογραφίες: Νίκη Μαραγκού, εκδ. «Το Ροδακίό», 2007), η οποία καταθέτει τη δική της πυκνή επικοινωνία αλλά και τη φωτογραφική της μαρτυρία που ανάγεται σε 23 φωτογραφίες του Ακριθάκη το 1968 στο Βερολίνο.

Για την καλλιτεχνική δράση της underground Αθήνας, για τα υπόγεια ρεύματα ομάδων ή ατόμων με κοινές επιρροές και αφηγηματική συνάφεια μπορούμε να έχουμε μια γεύση μέσα από το βιβλίο *Τέχνη από τα υπόγεια ρετιρέ της Αθήνας* (επιμέλεια: **Μαρίνα Φωκίδη** και **Χρήστος Λιάλιος**, εκδ. Μεταίχμιο, 2007). Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με αφορμή την έκθεση Anathena, την οποία επιμελήθηκαν η Μαρίνα Γιώτη και η Μαρίνα Φωκίδη και παρουσιάστηκε στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ΔΕΣΤΕ.

Δυνατή η παρουσία του **Στάθη**, δίνει σταθερά το παρόν της σχολιάζοντας με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο την πολιτική και

δρομο που ταλανίζει σχεδόν την πλειονότητα της ακαδημαϊκής ατσιδασμένης, ανθρώπους που όσο κι αν τεντωθούν, όπου κι αν ανεβούν, μόλις σκαρφαλώνουν στο κεφάλι τους για να βυθομετρήσουν με τη φουρκέτα του ποιητή τη φουσκωμένη κεφαλή τους.

Μια ακόμη λοιπόν «αταξία» το ως άνω βιβλίο του Α.Π. που η πάνοπλη πραγματικότητα του Αθήνησιν απεδείχθη υπέρτερη των ευγενών του προθέσεων, καθώς μετά μακρόχρονη ευδόκιμον διδασκαλία σε αυτό τον οδήγησε σε Αχαΐας ακτή, τον εξοστράκισε ή αυτή η μετάΤΑΞΗ του μήπως είναι εν τέλει προσωπική επιλογή, για να αναπνέει καλλίτερα –στην ανοιχτή αυτή σκάλα και πύλη της Ευρώπης– ασκητεύοντας στην επιστήμη του και διακονώντας τη διδασκαλία σ' ένα πρωτοποριακό Παν/μιο, που αν και θετικού προσανατολισμού κατά βάση, έστερξε να θέσει υπό τη σκέπη του το Συμπόσιο της Ποίησης (Πατρών).

Ένα ακόμη λοιπόν πανεπιστημιακό μυθιστόρημα (campus novel) που τελευταία –πολύ του συρμού– μας κατακλύζουν και ήδη στη γενέτειρά του γηραιά Αλβιόνα συμπληρώνει ιωβηλαίο; Θάλεγα όχι, με τα τυπικά τουλάχιστον γνωρίσματα του είδους. Αναφέρεται μεν σε πάθη και παθήματα πανεπιστημιακών αλλά μόνο αυτό. Αλβιονοθρεμμένος ο ίδιος ο Α.Π. γνωρίζει απ' έξω κι από μέσα τάξεις, τάσεις, στάσεις, ατ-αξίες, ατασθαλίες κι άλλα θάλλοντα δηλητηριώδη και μη στους πνευματικούς κάμπους. Δεν παρεσύρθη από το συρμό, διασύρει συρμούς, εναντιοδρομεί σε παγιωμένες πρακτικές. Δρα εκτός διατεταγμένης πανεπιστημιακής πρακτικής. Απλά πρόκειται για ένα σπονδυλωτό βιβλίο που ταξινομεί εκκρεμότητες, κάποιες «υποθέσεις ψυχικές» που έχουν κρυσταλλωθεί στάγδην σε κείμενα στη μακρόχρονη πνευματική του υπερρορία και διδασκαλία εκείθεν κι εντεύθεν του Ατλαντικού (αναφέρω κάποια σταθερά οδόσημα μιας γεωγραφίας νόστου και εγγραφής: Λος Άντζελες, Ν.Υόρκη, Λονδίνο, Βερολίνο, Πεκίνο, κ.ά.) και στην ημεδαπή εν-ορία. Κείμενα που σίτεψαν στο συρτάρι πάνω από 7ετία. Έτσι κάθε συσχετισμός με την πρόσφατη επαγγελματική του μετακίνηση-απόΤΑΞΗ, μετάΤΑΞΗ, ανάΤΑΞΗ; –στο εν Πάτραις μάλλον θα ήταν άσχετος.

Στο α' μέρος (ΤΑΞΕΙΣ) έχουμε ελεύθερη περιδιάβαση –ελευθεριάζουσα ενίοτε– στο αναπεπταμένο πεδίο των κοινωνικών τάξεων. Ανατομία της διαστρωμάτωσης με κοινωνιολογική σκευή και γερό παιδαγωγικό έρμα. Ματιά διεισδυτική (εμπειρική και θεωρητική), μεθοδική προσέγγιση, προβαίνει σε σχηματική τυπολογία, κριτική. Το απόσταγμα ενδιαφέρον. Ιδιαίτερα διεισδυτικός όταν σκισάρει το προφίλ της γενιάς Χ (καλλιτέ-

χνες, διανοούμενοι, καθηγητές σπάνιων ειδικοτήτων, συλλήβδην υψηλής παιδείας, επισημαίνοντας ότι δεν έχουν απόλυτα αυστηρά κριτήρια και κανόνες συμπεριφοράς πλην της μπέσας, «είναι σχεδόν όλοι και σχεδόν πάντα αξιόπιστοι μεταξύ τους, όπως οι μάγκες και οι κακοποιοί», βαρέως υπερερωτικοί, με ροπή στην απιστία. Αναφέρεται στην κομψότητά τους, την drink culture τους, καταλήγοντας ότι «τα ρεμπέτικα είναι τα μπλουζ των Ελλήνων και τα μπλουζ τα ρεμπέτικα των αμερικανών». Μοραλιστής κατά βάθος, σαν τον Κ. Παπαγιώργη, με σαρκαστική φλέβα από ιουβενάλια ρίζα και κυνική, ενοχλείται από το προσποιητό (ως γνωστόν οι σκύλοι γαυγίζουν τους μασκαρεμένους περισσότερο), τους «τσίγκους πολυτελείας», «τα πανεπιστημιακά κάδρα» (φαντάζομαι κάτι σαν το «γλάστρα»), την ψευτο-ηθικολογία «το τελευταίο καταφύγιο των ανηθίκων».

Συντομότερη η περιδιάβαση στις Στρατιωτικές τάξεις. Στεκόμαστε εδώ σε δυο παρατηρήσεις του: Η Ελλάδα πληρώνει ακόμη την ήττα των Αθηναίων στον Πελοποννησιακό, αφού αυτή η περιοχή δίνει τους περισσότερους πρωθυπουργούς, υπουργούς, διοικητές και αρχηγούς όπλων και σωμάτων. Δυόμισι χιλιάδες χρόνια τώρα όσες περιοχές ήταν ολιγαρχικές παρέμειναν σχεδόν όλες συντηρητικές (Σπάρτη, Κόρινθος, κ.ά.) κι αντίθετα οι δημοκρατικές (Κέρκυρα, Χίος, Μυτιλήνη) είναι ακόμα έντονα δημοκρατικές, λέει. Ενδιαφέρουσα και η ξενάγηση στις σχολικές τάξεις, με παντοίες κι εδώ παρατηρήσεις, όπως λ.χ. «Οι γυμναστές και οι θεολόγοι είναι οι κακεντρεχέστεροι καθηγητές έναντι των καθηγητών των κυρίων μαθημάτων (όπως είναι στο πανεπιστήμιο οι γλωσσολόγοι έναντι των κλασσικών φιλολόγων)». Παρατήρηση με αυτονόητες και πολλές εξαιρέσεις. Κορύφωση η κριτική καλειδοσκόπηση του Παν/μίου, χώρου απόλυτα οικείου του –διδάσκει πάνω από 30 χρόνια, εδώ και στο εξωτερικό. Αντιδιαστέλλει τους παλιούς καθηγητές που ήταν λίγοι και απρόσιτοι, «εξίσου διεφραρμένοι και καμαρωτοί σαν παγόνια, αλλά τουλάχιστον ήξεραν γράμματα» με πολλούς από τους σύγχρονους που «ψηφίζουν τις ξαδέρφες τους, τους φίλους τους, εκλέγουν κατάδικους του κοινού ποινικού δικαίου, πλαστογράφους, κοινούς απατεώνες, λογοκλόπους». Πληροφορούμεθα ότι ο πρύτανης του Παν/μίου της Αθήνας είχε εγγράψει φοιτητές χωρίς εξετάσεις, μεταξύ των οποίων και τη γραμματέα του! Και φυσικά δεν είναι ο μόνος «που αμάρτησε για τη γραμματέα του». Δεν εξαντλούνται εδώ τα της ακαδημαϊκής βαρυγδουποσύνης, «της Ανώτατης παιδείας», όπως την αποκαλεί με εγγλέζικο χιούμορ. Ως πρόταση εξυγίανσης μιας έστω των εφτά πληγών προτείνει την κατάργηση των γραπτών εξετάσε-

ων και αντικατάστασή τους με εργασίες και προφορικές συνεντεύξεις.

Στο β' μέρος ο κοινωνιολόγος παραδίδει τη σκυτάλη εξολοκλήρου στον πεζογράφο, όπου ο καθηγητής, παίζων άμα και σπουδάζων, τρόπω μας ξαφνιάζει ευχάριστα με το να συνθέτει μονόπρακτα, όπως «Γράμμα στον Ορέστη από τον πατέρα του» (ψυχογραφία του Αγαμέμνονα, με ενδιαφέρουσα αναδιάταξη και συμφυρμό των χρονικών επιπέδων, χρήση ρομαντικής ειρωνείας ή μυθικής μεθόδου), «Λέων ή σφήνα» (ατμοσφαιρική αναπαράσταση υποδειγματικής διδασκαλίας στο «σχολείο της ζωής της Σαπφούς» με πρωταγωνιστές τον Λέοντα και τη Γογγύλα και ενδιάμεση σφήνα τη μεγάλη ποιήτρια της Σελάνας της αβασίλευτης), με την έξοχη «Αντιγόνη της Κύπρου». Πάνω απ' όλα στέκει το σπαρακτικό «Πρέπει» που διαδραματίζεται μακριά, «έβρεχε απαλά σαν από κεκτημένη ταχύτητα από καταβολής Λονδίνου». Ένα ρέκβιεμ για την προ 10ετίας «βαλσαμωμένη και όμορφη, σαν νεράιδα» 22χρονη Στέλλα που σκοτώθηκε σε τροχαίο στον μακρινό Ισημερινό. Εδώ η φρίκη ήταν τόσο ζωντανή κι αμίλητη που χρειάστηκαν δέκα χρόνια για να κουβεντιαστεί και ο παιδαγωγός να παραμυθήσει τον συντετριμμένο πατέρα: «δεν παίρνω πίσω τίποτα από όσα σου μάθαινα από παιδί: πως τα παιδιά δεν μας ανήκουν, εμείς ανήκουμε στα παιδιά μας, ότι είμαστε εντολοδόχοι της φύσης και της κοινωνίας να τα μεγαλώσουμε σωστά χωρίς ανταλλάγματα, χωρίς προσδοκίες, χωρίς απαιτήσεις

υποταγής και υπακοής».

Ο Α.Π. ανήκει στη μειοψηφία πανεπιστημιακών που τα ενδιαφέροντά τους υπερβαίνουν κατά πολύ το στενό πλαίσιο της επιστημονικής τους εξειδίκευσης. Έχει εποπτεία των εξελίξεων διεθνώς στον χώρο των κλασικών σπουδών, ασχολείται με τη χρήση των Η/Υ στην εκπαίδευση, με την κριτική λογοτεχνίας, τη θεωρία, τη συγκριτολογία ή διακειμενικότητα, τη μουσική, κ.ά. Ευθύς, δηκτικός όπου δει, χωρίς πλέγματα ακαδημαϊκής σοβαροφάνειας, με θέσεις, δύσκολα βάζει νερό στο μελάνι του. Με τις ΤΑΞΕΙΣ του ανασκοπούζει την πεφυσίωσα πανεπιστημιακή αναξιοσύνη. Τονίζουμε ότι ο συγγραφέας αυτονόητα δεν απαξιώνει συλλήβδην το έργο των Πανεπιστημίων, αλλά αποστήματα αυτών όπου και όποτε θάλλουν.

Το βιβλίο αφιερώνεται στη «Στέλλα και μαζί της στα παιδιά που αιμοδοτούν μαζί του και αιμοληπτούν στο πλαίσιο της ΣΤ.έγης ΕΛΛ.ήνων Α.ιμοδοτών». Θαρρώ, δεν υπήρχε κατευναστικότερη στέγη για τον οδυνηρό και μακρύ του πόνο από αυτή. Ο ακτιβιστής και ανθρωπιστής Α.Π. (χρόνια στρατευμένος με μερίδα των φοιτητών του στον αγώνα κατά της Μεσογειακής αναιμίας –το ίδιο δυνατό και κατά της πνευματικής τοιαύτης), βαθύτατα θουκυδιδικός και σεφερικός τιμά και το αίμα (ως πρώτο κινούν του ζην) και το όμαιμόν του, το μελάνι (ως πρώτο κινούν του ευ ζην). Αμφότερα τα χρησιμοποιεί με την ίδια φειδώ και αιδώ.

Γιάννης Κουβαράς

κοινωνική μας πραγματικότητα. Το βιβλίο με σκίτσα και γελοιογραφίες του που τιτλοφορείται *Οι γελωτοποιοί* (εκδ. Πατάκη, 2007) επιβεβαιώνει με τον καλύτερο τρόπο την υπέρβαση του εφήμερου σκιτσογραφικού σχολιασμού και την ικανότητά του να λειτουργεί διαχρονικά.

Ένα βιβλίο-σταθμός, γραμμένο από ένα ιστορικό στέλεχος της Ανανεωτικής Αριστεράς είναι όχι μόνο μια σημαντική χειρονομία αλλά μια πράξη ιστορικής σημασίας. Ο **Τάκης Μπενάς**, στο βιβλίο του *Της δικτατορίας, 1967–1974. Μνήμες νωπές της τρίτης τραγωδίας του τόπου μας και του καιρού μας* (εκδ. Θεμέλιο, 2007) καταθέτει αυτές ακριβώς τις μνήμες που, αν και προσωπικές, ανήκουν σε όλους μας· ανήκουν κυρίως στη νεότερη γενιά για να γνωρίσει, να κατανοήσει και να μην εφησυχάζει.

ο χαρτοκόπτης

Περιοδικά που λάβαμε **Περιοδικά που λάβαμε** Περιοδικά **Περιοδικά**

(δέ)κατα 9 (Ανοιξη 2007): «Επιστροφή στην ποίηση».

Διαβάζω, 473 (Απρίλιος 2007): «Ποιος είναι ο ελληνικός κινηματογράφος?».

Εντευκτήριο, 76 (Μάρτιος 2007): «Σελίδες για τον Τόλη Καζαντζή».

Η Παρέμβαση, Πνευματική Επιθεώρηση της Κοζάνης 138 (Δεκ. 2006-Ιαν.-Φεβ. 2007).

Θεοφανώ, 5 (Ανοιξη 2007).

Θέσεις (Απρ.-Ιούν. 2007)

Νέα Εστία, 1797 (Φεβ. 2007): Αφιέρωμα στον Νίκο Κάσδαγλη· τχ. 1798 (Μάρ. 2007)· τχ. 1799 (Απρ. 2007): «Μικρό

αφιέρωμα στα Ελληνικά του Τζέφρυ Χόρροκς».

Νέα Πορεία (Ιαν.-Μαρ. 2007).

Νέμεσις, 74 (Μάρτιος 2007).

Ο Πολίτης, 152 (Φεβρουάριος 2007).

Ουτοπία, Διμηνιαία Έκδοση Θεωρίας και Πολιτισμού 73 (Ιαν.-Φεβ. 2007).

Πανδώρα, Περιοδική Έκδοση Λογοτεχνίας 19 (11.2006-5.2007).

Πόρφυρας, 122 (Ιαν.-Μαρ. 2007): Τεύχος για τον Ευγένιο Αρανίτση, Κέρκυρα.

Ρωγμές, Περιοδικό για τον Λόγο και την Τέχνη 4 (Δεκ. 2006).

Βιβλία που λάβαμε **Βιβλία που λάβαμε** Βιβλία που λάβαμε **Βιβλία που λάβαμε**

Michael Kleeberg, *Ο κομμουνιστής της Μονμάρτης και άλλες ιστορίες* (μετάφραση: **Ιωάννα Μεϊτάνη**, εκδ. Άγρα, 2005).

Περικλής Μονιούδης, *Στους κόλπους των πόλεων. Θεσσαλονίκη, Βερολίνο, Ζυρίχη, Αλεξάνδρεια* (μετάφραση: **Ιωάννα Α. Αποστόλου**, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2005).

Αχιλλέας Καψάλης (επιμ.), *Οργάνωση και διοίκηση σχολικών μονάδων* (εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2005).

Πολιτική και οικονομία της υγείας, (επιστ. επιμ.: **Κυριάκος**

Ν. Σουλιώτης, πρόλογος: **Γεώργιος Κρεατσάς**, εκδ. Παπαζήση, 2006).

Διονύσης Λιβανός, *Μια νύχτα μια τυραννία* (εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2006).

Διονύσης Ν. Μουσμούντης (πρόλ.-επιμ.), *Δέκα γραφές για τον Διονύση Σέρρα και την ποίησή του* (εκδ. Ραπόρτο, Ζάκυνθος 2006).

Άρης Κουτούγκος, *Περί φιλοσοφικής μεθόδου. Διερωτώμενοι, παρεμπιπτόντως, τι είναι γνώση; Τι είναι αρετή; (ή, και... αντίστροφα)*, (εκδ. Ελληνικά γράμματα, 2006).

Γράφει ο Κώστας Γ. Παπαγεωργίου

**Μήτσος Αλεξανδρόπουλος,
Ο Τολστόι,
Σειρά: Βιβλιοθήκη του Μήτσου
Αλεξανδρόπουλου,
Ελληνικά Γράμματα,
Αθήνα 2007, σελ. 706**

Μετά τις μυθιστορηματικές βιογραφίες του Γκόρκι, του Τσέχωφ, του Ντοστογιέφσκι, του Γκέρτσεν, του Μαγιακόφσκι και του Πούσκιν, ο Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, ο βαθύτερος ίσως έλληνας γνώστης της ρωσικής λογοτεχνίας, καταπιάνεται με ένα ομολογουμένως επίπονο και χρονοβόρο έργο, να «συνθέσει» τον βίο και το έργο ενός άλλου μεγάλου της ρωσικής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας, του Τολστόι. Και λέγοντας, στην προκειμένη περίπτωση, να «συνθέσει», κυριολεκτώ απολύτως, αφού, όπως εύκολα μπορεί να διαγνώσει ο αναγνώστης, ο συγγραφέας δεν αρκέστηκε σε μια απλή χρονική καταγραφή-συρραφή προσωπικών συμβάντων, γενικότερων κοινωνικών και πολιτισμικών συγκυριών, καταστάσεων και έργου, αλλά προτίμησε τον πολύ δυσκολότερο τρόπο του ανοίγματος κάθετων τομών στην έκταση που κάλυπτε η ζωή του βιογραφούμενου και η αντίστοιχη ρωσική ιστορία, ώστε να βρει και να ανιχνεύσει τους συνεκτικούς ιστούς ανάμεσα στη μία και την άλλη, όπως το απαιτούσε, εξάλλου, μία τόσο πολυσύνθετη και αντιφατική προσωπικότητα όπως ήταν αυτή του Τολστόι. Έτσι, ακολουθώντας δρόμους σκολιούς, αρνούμενος τις ευκολίες που θα μπορούσε να του προσφέρει η, ούτως ή άλλως, βαθύτατη και, αποδεδειγμένα, βιωμένη γνώση του της ρωσικής λογοτεχνίας, δεν

αρκείται στην επιφάνεια της, απ' αυτόν τον ίδιο, γεωγραφημένης έκτασης, αλλά μελετά εξονυχιστικά τα στοιχεία του υπεδάφους της σε συνδυασμό με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, τα ρεύματα που τη συνθέτουν και τη διαπερνούν, τις διασταυρώσεις και τις οσμώσεις της.

Παρακολουθώντας τον βιογραφούμενο ήρωά του από τη στιγμή της γέννησής του ως τη στιγμή του θανάτου του, καταγράφοντας καταλεπτώς όλα τα συμβάντα και τις περιστάσεις που διαμόρφωσαν το πνεύμα και την ψυχή του, επισημαίνει και προσπαθεί να εξηγήσει τις συνεχείς εναγώνιες πνευματικές του αναζητήσεις, αλλαγές και παλινδρομήσεις. Με τη βοήθεια του υπέρογκα σημαντικού έργου του (μυθιστορήματα, σκέψεις, απόψεις και προβληματισμοί για όλα όσα μπορεί να απασχολούν το πνεύμα ενός ανθρώπου όπως ο Τολστόι, σχετικά με ζητήματα φιλοσοφίας, θρησκείας, αισθητικής, κοινωνιολογίας, επιστολές, ημερολόγια, μαρτυρίες δικές του και τρίτων), φωτίζει όλες τις πτυχές του βίου του, δίνοντας έμφαση στις φάσεις των δραματικών αλλαγών του· αλλαγών ενδεικτικών της προσπάθειάς του να γνωρίσει, πάντα μέσω του εαυτού του, τον κόσμο, για να τον διαμορφώσει, εν συνεχεία, «κατά τη γνώμη του και την αγάπη του». «Να ξανασμίξει τα μοιρασμένα εδώ κι εκεί πλάσματα του κόσμου, βγαίνοντας από τον εαυτό του και μπαίνοντας σ' εκείνα», αφού, για τον Τολστόι, αυτό που ονομάζουμε χάρισμα ποιητικό είναι ταυτόσημο με την αγάπη.

Τον παρακολουθεί, λοιπόν, στις ακατάπαυστες μετακινήσεις και αλλαγές του, στη διαρκή ανανέωση των σκοπών και των «θεών» του. Από τη στιγμή που, γύρω στα 1857, διατυπώνει την πρώτη ολοκληρωμένη κοσμοθεωρία του, στο κέντρο της οποίας υψώνεται το ιδανικό της ηθικής τελειοποίησης και της ατομικής ευημερίας, αφού η πρόοδος και ο πολιτισμός δεν φέρνουν, εντέλει, την ευτυχία αλλά το ψύχος στην ψυχή του ανθρώπου (γιατί η στείρα νομοκρατούμενη εγωιστική κοινωνία έρχεται σε σκληρή αντίθεση με την ψυχική κοινωνία των αγαπημένων ανθρώπων), ως την οδυνηρή διασάλευση αυτής της πίστης, γύρω στα 1880, και την αντικατάστασή της από την ακλόνητη βεβαιότητα ότι μόνο στον χειμαζόμενο

από τις ανατροπές της μοίρας και σκληρά εργαζόμενο κόσμο θα μπορούσε να βρει το αληθινό νόημα, την αλήθεια της ζωής. Και ότι η κοινωνία –όπως και ο κάθε άνθρωπος– είναι το πεδίο στην έκταση του οποίου διασταυρώνονται η αντίληψη της αγάπης με την αντίληψη της βίας, με την ευτυχία να είναι εφικτή μόνο όταν κυριαρχεί η πρώτη.

Η πρόθεση του Μήτσου Αλεξανδρόπουλου να προσφέρει στον αναγνώστη του αφορμές να σκεφτεί και να προβληματιστεί, παρακολουθώντας, εκ του σύνεγγυς, τα στάδια της βιολογικής και πνευματικής πορείας και διαμόρφωσης ενός πολύ σημαντικού ανθρώπου και συγγραφέα, στο πρόσωπο του οποίου είναι ενσαρκωμένα «η δύναμη της ανθρώπινης θέλησης και του ανθρώπινου πνεύματος», πραγματοποιείται απολύτως. Και πραγματοποιείται, γιατί κατόρθωσε, συνδυάζοντας πραγματικότητα, ιστορία και μύθο, συνθέτοντας υποδειγματικά το τεράστιο σε όγκο, όσο και ετερόκλητο, υλικό που είχε στη διάθεσή του να δημιουργήσει έναν μυθιστορηματικό και συνάμα πραγματικό ήρωα, με ταυτόσημες, στο πρόσωπό του, τις ιδιότητες του μυθιστορηματικού και του πραγματικού. Έναν συγγραφέα κλυδωνιζόμενο από εμμονές, ανατροπές, διαψεύσεις και ματαιώσεις, ακατάπαυστα ταντευόμενο ανάμεσα σε φιλοσοφικές, θεολογικές και άλλες, υπαρξιακές υφής, μονομέρειες, που, όλα μαζί, συνέβαλλαν στη διαμόρφωση μιας σχέσης αγάπης και μίσους με τον ίδιο τον εαυτό του και, κυρίως, με το έργο του, από το οποίο συνεχώς απομακρυνόταν, για να επιστρέψει «από διαφορετικούς δρόμους, με άλλες ιδέες, σκέψεις, οράματα και προθέσεις». Έναν συγγραφέα, τέλος, που αφιέρωσε τη ζωή του στην –μέσω του έργου του και της σκέψης του– αναζήτηση της κρυμμένης πίσω από τις σκληρές περιστάσεις της ζωής αλήθειας, έστω και αν άλλαζε αυτή –κατά καιρούς, στη μονίμως και αγωνιωδώς εναλλασσόμενη συνείδησή του– περιεχόμενο· κάτι απολύτως φυσικό, αφού ο ίδιος υπήρξε «επαναστάτης και ειρηνοποιός, κομμουνιστής και χριστιανός, επίκαιρος και λυτρωμένος από τις επικαιρότητες, Ρώσος και πανανθρώπινος».

ΣΙΝΕ+

Το κανάλι που φέρνει την ψυχαγωγία σπίτι σας!

Διεθνείς υπερπαραγωγές, δημοφιλείς ταινίες του κλασικού και σύγχρονου κινηματογράφου, παιδικά και νεανικά προγράμματα, ελληνικές και ξένες σειρές, σύντομα δεξιά ειδήσεων στην ελληνική, αγγλική και στην αγγλική γλώσσα, καθώς και ντοκιμαντέρ, χαρίζουν σε όλη την οικογένεια το καλύτερο θέαμα. Αλλά η διασκέδαση δεν σταματάει εδώ...

Μαζί με το **σινέ+** έρχεται να προσθέσει μουσική στην ψυχαγωγία σας και το **studio+**! Το πιο «εύηχο» κανάλι της ψηφιακής τηλεόρασης, αφιερωμένο εξαιρετικά στην καλή μουσική. Με σύγχρονες επιτυχίες, video clips, μουσικές εκπομπές και πλούσια ενημέρωση, το **studio+** θα σας απογειώσει.

**Χωρίς διαφημίσεις, χωρίς συνδρομή,
μόνο με έναν αποκωδικοποιητή.**

Έργο ευθύνης για την κοινωνία Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές. Ποδηλασμός, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός. Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο σισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γι' αυτό το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης